

KÜRDİSTAN  NC  İŞÇİ PARTİSİ

(PPKK) MK'NİN II. KONGREYE SUNDUĞU POLİTİK RAPOR

PPKK YAYINLARI

~~10~~ TUE. 920

Liv. 920
26/09/2016
440 PPK POL

**KÜRDİSTAN ÖNCÜ İŞÇİ PARTİSİ
(PPKK) MK'NİN
II. KONGREYE SUNDUĞU
POLİTİK RAPOR**

INSTITUT KURDE DE PARIS
ENTRÉE N° 2806

PPKK YAYINLARI • 1

Haziran 1983

İÇİNDEKİLER

Sayfa

MERKEZ KOMİTESİ ADINA KONGREYİ AÇIŞ KONUŞMASI . . .	5
GİRİŞ	11
ULUSLARARASI DURUM	12
– Bunalımın Nedenleri	13
– Gelişmiş Kapitalist Ülkelerde Sınıf Savaşımının Vardığı Boyutlar	17
– Emperyalizm Dış Politikasında Daha da Saldırganlaşıyor	20
– Emperyalizmin Üçüncü Dünya Ülkelerine Yönelik Saldırıları	22
– Sosyalizm İle Kapitalizm Arasındaki Mücadele	23
– Sosyalist Sistemin Barış, Yumuşama ve Silahsızlanma Politikası	26
– Sosyalizm İle Kapitalizm Arasındaki İdeolojik Mücadele ve Dünya Komünist Hareketinin Bazı Sorunları	28
ORTA-DOĞU'DA DURUM	32
TÜRKİYE'DEKİ FAŞİST DİKTA KOŞULLARI VE FAŞİZME KARŞI MÜCADELE PERSPEKTİFLERİ	41
– 12 Eylül Askeri Faşist Darbesine Yolaçan Gelişmeler	42
– Sınıf Mücadelesinin Boyutları ve Emekçi Halk Kesiminde Durum	49
DARBENİN SONUCU VE DİKTATÖRLÜĞÜN BUGÜNÜ	58
– Cuntanın Ekonomi Politikası En Büyük Tekelleri Güçlendirirken Tekel-Dışı Güçlerin Muhalefetini Derinleştiriyor	63
– Cuntanın Dış Politikası: Orta-Doğu'da ABD Jandarmalığı	70
ANTI-FAŞİST CEPHE ANLAYIŞIMIZ VE FAŞİZME KARŞI MÜCADELEDE PARTİNİN TAKTİKLERİ	73
– İktidardaki Faşizme Karşı Mücadele Görevlerimiz	79
– Cephe Nasıl Oluşabilir ?	93
KÜRDİSTAN'DA SOSYO-POLİTİK DURUM VE KÜRDİSTAN DEVRİMİNİN PROBLEMLERİ	96
– Cepheye Nereden Başlamalı ?	116
KÜRDİSTAN'IN DİĞER PARÇALARINDAKİ SİYASAL GELİŞMELER VE DÖRT PARÇADAKİ ULUSAL DEMOKRATİK GÜÇLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER SORUNU	124
DEVİRİMCİ-DEMOKRATİK HAREKETİN BUGÜNKÜ DURUMU VE PARTİMİZDE ORTAYA ÇIKAN BUNALIMIN KAYNAKLARI	134
ÜLKEMİZDE SİYASİ BİRLİK SORUNU	164

MERKEZ KOMİTESİ ADINA KONGREYİ AÇIŞ KONUŞMASI

Sayın konuklar,
Değerli delege yoldaşlar.

Kongremizin açılış konuşmasına başlamadan önce kongremize katılarak bizi onurlandıran konuklarımıza, dayanışma dilek ve mesajlarıyla bize omuz veren dost ve kardeş örgütlere partimiz ve Kongre delegelerimiz adına teşekkür ederim.

Sayın konuklar, değerli yoldaşlar,

Partimizin kuruluş Kongresinden bu yana geçen yedi yıllık gibi bir aradan sonra İkinci Kongresi başlamış bulunuyor. Bu Kongremizin, hem partimizin hem de Kürdistan'da yürütülen ulusal demokratik mücadelenin geleceği bakımından bir dönüm noktasını ifade eden tarihi bir önemi vardır.

Her şeyden önce belirtmek gerekir ki, kuruluşumuzdan bugüne dek sürdürdüğümüz mücadelenin ilk defa köklü ve partimiz açısından bağlayıcı sonuçlar alınabilecek genel bir muhasebesini yapma olanağına kavuşuyoruz. Böylesine köklü bir muhasebinin ve bundan çıkarılacak sonuçların Kürdistan işçi sınıfı ve emekçi halkının mücadelesine katkıda bulunacağı şüphe götürmez.

Yoldaşlar, çok zorlu bir mücadele döneminden geçerek Kongreye vardık. Zorlu bir mücadele derken bunu iki açıdan dile getirmek istiyorum.

Bildiğiniz gibi Türkiye Kürdistanı'nda halkımız her türlü ulusal demokratik hak ve özgürlüklerinden yoksun, sömürgeci baskı ve zulmün en ağırını yaşıyor. Bu, sömürgeciliğin tarihi boyunca hep böyle oldu. Bu nedenle partimiz ta başından beri illegal olarak kuruldu ve bütün yaşamı

boyunca gizlilik koşulları altında, sömürgeci polis ve devlet güvenlik kuvvetlerinin saldırılarına göğüs gere gere bugünlere geldi. Özellikle 12 Eylül 1980 askeri faşist darbesinden sonra, bütün demokratik legal mücadele araçlarının gaspedilmesi ve karşı-devrimci terör saldırılarının alabildiğine artması karşısında büsbütün ağır illegal koşullar altında mücadele etmek zorunda kaldı. Mücadelemizi zorlu kılan yanlardan biri buydu.

Ardından 12 Eylül darbesiyle birlikte parti içinde açık olarak su yüzüne çıkan ideolojik, politik ve örgütsel görüş ayrılıkları, bu görüş ayrılıklarının ciddi tahribatlara kadar varması, partimizi, faşist diktatörlüğe karşı mücadelede son derece tehlikeli bir takım risklerle karşı karşıya getirdi. Parti örgütlerinin güvenliğini sağlama bu koşullarda alabildiğine güçleşti.

Ama yoldaşlar, bütün ağır illegal koşullara ve ayrılığın yarattığı ciddi tahribatlara rağmen parti örgütlerimizin hemen hemen tamamını temsil eden seçilmiş delege yoldaşlarımızı biraraya getirip Kongremizi toplamış olmamız bile başlıbaşına bir olaydır. Tek başına bu olay bile partimiz açısından, Kürdistan halkının ulusal demokratik mücadelesi açısından büyük bir kazanım olduğunu söylersek, hiç de abartmış olmayız.

Öte yandan parti Kongremizin toplanmış olması, hem partimizin hem de halkımızın ulusal demokratik mücadelesinin geleceği açısından büyük bir fırsattır.

Yoldaşlar, partimiz kuruluşundan bu yana emperyalizme, sömürgeciliğe ve yerel gericiliğe karşı kararlı bir mücadele sürdürdü. Kürdistan halkının mücadelesini gerçek kurtuluş yolundan saptırmak isteyen gerici burjuva milliyetçiliğine, sol görünmeye çalıştıkları halde dünya sağıyla bütümlenmiş olan Maocu, Troçkist, anti-komünist ve anti-Sovyetik akımlara, sonuçta düşmanın ekmeğine yağ sürmekten başka bir şey getirmeyen bireysel terörcü-maceracı çevrelerin girişimlerine karşı sürekli bir ideolojik mücadele yürüttük, onların gerçek yüzlerini kitlelere gösterebilmek için çaba sarfettik. Gözleri ayaklarının önünden ötesini göremiyen dar milliyetçiliğe karşı proletarya enternasyonalizminin bayrağını her zaman dik tuttuk. Kürdistan halkının mücadelesini uluslararası alanda gerçek dostlarından koparıp onu dünyada yalnızlaştırma emellerini boşa çıkarmak için durmadan yorulmadan halkımızın her zamanki gerçek dostlarının kimler olduğunu belirttik. Bizim bu mücadelemiz, halkımız arasında, Kürdistan halkının mücadelesinin, başını Sovyetler Birliği'nin çektiği Dünya Sosyalist Sistemi'nin, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketinin ve ulusal kurtuluş savaşlarının üçlü bileşiminden

oluşan dünya devrimci sürecinin ayrılmaz bir parçası olduğu biçimindeki inancın yerleşip yaygınlaşmasına küçümsenmeyecek katkılarda bulundu. Uluslararası alanda silahlanma yarışına son verilmesi, yumuşama sürecinin derinleştirilmesi, dünyamızın nükleer silahlardan arındırılıp, kalıcı ve demokratik bir barış sürecinin başlatılması yönünde partimiz Kürdistan'da aktif bir mücadele sürdürdü.

Fakat yoldaşlar, bu mücadele sürecinde yanlışlıklarımız, eksiklerimiz ve zaaflarımız da olmadı değil. Aksine ta partimizin kuruluşundan kaynaklanan bazı zaaf ve eksikliklerimiz de oldu. Mücadele süreci içinde ortaya çıkan pek çok sorunlarımız bir çözüme kavuşturulamadan birikti. Örgüt içi işleyişte, mücadelemizin daha etkin ve sonuç alıcı olmasını engelleyen yanlış anlayışlar bugüne dek kendisini korudu. Bu sorunlar örgüt içinde derin ideolojik, politik görüş ayrılıklarını doğurdu. Partide ciddi tahribatlara kadar gitti. Üstelik şu anda partimizin karşı karşıya bulunduğu sorunların büyük bir bölümü salt bize özgü sorunlar değil. Kürdistan ulusal demokratik mücadelesinin genel sorunlarıdır. Kongremiz, bütün bu sorunların dökümünü yapmak, gerçek nedenlerine inip çözüm yolunda sağlıklı ve doğru kararlar alma göreviyle karşı karşıyadır.

Biz kendisini işçi sınıfının davasına adanmış bir partiyiz. İşçi sınıfının yüksek çıkarları, halkımızın gerçek kurtuluşu uğrunda yapamayacağımız fedakarlık yoktur ve olamaz da. Biz gerçek güçlülüğümüzü ve mücadele kararlılığımızı işçi sınıfının ve emekçi halkımızın çıkarlarına olan bağlılığımızdan alıyoruz. Bu davaya olan bağlılığımız işçi sınıfımıza ve halkımıza karşı olan büyük sorumluluk anlayışını beraberinde getiriyor. Bu nedenle, sürdürmekte olduğumuz mücadele sürecindeki zaaflarımızı, eksiklik ve yanlışlıklarımızı gözler önüne serip bunların açık bir muhasebesini yapmaktan korkmuyoruz. Aksine her zamanki görevimiz (olumlu ya da olumsuz) geçmiş deneyimlerimizden dersler çıkarıp mücadele düzeyimizi bunun üzerinde yükseltmektir. Böylesine bir tutum zayıflığımızın değil, güçlülüğümüzün, kendimize olan güvenimizin ürünüdür.

Yoldaşlar, bildiğiniz gibi geçtiğimiz yıllar, çok hızlı ve karmaşık gelişmelere sahne oldu. Sınıfların mücadele tarihi bakımından pek uzun bir dönem olmamasına rağmen, ulusal ve sınıfsal mücadelenin gelişip boyutlanması, değişik düzeylere yükselip çok yönlüleşmesi ve doğal olarak sınıf mücadelesinin keskinleşmesi bakımından dopdolu yıllar oldu. Öte yandan mücadele yeni ve genç olması, yılların deneyimleriyle olgunlaşmış kökleşen bir geçmiştense yoksun olması nedeniyle de büyük

zaaf, yanlış ve eksikliklerle yüz yüze geldi. Egemen sınıfların her türlü saldırısına göğüs gerebilme yeteneğine kavuşmayı zamanında başaramadı. Ardından sömürgeci tekelci burjuvazinin karşı-devrimci azgın saldırıları karşısında kendisini gerektiği gibi koruyamıyarak derin yaralar aldı ve (geçici anlamda bile olsa) ağır yenilgiler tattı. Üzülerek belirtmeliyiz ki, yoldaşlar bugün bile Kürdistan devrimci demokratik güçleri toparlama dönemine geçebilmiş değiller. Parçalanmışlık sürüyor. Sorunlarımızı daha da ağırlaştıran bölünme ve çözümler dönemini atlatamadık.

Buna karşın, faşist diktatörlüğün Türkiye ve Kürdistan halkları üzerindeki baskı ve terörü sürüyor. İki-buçuk yılı aşkın süredir halklarımız, emperyalizm ve Türkiye tekelci sömürgeci burjuvazisinin çıkarları uğruna işbaşında tutulan askeri faşist diktatörlüğün yaygınlaştırdığı baskı ve terör mekanizması altında, sömürü ve soygunun en acımasızını yaşıyor. İşsizlik, açlık ve yoksulluk had safhada. Bu durum faşizm ile emekçi halk kesimleri arasındaki çelişkilerin derinleşmesine yol açıyor. Her geçen gün, toplumun daha geniş katmanları cuntaya karşı konum alıyorlar.

Faşist diktatörlüğün genel baskı ve terörünün ulusal baskı politikasıyla bütünleşmesi nedeniyle Kürdistan'da katmerleşen baskıcı koşullar, toplumsal muhalefetin tabanının daha da geniş olmasını beraberinde getiriyor.

Yoldaşlar,

Tekelci burjuvaziyle halklarımız arasındaki çelişki derindir. Önümüzdeki dönemde sömürgeci tekelci burjuvazinin faşist yönetimine doğrudan doğruya yönelebilecek büyük bir muhalefet potansiyeli oluşuyor. Fakat açıkça ortada ki, bu potansiyeli derleyip toparlayacak ve onu devrimci bir maddi güç halinde faşizmi alaşağı edip halkın demokratik iktidarına yöneltecek mücadele araç ve yöntemlerinden yoksunuz. Türkiye'de faşizmi alaşağı etmenin asgari koşulu olan en geniş anti-faşist cephe oluşturulamadı. Böylesine bir cephenin yaratılması öyle pek yakın bir gelecek bakımından da gözüküyor. Öte yandan Türkiye Kürdistanı'nda Kürdistan halkının ulusal demokratik güçlerinin birliği sorunu da çözümlenmemiş bir halde önümüzde duruyor. Bugün Kürdistan kamuoyunda ve devrimci demokratik güçlerin kendi arasında birlik sorunları en çok tartışılan, konuşulan konuların başında geliyor. Birlik meselesi ele alınırken, asgari siyasal işbirliğinden tutun da çeşitli sınıf ve tabakaların ittifakının en ileri birliği olan bir ulusal demokratik cepheye ve hatta siyasal birliğe dek varan bir sürü sorun tartışma gündemindedir. Bu tür sorunların tartışma gündeminde olması, bunların çeşitli çevreler

tarafından dile getirilmesi elbetteki olumlu ve sevindirici bir şeydir. Ancak işin bu kadarıyla yetinmeyeceğimizi, meselelerin üzerine daha ciddi gitmeniz gerektiği ortadadır. Birlik sorununa (ister örgütsel birlik isterse de cephe olsun) yanaşırken bugünkü parçalanmışlığın, bölük pörçüklüğün nedenleri, boyutları üzerinde durmadan, bunları bütün çıplaklığıyla herkesin gözü önüne sermeden olmaz. Kürdistan ulusal demokratik mücadelesinin bugün nasıl bir aşamada olduğunu somut olarak görmek, göstermek zorundayız. Çeşitli birlik sorunlarında anlayışımızın ne olduğunu, birlik olayına hangi noktadan başlamak gerektiğini ve birlik sürecinin problemlerinin çözüm yöntemlerinin ne olması gerektiğini açıkça belirtme göreviyle karşı karşıyayız. Bu tür görevler yalnız bizim değil, bütün Kürdistan ulusal demokratik güçlerinin görevleridir. Ama biz yoldaşlar, diğer güçlerin bu yöndeki çabalarının ölçülerine bağını kalmaksızın kendi üzerimize düşenleri yapmamak ve hatta bu sürecin sorunlarının üstesinden gelme çabalarında yönlendirici olmak zorundayız. Partimiz hem tek başına hem de diğer ulusal demokratik güçlerle ortaklaşa olarak bu yöndeki çabalarını eksiksiz olarak sürdürmeye her zamankinden daha fazla hazır olmak durumundadır. Kongredeki çalışmalarımızın ağırlıklı noktalarından birini bu sorunlar oluşturmalıdır.

Yoldaşlar,

Uluslararası alanda da Kürdistan ulusal demokratik mücadelesi ve dolayısıyla partimiz pek çok görevle karşı karşıyadır. Emperyalizmin artan saldırganlıkları, silahlanma yarışını turmandırma ve insanlık açısından çok ciddi bir tehdit konumuna gelen nükleer silahların üretimini artırma çabaları uluslararası gerginliği artırıyor. Özellikle ABD emperyalizmi, insanlığı üçüncü bir dünya savaşı eşiğine getiren soğuk savaş çılgınlıklarıyla, en kaba biçimiyle ayyuka çıkardığı anti-Sovyetizmle bu gerginliği artıran çabaların başında geliyor. ABD emperyalizminin, İsrail siyonizmi ve bölge gericiyle elbirliği içinde yürürlüğe soktuğu planlar, Ortadoğu halkları açısından büyük bir tehlike oluşturuyor. ABD, Ortadoğu'yu kendi çıkar alanlarından biri olarak görme ve bu alana doğrudan müdahale etme hakkını kendisinde bulacak kadar pervasızlaşıyor. Kısaca belirtmeye çalıştığım bu uluslararası durum mücadelemizin uluslararası yönüne ilişkin olarak da önümüze çok ciddi görevler getiriyor. Kongremizin, Partimizin bu doğrultudaki mücadelesine ışık tutacak kararlar alması gerektiği ortadadır.

Yoldaşlar,

Kısaca belirtmeye çalıştığım bu sorunların çözümü doğrultusunda

Kongremizin sağlıklı ve doğru kararlar alacağı yolundaki inancım tamdır. Kongremizden çıkacak sonuçların hem halkımızın ulusal demokratik mücadelesine hem de Partimizin mücadelesine büyük katkılar getireceği kuşkusuzdur.

Bu inançla konuşmama son verirken bir kere daha, aramızda bulunan konuklarımızı ve mesajlarıyla Kongremize dayanışma dileklerini ileten dost ve kardeş örgütleri selamlamama ve onlara teşekkür etmeme izin verin. Ayrıca, siz bütün delege yoldaşları da selamlar başarılar dilerim.

Saygılarımla.

GİRİŞ

Yoldaşlar,

Kongremiz, dünyada ve ülkemizde önemli gelişmelerin olduğu olağanüstü bir dönemde toplanıyor. Başını Sovyetler Birliği'nin çektiği dünya sosyalist sistemi tarafından mücadele yönü belirlenen sosyalizm, ulusal kurtuluş, demokrasi ve barış güçleri ile emperyalizm ve karşı-devrim güçleri, hayatın her alanında karşı karşıya geliyorlar. Dünya devrimci sürecinin elde ettiği kazanımlar, emperyalizmi gerileterek sıkıştırıyor. Sıkışan emperyalizm daha da saldırganlaşarak uluslararası gerginliği artırıyor. Sınıf mücadelesinin vardığı boyutlar ve artan uluslararası gerginlik, dünyanın neresinde olursa olsun her insanı yakından etkiliyor. Yaşamı üzerinde şu ya da bu yönden rol oynuyor. Bu nedenle, ülkemizin insanlarını, halkımızın mücadelesini böylesine yakından etkileyen uluslararası durumun bir çözümlemesini yaparak işe başlamak gerekir. Uluslararası alanda meydana gelen gelişmelerin çözümlemesi ışığında olmadan, onunla bağlantısı kurulmadan ülkemizdeki gelişmeler gerçek anlamıyla kavranamaz.

ULUSLARARASI DURUM

Uluslararası durum, kapitalizm ile sosyalizm güçleri arasında ekonomik-politik ve ideolojik alanda süren mücadeleler ve bu mücadelenin doğal sonucu olarak dünyamızın kapitalizmden sosyalizme doğru geçişi, emperyalizmin ve gericilik güçlerinin gerilemesine karşın sosyalizm güçlerinin gelişip güçlenmesi süreci tarafından belirleniyor.

Bu süreçte, emperyalist-kapitalist sistem, yeni derin bir bunalımın içine girmiş bulunuyor. Emperyalist-kapitalist sistemi saran bunalım, II. Dünya Savaşı'ndan bu yana, hem boyutları hem de niteliği bakımından en ağırı ve en ciddisidir.

Bunalımın yayılma alanı emperyalist metropollerin bazılarıyla sınırlı değil, şiddeti göreceli olarak farklı düzeylerde olsa da bütün gelişmiş kapitalist ülkeleri ve emperyalist-kapitalist sisteme bağlı dünyanın tümünü sarmış bulunuyor. Hatta sisteme bağımlı geri kalmış ülkelerdeki sarsıcı etkileri daha şiddetli olarak kendini gösteriyor. Bu bunalımın diğer bir özelliği de onun sadece sanayinin bazı dallarını değil, bir bütün olarak sanayiden tarımsal üretime dek varan tüm sektörleri içine almasıdır. Ortaya çıkardığı sonuçlar ise; enerji darboğazı, yüksek oranda seyrederek süregelen enflasyon, giderek büyüyen işsizlik, yaşam seviyesinin düşmesi, üretimin büyüme hacminde neredeyse durgunluğa varacak olan bir eksilme, talep azalmasıyla birlikte üretim stoklarının büyümesi, sermayenin yoğunlaşma sürecinin hızlanması, bazı alanlardaki yatırımların iflasa doğru sürüklenmesi ve mülksüzleşmenin kabarması biçimi-

minde oluşuyor.

BUNALIMIN NEDENLERİ:

Dünya kapitalizminin genel bunalımının üçüncü dönemini oluşturan bu bunalımın en belirgin özelliklerinden biri onun diğer bunalımlar gibi dünya savaşları dönemleriyle bağlantılı olarak değil, nisbeten barışçıl koşullar altında oluşmuş olmasıdır. Buna rağmen günümüz bunalımının diğer bunalımlara nazaran daha da artmasını getiren uluslararası koşullar doğmuştur. Bunlar, kapitalizm ile sosyalizm arasındaki yarışta, Dünya Sosyalist Sistemi'nin hayatın her alanında, karşı karşıya geldiği emperyalist-kapitalist sistemi geçme eğilimi göstermesi ve belli başlı alanlarda da daha ileri bir gelişmişlik düzeyine vararak dünya çapındaki toplumsal gelişmede tayin edici rol oynaması; klasik sömürgecilik sisteminin parçalanması ve bağımlı-sömürge ülke halklarının hemen hemen tamamına yakınının sömürge boyunduruğundan kurtularak siyasi bağımsızlıklarını kazanmaları; pek çoğunun ekonomik olarak da emperyalist boyunduruktan çıkarak sosyalist dünya ekonomisiyle giderek daha yakın ilişkiler içine girmeleridir. Ayrıca üretici güçlerin gelişmesinin özellikle bilimsel-teknik devrimin yarattığı olanakların tekellerin yararına kullanılması, tekeli devlet kapitalizminin yerleşme süreci ve militaristleşme karakterinin artan ölçüde egemen olması da kapitalist ekonominin dengesizliğini artıran faktörler olarak belirginleşiyor.

Emperyalist kapitalist sistemin bugünkü genel bunalımının vardığı boyutlar, daha da ağırlaşarak süregenliğinin artması, herşeyden önce emperyalist tekellerin yüzyüze geldikleri dünya çapındaki pazar daralmasındandır. Emperyalist tekellerin pazarlarını hem alan hem de derinlik bakımından daraltan gelişme, hiç kuşkusuz herşeyden önce Sosyalist Dünya Sistemi'nin bugün geldiği aşamadır.

Bilindiği gibi, daha Büyük Sosyalist Oktobr Devrimi'nin zaferi ile birlikte her ne kadar hâlâ dünyanın büyük bir bölümünde egemen olan kapitalizm bir dünya sistemi olarak kaldıysa da, devrimin zaferi ile sistemden koparak sosyalizm yoluna giren topraklar üzerindeki egemenliğini yitirdi ve bütün dünyaya egemen olan bir kapitalist ekonomi sistemi olmaktan çıktı. II. Dünya Savaşı'nun ardından Avrupa ve Asya'nun birçok ülkesinde işçi sınıfı tarafından yönlendirilen kurtuluş hareketlerinin zafere ulaşmaları; bu ülkelerin emperyalizmden koparak halk demokrasisi düzenlerine geçmeleri karşısında, emperyalizm dünya toprakla-

rının 1/3'ü üzerindeki egemenliğini yitirdi. Bu gelişmeler, emperyalist-kapitalist dünya sisteminin yanı başında sosyalist dünya sisteminin oluşmasını getirdi. II. Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllarda Asya, Afrika ve Latin Amerika'da pekçok ülkenin bağımsızlıklarına kavuşmaları ve bunların bazılarının sosyalist dünya sistemi ile bütünleşmeleri, öte yandan reel sosyalizmin sürekli ve istikrarlı ilerleyişi dünya sosyalist sistemini, önemli ölçüde geliştirdi. Günümüzde emperyalist-kapitalist sistem ile güçlü dünya sosyalist sistemi, ekonomik, politik ve ideolojik alanlarda kıyasıya bir mücadele içerisinde. Sosyalizmin ortaya çıkardığı yaratıcı maddi ve manevi koşullar altında başta Sovyetler Birliği olmak üzere tüm sosyalist topluluk ülkeleri ekonomik-teknik, sosyal, askeri ve siyasi alanlarda muazzam bir gelişme gösteriyor. Sosyalist topluluk, ekonomik ve toplumsal yaşamın pek çok alanında daha şimdiden gelişmiş kapitalist ülkeleri geride bırakmış durumda. Dünya sanayi üretiminin % 40'nı sosyalist topluluk ülkeleri üretiyor. Sosyalist sistemin üçüncü dünya ülkeleriyle geliştirdiği ekonomik ve ticari ilişkiler, emperyalist tekellerin pazar alanlarını önemli ölçüde daraltıyor. Reel sosyalizmin başarılarının açık göstergeleri olan sanayi ürünleri, bilimin ve ileri tekniğin yarattığı maddi olanaklar, artık ileri derecede gelişmiş kapitalist ülkelerin bizzat kendi iç pazarlarında bile pazarlama alanları buluyor. Bizzat emperyalist ülkeler sosyalist topluluk ülkeleri ile karşılıklı ekonomik, ticari ve teknik işbirliğine gitmek zorunda kalıyorlar. Onlar için sosyalist ülkelerle işbirliği yapmak ve ortak yatırımlara girişmek kaçınılmaz bir zorunluluk halini almıştır.

Emperyalizmin pazar alanlarını daraltarak genel bunalımını kronikleştiren etkenlerden biri de hiç kuşkusuz halkları hem siyasi hem de ekonomik bakımdan kölelik zincirine vuran klasik sömürgecilik sisteminin günümüzde parçalanmış olması ve II. Dünya Savaşı'ndan bu yana yüzü aşkın ülkenin kendi bağımsızlığını elde etmeleridir. Sömürgecilik sisteminin çözülmesi ve sadece Orta-Doğu, Asya ile sınırlı kalmayıp ulusal kurtuluş ateşinin bütün Afrika kıtasına yayılıp Latin Amerika'ya geçmesi, ardından genel olarak siyasal bağımsızlığın peş peşe –asgari-den– yükseldiği gümrük duvarları, emperyalist tekellerin geçmişte rahatça at oynattıkları etki alanlarını birden bire daralttı. Bu, kendileri için çok ağır bir darbe oldu. Bağımsızlıklarını kazanan ülkelerin oluşturduğu tablo, ne kadar karışık ise de (yani bu ülkelerden bazıları her ne kadar işbaşına gelen devrimci-demokratik iktidarların aracılığıyla ülkelerinde emperyalizmin ve sömürgeciliğin ekonomik kökünü tümden kazıyıp, sosyalist topluluk ülkeleriyle yakın bir işbirliği içinde kal-

kınma yolunu seçmişken, diğer bazıları bu yola girmemiş olmalarına rağmen bağımsız ve bağlantısız bir dış politika ile çok yönlü ekonomik, ticari ve siyasi ilişkiler çerçevesinde davranırlarken öte yandan geriye kalanlar da kapitalist dünya sistemi içinde yer alıp emperyalizmin dümen suyunda gidiyorlar ise de) emperyalizmle her türlü bağımlılık ilişkisini koparıp sosyalist sistem ve üçüncü dünya ülkeleriyle yakın bir işbirliği içinde olan ülkelerin sayısı hiç de küçümsenmeyecek bir bölümü oluşturuyor.

Bunaların ana nedenlerinden biri de uluslararası alanda emperyalist ülke ve tekeller arasında korkunç boyutlara varan rekabet ve çıkar çelişkileridir. Emperyalist tekeller arasındaki rekabet, hem gelişmiş kapitalist metropollerde hem de geri kalmış bağımlı ve gelişmekte olan ülke pazarlarında çok yönlüdür. Bu rekabet, daha çok hammadde, enerji kaynakları ve ucuz işgücü üzerinde, sermaye ve mal ihracı alanlarında oluyor. Dünyanın hemen hemen tamamına yakın bölümünde klasik sömürgecilik sisteminin parçalanmış olması, tek bir emperyalist ülkenin her yönden egemen olabileceği alanları ortadan kaldırmıştır. Günümüz uluslararası işbölümü ve siyasal tablosu belirli bir ülke pazarına birden fazla emperyalist ülke ya da tekelin girmesine olanak tanıyor. Böylesine koşullarda, tekeller sömürü ve kâr oranlarını arttırmak için yoğun ekonomik ve ticari anlaşmalarla oluşan derinliğine bir pazar genişletilmesine gitmek zorundadırlar. Bu da hem tekelleri, her türlü gayri meşru ve ahlak dışı yöntemlerle birbirlerini yoketme çabalarına vardırma derecesindeki rekabete götürüyor. Hem de bizzat tekellerle ulusal gümrük duvarlarının göreceli de olsa oluşan güvencesinin arkasına geçmiş olan yerli sermaye ya da devleti karşı karşıya getiriyor.

Diğer yandan emperyalist tekellerin bizzat gelişmiş kapitalist pazarlardaki rekabeti de keskin bir noktaya varmış bulunuyor. Özellikle bilimsel-teknik gelişmenin bugünkü koşullarında, teknik gelişmeyi ve bu alandaki uzmanlaşmayı denetimlerine alan tekeller, diğer tekелci girişimlere karşı belli bir üstünlük sağlayabiliyorlar. İşgücünün yüksek düzeydeki üretkenliğinden yararlanarak çok düşük girdilerle üretim yaparak daha düşük fiyat ve daha yüksek kârlarla rakip tekellerin pazarlarını ele geçiriyobiliyorlar. Son yıllarda Japon endüstrisinin, özellikle otomotiv ve elektronik sanayinin Avrupa ve Amerika pazarlarını zorlamaya başlamış olması bunun çok açık örneğidir. Bizzat hem emperyalist ülkenin kendisinde bile tekeller, kâr hırsından doğan bir çatışma içindedirler.

Tekelci kapitalizmin günümüzdeki durumu; emperyalist tekellerle devletin bütünleşme sürecinin ürünü olarak tekelci devlet kapitaliz-

minin oluşması da emperyalist-kapitalist toplumda sınıf çelişkilerini derinleştiriyor. Tekelci devlet kapitalizminin oluşumunun doğal sonucu olarak üretim sürecinin toplumsal karakterini daha da belirginleştiriyor. Üretim ve sermayenin yoğunlaşmasını hızlandırıyor. Bu haliyle, üretim sürecinin toplumsal niteliğine bir tepki oluşturup kapitalist ekonominin çelişkilerini, rekabeti keskinleştiriyor.

Tekelci devlet kapitalizmi koşullarında bilimsel-teknik devrimin yarattığı olanakların toplumun refahı ve insanın geleceği uğruna değil de tekellerin yararına kullanılması da kapitalist dünyada bunalımı arttırıcı etkenlerin arasında yer alıyor. Bilimsel-teknik devrimin kapitalizm koşullarında doğurduğu en ağır sonuçlardan biri işsizliktir. Günümüzde tek bir sanayi kompleksine yerleştirilen bir deta (elektronik beyin) makinesi bile ardından yüzlerce, hatta binlerce işçinin işine son veriyor ya da iş bulma imkanlarının ortadan kaldırılmasına yol açıyor. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün verilerine göre 1977 sonlarında kapitalist ülkelerde 18 milyon işsiz vardı. Son yıllarda kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesinin ileri kapitalist ülkelerde bu rakamı çoktan 20 milyonun üzerine çıkardığı şüphe götürmez. .

Öte yandan bilimsel-teknik devrim, günümüzde işçi sınıfının büyümesi ve bileşimi saflarına akan yeni kanallar oluşturdu. Şimdi artık işçi sınıfının yenilenmesi ve saflarının artması hem klasik kaynaklardan; yani sürekli iflas eden kent ve kır küçük-burjuvazisi saflarından hem de aydın, mühendis, teknisyen kadrolardan, banka görevlilerinden oluşuyor.

Emperyalizmin silahlanma politikası ve ekonomiyi yüksek düzeyde militarize etme yolundaki yoğun çabaları da kapitalist ekonominin derin çıkmazlar ve çelişkiler içinde kıvrınmasının köklü etkenlerindenidir. Silahlanma ve savaş politikası, aslında kapitalist dünyadaki devlet yöneticilerinin keyfi histerik çaba ya da çılgınlıklarının rastgele bir sonucu değil, sömürüye dayanan sınıflı toplumun ve günümüzde emperyalizmin yapısının militarist özü gereğidir. Emperyalizmin militarist özü ülke ekonomisini sürekli olarak yutan onu büyük yıkımlara sürükleyen yüksek oranlardaki askeri harcamalara; dünyanın dört bir yanına serpiştirilmiş orduların ve askeri üslerin, sürekli yenilenmesi ve teknik donanımlarının genişletilmesi harcamalarına dayanıyor. Bu harcamalar, tamamiyle silah tekellerinin kasalarına kâr olarak akıyor. Buna karşın silahlanmanın getirdiği gerçek mali külfetler, emekçi halk yığınlarının sırtına bindirilmiş vergilerden ve bu vergilerin yıldan yıla hızlı artışından çıkarılıyor. Ordu beslemek ve silahlanmak zorunda olan ülkeler,

harcamaları, ülke ekonomilerini geliştirmeye ayırdıkları yatırımların kısıntısından ve kendi emekçi halklarının sırtından çıkarmak durumunda dırlar. Böyle olunca da silahlanma, toplumsal gelişme ve refahın önünde başlı başına bir engel oluşturuyor. Ekonomilerin gerilemesini, bunalımların artmasını, işsizliğin, enflasyonun artışı ve yoksulluğu getiriyor.

Dünya sosyalist sisteminin büyük başarılarının dünyamızda oluşturduğu güçler dengesi koşullarında, emperyalist-kapitalist sistemde meydana gelen uluslararası işbölümünün günümüzdeki tablosu, emperyalist-kapitalist metropollerin kendi bunalımlarını geri kalmış sömürge ve bağımlı ülkelere yükleyerek daha kısa sürede ve daha az tahribatla atlatabilme olanaklarını da önemli ölçüde kıstmıştır. Bağımlı, geri kalmış ya da gelişmekte olan kapitalist ülkelerin emperyalizime bağımlılık ilişkileri, bu ülkeleri, hem daha genel bunalım sürecinin derinleşen olguları olmadığı zamanlarda bile sık sık ekonomik istikrarsızlıklarla karşı karşıya getiriyor, hem de genel bunalımın ağırlaştığı aşamalarda, onları da doğrudan doğruya ve daha da katmerli bir biçimde sarıyor. Böyle olunca da emperyalistler, kendi bunalımlarının faturalarını, kendilerini düzluğe çıkaracak oranda geri kalmış ülkelere yükletemiyorlar. Hatta çoğu kez, bu ülkelerde sınıf savaşımının yükselen nabzını düşürmek ve halkın devrimci savaşımının zafere ulaşmasını engellemek, dolayısıyla da onların bir süre daha kapitalizmin sömürü dünyası ile bağlarının sürmesini sağlamak için bunalımlarının atlatılmasında sorumluluklar üstlenmek durumunda kalıyorlar.

GELİŞMİŞ KAPİTALİST ÜLKELERDE SINIF SAVAŞIMININ VARDIĞI BOYUTLAR:

Bütün bu olgular gösteriyor ki, kapitalizmin günümüzde içine düştüğü bunalım, diğer dönemlerdekine oranla daha hafif ve geçici değildir. Tam tersine daha kalıcı, giderek ağırlaşan bir sürengelik kazanmıştır. 70'li yılların başından bu yana kapitalizm üçüncü kezdir ekonomik gerileme dönemi yaşıyor. Enflasyon görülmedik boyutlara ulaştı. Fiatlar ve işsizlik hızlı bir tırmanma eğilimi gösteriyor. Kapitalist özel tekelci girişimlerle devletin bütünleşmesi koşullarında, ekonomiyi, devletin doğrudan müdahalesi yoluyla düzenleme çabaları da para etmiyor. Emperyalist ülke yönetimlerinin enflasyona karşı almaya çalıştıkları önlemler üretimde durgunluğa, işsizliğin artmasına yol açıyor. Buna karşın üretim düşüşünü durdurmak için alınan önlemler ise enflasyonun hızını arttırıyor. Burjuva hükümetlerin üretim düşüşünü durdurmak ya da tırmanan enf-

lasyonu aşıya çekmek için başvurdukları çözümler her zaman işçi sınıfının ve diğer emekçi halk katmanlarının yaşam düzeylerinin daha da düşürülmesi; ücretlerin dondurulması ya da fiat artışlarının çok gerisindeki ücret artışlarına mecbur edilmeleri, eğitim, sağlık ve kültür yaşamlarına ilişkin kazanımların geri alınması, sosyal hakların kısıtlanması v.s. gibi yollarla oluyor. Bütün bunlara rağmen emperyalistler için en iyi seçenek olabilecek durgunluk içinde enflasyonun tırmanışını durdurma ve yükseliş grafiğini aşıya doğru çekme politikası başarısızlığa uğruyor. İngiltere ve ABD'de bugün işbaşında bulunan gerici-sağcı yönetimlerin bu yöndeki Freidman'cı "monetarist" politikaları iflas ediyor.

Kapitalist düzenin bunalımları toplumsal çelişkileri derinleştiriyor. Sınıf savaşımı kızışıyor. İşçi sınıfı hareketi, geçtiğimiz yıllardaki duraklamadan farklı bir seyir izliyor. İşçi sınıfı ve diğer emekçi katmanlar, giderek artan ölçülerde, ekonomik ve sosyal hakların kısıtlanmasına, fiat artışlarına ve işsizliğe, tekelci devlet kapitalizmi koşullarında yıkılmalarını ve mutlak yoksullaşmalarını doğuran ekonomik politikalara, bilimsel-teknik gelişmelerin tekellerin yararına kullanılmasının getirdiği tahribatlara karşı çıkıyorlar. Öte yandan tekellerin izlediği silahlanma ve soğuk savaş körükleme politikasıyla, sıcak savaş çılgınlıkları, daha otoriter ve baskıcı bir devlet özleminden doğan siyasal hak ve özgürlükleri kısıma çabaları, faşizmi yeniden hortlatma özemleri, şövenizmin, ırkçılığın ayyuka çıkarılması, yabancı işçilere karşı sürdürülen düşmanca politikalar da ileri kapitalist ülke işçilerinin çıkarlarına yönelik ciddi tehlikeler oluşturuyor. Bilimsel-teknik devrim koşullarında üretim araçlarının gelişip ileri düzeyde karmaşıklaşmasının yol açtığı yabancılaşma, iş kazaları ve meslek hastalıklarının, ruhsal bozukluğun emekçiler üzerindeki yıkıcı etkisi korkunç oluyor.

İşçi sınıfı ve emekçi yığınlar, bütün bu olumsuz gelişme ve koşullara karşı başkaldırıyorlar. İşçi sınıfı, bu mücadelenin başını çekiyor. Günümüzde ileri kapitalist ülkelerdeki emekçilerin mücadelesinin ana karakteristik yönleri şöyle beliriyor. İşçi sınıfının grev, direniş, protesto eylem ve yürüyüşlerinin yoğunlaşması ve kitleleşmesi, düşünsel açıdan farklı eğilimli işçi örgütleri arasında daha sıkı bir işbirliği, barışçıl koşullardaki kitle mücadele yöntemlerinin zenginleşmesi; bu mücadelede politik istemlerin göreceli daha ağırlıkta yer alması, tekellerin egemenliğinin sınırlandırılarak demokrasinin sınırlarının daha da geliştirilmesi, sosyalist ülkelere ve üçüncü dünya ülkelerindeki halklara karşı azgınlaşan düşmanca saldırı politikasının terk edilmesi, silahlanmaya yeni nükleer silahların üretilip Avrupa ülkelerine yerleştirilmesi politikala-

rına karşı toplumun değişik kesimlerinden farklı çıkarılara, farklı siyasal ve dinsel inançlara sahip daha geniş kesimlerin biraraya gelip ortak mücadele platformlarında yer almaları... Bütün bu gelişmeler, ileri kapitalist ülkelerde, tüm anti-tekel güçlerin, bir cephe etrafında yan yana gelmelerinin de koşullarını olgunlaştırıyor. Özellikle barış mücadelesinin günümüzde vardığı ileri boyutlar, ileri kapitalist ülkelerdeki sınıf savaşımı açısından küçümsenmeyecek bir önemdedir. Barış mücadelesinin etkileri açıkça kendisini gösteriyor. Bu mücadele, Avrupa'daki burjuva hükümetlerini yakından etkiliyor. Onları daha ihtiyatlı olmaya zorluyor. Bu da, bugünkü saldırgan gerici ABD yönetimi ve Avrupa'daki gerici sağcı iktidarlar ile diğer burjuva hükümetleri arasında çelişkiler sokuyor. Avrupa'daki burjuva hükümetlerinin kendi ülkelerindeki demokrasi ve barış yanlısı güçlerin baskısı karşısında ihtiyatlı davranmak zorunda kalmaları ve ABD'nin Reagan yönetiminin savaşçı maceralarında daha aktif rol almamaları, ABD için önemli sorunlar yaratıyor. Onun batı dünyasını bir bütün olarak Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist ülkelere karşı bir maceraya sürüklenme planlarını bozuyor.

Sınıf mücadelesinin keskinleşmesi, kendisini parlamento alanında da gösteriyor. Kitleler, daha radikal bir konum alıyor ve giderek sola kayıyorlar. Avrupa ülkelerinde, son yıllarda değişik tarihlerde yapılan parlamento seçimleri, liberal ve muhafazakar partilerin oylarını büyük ölçüde yitirdiklerini, öte yandan sosyal demokratlardan komünist partilere dek varan sol blok oyların çoğu yerde parlamento çoğunluğunu oluşturduğunu buna karşın gerici-sağcı partilerin de güçlenme eğilimleri gösterdiklerini ortaya koyuyor. Sağ ve sol blok arasında gidip gelen partilerin erimeleri ve aşırı sağ partiler ile sol blokun güçlenmesi sınıf savaşımının keskinleşmesine ve büyük emperyalist tekellerin toplumu sağa doğru çekme özlem ve çabalarına denk düşüyor. Öte yandan sol blokun güçlenmesi ise, yığınların emperyalist tekellerin içteki gerici, baskıcı ve dışardaki savaşçı politikalarıyla derin bir çelişki içinde olduğunu gösteriyor. Bunun ifadesi olarak Fransa, Yunanistan, İsveç, İspanya ve Portekiz'de sosyal demokrat hükümetler işbaşına geldi. Hemen hemen bütün Avrupa ülkelerinde sosyal demokrat partiler ülkenin en güçlü partileridirler. Son yıllarda özellikle Afganistan ve Polonya'daki gelişmeler karşısında başvuru bütün anti-komünist ve anti-Sovyetik propagandalara rağmen komünist partileri çoğu ülkelerde ya oylarını arttırdılar ya da eski güçlerini muhafaza ettiler. Bir kaç ülkede de sosyal demokratlara kayan oy kayıplarına uğradılar. Ama komünist partilerin parlamento dışındaki sınıf mücadelelerindeki etkinlikleri azalmadı aksine arttı. İşçi sı-

nının çıkarlarının gerçek temsilcileri olan komünist partileri, programlarıyla, izledikleri politika ve mücadeledeki fedakarlıklarıyla emekçilerin çıkarlarına en iyi şekilde tercüman oluyorlar. Ve mücadelenin en ön safalarında yerlerini alıyorlar. Toplumdaki radikalleşmenin en somut örnekleri sosyal demokrat ve libarellerdeki gelişmeler oluyor. Sosyal demokrat partilerinde sol sosyal demokratlar güçlenirken giderek azınlıkta kalan sağ sosyal demokratlar giderek daha da sağlaşıyorlar. Liberaller içinde sağ sol arasındaki çatışma tamamiyle açığa çıkıyor. Federal Almanya örneğinde olduğu gibi "sol" kesimler partilerinden ayrılmaya kadar işi götürüyorlar.

EMPERYALİZM DIŞ POLİTİKASINDA DAHA DA SALDIRGANLAŞIYOR:

Kapitalizmin bunalımlarının derinleşmesi, ekonominin çıkmazlara girmesi ve sınıf savaşımının keskinleşmesi, emperyalist tekelleri ve onların burjuva hükümetlerini dış politikada da gerici ve saldırgan bir konum almaya itiyor. Emperyalizmin dış politikasının ana hatları, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist sisteme karşı düşmanlık, anti-komünizm, silahlanmayı ve soğuk savaşı körükleme yoluyla yumuşama sürecini baltalama, Asya, Afrika ve Latin Amerika'da yeni etkinlik alanlarını yaratma; bu bölgelerde devrimci süreçleri gerileterek gerici güçlerin etkinliklerini artırma olarak belirginleşiyor. Bu saldırgan politikanın başını ABD emperyalizmi çekiyor. Özellikle ABD'de R. Reagan yönetiminin işbaşına gelmesinden sonra sıcak savaş kundakçısı emperyalist tekkellerin çıkarları için insanlığın hayati çıkarlarını bir yana itmeye hazır, silahsızlanmaya, yumuşamaya ve barışın korunmasına düşman en saldırgan kesimlerin politikası, emperyalist güçler arasında etkinlik kazanmaya başladı.

Bu gelişmelerin sonucu olarak, ekonominin militaristleştirilmesi, silahlanma yolundaki askeri harcamalar bugüne kadar görülmemiş boyutlara ulaştı. 1960 yılında 130 milyar dolar olan askeri harcamalar 1980'de 500 milyar dolara fırladı. 1982'de sadece ABD'nin askeri harcamaları 200 milyar doları aştı. ABD'nin yaptığı askeri harcamalar Sovyetler Birliği'nin askeri harcamalarının dokuz katıdır. Kurulduğu günden bu yana silahlanma yarışının, gerginliğin ve dünyanın çeşitli yörelerindeki kışkırtmaların, karşı-devrimci komploların aracı olan saldırgan NATO örgütünün harcamaları da hızla artıyor. NATO üyesi ülkeler dünyadaki

askeri harcamaların 2/3'sini yapıyorlar. NATO üyesi ülkeler toplam olarak sayısı 5,8 milyonu aşkın askeri bir güç besliyor. Bu gücün % 89'una yakın bölümü ABD, Türkiye, Fransa, F.A.C, İtalya, İngiltere ve İspanya'da bulunduruluyor. Pentagon verilerine göre dışardaki ABD asker sayısı 524,700'dür. Ancak ABD'nin dışarda bulundurduğu asker sayısı bundan fazladır. Son yıllarda Hint Okyanusuna ve Basra Körfezi'ne yeni askeri güçler yığıldı. ABD'nin dünyanın iki önemli stratejik bölgesi olarak gördüğü Akdeniz ve Pasifik Okyanusu'nda 6. ve 7. Filolar en ileri teknik ve güçlü silahlarla donatılmış bir biçimde hazır bekliyorlar.

Böylesine aşırı askeri harcamalara rağmen silah tekelleri ve askeri endüstri kompleksleri, harcamaların daha da arttırılmasını istiyorlar. Buna bağlı olarak ABD, Avrupalı müttefiklerini ve NATO ülkelerini daha fazla silahlanmaya zorluyor. NATO ülkelerinden bazılarının isteksizliğine rağmen 1980'li yıllarda askeri harcamaların daha da arttırılması karar altına alındı.

Emperyalistler, askeri harcamaların önemli bir bölümünü yeni nükleer silahların üretimine ve bunların geliştirilmesine ayırıyor. Nükleer silah üretiminin vardığı boyutlar, dünyanızda gerçek bir tehlike halini aldı. ABD sözümona "Sovyet tehdidi" yaygaraları altında yeni stratejik nükleer silahlar geliştirerek bunu Avrupa ülkelerine yerleştirme çabası içinde. Avrupa'ya yerleştirilmesi planlanan Pershing ve Cruise füzeleri bunun açık örnekleridir. Bugün üretilmiş olan nükleer silahların gücü aynı anda bütün insanlığı yok ederek dünyamızı bir kaç parçaya bölecek düzeye ulaşmış bulunuyor. Geçtiğimiz yıllarda güya elektronik beyinin yanlış hesabı yüzünden ABD üç kez Sovyetler Birliği'ne yönelik nükleer alarmına geçti ve Sovyetler Birliği'nin uyarıları üzerine alarm durumu sona erdirildi. Oysa şimdi ABD'nin nükleer başlıklı füzeleri Avrupa'ya yerleştirmeye çalışmasından dolayı Sovyetler Birliği'nin yanlış bir alarmı uyurma zamanı da kalıyor.

ABD emperyalizmi büyük silah tekellerinin çıkarları doğrultusunda ve kendi emperyalist amaçlarının gereği olarak, hem NATO ülkelerini hem de diğer bağımlı kapitalist ülkeleri kendisine daha sıkı bağlamak ve silahlanmada çok muazzam bir yük olan askeri harcamaları kendileriyle paylaşmak için bir yandan NATO'nun işlevlerini genişletiyor, öte yandan Orta-Doğu, Uzak Asya ve Latin Amerika gibi alanları ABD'nin ve batı dünyasının çıkar alanları ilan ediyor. Bu bölgelere gerici iktidarlar, askeri faşist yönetimlerle çeşitli askeri antlaşmalara giriyor, hayali bir "Sovyet tehdidi" anti-komünizm propagandaları ve bağımsızlıklarına yönelttiği tehditle gelişmekte olan ülkeleri de silahlanma yarışına zorluyor. Dünyanın çeşitli alanlarında bölgesel savaşları kışkırtıyor, yer

yüzünde savaş ocaklarının sürekli tütmesi ve uluslararası gerginliğin a-yakta durması için her türlü çareye başvuruyor.

EMPERYALİZMİN ÜÇÜNCÜ DÜNYA ÜLKELERİNE YÖNELİK SALDIRILARI

Başta ABD olmak üzere emperyalist güçlerin en çok yüklendikleri alanlardan biri hiç kuşkusuz üçüncü dünya ülkeleridir. Emperyalistlerin bu ülkelere yönelik politikaları, hiç kuşkusuz egemenliklerini çiğneme, çeşitli dayatmalarla onları bağımlılık ilişkileri içine sokma ya da varolan bu tür bağımlılık ilişkilerini daha da pekiştirme ve onların egemenlik alanları üzerinde hak iddia etme yönündendir. Emperyalizm son yıllarda Asya, Afrika, Latin Amerika'da çok önemli mevziler yitirdi. Sömürgeci boyunduruk altında yaşayan halkların mücadelesinin zaferle sonuçlandığı hemen hemen son önemli örneklerle ortaya çıktı. 70'li yıllarda sömürgeciliğin önemli kalıntılarının büyük bir bölümü de sü-pürüldü. Güney Vietnam'daki kurtuluş mücadelesi zaferle sonuçlandı ve Birleşik-Sosyalist bir Vietnam Cumhuriyeti kuruldu. 1973'te Gine halkı bağımsızlığını ilan etti. Angola ve Mozambik halkları vurdukları en son darbelerle Portekiz sömürgeciliğini tarihe gömdüler. Onların vuruşları aynı zamanda faşist rejimi de yerinden sarstı, ve Portekiz halkı faşizmi alaşağı etti. Faşizmin yıkılmasından sonra Angola ve Mozambik bağımsızlıklarına kavuştular. Ardından Zimbabve halkı yıllarca sürdürdüğü mücadeleden sonra beyaz azınlığın ırkçı yönetimine son verdi. Etiyopya'da Kral Haile Selasiye'nin diktatörlüğü alaşağı edilerek demokratik halkçı bir yönetim iş başına geldi. Kamboçya'da da gerici Pol-Pot rejimi bozguna uğratıldı. Afganistan'daki devrim ve İran'da monarşist-faşist şahlığın yerle bir edilmesi hem emperyalizmi, hem de bölge gericiliğini şaşkına çevirdi. ABD emperyalizminin huzur içindeki cephe gerisi Latin Amerika'da fıskıran Volkanlar Küba'dan sonra Nikaragua halkını zafere ulaştırdı. Güney ve Orta Amerika'da ABD emperyalizmine ve gerici faşist askeri diktatörlüklere karşı mücadele kızıştı. El Salvador halkı, R. Reagan yönetiminin ve bölgedeki askeri diktatörlüklerin sağladığı bütün asker ve silah desteğine rağmen halk düşmanı kanlı rejimi yıkmaya kararlıdır.

Bütün bu gelişmeler, emperyalizmin politikasını derinden derine etkiliyor ve onu artan ölçüde saldırganlaştırıyor. Emperyalist tekeller, büyük bir gereksinim duydukları dünya halklarının yeraltı ve yerüstü zenginliklerine; hammadde kaynaklarına el atmaktan vazgeçmiş değiller.

ABD emperyalizmi Orta-Doğu'yu, Güney Doğu Asya'yı, Afrika'yı ve Latin Amerika'yı "çıkart alanları" ilan etmeye ve buralara doğrudan ya da dolaylı müdahale hakkını kendisinde görmeye yeltenecek kadar maceracı bir cüretkarlığa giriyor. Latin Amerika halklarının baş cellatları askeri faşist diktatörlüklere, Afrika'daki ırkçı rejimlere; gerici yönetimlere, Uzak Doğu ve Güney Doğu Asya'nın gerici rejimlerine ve Orta-Doğu'daki bölge gericilerine her türlü askeri ve mali desteği sağlıyor. Onlarla askeri ve ticari antlaşmalara gidiyor, askeri üsler kurarak buralara asker yerleştiriyor. Bu ülkelerin iç işlerine karışıyor.

SOSYALİZM İLE KAPİTALİZM ARASINDAKİ MÜCADELE

Daha önceden belirttiğimiz gibi sosyalist dünya sistemi ile kapitalizm arasındaki mücadele hem insanlık yaşamının maddi alanında hem de ideolojik politik alanda sürüyor. Emperyalizmin son yıllarda en güçlü biçimde yönelip saldırıyı yoğunlaştırdığı alan başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkeler topluluğudur. Emperyalist güçlerin saldırılarını en çok bu alana yöneltmiş olması sosyalist sistemin zayıflığından gelmiyor. Tersine I. ve II. Dünya Savaşlarından sonra kapitalizmin sömürü dünyasından kopup sınıfsız, sömürsüz huzur içinde bir dünya kurma yoluna giren sosyalist ülkeler, bu ülke halklarının işçi sınıfının öncülüğünde yılların alın teri ve göznuru ile, binbir fedakarlıklarla yarattıkları güçlü bir dünya sosyalist sistemi var karşılarında. Mülkijetin sosyalist toplumsal niteliğinin ve bir bütün olarak sosyalist ekonomik yasaların ortaya çıkardığı yaratıcı ve elverişli koşullar ortamında, sosyalizm gelişip güçlenerek dünya çapındaki toplumsal gelişme sürecinin tayin edici gücü durumuna gelmiştir. Ekonomik alanda emperyalist—kapitalist ülkelerle rahatça yarışır bir hale gelmiştir. Hatta pek çok üretim alanında emperyalist—kapitalist dünyayı geçerek en ileri düzeye varmıştır. Bilimsel—teknik devrimin emekçilerin ve sosyalist toplumun yararına kullanımı, işgücünün üretkenliğini artırmış, halkın yaşam düzeyini yükseltmiştir. Bilimin gelişmesi en ileri düzeye varmıştır. Bu gelişmeler reel sosyalizmi pek çok alanda geri döndüremez bir aşamaya varmıştır.

Bugün dünyamızda iki ekonomik sistem yan yana yaşıyor. Açıktır ki bunlar, iki ayrı toplumsal sistemdir ve aralarında derin zıtlıklar vardır. Sosyalist ekonomi sistemi, kapitalist ekonomi sisteminin yadsınmasıdır. Ama buna rağmen günümüzde iki sistem birbirinden tecrit olmuş bir şekilde yaşayamazlar. Bu nedenle sosyalist ülkeler ile kapitalist ülkeler a-

rasında ekonomik işbirliği vardır. Fakat sosyalist ekonomi sistemi sürekli büyüyen ve gelişen bir sistem olduğu için sosyalist ülkelerin kapitalist dünya ile ekonomik işbirlikleri kurma zorunluluğu zamanla azalıyor. Sosyalist dünya ekonomisi büyüdüğü ölçüde bunlar gereksinimlerini sosyalist sistem içindeki uluslararası iş bölümünden karşılar hale geliyorlar. Buna karşın kapitalist ülke ve tekeller için zamanla artan ölçüde sosyalist ekonomiyle ilişki kurma ve işbirliği yapma zorunluluğu artıyor. Bu zorunluluk hem kapitalizmin iç çelişkilerinin derinleşmesinden, tekeller arası rekabetin artmasından, hem de dünya sömürü ve hammadde pazarlarının daralmasından geliyor. Böylesine bir zorunluluktan dolayı, kapitalist ülke ve tekellerle sosyalist ülkeler arasında bilimsel—teknik alanda pek çok işbirliği antlaşması yapılmış, sosyalist ülkelerin ortaklığı ile kapitalist dünyada büyük ölçekli pek çok yatırım gerçekleştirilmiştir. Ticari alanda gelişkin bir alış—veriş vardır.

Buna karşın son yıllarda Avrupa ve Amerika'daki gelişmeler bir kez daha somut olarak ortaya koydu ki, sosyalist ekonominin kapitalist ekonomiyle kurduğu ilişki, emperyalistler arasındaki çelişki ve rekabeti derinleştiriyor. Son yıllarda sosyalist sistemle ekonomik işbirliği üzerine emperyalist güçler arasında iki farklı politik eğilim ortaya çıktı. Soğuk savaşın ve silahlanmanın şampiyonluğunu yapan R. Reagan, Teacher, Strauss gibileri Polonya ve Afganistan'daki gelişmeleri bahane ederek, sosyalist ülkelere ve özellikle Sovyetler Birliği'ne karşı ekonomik ambargo uygulanmasını istediler. Özellikle R.Reagan yönetimi bu alanda o kadar ileri gitti ki bizzat en yakın yandaşı olarak görünen Teacher yönetimi bile geri adım atmak zorunda kaldı. Sovyetler birliği ve sosyalist ülkelerle ekonomik ve ticari ilişkileri kısıma, ortak yatırımları durdurma tutumuna karşı hemen hemen tüm emperyalist ülkelerden pek çok tekel başkaldırdı. Avrupa ülkeleri kesinlikle buna uymayacaklarını, böylesi bir tutumun sosyalist dünyadan ziyade kapitalist ekonomiye zarar vereceğini açıkladılar. Örneğin Federal Almanya'nın, gaz boru hattını durdurması bu projeye hammadde, yarı mamul madde ya da makinalar üretme taahhüdünde bulunmuş pek çok firmanın iflasını, pek çok tekelin dolaylı zarara uğramasını, işsizliği getirecektir. Başka ülkelerdeki yatırımlar da aynı sonuçlarla karşılaşacaklar. Nitekim, emperyalizmin desteğindeki Afganistan'da karşı—devrimci güçleri bastırmak için Sovyetler Birliği'nin Afgan yönetimine yaptığı yardımı öne süren ABD yönetimi, geçtiğimiz yıllarda Sovyetler Birliği'ne karşı tahl ambargosuna girişti. Buna Amerika ve Kanada'daki tarımcılar uydular. Kısa bir süre sonra bu ambargo politikası iflas etti. Tarım tekelleri bunalımla karşı karşıya geldiler. Sonuçta ambargoyu bizzat kendileri kaldırmaya mecbur oldular.

Şimdi Avrupa'da pek çok burjuva hükümeti, R.Reagan yönetiminin başını çektiği, sosyalist ülkelerle ticari ilişkileri kesme, ortak yatırımları durdurma politikasını tehlikeli bir maceracılık olarak görmekte ve bunun uygulanamazlığını belirtmektedirler.

Sosyalist sistem ile kapitalist sistem arasındaki ekonomik mücadele ve kapitalist ekonominin içine girdiği krizler, iki sistem arasındaki politik mücadeleyi kızıştırıyor. Emperyalist güçlerin politikasına bugün ege- men olan açık saldırgan eğilimdir. Emperyalist saldırgan politikanın ana hedeflerinden biri dünya devrimci sürecinin en büyük kazanımı olan dünya sosyalist sisteminin giderek güçlenen konumunu sarsmak, reel sosyalizmin kazanımlarını geriletmek, sosyalist dünyada gedikler açarak onu içten çökertmektir. Emperyalizm özellikle silahlanma politikasıyla bu amacına varmak istiyor. Silahlanma politikasından amaç, emperyalizme askeri alanda üstünlük sağlamak ve zor kullanarak sosyalizmi geriletmektir. Ayrıca silahlanma politikası sosyalist ülkeleri de silahlanma yarışına zorladığından bu ülkelerin ekonomik ve sosyal gelişmelerini olumsuz yönde etkiliyor. Emperyalizmin sosyalist sistemi geriletmek ve çökertme politikasında başvurduğu yöntemlerden biri de sosyalist ülkelerin iç işlerine karışma, buradaki karşı—devrimci güçlere maddi ve manevi yardımda bulunarak komplolara girişme biçiminde ortaya çıkıyor. Polonya olaylarında emperyalizmin üstlendiği tamı tamuna böylesi bir roldür. Ayrıca sosyalist ülkelerin gelişmelerini önlemek ve uluslararası alanda oynadıkları çekim merkezi rollerinin etkinliğini sarsmak için emperyalistler, uluslararası alanda anti—komünist iftira kampanyalarına da girişiyorlar. Geçtiğimiz yılın son aylarında, Papa'yı vuran faşist M.Ali Ağca'nın Bulgaristan'la ilişkili olduğu iddiasının öne sürülmesi ve emperyalist basın tekellerinin bu yönde kopardıkları fırtınalar, Sovyetler Birliği'nin son zamanlarda silahsızlanma doğrultusunda getirdiği yapıcı ve olumlu önerilerin Avrupa kamuoyundaki olumlu izlenimlerini ortadan kaldırma, önerileri halkların dikkatlerinden kaçırma amacına yönelik geniş bir anti—komünist iftira kampanyasından başka bir şey değildir.

Buna karşın, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkeler, her şeyden önce sosyalizmin konumunu güçlendirme, reel sosyalizmin başarılarını pekiştirme, sosyalist enternasyonalizm temelinde sosyalist ülke halkları arasındaki birlik ve dayanışmayı yükseltme politikasını sürdürüyorlar.Ezilen dünya halklarının sömürü ve baskıdan kurtulmaları, sosyalizme giden yoldan toplumsal gelişme süreçlerini başarıyla tamamlamaları için maddi ve manevi yardımlarda bulunuyorlar. Bu ülkelerde

emperyalizmin karşı—devrimci komplolarına karşı duruyorlar. Emperyalist komploları boşa çıkarmak için her türlü destek elini uzatıyorlar. Emperyalizmin silahlanma çabalarının önüne geçmek, yeni yeni stratejik nükleer silahların üretimini durdurup, silahlanma yarışına son vermek, soğuk savaş ortamını, bölgesel savaş kışkırtmalarını yok etmek için, savaş tehlikesinin azaltılması, barışın korunması, yumuşama sürecinin derinleştirilmesi, genel ve tam silahsızlanmaya gidilmesi politikasını hayata geçiriyorlar.

SOSYALİST SİSTEMİN BARIŞ, YUMUŞAMA VE SİLAHSIZLANMA POLİTİKASI

Yoldaşlar,

Barış ve silahsızlanma politikası günümüzde uluslararası alanda çok büyük bir önem kazandı. Gerçi insanlık, tarih boyunca savaş ve barış sorunlarıyla yakından ilgili oldu. Ama hiçbir dönemde insanlığın kaderi savaş ve barış meselesiyle bugünkü kadar yakından bağlantılı olmadı. Günümüzde bilimsel—teknik gelişmenin yarattığı olanaklar, askeri tekniğin olağanüstü gelişmesi, silah ve savaş sanayiinde büyük aşamalara yol açtı. Bir kıtadan diğer kıtaya, çok kısa sürede ulaşabilen, insanları bir anda toptan yoketme gücünde olan silahların üretimi öylesine arttı ki dünyamız nükleer silah yığınağı haline geldi. Nükleer silah üretiminin vardığı korkunç boyutlar, insanlık için büyük bir tehlike oluşturuyor. Üstelik emperyalizmin en saldırgan güçlerinin silahlanmaya devam etmeleri, soğuk savaş kışkırtıcılığı ile uluslararası gerginliği artırmaları tehlikeyi daha da artırıyor. Dünyamızı harabeye çevirecek bir nükleer savaşın çıkma tehlikesi her gün biraz daha yaklaşıyor. Savaş tehlikesi öyle bir düzeye geldi ki uzmanların belirttiğine göre insanlık ilk defa böylesi bir tehlike ile yüz yüze geliyor.

Bu nedenle başta Sovyetler Birliği olmak üzere dünya sosyalist sisteminin; dünyanın her tarafındaki barış ve demokrasi güçlerinin savaş tehlikesini azaltma, barış ve silahsızlanma mücadeleleri, emperyalizmi, kitle kırım silahlarını üretmekten, yürüyününün değişik alanlarını, nükleer silah üsleri haline getirmekten caydırmağa zorlamaları, bütün dünya halklarının en hayati çıkarlarının ifadesidir. Herşeyden önce insanlığın yaşama hakkına yönelmiş tehlikenin bertaraf edilmesi mücadelesidir.

Öte yandan barış ve silahsızlanma mücadelesi, emperyalizmin silah üretimine ve silahlanma yarışına hız vermesinden dolayı sosyalist ülkelerin ve ezilen halkların uğradığı maddi olanaklarının kaybını önleme

mücadelesidir.

Dünya çapındaki askeri harcamalara dakikada 1 milyon dolar sarfediliyor. Emperyalizmin silahlanma çabaları ve savaş tehditleri sosyalist ülkeleri de kendi ekonomik ve sosyalist kalkınma fonlarından kesip silah üretimine yatırmaya zorluyor. Oysa sosyalist ülkelerde silahlanmadan kâr edebilecek hiç bir sosyal sınıf ve katman yoktur. Sosyalist ülkelerin silahlanmaya yatırdıkları her kuruluş sosyalist ülke emekçilerinin daha iyi yaşam standartlarının düşürülmesini getiriyor. Aynı olgu ezilen halklar için de sözkonusudur. Geri kalmış ülkeler, milyarları askeri harcamalara yatırılırken, milyarlarca insan işsizlik, açlık ve yoksulluk içinde sürünüyor.

Oysa silahlanma yarışının firenlenmesi demek silahlanmaya yapılan o büyük ölçekli harcamaların, sosyalist ülke ve üçüncü dünya ülkeleri halklarının çıkarlarına hizmet eden yatırımlara kaydırılması, silah tekellerinin kârlarının kısılması demektir.

Son olarak barış ve silahsızlanma mücadelesi, emperyalizmin uluslararası gerginliği, şovenizmi, ırkçılığı körükleme çabalarının boşa çıkarılması, halklar arası yakınlaşmanın pekiştirilmesi, dünya devrim sürecinin hızlandırılması, halkların ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine en elverişli ortamın oluşturulması mücadelesidir.

Emperyalizme karşı mücadelenin diğer alanlarında olduğu gibi barış ve silahsızlanma mücadelesinde de Sovyetler Birliği başı çekiyor. Emperyalist saldırganlığı durdurmanın, barışı korumanın en büyük güvencesi Sovyetler Birliği'dir. Sovyetler Birliği'nin SBKP'nin öncülüğünde uyguladığı barış programı, dünya halklarının çıkarlarının en somut ifadesi olarak emperyalizmin en saldırgan güçlerinin karşısında dikiliyor.

Son dönemlerde ABD emperyalizmi, dünya demokrasi ve barış güçlerinin dünya çapında bir nükleer savaşın çıkması tehlikesine karşı yükselttikleri sesi susturmak, dünya halklarının silahlanma çalışmalarına karşı gösterdikleri büyük tepkiyi sindirmek için bir nükleer savaşın çıkması halinde bunun bütün dünyaya yayılmayacağı, belirli bir bölge ile sınırlı kalacağı masalını yaymaya çalışıyor. Oysa, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 26. Kongresi'ne sunduğu Merkez Komitesi'nin Çalışma Raporu'nda Leonid Brejnev'in de belirttiği gibi çıkacak bir nükleer savaşta bunu belli bir alanla sınırlamanın olanağı yoktur. Varsayalım ki, Avrupa'da böylesi bir savaş çıktı. Bu sadece Avrupa'yla sınırlı kalmayacak ABD'ye de sıçrayacaktır. Kaldı ki, bunun sadece Avrupa ile sınırlı kalması bile bütün Avrupa halklarının imhası demektir. Bu nedenle

Sovyetler Birliği Avrupa'da barış ve güvenlik ortamının sağlanması, adım adım nükleer silahlardan arındırılmış bölgelerin oluşturulması, genel ve tam silahsızlanmaya gidilmesi için çok somut programlar ortaya sürüyor. Bütün ülkelerle bu konuda görüşmeye ve anlaşmalar yapmaya hazır olduğunu açık açık belirtiyor. Kuzey Avrupa, Balkanlar ve Akdeniz'in nükleer silahlardan arındırılmış bölgeler olarak ilan edilmesi için çalışılıyor. Bu yönde gelen her türlü öneriye destek veriyor.

Sovyetler Birliği Birleşmiş Milletler'de nükleer silahları ilk defa kullanmayacağını taahhüt etmiş ilk ve tek ülkedir. En son olarak SSCB'nin 60. kuruluş yıldönümünde, SBKP Genel Sekreteri ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Yüksek Prezidyumu Başkanı Juri Andropov, NATO Paktı ve Varşova Antlaşması arasında saldırmazlık antlaşması imzalanmasını önerdi. Sovyetler Birliği tek tek her ülke ile aynı yönde antlaşmalar imzalamaya hazır olduğunu belirtiyor.

Yoldaşlar,

Partimiz, Sovyetler Birliği'nin, sosyalist ülkelerin, uluslararası komünist hareketin, dünyadaki tüm demokrasi ve barış güçlerinin barış ve silahsızlanma uğrunda yürüttükleri mücadeleye büyük bir değer biçiyor. Partimiz, dünya barış güçlerinin ayrılmaz bir parçasıdır. Geçmişte olduğu gibi bundan böyle de savaş tehlikesinin bertaraf edilmesi, silahlanma yarışına ve soğuk savaş kışkırtıcılığına son verilmesi, yumuşama sürecinin derinleştirilmesi, genel ve tam bir silahsızlanmaya gidilmesi için partimiz savaşımını en aktif bir şekilde sürdürecektir. Barış için mücadele, Kürdistan halkının kurtuluşu için verdiği mücadeleden ayrılmaz. Bu mücadelemizi hiç savsaklamadan sürdüreceğiz.

SOSYALİZM İLE KAPİTALİZM ARASINDAKİ İDEOLOJİK MÜCADELE VE DÜNYA KOMÜNİST HAREKETİNİN BAZI SORUNLARI:

Yoldaşlar,

Emperyalist-kapitalist sistem ile dünya sosyalist sistemi arasında kışıyan mücadele alanlarından biri de hiç kuşkusuz ideolojik mücadele alanıdır. İki sistem arasındaki mücadele gerçekte proletarya ideolojisi ile burjuva ideolojisi arasındaki mücadeledir. Ve çağımıza damgasını vuran tarihsel geçiş sürecinin, insanlığın tinsel ve entelektüel hayatındaki tüm yansmasıdır.

Bu mücadele burjuva ideolojisinin kriz koşullarında; burjuva teorilerinin tarihin tüm sınavları karşısında yenilgisi, buna karşın Marksist-Leninist dünya görüşünün her tarihsel gelişme tarafından bir kere daha

doğrulanması ile belirleniyor. Günümüzde ideolojik mücadele sürecine damgasını vuran Marksizm-Leninizm ilerici insanlığın düşüncesine ege-
men olmuştur. Buna karşın burjuva dünya görüşleri hayatın karmaşıklık-
lığının ve çok yönlülüğünün içinde gelişen sorunlara, hayatın doğrulaya-
cağı bilimsel yanıt verme yeteneğinde değildir. Bu nedenle burjuvazi,
kitleleri çekebilecek düşünceleri üretmekten yoksundur.

Emperyalist burjuvazi proletaryanın ideolojisi olan Marksizm-Le-
ninizmin karşısında etkin ideolojiler çıkaramadığı için, kendi sınıf ege-
menliğini ve çürümüş, kokuşmuş düzenini anti-komünizm ve anti-Sov-
yetizm demagogileriyle savunmaya, bu yoldan kitleleri etkinliği altında
tutmaya çalışıyor. Emperyalist burjuvazinin sosyalist dünya sistemine
ve uluslararası komünist harekete karşı yürüttüğü ideolojik propaganda-
nın özü, reel sosyalizmin başarılarının kötülenmesi, dünya komünist ve
işçi partilerinin amaç ve politikalarının çarpıtılması, bilimsel sosyalist
öğretilerin tahrif edilmesi, yozlaştırılmaya çalışılması ve "hür dünya"-
nın kokuşmuşluğunun, yozlaşmışlığının örtbas edilerek ebediliği masa-
lını, refah ve mutluluk dünyası yutturmacasıdır.

Emperyalist burjuvazi, bu yöndeki propagandalara milyonlarca dol-
lar para döküyor. Bütün kitle iletişim araçlarını en modern teknik ola-
naklarla donanmış basın ve yayın tekellerini seferber ediyor. Bu tür
propagandaları etkili kılabilmek için enstitüler, araştırma merkezleri
kuruyor. Haber alma örgütleri aracılığıyla karşı-devrimci ajanları sos-
yalist ülkelere komünist ve işçi partileri saflarına sızdırıyor. Ortaya çı-
kan çeşitli sapık ve anti-komünist akımları destekliyor. Sosyalist ülkele-
rin ve komünist partilerin bazı alanlardaki ya da zaman zaman ortaya çı-
kan zaaf ve yanlışlıklarını kullanıyor.

Genelde uzun vadede emperyalist burjuvazinin bu yöndeki çabala-
rının başarısızlığa mahkum olduğu ve gelecekte de olacağı kuşku götür-
mez. Çünkü emperyalist-kapitalist sistemin bunalımının artması, reel
sosyalizmin her gün artan başarıları dünya çapındaki ulusal ve toplumsal
kurtuluş yolunda sınıf savaşımının keskinleşmesi, komünist ve işçi
partilerinin gerçek konumları, sınıf mücadelesini yönlendirmedeki ye-
tenekleri yanlış ve zaafı görmediklerinde bunları terkederek mücade-
le yollarını, politikalarını doğru yola kanalize etme yönündeki yetenek
ve kararlılıkları v.s. gibi bütün bu gerçekler emperyalist burjuva propa-
gandalarının başarısızlıklarını kaçınılmaz kılan etmenlerdir.

Ama emperyalist burjuvazinin bu yöndeki bir takım emellere kısa
vadede bile olsa ulaştığı da inkar edilemez. Burjuvazi özellikle en çok
komünist ve işçi partilerinin hatalı, yanlış politikalarından ya da zaaf-

larından yararlanır. Polonya'da karşı-devrimci hareketin azgınlaşarak sosyalist Polonya'yı hedef almasına kadar varan ve Polonya Birleşik İşçi Partisi'nin yönetiminde ordunun müdahalesiyle ancak bastırılabilen Polonya'daki gelişmeler bunun en açık örneğidir. Hiç kuşkusuz 1980 yılında başlayan olaylar ve vardırılan boyutlar salt masum işçi istekleriyle sınırlı bir hedefi önüne koymamıştı. "Dayanışma" hareketinin yönetimi, emperyalizm ve onun karşı-devrimci komplocu örgütleriyle açık işbirliği içindeydi. Emperyalizm ve gericici güçler Polonya'daki karşı-devrimci hareketin başarıya ulaşması için uluslararası çapta her türlü madde ve manevi desteği sağladılar. Ama şurası da çok açıktır ki, "Dayanışma" sendikası ile ortaya çıkan Polonya'daki karşı-devrimci hareketin işçi sınıfının hiç de küçümsenemeyecek bir kesimini, köylüleri, gençleri ve aydınları harekete geçirebilmesinde, kendisine kitlesel bir nitelik kazandırarak iktidara bile göz dikecek ölçüde ileri gitmeye yeltenmesinde, Polonya Birleşik İşçi Partisi'nin geçmişte izlediği yanlış ekonomi politikasının, parti ve devlet aygıtı içinde gelişen bürokrasiye göz yummasının, kitlelerle ve özellikle işçi sınıfı ile bağ kurma yolundaki gevşeklik ve isteksizliğinin açık payı vardır. PBİP'nin hatalı tutum ve zaafı yalnız karşı-devrimin Polonya'da sosyalizmin konumlarını önemli ölçüde sarsmasına zemin yaratmakla kalmadı, emperyalist burjuvazinin tüm sosyalist ülkelere, komünist ve işçi partilerine karşı geniş iftiralara yönelmesine de yol verdi. Burjuvazi, bunlardan önemli ölçüde yararlandı, yararlanmaya devam ediyor.

PBİP, Polonya nerdeyse uçurumun eşiğine gelmişken harekete geçmeyi ve karşı-devrimi ezmeyi bildi. Karşı-devrimin bastırılması emperyalizmin umutlarını suya düşürdüğü gibi Polonya'daki olumsuz gelişmeleri atlamanın, sorunları sosyalist kuruculuk doğrultusunda çözümlenmesi yolları da açılmış oldu. Polonya Birleşik İşçi Partisi, geçmişte izlediği hatalı tutumunu değerlendirerek bundan sağlıklı sonuçlar çıkardı. Şimdi karşı-devrimin tümünden tasfiyesi ile birlikte sosyalist kuruculuk yolunda geçmişin yanlış ve hatalı ekonomi-politikasının ürünü olan engel ve pürüzleri ortadan kaldırmaya çalışıyor. Elbetteki bütün sorunların çözümü yılları alacaktır. Sosyalist kuruculukta başta Sovyetler Birliği olmak üzere tüm sosyalist ülkeler, Polonya'ya her türlü kardeşçe yardımları yapıyorlar. Öte yandan tüm komünist ve işçi partileri de PBİP ve Polonya halkıyla enternasyonal dayanışma içindedirler. Partimiz, emperyalistlerin ve karşı-devrimci gericilerin umutlarını boşa çıkarıp sosyalist kuruculuk yolunda yoğun çaba sarfeden PBİP'ni ve Polonya halkını bütün açık yürekliliğiyle destekliyor.

Son yıllarda dünya komünist hareketi; özellikle Avrupa komünist partileri saflarında ortaya çıkan sorunlardan biri de güya yeni bir akım ve "alternatif" olarak ortaya çıkan Avrupa komünizmidir. Geçmişte de "ulusal komünizm" ya da "ulusal sosyalizm" gibi düşünceler ileri sürülmüştür. Ve aslında "Avrupa komünizmi" de onların değişik görünümlelerinden başka birşey değildir. Unutmamak gerekir ki, bu tür düşüncelerin ortaya çıkmasının maddi zemini vardır. Bu, emperyalizmin çürümüşlüğüdür; ideolojik ve genel olarak entelektüel hayatta doğurduğu yozlaşma, işçi aristokrasisi, emperyalist burjuvazinin getirdiği dejenerasyondur. Burjuva propagandasınca türetilen söz konusu kavramı, gene bu propagandanın etkisinde kalarak benimseyenlerden bazıları, giderek dünya komünist hareketini bölgesel esaslara göre ayırmaya kapitalist ülkelerdeki komünist partilerin strateji ve deneyimleriyle Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'ni birbirine karşıt gibi göstermeye çalıştılar. Leninizmin güya Marksizm'le çeliştiğini, Leninist teori ile pratiğin birbirine uygun olmadığını ileri sürdüler. Buradan hareketle devrimci teori ile politikanın temel ilkelerinden, muzaffer sosyalist devrimlerin tarihsel deneyimlerinden yüz çevirme eğilimi gösterdiler.

Ama hayat bu tür görüşlerin bilim dışılığını, hayatın içinde çıkan sorunlara cevap verememezliğini çok açık olarak ortaya çıkardı ve onları daha şimdiden iflas ettirdi. Buna rağmen, komünist partilerin bu tür sapık akımlara karşı ideolojik mücadele görevi devam ediyor. Partimiz, Marksizm-Leninizm'e ve Proletarya Enternasyonalizmine bağlıdır. Geçmişte olduğu gibi bundan sonra da dünya komünist hareketine, komünist ve işçi partilerinin politikasına saldırmak isteyen, bu politikayı tahrif etme çabalarına yeltenen revizyonist, reformist ve aşırı "sol" sekte görüşlerle mücadele edecektir. Günümüzde proletarya enternasyonalizmi herşeyden önce somut olarak Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist sisteme karşı tutumda ifadesini buluyor. Anti-Sovyetizm gerçekte anti-komünizmin özgül bir biçiminden başka birşey değildir. Bu nedenle her türlü anti-Sovyetizmle mücadele sağlam proleter enternasyonalist konumda yer almış olmanın gereğidir. Partimiz, proleter enternasyonalist hattını hiç ikircimsiz sonuna dek sürdürecektir.

ORTA-DOĞU'DA DURUM

Yoldaşlar,

Kürdistan bir Orta-Doğu ülkesidir. Parçalanarak sömürgeleştirilen ülkemiz, tarihin her döneminde Orta-Doğu'daki gelişmelerden, yabancı istilacıların ve emperyalist güçlerin bu bölgeyi ele geçirme ya da çıkarlarını sağlama almak için denetim altında tutma çabalarından doğrudan doğruya etkilendi. Tarih boyunca olduğu gibi günümüzde de dört parçadaki Kürdistan halkının kaderi, Orta-Doğu halklarının kaderiyle bağlıdır. Bugün emperyalizm ve bölge gericiiliğinin bölgede giriştiği düşmanca saldırılar, doğrudan doğruya Kürdistan halkına, onun ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine de yöneliktir.

Bu nedenle Orta-Doğu'daki uluslararası gelişmeleri; emperyalizm, bölge gericiliği ile bölgenin ilerici, devrimci güçleri arasındaki yoğun mücadeleyi ve özellikle ABD emperyalizminin başvurduğu komploları, ayrı bir başlık altında daha ayrıntılı ele almayı zorunlu görüyoruz.

Orta-Doğu bölgesi, hem coğrafi, jeopolitik konumu hem de sahip olduğu yeraltı zenginlik kaynakları bakımından dünyanın en önemli bölgelerinden biridir. Avrupa'yı Asya'ya, kuzeyi güneye hem karadan hem denizden birbirine bağlayan en elverişli köprü olması, zengin petrol yataklarını içinde barındırması nedeniyle emperyalizm açısından başlı başına önem taşıyor. Yıllarca emperyalistler bu bölgeleri işgal altında tutarak zenginliklerini talan ettiler. Bölgenin elverişli konumu ve zenginlikleri, yıllarca emperyalistlerin kendi aralarında keskin rekabet ve savaşlara neden oldu.

I. ve II. Dünya Savaşlarından sonra emperyalistlerin sömürgeci tahakkümlerine karşı baş kaldıran Orta-Doğu'nun ezilen halklarının büyük bir kesimi, ulusal kurtuluşlarını gerçekteştirerek siyasi bağımsızlık-

larına kavuştular. Fakat Orta-Doğu ülkelerindeki ulusal kurtuluş hareketlerine öncülük edip, damgasını vuranlar daha çok ulusal burjuvazi ya da küçük burjuva siyasal güçler oldu. Ulusal kurtuluşa öncülük eden güçlerin bu nitelikleri yüzünden emperyalizm tamamıyla bölgeden sökülüp atılmadı. Emperyalizm bölgedeki siyasal dayanaklarının aracılığıyla, çeşitli ekonomik, askeri ve siyasal anlaşmalar yoluyla bölgedeki konumunu sürdürmeyi başarabildi.

70'li yılların ikinci yarısına girildiğinde emperyalizm özellikle de ABD emperyalizmi bölgede İsrail siyonizmi, Türkiye, İran, Mısır, Pakistan, Ürdün, Arap Emirlikleri ve Suudi Arabistan gibi ülkelerle kurmuş olduğu çeşitli ekonomik, ticari, askeri ve siyasi ilişkiler çerçevesinde, bölgedeki denetimini ve çıkarlarını korumaya çalışıyordu. Özellikle İsrail, Türkiye ve İran gibi ülkeler, emperyalizmin Orta-Doğu'daki ileri karakolları rollerini üstleniyorlardı. ABD emperyalizmi, Arap halklarının devrimci mücadelesini sindirmek ve özellikle Filistin halkının kendi bağımsız devletini kurma mücadelesini bastırmak için İsrail siyonizmine her türlü maddi ve manevi desteği verdi. Enver Sedat döneminde Mısır ve 70'li yılların ortalarında Irak'ın anti-emperyalist konumlarını terk ederek emperyalizm ile işbirliğine gitmeleri, bölgede gerici bir rol oynamaya başlamaları emperyalizmi daha da cesaretlendirdi.

Ancak, Orta-Doğu halklarının emperyalizme ve gericiliğe karşı yillardan beri süre gelen mücadeleleri 70'li yılların ikinci yarısında peşpeşe ürünlerini verdi. Afganistan'daki halk devrimini, emperyalizmin ülkedeki varlığını söküp atarak feodallerin ve aşiret reislerini iktidarına son verdi. İran'da monarşik-faşist Şah rejimi yönetimine karşı ayaklanan İran halkları, hiç devrilmez sanılan şahlık saltanatını alaşağı ettiler. İran'daki devrim, yalnız şahlık rejimini yıkmakla kalmadı, ABD emperyalizmine de çok ağır darbeler vurdu. ABD tam da Sovyetler Birliği'nin başı ucunda, pek çok askeri üstün ve çok güvendiği bir müttefikten oldu. Cento Paktı dağıldı.

1980 yılına girildiğinde, ABD'nin Orta-Doğu'daki en güvenilir müttefiklerinden biri olan NATO ülkesi Türkiye'de ekonomik, sosyal ve siyasal bunalım, Kürdistan halkının ulusal demokratik mücadelesi ve emekçi sınıfların başkaldırıları burjuvazinin iktidarını sarstı. Bunların doğurduğu istikrarsızlıklar, ABD'nin Türkiye'deki ve dolayısıyla da bölgedeki çıkarlarını tehlikeye soktu. Bölgedeki ilerici anti-emperyalist iktidarların yakınlaşmaları arttı. Bu ülkeler Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle daha yakın işbirliğine gittiler. Bölgedeki ilerici devrimcilerin ve özellikle Filistin halkının emperyalizme, siyonizme ve bölge ge-

riciliğine karşı mücadelesi ileri boyutlara vardı. Filistin halkının haklı davası uluslararası alanda, dünyanın bütün barış sever ve demokrasi güçlerinin nezdinde büyük bir destek ve saygınlık elde etti.

Orta-Doğu bölgesinde son bir kaç yıl içinde meydana gelen bu gelişmeler emperyalizmin ve bölge gericiliğinin konumlarını önemli ölçüde sarstı. Çıkarlarını ve bölgedeki etkinliğini önemli ölçüde yitiren ABD emperyalizmi, Orta-Doğu halklarına yönelik politikasında daha da saldırgan bir rota izlemeye başladı.

Günümüzde ABD emperyalizminin "çıkar alanı" ilan ettiği bölgelerden biri de Orta-Doğu'dur. Daha 1980'in Ocak'ında ABD Devlet Başkanı Carter, hayasızca bütün dünyaya, Orta-Doğu'yu ABD'nin "hayatı çıkar alanı" ilan etti ve ABD emperyalizminin çıkarlarının tehlikeye girmesi durumunda bu bölgeye doğrudan müdahale hakkının olduğunu ortaya attı. Bölgenin dünyadaki jeo-politik konumu, hammadde ve enerji kaynaklarının zenginliği, ABD'nin her türlü yönetime baş vurarak bu alana yüklenmesine yol açıyor. Onun politikasının temelini; bölgenin anti-emperyalist ulusal kurtuluş hareketlerini, emekçilerin, demokratik güçlerin mücadelesini boğmak, sömürü ve talanını süreklileştirmek için gerici iktidarlarla kurduğu ittifaklar yoluyla denetimini yerleştirerek çıkarlarını sağlama almak, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist sistemin bölgede artan saygınlığını ve insiyatifini kıırarak güçler dengesini emperyalizmin lehine çevirmek oluşturuyor. Bunu da "böl-yönet" taktiği ile hayata geçirmeye çalışıyor. Bu taktiği en somut biçimde 1978 yılı sonlarında uygulamaya koyduğu Camp-David Planı ile gözler önüne serdi. Yıllarca İsrail siyonizmine en büyük mali-askeri ve siyasi desteği vererek onu Arap halklarına ve özellikle Filistin halkına saldırttı. Demokratik ve haklı bir barış için her türlü çözüm yollarını kapadıktan sonra Camp-David Planı ile Arap ülkelerini tek tek İsrail'in işgalci ve ilhakçı politikasına boyun eğmeye zorluyor. Bu plana ilk boyun eğen ülke Mısır oldu. Mısır, Camp-David Antlaşması ile bütün ilerici Arap dünyasına sırt çevirerek ABD ve İsrail siyonizmiyle işbirliği yolunu tuttu. Bundan cesaret alan İsrail Kudüs'ü "ebedi başkent" ilan ederek işgal altındaki Suriye'ye ait Golan topraklarını ilhak etti. Filistin halkına ve diğer ilerici Arap güçlerine karşı saldırılarını, işgal altındaki Filistin topraklarında siyonist baskı ve yıldırma politikasının dozunu arttırdı.

Öte yandan Camp-David, Arap halklarının büyük tepkisiyle karşılaştı. Arap halkları ve ilerici anti-emperyalist güçler, emperyalizmin ve siyonizmin bu işgal ve ilhak planına karşı çıktılar. İlerici anti-emper-

yalist güçlerin Camp-David Planı'na karşı mücadelelerini öyle bir saygınlık kazandı ki, bu planı onaylamak ya da en azından ona karşı sessiz kalmak isteyen gerici Arap ülkelerini bile tepkilerini göstermeye zorladı. Öye oldu ki, Mısır, Arap dünyasından tecrit oldu. ABD emperyalizmi ve İsrail siyonizmi Arap halklarının Cam-David'e karşı yükselttiği sesi susturmak ve tek tek Arap ülkelerini bu plana boyun eğmeye zorlamak için bir yandan diplomatik ve siyasi girişimlerle gerici Arap ülkeleriyle işbirliğini arttırıp ilerici anti-emperyalist iktidar ve güçleri tecrit etmeye çalışırken, öbür yandan da İsrail'i yeni askeri bir saldırıya hazırladılar. 1981 yılı Kasım'ında İsrail ile ABD emperyalizmi arasında, askeri ve diğer alanlarda stratejik işbirliği anlaşması imzalandı. ABD'nin İsrail'e yaptığı askeri yardım bir yıl içinde 2,1 milyar dolardan 3 milyar dolara fırladı. Ardından, bilindiği gibi 1982 Haziran'ında İsrail siyonizmi, Filistin ve Lübnan halklarına karşı topyekun bir işgal ve yoketme saldırısına girişti. İsrail, Lübnan topraklarının büyük bir bölümünü işgal ederek Beyrut'u abluka altına aldı. Onbinlerce Filistin'li ve Lübnan'lı emekçi katledildi, yüzbinlercesi ya işgal edilen bölgeleri terkettiklerinden ya da İsrail'in her tarafı yakıp yıkmasından dolayı yersiz yurtsuz kaldı. Bütün kahramanca direnmelerine rağmen Filistin ve Lübnan halkları ABD emperyalizmiyle İsrail'in planlarını boşa çıkaramadılar. Filistin'liler daha büyük katliamları önlemek için Beyrut'u terkettiler.

İsrail siyonizminin Filistin ve Lübnan halklarına karşı giriştiği son imha hareketi ve Lübnan'ın büyük bölümünü işgal etmesi, ABD emperyalizminin, İsrail siyonizminin ve bölge gericiliğinin çıkarlarını gözetken pek çok amaca hizmet ediyor.

Birincisi saldırı, İsrail'in Orta-Doğu'da büyük bir Yahudi devleti kurma yolundaki yayılmacı emellerine hizmet ediyor. İkincisi, hedef, Camp-David Planı'na karşı çıkan ilerici Arap ülkelerini ve özellikle bu planın en çok karşısında olan Filistin kurtuluş hareketini sindirmektir. Böylece hem gerici Arap ülkeleri kolaylıkla Camp-David Planı'nı onaylayabilecekler hem de, bu plana karşı çıkan ülke ve FKÖ gibi güçleri de buna uymaya zorlayabilecekler.

Hedeflerden bir diğeri de – ki, uluslararası alanda en önemli olanıdır – başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist sistemin bölgedeki etkinliğini kırmak, güçler dengesini emperyalizm lehine çevirmek ve bölgedeki uluslararası gelişmelerde ipin ucunu ABD emperyalizminin eline vermektir.

Saldırının sonucu, emperyalizmin ve siyonizmin sözkonusu amaçla-

rina büyük ölçüde varmalarına yaradı. Filistin kurtuluş hareketi uluslararası alanda büyük diplomatik başarılar elde etmesine karşın askeri alanda büyük zayıflık verdi ve çok önemli mevzilerinden geri çekilmek zorundan kaldı. Lübnan Yurtsever Hareketi ağır yaralar aldı. ABD yanlısı bir iktidarın pekişmesi yolu açılırken toprakların büyük bir bölümü İsrail'in işgaline uğradı. Bölgedeki güçler dengesi önemli bir ölçüde sağa kayd. ABD emperyalizminin bölgedeki etkinliği arttı. İlerici Arap ülkeleri ve bölgenin anti-emperyalist ilerici güçleri çok elverişsiz koşullarla yüzyüze geldiler. Şimdi gerici Arap ülkeleri daha kolayca ilerici Arap ülkelerinin iç işlerine müdahale edip onları kendi rotalarına çekmeye çaba sarfediyorlar. Bölgede gerici ülkelerin ve genel olarak sağcı güçlerin etkinliklerinin daha da artması tehlikesi halen de ortadan kalkmış değil.

ABD emperyalizminin bölgedeki etkinliğini artırma çabaları salt İsrail siyonizmiyle yaptığı işbirliği aracılığıyla olmuyor. Bu çabalarda en önemli rolü üstlenen ülkelerden biri de Türkiye'dir. ABD emperyalizmi, Türkiye'de siyasal "istikrarı" sağlamak ve ülkeyi "güçlü" bir yönetime kavuşturmak için 12 Eylül 1980'deki askeri faşist darbenin gerçekleşip başarıya ulaşması için aktif rol aldı. Şu andaki generaller cuntası Türkiye'si ABD emperyalizminin Orta Doğu'daki en güvenilir dostlarından biridir. Türkiye, emperyalizmin ve bir NATO ülkesi olmasından dolayı NATO'nun bölgedeki saldırgan planları içinde aktif rol alıyor.

ABD emperyalizminin Körfez Bölgesi'ne yönelik politikası da saldırganlığı amaçlayan tehlikeli bir konum almıştır. 1980 yılından beri ABD'nin en büyük askeri filoları bu bölgede yoğunlaşıyor. ABD bölgedeki 30-40 arasındaki üssünde askeri gücünü arttırdı. Bütün bu planları, Afganistan devrimini ve İran-İrak arasında süren savaşta petrol üstündeki çıkarlarının tehlikeye girdiğini iddia ederek yaptı.

Bu bölgede çıkarlarını güvenceye almak için ABD, Suudi Arabistan, Ürdün, Kuveyt, Birleşik Arap Emirlikleri ve Umman gibi gerici ülkeler arasında askeri amaçlı paktlar oluşturuyor. Bu ülkelerdeki Savunma İşbirliği Konseyi, bunun en açık örneğidir. Adı geçen ülkelerde yeni askeri üsler açıyor, kendilerine yaptığı askeri yardımı arttırıyor. İran-İrak savaşını körüklüyor ve haklı bir barış yolunun açılmasını önlemek için her çareye baş vuruyor. ABD, İran-İrak savaşına Basra Körfezi'ne askeri müdahalede bulunmasına yarayacak en elverişli gerekçe gözü ile bakıyor.

ABD emperyalizminin Orta-Doğu'daki saldırgan emellerini ortaya çıkaran ve onun halklarımız açısından daha tehlikeli bir hale getiren "Çevik Kuvvetler" ordusuna değinmeden geçmek olmaz. ABD emper-

yalizminin kurduğu "Çevik Kuvvetler" ordusu, ABD'nin Yakın ve Orta Doğu'ya direkt müdahalesini güvence altına alma ve NATO'nun etki alanlarının dışında da ABD'nin müdahale gücünü ve olanaklarını arttırma amacına hizmet ediyor. "Çevik Kuvvetler" 200 bin sürekli ve 100 bin yedek askerden oluşuyor. Bu, hizmetinde 350 savaş uçağı ve AWACS gibi en modern haber alma sistemli uçaklar olan özel eğitilmiş hızlı hareket etme kabiliyetiyle donatılmış bir saldırı ordusudur. ABD, "Çevik Kuvvetleri" Türkiye, Mısır ve bazı Basra Körfezi ülkelerine yerleştirmek için hazırlıklarını yapıyor. Bunun için, bu bölgedeki bir takım üs ve hava alanlarını "Çevik Kuvvetler" tarafından kullanılabilir hale getirmek için genişletip modernleştiriyor. Ya da buna uygun yeni üs ve hava alanları açıyor.

ABD emperyalizminin Ortadoğu'ya yönelik çabaları, bölgedeki askeri güçlenmesi öylesi yüksek düzeylere vardı ki, Ortadoğu şu anda gerçek bir nükleer savaş tehlikesinin eşiğine varmış bulunuyor. Eğer dünya çapındaki bir nükleer savaşa yol açacak silahlanma alanlarından biri Avrupa ise hiç kuşkusuz ikinci nokta da Ortadoğu'dur. Gerçekte ABD'nin Ortadoğu'da yaptıklarından bir amaç da nükleer bir savaş için bu bölgede de hazırlıktır.

Öte yandan Sovyetler Birliği'nin uluslararası karşı devrimci komploju bastırmak için yaptığı kardeşçe yardımlardan bu yana ABD emperyalizmi Afganistan halkına karşı her yönden ilan edilmemiş bir savaş açtı. Afgan halkını dünyada tecrit etmek, Afgan devriminin kazanımlarını karalamak için dünya çapında her türlü yalan propagandaya başvurdu. Bu çabalarını halen de sürdürüyor. Yine Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerle her türlü ilişkilerini kesmeleri için Arap ve İslam ülkelerine ideolojik ve politik baskıyı sürdürüyor. Bütün bunlar hem bölge halklarının mücadelesini ezmek hem de Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerin her türlü etkinliğini kırmak için yapılıyor.

Ortadoğu'da bu gelişmeler bir kez daha ortaya koyuyor ki, dünyanın diğer yerlerinde olduğu gibi burada da mücadelede gerçekte iki kamp arasındadır. Bir yanda, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist sistem, bölgenin anti-emperyalist ilerici devrimci kurtuluş hareketleri, barış ve demokrasi güçleri, öbür yanda başta ABD olmak üzere emperyalizm, bölgenin gerici güçleri sömürücü sınıfları... İşte Ortadoğu'daki mücadele ana hatlarıyla bu iki kamp arasında sürüyor.

Fakat hiç kuşku yok ki bütün karmaşıklığına, zikzaklarına, geçici gerileme ve yenilgilerine rağmen son tahlilde kazanacak olanlar birinci kamptakilerdir. Yani bu bölgede zafer bayrağını çekecekler, emekçi halklar, barış, demokrasi ve sosyalizm güçleridir. Emperyalizm ve gerici-

lik ise kaçınılmaz yenilgiden kurtulamayacaktır.

Yoldaşlar, Partimiz bu somut gerçeğe olan inancını yitirmedi. Bugün de yarın da aynı sarsılmaz inancını korumaya devam edecektir. Kürdistan halkı ve onun şanlı mücadelesinin bir parçası olan Partimiz Ortadoğu'da emperyalizm ve bölge gericaliğiyle göğüs göğüse çarpışan devrimcilerin, anti-emperyalist ilerici güçlerin ve topyekun bölge halklarının safında tuttuğu onurlu yerine koruyor. Emperyalizm ve gericaliğin son kalesi yıkılana dek bu saftaki mücadelemizi hiç bıkmadan, yılmadan sürdürüceğiz.

Ortadou'daki sınıfsal ve ulusal mücadelenin ana nedenlerini, bugünkü aşamadaki gerçek boyutlarının bilincinde olan Partimiz, mücadele hattı boyunca Ortadoğu'daki gelişmelere yönelik belirlediği politik perspektifinde, baş düşman emperyalizmin bölgemizden sökülüp atılması ve onun sosyal dayanakları olan gerici egemen sınıfların iktidardan uzaklaştırılması gerektiğinden hareket ediyor.

Bu nedenle Partimiz, ABD emperyalizminin İsrail siyonizmi ve bölge gericaliğiyle birlikte başta Filistin halkı olmak üzere tüm ilerici, anti-emperyalist Arap kurtuluş hareketlerine karşı giriştiği saldırıları ve komploları bütün nefreti ile kınıyor. Filistin halkının, Lübnan Yurtsever Hareketi'nin ve tüm Arap halklarının haklı savaşları bizim de davamızdır. Partimiz, Filistin halkının bütün toprakları işgal altından kurtulmadan, Filistin toprakları üzerinde bağımsız ve demokratik bir Filistin devleti kurulmadan ve İsrail, işgal ettiği bütün Arap topraklarından çekilmeden Ortadoğu'da Arap ülkeleri ile İsrail arasında demokratik ve kalıcı barışın sağlanamayacağı inancındadır.

Emperyalist ve gerici komploları boşa çıkartmak için, başta FKÖ ve Filistin halkı olmak üzere, bölgedeki Suriye, Libya, Güney Yemen, Cezayir vs. gibi anti-emperyalist, ilerici Arap iktidarlarının, ABD emperyalizmine, İsrail siyonizmine ve gerici Arap iktidarlarına karşı olan mücadelelerini destekliyoruz.

Körfez Bölgesinde ABD emperyalizminin dümen suyunda oluşturulan paktlar, ABD'nin bu bölgedeki askeri varlığının güçlendirilmesi, körfez bölgesinin güvenliğini sağlamaya değil, tam tersine tüm Arap ve Ortadoğu ülkelerini ABD emperyalizminin tehdidi altına sokmaya yöneliktir. Bölgemizi nükleer bir savaş tehlikesine doğru sürüklüyor. Partimiz, başta Sovyetler Birliği olmak üzere tüm ilerici güçlerin bu tehlikeleri bertaraf etmek ve körfez bölgesi'ne haklı bir çözüm yolu getirmek için gösterdiği çabalarla omuz omuzadır.

Partimiz, geçmişte İran halklarının ABD emperyalizmine ve Şahlık

rejimine karşı sürdürdüğü mücadeleyi, İran'daki devrimi, devrimden sonraki anti-emperyalist kazanımları büyük bir coşkuyla destekledi. Bugün de İslamcı yönetimin ABD emperyalizmine karşı olan tutumunu destekliyoruz. Fakat yoldaşlar, bugünkü dinsel yönetim iktidarını sağlanmaştırdıkça, devrimin kazanımlarının sürekli ilerlemesi süreci önüne set çekiliyor. İran büyük karmaşıklıklar ve çelişkilerle dolu bir süreçte kendi yolunu arıyor. Anti-emperyalist tutumlar giderek zayıflıyor, dinsel temellerde bir anti-sovyetizm geliştiriliyor. Yönetim, ülke içinde İran halklarına ve ilerici güçlere karşı despotik saldırılarını, baskı ve katliamlarını sürdürüyor. Kürdistan halkının ulusal demokratik istemleri üzerine savaşa gidiliyor. Bu nedenle Partinüz, İran'daki dinsel yönetimin içteki baskıcı uygulamalarına, demokratik hak ve özgürlükleri yok sayan politikasına karşıdır. İçte böylesine bir politika sürdürüldükçe bütün anti-emperyalist kazanımlar da giderek tehlikeye giriyor. İran'daki anti-emperyalist kazanımların geri alınmasına karşı emekçilerin özgürlük uğruna ve İran Kürdistan'ında ulusal demokratik hak ve özgürlükler uğruna verilen mücadeleleri destekliyoruz. Öte yandan İran'da bugünkü dinsel yönetimi yıkarak İran'ı emperyalizmin ve batı yanlısı burjuvazinin tahükümü altına sokma ve bu yönde emperyalizm ve bölgedeki gerici güçlerle işbirliğine gitme çabalarına karşı duyarlı olmak gerektiğini vurgulamak gerekir. Partinüz, bu yöndeki her türlü çabanın gerçekte İran halklarının değil, emperyalizmin ve büyük burjuvazinin çıkarlarına olduğu inancındadır.

İki yılı aşkındır İran ile Irak arasında süren savaş ne İran, ne de Irak halkının yararına değil, her bakımdan emperyalizmin çıkarlarına hizmet ediyor. Savaş boyunca her iki ülkenin emekçilerinden onbinlerce insan öldürüldü. Yılların alın teri ile yaratılan maddi değerler, savaşın tahribatları nedeniyle yok olup gitti. Emperyalizm, savaşın sürmesinden vurgunlar vuruyor. İran ve Irak emekçilerinin alın teri, silah tekellerinin kasalarına akıyor. İki ülke arasındaki savaş öylesine bir düzeyde seyrediyor ki, bu her an için ABD emperyalizminin bölgeye askeri bir müdahalede bulunmasına yol açabilir. Savaşın yol açtığı sonuçlardan biri de hem İran'ın hem de Irak'ın artan ölçüde emperyalizme bağlanmalarıdır. Öte yandan bu savaşı bahane eden her iki ülkedeki iktidarlar şovenizmi, emekçi sınıf ve katmanlar üzerindeki baskı ve sömürüyü haklı göstermeye çalışıyorlar.

Böyle olunca da, doğal olarak da her iki ülkedeki emekçilerin ilerici ve devrimci güçlerin görevi bu savaşları iç savaşa dönüştürmek ve kendilerine baskı, kan ve zulümden başka bir şey getirmeyen iktidarları de-

virme mücadelesini yükseltmek olur.

Bu anlamda Partimiz Irak'ta, başta Irak Komünist Partisi olmak üzere Kürdistan'ın ulusal ve demokratik güçleriyle Irak halkının tüm ilerici, devrimci güçlerinin gerici sömürgeci Baas rejimine karşı verdikleri mücadeleyi ve bu mücadeleyi tek cepheye kanalize etme yolundaki çabalarını destekliyor, gösterebildiği her türlü maddi ve manevi dayanışmayı gösteriyor.

Ortadoğu halklarının mücadelesini emperyalist planlar çerçevesinde boğma yönünde en hayasızca çabalarına rağmen Türkiye'nin, bugün Arap halklarının yanında olduğu, Filistin halkının haklı davasını desteklediği demagojisini iki yüzlüce yaymasına karşı mücadele, Türkiye'nin bu çirkin yüzünü teşhir etmede Partimizin başlıca görevlerinden biridir.

Son olarak Partimiz, ABD emperyalizminin komplolarına, bölgede savaş ocağını diri tutma ve gerginliği sürdürme çabalarına karşı başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist sistemin, dünyadaki tüm barış ve demokrasi güçlerinin Ortadoğu halklarıyla kardeşçe dayanışma ve işbirliklerini selamlar, bölgede adil ve demokratik bir barışın sağlanması yönünde gösterdikleri aktif çabaları destekler.

Ortadoğu halklarının ve tüm anti-emperyalist güçlerinin kardeşçe işbirliği ve dayanışmaları karşısında emperyalizm ve gericilik mutlaka bölgemizden sökülüp atılacaktır. Ortak gücümüz, emperyalizmin bölgemizi bir savaş harabesine çevirmesine engel olmaya yeterlidir. Bunu başaracağız.

TÜRKİYE'DEKİ FAŞİST DİKTA KOŞULLARI VE FAŞİZME KARŞI MÜCADELE PERSPEKTİFLERİ

Yoldaşlar,

Parti Kongremizin yapıldığı bugün, Türkiye ve Kürdistan halkları ağır bir baskı, sömürü ve terör ortamında yaşıyorlar. 12 Eylül 1980'de generaller cuntası tarafından başvurulmuş askeri darbenin başarıya ulaşmasından bu yana iki buçuk yılı aşkın bir süre geçti. Diktatörlük yılları boyunca, halklarımızın yaşamında çok ağır ve kötü gelişmeler oldu. Darbe, Türkiye tekelci burjuvazisinin en kodamanlarının, Türkiye'deki ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalımları emekçi halklarımızın çıkarlarının aleyhine; tekelci burjuvaziyle tekel dışı sınıf ve katmanlar arasındaki çelişkileri büyük tekelci grupların yararına çözmek, Türkiye emekçi halkı ile Kürdistan halkının ulusal demokratik mücadelesini, açık terör yöntemleriyle bastırmak ve tekelci burjuvazinin sarsılan iktidarını güçlendirmek için emperyalizmin açık destek ve işbirliğiyle, ordu aracılığıyla başvurduğu askeri faşist bir darbeydi. Darbeden sonra halklarımız adım adım faşizmin koyu karanlığına boğuldu. Genel devrimci mücadele ağır yenilgiler aldı. Halklarımız en temel insan hak ve özgürlüklerinden yoksun kaldı. Büyük tekelci gruplar, kan ve vahşet saçarak iktidarlarını sağlamlaştırdılar. Emperyalizmin; özellikle de ABD emperyalizminin Ortadoğu'daki planlarında doğrudan doğruya rol alan bir ülke oldu. Sömürü, işsizlik, açlık ve yoksulluk bu yıllarda görülmemiş boyutlara ulaşırken tekeller karlarını rekor düzeylere çıkardılar.

Daha da önemlisi faşist diktatörlüğün ağır baskıcı ve terörcü egemenliği, attığı her adımda yerini sağlamlaştırmaya çalışıyor. Faşizm, belki generallerin kalabalık apoletli üniformalarını üzerinden sıyırmak zorunda, ama bu sefer de "canavara" sivil-uygar görünümüne bürünmek-

ten başka bir şey olmuyor. Zaten faşizmin, kendi siyasal iktidarına yönelecek devrimci, anti-faşist bir mücadelenin başarı şansı olmadan, kendiliğinden iktidarı bırakıp gideceğini, yerini burjuva anlamda olsa bile bir demokrasi rejimine terk edebileceğini ummak bir safdillik ve hatta ağır bir gaflet olur. Faşizmden kurtulabilmenin tek yolu, onu alaşağı etmektir. Bu da herşeyden önce bir bütün olarak Türkiye ve Kürdistan halklarının bütün anti-faşist güçlerin ortak anti-faşist cephesini kurmayı başarmakla olur.

Faşizme karşı Türkiye ve Kürdistan anti-faşist güçlerinin en geniş ortak cephesi nasıl kurulacaktır? Böyle bir cephenin faşizme karşı mücadele perspektifleri neler olmalıdır? Faşizmi yıkma mücadelesinin yöntem ve biçimleri nelerdir? En genel deyimini ile Partimizin iktidardaki faşizme karşı mücadele taktikleri nelerdir.

Yoldaşlar, bütün bu sorulara bilimsel ve ülkemizin gerçekleriyle uyumlu cevaplar verebilmek ve anti-faşist mücadele taktiklerimizi saptamak için evvela faşizmin hangi koşullarda, kimler tarafından, niçin getirilmiş olduğunu, faşizmin iktidarı ele geçirmesini ve günümüze kadar iktidarda kalmasını olanaklı kılan nedenlerin hangileri olduğunu bilmek zorundayız. Faşizme karşı savaş yolumuzu aydınlatacak olan herşeyden önce bunlar olacaktır.

12 EYLÜL ASKERİ FAŞİST DARBESİNE YOL AÇAN GELİŞMELER:

Yoldaşlar,

Generaller cuntasının iktidarı silah zoruyla gaspetmesinden bu yana korkunç bir devlet terörü esiyor. Zindanlar işkencehaneler, devrimcilerle; Türkiye ve Kürdistan halklarının ilerici yurtsever evlatlarıyla dolup taşıyor. Bugüne kadar yüzlerce insan katledildi. İşkencehanelerin mezbahalardan farkı kalmadı. Onlarca devrimci, yurtsever ya işkence altında can verdi, ya da idam sehparalarında aramızdan ayrıldı.

Fakat bilmeliyiz ki bu cunta, sırf kana susamış bir avuç generalin kana susamışlığını gidermek için gelmedi. Bu darbe, salt ve hatta temelinde bir avuç sadist generalin, devrimci kanı dökmek için başvurdukları bir takım çılgınlıkların eseri değildir. Askeri darbeye başvurulmuş olmasının ardında çok köklü ekonomik, sosyal ve siyasal nedenler yatıyor. Bugünkü sonuçlar Türkiye ve Kürdistan'daki sınıfsal çıkar çelişkilerinin ve bunun yansıması olan sınıf mücadelesinin belli bir aşamada kazandığı boyutların ürünüdür. Böylesine bir darbeyi tekelci burjuvazinin en koda-manları açısından hem zorunlu hem de mümkün kılan Türkiye ve Kür-

distan'daki ekonomik, toplumsal ve siyasal gelişmelerdir. Öyleyse evvela bizi 12 Eylül darbesiyle karşı karşıya getiren ve askeri faşist darbenin başarıya ulaşmasına olanak tanıyan ekonomik, sosyal ve siyasal gelişmelerin ne olduğunu bilmek gerekir.

Hatırlardadır, 1980 yılına girildiğinde Türkiye tekeli kapitalizmi derin bir ekonomik krizle sarsılıyordu. Krizin boyutları çok yaygın bir nitelik kazanmıştı. Deyim yerindeyse ateş bütün ekonomi sektörlerini ve ekonomik hayatın üretim sürecinden tüketime dek varan her yanını sarmıştı. Devalüasyonların, dış ticaret açığının fiyat artışları ve yüksek düzeydeki para arzının doğurduğu şiddetli enflasyon, ekonomiyi kasıp kavuruyordu. Hammadde yokluğu, döviz darboğazı, enerji kaynaklarının artan ölçüde daralması, üretimi durgunluk noktasına getirmişti. Hayat pahalılığı ve işsizlik had safhadaydı. Çalışan emekçilerin ücretleri, enflasyon nedeniyle uçup gidiyor, işçi sınıfının ve çalışan emekçilerin ücret artış talepleri her türlü çareye başvurularak geri çevriliyor, çeşitli yollarla ücretlerin dondurulması yoluna gidiliyordu. Buna rağmen stokçuluk, temel gıda maddelerinin yokluğu, sokaklarda uzun kuyrukların oluşmasına, aşırı karaborsacılığa yol açıyordu.

Türkiye'nin emperyalist ülkelere ve uluslararası finans kuruluşlarına olan borcu 20 milyar doları aşılıyordu. Türkiye, artık değil borçları onların biriken faizlerini bile verecek durumda değildi. Çok ağır koşullarda uluslararası finans kuruluşlarından alınan yeni borçlar da ancak petrol alımına ve vadesi gelen dış borçların bir kesimine yatırılılabildiği için, borçlanmanın, üretimi darboğazdan çıkarmaya en ufak katkısı olmuyordu.

Hammadde ve döviz darboğazı, enerji kaynaklarının yok denecek düzeydeki darlığı, üretim ve yatırımların durma noktasına varması, iç pazarın durgunluğu ve buna karşı dışarıya açılmanın önüne dikilen engeller Türkiye tekeli burjuvazisini köşeye sıkıştırdı. Burjuvazinin kendi arasındaki iç çelişkileri ve kâr hürsından doğan rekabeti, ülke ekonomisinin belirgin karakterlerinden biri olarak kendisini tamamiyle 'su yüzüne vurdu. Özellikle tekstil ve otomotiv sanayi tekelleri, devletin sanayi alanlarının dışına; tarımsal ve genel hizmetler alanına yaptığı yatırımların kesilerek sanayi alanına aktarılmasına çaba gösteriyorlardı. Büyük tekeli guruplar, devletin ekonomiyi planlama girişimlerine karşı çıkararak, KİT (Kamu İktisadi Teşekkülleri) lere ya da küçük ve orta sanayi girişimlerine ayrılan devlet olanaklarının "büyük özel sermaye"ye aktarılmasında ısrar ediyorlardı. Bu gelişmeler, bir bütün olarak burjuvazi ve özel olarak da tekeller arası rekabeti derinleştirmişti.

Bunalım, geçici olmayan, Türkiye'nin tekeli kapitalist ekonomik yapısından ve emperyalizme bağımlılık ilişkilerinden kaynaklanan derin yapısal bir bunalımdı. Öte yandan en önemlisi, bunalım salt Türkiye ekonomisiyle sınırlı, ona özgü bir bunalım değil, emperyalist-kapitalist sistemin son genel bunalımının derinleşmesinin Türkiye'ye yansmasıydı da. Bunu ayrıca şiddetlendirip süreklileştiren ise emperyalizme bağımlılık ilişkilerinin ve bir takım özgül sorunların daha da ağırlaştırarak ekonomiye devrettiği yüklerdi.

Bilindiği gibi Türkiye'de kapitalizmin gelişmesi ve tekelleşme, emperyalizme çok yönlü bağımlılık süreci içinde oluştu. Bu nedenle emperyalizme bağımlı kapitalist ekonomi politikanın etkileri, toplumun bütün kesimlerinde kendisini ortaya koydu. Emperyalizmle işbirliği halinde gerçekleşen ekonomik yatırımlar, toplumun gerçek gereksinmesine ve ülkenin sağlıklı ekonomik kalkınmasına cevap veren nitelikte olmadı. Daha çok, en kolay ve en erken yollardan en fazla kâr getiren alanlara yatırım yapıldı. Ağır basan yanı tüketime yönelik montajcı sanayileşme, hem uluslararası ekonomik işbölümünde, ekonomik faaliyetlerin, emperyalist tekellere daha çok kar ve pazar alanı sağlayan üretim sektörlerine doğru yönelmesini hem de bu yönelme oranında emperyalist tekellere artan ölçüde bağımlılığı getiriyordu. Doğal olarak bu da toplumun gerçek gereksinimlerinin bir yana itilmesine ve iş gücü istihdamı sorununun gözardı edilmesine yarıyordu.

Sanayinin çarpık gelişmesi ve düzensiz kentleşme de işsizliğin artmasına ya da sermaye birikiminin üretici olmayan kısa vadeli yatırımlara harcanmasına yol açıyordu.

Türkiye'nin dış alımı ve satımı da tekeli burjuvazinin ve emperyalizmin çıkarları doğrultusunda düzenlenmişti. Türkiye'nin dış satımı ülke üreticilerinin gerçek çıkarları gözönünde tutularak yapılmıyor, daha çok dış pazarda emperyalist ülke ve kuruluşların verdiği onay düzeyinde yürütülüyordu. Buna karşın ekonominin ve toplumun gereksinim duyduğu bütün mamul ya da yarı mamul mallar, özellikle petrol olmak üzere enerji kaynakları dışardan alınıyordu. Türkiye'nin emperyalizme bağımlı dış ticaret sistemi, burjuvaziye büyük karlar getirirken, dış ticaret açığı yıldan yıla artmaya başladı. Devlet, dış ticaret açığını kapatmak için, her seferinde halkı daha da yoksullaştıran tedbirlere başvuruyordu. Devalüasyonlarla ve iç piyasada fiyat artışlarıyla halkın alım gücü sürekli düşürülmüştü.

Tarımsal alanda da büyük toprak sahiplerinin çıkarlarını ön koşul sayan bir ekonomi politikası izlendi. Bilindiği gibi, bugüne kadar Türki-

ye'de hiçbir zaman kır emekçilerinin yaşam koşullarını düzeltecek bir toprak ve tarım reformu yapılmadı. Tarımda feodalizmin tasfiyesi evrimci bir gelişme süreci izledi. Tarımın kapitalistleşmesi sürecinde, büyük toprak ağaları, mülkiyetlerinden hiçbir şey yitirmeden kapitalistleştiler. Bu süreç çok sancılı oldu. Kapitalistleşen büyük toprak ağaları daha geniş toprak alanlarını ellerine geçirdiler. Tarıma makinanın girmesi, modern üretim araçlarından yoksun orta ve küçük mülk sahibi köylülerin rekabet imkanlarını yok ederek daha yaygın toplumsal tabakaların mülksüzleşmesini doğurdu.

Büyük toprak ağalarının banka sermayesi ve tefecilerle işbirliği, kırsal alanlardaki küçük mülk sahibi ve topraksız köylüler üzerindeki baskı ve sömürüyü daha da artırdı. Tarındaki bu gelişmeler kırsal alanlarda işsizliği ve yoksulluğu artırdı. Milyonlarca köylü yaşamlarını sürdüremeyecek koşullarla yüzyüze geldiler. Bunların büyük bir kesimi kentlere, büyük metropol şehirlere ya da Avrupa'ya göç etmek zorunda kaldılar. Bu politikanın, özellikle Kürdistan'daki etkileri daha da ağır oldu. Çünkü daha işin başından beri Türk burjuvazisi Kürdistan'da sömürgeci egemenliğini koruyup pekiştirmek için hep ülkedeki egemen sınıflara; feodal toprak ağalarına, aşiret reislerine ve dinsel önderlere dayandı. Bu işbirliği tarıma kapitalist ilişkilerin girmesi sürecinde de devam etti. Toprak ağalarının büyük bir çoğunluğu sömürgeci ilişkiler çerçevesinde büyük toprak burjuvazisine dönüşürlerken, daha geniş toprakları da mülkiyetlerine geçirmeyi de başardılar. Açıktır ki Kürdistan kırlarındaki milyonlarca topraksız ve az topraklı köylülüğün içinde bulunduğu ağır yaşam koşullarının; işsizlik, yoksulluk ve açlığın baş sorumluları Kürdistan köylülerine karşı işbirliği içinde olan sömürgeciler ve büyük toprak ağalarıdır.

Öte yandan Türkiye, sömürüye dayalı ağır koşullu yabancı sermayeye açık bir ülke olmuştu. Aslında daha ilk başta Türkiye kapitalist gelişme yolunu seçerken, burjuvazi emperyalizmle işbirliğine gitti ve yabancı sermayeyi davet etti. II. Dünya Savaşından sonra Türkiye'nin emperyalizme olan bağımlılığı daha da arttı. NATO'ya girmesi, ABD ile ikili olarak ekonomik, ticari, askeri ve siyasi alanda pek çok anlaşmaların imzalanması, bağımluluk sürecini pekiştiren gelişmeler oldu. Türkiye'de burjuvazinin tekelleşmesi, bu bağımluluk ve işbirliği sürecinde oldu.

Bu nedenlerle, emperyalist sermayenin Türkiye'de ister tekellerle ortaklaşa, isterse de tek başına olsun, giriştiği yatırımlar, verilen krediler ya da sağlanan yardımlar, hep kendilerine daha kısa sürede azami kar getirecek alanlarda kullanıldı. Ülke, büyük sanayi üretimini gerçekleştire-

rebilen ileri teknolojiye sahip bir nitelik kazanmadı. Tam tersine pazarı emperyalist tekellerin mamul ya da yarı mamul mallarına sürekli muhtaç, ona bağımlı olmadan yaşayamaz bir duruma düştü. Böyle olunca Türkiye, ekonomik alanda, bir yandan emperyalizm için bir ucuz hammadde, ucuz bir işgücü kaynağı ve tüketim malları pazarı haline gelirken öte yandan ağır koşullu ve yüksek faizli borçların altından çıkamaz duruma düştü.

İşte Türkiye'de kapitalizmin gelişmesi ve tekelleşmesi böyle bir süreci izledi. Bir yandan sermayenin yoğunlaşarak bir avuç azınlığın elinde birikmesi, öte yandan üretim sürecinin daha da toplumsal karakter kazanması sonucu kapitalizmin iç çelişkileri daha da derinleşti. Üretim araçlarının özel tekelci mülkiyeti ile üretim sürecinin toplumsal niteliği arasındaki temel çelişkinin ifadesi olan sınıflar arası mücadele daha da kızıştı. Tekelci burjuvazi, ekonomik gücünü ve sınıf egemenliğini artırdıkça artırma yolunda en kaba, acımasız yöntemlerle ekonomik ve toplumsal yaşamın bütün alanlarında denetimini kurma yoluna gitti. Giderek bu yolda, banka sermayesiyle sanayi sermayesinin iç içe girip bütünleşmesi, Türkiye'de finans kapitalin oluşmasını getirdi. Ama unutmamak gerekir ki, bütün bu gelişmeler emperyalizm ile işbirliği halindeki bir avuç finans kapitalin dışındaki tüm toplumsal sınıf ve tabakaların çıkarlarının feda edilmesi ya da azgınca sömürülmeleri pahasına oldu.

Yoldaşlar,

Türkiye kapitalizminin yukarıda izah etmeye çalıştığımız süreci izlemesi ekonominin sık sık krizler içine girmesini kaçınılmaz kılıyordu. Ayriyeten bilindiği gibi, 12 Eylül öncesindeki aşırı kriz 70'li yılların ikinci yarısından başlayarak derinleşegelen bir bunalımdı ve genel emperyalist kapitalist bunalımın en sıcak dönemleriyle denk düşmüştü. Bu dönemde Türkiye'nin Kıbrıs'ı işgali, ona "misilleme" olarak gelen ABD silah ambargosu ve ardından dünya çapındaki petrol krizi, bunalımı artıran ve 12 Eylül noktasına gelmesine başlangıç oluşturan gelişmeler oldu.

Ekonomik bunalımın ağırlaşarak süreklileşmesi, giderek toplumsal ve siyasal bunalımların artmasına yol açtı. Sınıflar arası mücadele, Kürdistan halkının sömürgeci boyunduruğuna karşı yükselen ulusal demokratik muhalefeti, burjuva arasında kızışan çelişkiler, tekelci burjuvazinin siyasi gericilik eğilimini artırdı. Daha otoriter ve baskıcı bir devlet özlemi doğrultusunda burjuva demokratik hak ve özgürlükleri adım adım budamaya yönelik anti-demokratik yöntemler geliştirmeye koyuldu.

Ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalımın daha ilk aşaması 1973 seçimlerinden sonra iş başına gelmiş olan CHP—MSP koalisyon hükümetinin düşmesine ve yerine gerici—faşist karması I. MC (Milliyetçi Cephe) koalisyon hükümetinin kurulmasına yol açtı. I. MC hükümeti emperyalizm ve tekeller yanlısı bir politika izledi. Uluslararası kuruluşlarla kısa vadeli ağır koşullu borç antlaşmaları imzaladı. Ard arda zamlara başvurdu. Enflasyon, işsizlik, hayat pahalılığı ve buna bağlı olarak işçi sınıfının, çalışan diğer emekçilerin hoşnutsuzluğu arttı. Buna karşın tekelci burjuvazinin emekçi halka karşı saldırısı da yoğunlaştı. Emekçi halk güçlerinin mücadelesini bastırmak için, geçmişten beri örgütlene gelen faşist harekete devletin açık desteği sağlanarak, faşist terör ve cinayetler artırıldı. I.MC hükümeti, 1977 seçimlerine dek sürdü. 1977 seçimleri derin hükümet bunalımı, sınıf mücadelesinin boyutlanması ve faşist terörün yarattığı toplumsal huzursuzluk nedeniyle erkene alınmıştı.

Yapılan erken seçimlerden sonra AP ve MSP büyük ölçüde gerilediler. Geçmiş iktidar dönemindeki olanaklarını ve faşist terörü sonuna kadar kullanan MHP, seçimlerden güçlenerek çıktı ve parlemontoda grup oluşturdu. Halka "can ve mal güvenliği", demokratik hak ve özgürlüklerle ilgili büyük vaatlerle giden CHP de parlamentodaki üye sayısını artırdı. Ancak tek başına çoğunluğu sağlayamadı. Seçimlerden sonra CHP'nin hükümet kurma girişimlerinin başarısızlıkla sonuçlanması üzerine bu sefer 2. MC koalisyon hükümeti kuruldu.

2. MC döneminde ekonomik, sosyal ve siyasal bunalım daha da derinleşti. Tekellerin karları artarken ülke döviz, enerji, hammadde ve tüketim malları dar boğazına girdi. Dış borçlar arttı, enflasyonun hızı % 100'e vardı. Temel gıda mallarının yokluğu, stokçuluk ve kuyruklar emekçi halkın tepkisini artırdı. Tekelci burjuvazi hem halkın yükselen muhalefetini sindirmek ve hem de toplumun dikkatlerini başka yöne çekmek için faşist terörü her türlü destekle tamamiyle mobilize etti. Faşist cinayet çeteleri hergün ilericileri, yurtseverleri, kendilerinden olmayan emekçileri sokak ortasında katletmeye başladılar. Hükümet, cinayetleri örtbas etme yoluna gitti. Buna tepki olarak doğan bireysel terörcü eylemlerle, toplumdaki terör, "anarşi" ve can güvenliği başlıca sorunların arasında yer aldı. Uygulaya getirdiği politikayla halkın öfkesini kabartan, ama buna rağmen burjuvaziyi bunalımdan kurtaramayan 2. MC hükümeti parlamentodan güvensizlik oyu alarak düştü. Onun yerine 11 bağımsız bakanlı CHP ağırlıklı hükümet kuruldu.

CHP ağırlıklı hükümet, daha önce vermiş olduğu sözlerin hiçbirini yerine getirmedi. Tam tersine, ekonomik bunalımı atlatma adı altında

emperyalizmle, uluslararası finans kuruluşlarıyla yeni anlaşmalara girdi. IMF'nin Türkiye'ye "yeşil ışık" yakmak için dayattığı reçeteler, uygulama alanına kondu.

ABD emperyalizmiyle sağlanan anlaşma gereği, daha önce silah ambargosu nedeniyle kapatılmış olan Türkiye'deki ABD üsleri yeniden açıldı. Emperyalizmin saldırgan örgütü NATO çerçevesinde yeni sorumluluklar üstlenilerek, silahlanma harcamalarına hız verildi.

CHP hükümeti faşist tirmanışa karşı teslimiyetçi ve korkak bir tutum takındı. Faşist cinayet şebekelerini ortaya çıkarma yerine sokak ortasında işlenen cinayetleri kınamayı yeğ tuttu. Karşı-devrimci merkezlerden planlanmış faşist terörle, kendisini savunma içgüdüsiünden doğan bireysel terörcü eylemleri aynı kefeye koymaya kalkıştı. Ardından faşistlerin Kahraman Maraş soykırımından sonra tamamiyle paniğe kapılarak, onlarla uzlaşma yoluna gitti. Bu uzlaşma sonucu 26 Aralık 1978'de 10'u Kürdistan'da olmak üzere 13 ilde sıkıyönetim ilan edildi. 26 Nisan 1979'da sıkıyönetimin uygulandığı illerin sayısı arttı. Sıkıyönetim uygulanarak bir çok demokratik hak ve özgürlüğün askıya alınması, burjuvazinin emekçi Türkiye ve Kürdistan halklarına karşı yönelttiği saldırılara yeni bir atılım kazandırıldı.

14 Ekim 1979 senato 1/3 yenileme seçimleri, sıkıyönetimin ağır baskıcı koşulları altında, faşist terörle devlet terörünün birleşerek azgınlaştığı bir ortamda yapıldı. Seçim sonuçları, CHP'nin halk içindeki desteğini büyük ölçüde yitirdiğini gösterdi. CHP ağırlıklı hükümet istifa ederek, yerine MSP ve faşist MHP destekli AP "Azınlık Hükümeti" kuruldu.

AP "Azınlık Hükümeti"nin kurulduğu dönemde ekonomik bunalım burjuvazi arasındaki çelişkiler, Türkiye ve Kürdistan emekçilerinin burjuvaziye karşı muhalefeti, toplumsal olaylar, grev ve direnişler, lokavt, "anarşi" ve terör öyle bir noktaya varmıştı ki, artık tekelci burjuvazi her türlü saldırıyı göze aldı. Burjuva demokrasisinin sonuna kadar sınırlandırılmış koşulları içinde bile istikrarlı bir yönetim kurma, bunalıma bir çare bulma imkanları giderek yok oluyordu. AP "Azınlık Hükümeti" tekelci burjuvazinin, ABD emperyalizminin, İMF, OECD ve Dünya Bankası gibi uluslararası emperyalist mali kuruluşlarının ortak çıkarlarını dile getiren reçetelerini programına koydu. Ve ordu ile büyük tekelci sanayicilerin kamuoyuna yönelik açık tehditçi "muhtıra" ya da beyanları desteğinde meşhur 24 Ocak "Ekonomik Önlemler Paketi"ni açmaya başladı. 24 Ocak kararları gerçekte sadece bir takım ekonomik önlemlerle sınırlı değildi. Türkiye'nin içinde bulunduğu ve artık kısmi bir ta-

kım düzenlemelerle atlatılamayacak ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalımları, her türlü yönteme başvurarak, emekçi sınıf ve tabakaların çıkarları aleyhine ozmek için, tekelci burjuvazinin başlattığı genel ve yoğun bir saldırı planıydı. "Serbest piyasa ekonomisi"ne geçiş adı altında y r rl ge konan ekonomik önlemler, aslında en büyük tekelci grupların çıkarlarını korumak için tüm tekeli dışı g clere yönelik bir saldırı hareketi oldu. Ardarda büyük devalüasyonlar yapıldı. Türk parasının kıymeti dalgalanmaya bırakıldı. Her türlü fiyat denetimi kaldırılarak, piyasada serbest fiyat sistemine geçildi. Ekonomi  zerindeki devlet planlama ve denetimi kaldırıldı. Devletin bazı alanlara yaptığı destekler kaldırılarak oluşturulan olanaklar, özel büyük sanayi girişimcilerinin dar boğazlarını aşma yoluna kanalize edildi. İ ve dış piyasada büyük ticaret firmalarını g clendirici önlemler alındı. Piyasada dolaşan fazla para hacmini düşürme, bankalara para çekip bunu sanayi tekellerinin yatırımlarına hazır kaynaklara dönüştürme için serbest faiz politikası uygulandı. Yabancı sermayeyi ülke içine daha fazla çekmek için emperyalist sermayeye yeni karlı koşullar ve geniş yatırım alanları hazırlandı.

ABD ve NATO'nun Sovyetler Birliği'ne ve Ortadoğu ülkelerine yönelik saldırı politikasında daha aktif rol alabilmek için yeni askeri anlaşmalar imzalandı.

24 Ocak kararlarının uygulamaya konmadığı dönemlerde, burjuvazinin değişik tabakalarının, Türkiye'nin içine d şm  olduğu ekonomik toplumsal ve siyasal bunalımları, kendi çıkarları doğrultusunda ozme girişimleri, her ne kadar kendi iç çelişkilerini derinleştiriyor idiyse de bunlar genel olarak halka karşı alınan önlemlerde ortak bir payda bulabiliyorlardı. Ama 24 Ocak kararlarının, en büyük tekelci grupların (burjuvazinin diğer tabakaları da dahil olmak üzere) toplumun diğer kesimlerine bir saldırısı olarak ortaya çıkması, burjuvazi içindeki çelişkileri parlamento içinde ve dışında açık ve sert bir çatışmaya dönüştürdü. Bu nedenle 24 Ocak kararlarının bir parçası olarak parlamentoya sunulan pek çok baskı ve terör yasası parlamentonun tıkanması nedeniyle çıkamaz oldu. Vergi yasası, işçi ücret ve halkları, sendika ve grev yasaları ile ilgili değişiklikler, polise, mahkemelere ve sıkıyönetim komutanlıklarına daha geniş baskı ve terör yetkisi tanıyan olağanüstü hal yasası gibi yasalar görüşülemez oldu. Süreci dolan Cumhurbaşkanlığı seçimi tıkanı. Parlamento işleyemez, hükümet iş yapamaz duruma geldi.

SINIF MÜCADELESİNİN BOYUTLARI VE EMEKÇİ HALK KESİMİNDE DURUM

1979 yılı sonlarıyla 1980 yılı, işçi sınıfının burjuvaziye, tekel dışı güçlerin tekelci burjuvaziye ve Kürdistan halkının sömürgeci burjuvaziye karşı mücadelesinin geçmiş yıllara oranla en çok yükselip yaygınlaştığı yıllar oldu. Her sabah yeniden belirlenen fiatlar, temel tüketim mallarının yokluğu, karaborsacılık, uzayıp giden kuyruklar, ücret ve maaşların düşüklüğü, bütün bunların doğurduğu yoksulluk, devlet-sivil faşist işbirliğinde kitle katliamlarına dönüşen terör, halkta hoşnutsuzluğu ve tedirginliği artık had safhaya getirmişti. Hükümetin yasal yollardan yapılması gereken işçi grevlerini engelleme ya da erteleme çabaları, buna karşın işçi sınıfının tepkileri, giderek aktifleşmeye başlayan bir kitle hareketine dönüşüyordu.

1979 ve 1980 yılları grev ve direnişlerin en doruk noktada olduğu, toplu sözleşme görüşmeleri nedeniyle işçi sınıfı ile burjuvazinin en çok karşı karşıya geldiği yıllardı. 1980'de özel kesimde, metal ve tekstil sanayiinde olmak üzere, cam, gıda ve toprak işkollarında 300 binden fazla işçinin toplu sözleşme görüşmeleri gündemdeydi. Devlet sektöründe toplu sözleşme durumları söz konusu olan işçilerin sayısı 565 bini kapsıyordu. Tekeller tarafından, işçi sınıfının ücret artış taleplerinin büyük bir çoğunluğuna hayır cevabı verilmiş, işçiler grev kararları almışlardı. Grev kararları 1980'de grev hakkının kazanıldığı 1963 yılından bu yana doruk noktasındaydı. Fakat AP "Azımlık Hükümeti" 24 Ocak kararları doğrultusunda grevleri ya engelliyor ya da erteliyordu. Hükümetin grev erteleme kararlarını atlatılabenler greve gidiyorlar, diğer işçiler de bu engelleri aşma çabaları içindeydiler. 1980'de 45.536 işçi grevlerini sürdürürlerken, 120 bine yakın işçinin grevlerini de hükümet ertelemişti. Bu yılda 17 grev kararı 30 gün, 27 grev kararı da tam 90 gün geciktirilmişti. Burjuvazi de 1980 yılında 8290 işçiye karşı lokavt ilan etmişti.

Buna karşın işçi sınıfı, yaygın direnişlere gitti. İzmir Tarih, İstanbul Tekel, Antbirlik, Çukobirlik ve Yeni Çeltek gibi yerler işçi sınıfının direnişlerinin en çok yoğunlaştığı başlıca yerlerdi. Bu direnişlerin çoğu iş yeri dışında da toplumun diğer emekçi kesimlerinde aktif destek görüyor ve kitlesel hareketler, sokaklara dökülerek çalışanlarla polis ve askerlerin silahlı çatışmalarına kadar varıyordu. 12 Eylül darbesinden bir hafta önce Adana'da Sabancı Holding'e bağlı işyerlerinde başlayan işçi direnişleri giderek bütün Çukurova'ya doğru yayılma eğilimini gösteriyordu. İşçilerin, köylülerin, memurların, gençliğin, küçük esnaf ve sanatkarların muhalefet ya da direnişleri artık salt ekonomik nedenlerle değil, sosyal ve siyasal hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasına, devletin baskı ve terörünün artmasına da yöneliyordu.

Kürdistan halkının ulusal demokratik muhalefeti de kitlesel bir mücadeleye dönüşmüştü. Kürdistan emekçileri sömürgeci politikanın getirdiği ağır yaşam koşullarına, sömürüye, polis ve jandarma baskısına, toprak ağalarının egemenliğine karşı açıkca başkaldırı noktasına gelmişlerdi. Daha 14 Ekim 1979'daki Senato Seçimleri'nde Kürdistan'ın seçim yapılan illerinde TSİP'le işbirliği yaparak, seçimlere giden Kürdistan Devrimci Demokratları, sıkıyönetimin bütün baskı, tutuklama ve engellemelerine rağmen onbinleri harekete geçiren miting ve yürüyüşler yaptılar. Bu seçim işbirliğiyle oyların ortalama % 14'ü alındı. Kürdistan halkı sömürgecilere, onların burjuva hükümetlerine olan bütün güvenini yitirmişti. Hergün artan sayıda insan, gerçek kurtuluşun ulusal demokratik hakların kazanılmasından geçtiğine inanıyor ve devrimci mücadelenin safalarında yer alıyordu. Kürdistan'da devlet organlarına laçkalık girmiş ve devletin otoritesi nerdeyse işleyemez hale gelmişti. Sıkıyönetim, polis ve jandarma baskısı, tutuklamalar, faşist cinayet şebekelerinin katliamları, kitlelerin öfkesini daha da kabartıyordu.

Kısacası 12 Eylül öncesine gelindiğinde Türkiye ve Kürdistan'da alınan bütün tedbirlere rağmen ekonomi felç olmuş, bitkisel bir yaşamın içine girmişti. Burjuvazinin içindeki çelişkiler derinleşmiş, yalnız emekçi katmanlar değil burjuvazinin orta tabakaları bile tekellerle artık çıkar çelişkisi içine girmişlerdi. Hatta bazı tekeller bile hoşnutsuzluklarını belirtiyorlardı. Ardarda gelip giden koalisyonların beceriksizlikleri artık hükümeti tamamiyle yıpratıp gözden düşürmüştü. Parlamento tıkanmış ne "sağlıklı" bir hükümet kurulabiliyor, ne de burjuvazinin sarsılan ve çatırdamaya başlayan düzenine çare bulunabiliyordu. Tekellere ve onların bütün demokratik hak ve özgürlükleri yokedip daha otoriter ve baskıcı bir devlet egemenliği kurma girişimlerine karşı Türkiye ve Kürdistan halklarının muhalefeti kitlesel bir nitelik kazanmış, yığınların harekete geçme yolundaki ilk adımları gözüküyordu. Gerçeği söylemek gerekirse ulusal ve sınıfsal savaşım açık şiddete dayalı bir iç savaş yolunda hızla ilerliyordu. Gerçi toplumsal ve siyasal gelişmeler, henüz Türkiye'de bir devrimci durum oluşmasını getirmemişti ama ekonomik çöküntü, toplumsal mücadelenin izlediği seyir burjuva iktidarın siyasal çöküşe geçişi nedeniyle hızla devrimci durumun oluşmasına doğru yükselen bir devrimci kabarış ortamı yaşanıyor. Bütün bu iç gelişmeler, emperyalizm işbirlikçisi sömürgeci tekelci burjuvazinin, artık varolan kurallar çerçevesinde bunalımdan çıkış yollarını tüketen ve en büyük tekelci grupları askeri bir darbeye başvurma zorunda bırakan objektif gelişmelerdi. Öte yandan tekellerin başvurduğu faşist darbenin başarıya

ulaşmasını olanaklı kulan darbe öncesi subjektif gelişmelere ve özellikle devrimci demokratik ve anti-faşist güçlerin konumlarına da değinmek gerekir. Çünkü, eğer birinci gelişmeler tekelci burjuvaziyi askeri bir darbeye başvurmak zorunda bırakmışsa ikincileri de onun bunu başarmasına olanak tanımıştır.

Bilindiği gibi özellikle 1973'ten başlayarak bütün 70'li yıllar, Türkiye ve Kürdistan'da devrimci demokratik siyasal hareketlerin, toplumun çeşitli sınıf ve katmanlarının çıkarlarının ifadesi olan siyasal örgüt ya da partilerin gelişip yaygınlaşması dönemi oldu. Bilimsel sosyalist düşünceler, toplum içinde hızla yayıldı. İşçi sınıfından, köylülerden, aydınlar arasından, gençlik, memur ve diğer emekçi tabakalardan kimse ler siyasal mücadelenin içine atıldılar. Kapitalizmin tekelleşme sürecinin hızlanmasıyla tekelci burjuvazinin demokratik hak ve özgürlükleri kısarak, gerici, baskıcı saldırılarını arttırması, faşist terör odaklarını besleyerek emekçilere karşı bir baskı ve yıldırma aracı olarak kullanması, devrimci demokratik siyasal hareketin kitleselleşmesini daha da arttırdı. Kürdistan'da izlenen sömürgeci politika, kapitalizmin gelişerek egemen bir üretim biçimi haline gelmesi, bunun yaygınlaştırdığı sınıf mücadelesi ve ulusal bilinçlenme, ülkede sınıf temelinde bir ulusal demokratik muhalefetin gelişmesini getirdi. 1980 yılına gelindiğinde hem Türkiye'de hem de Kürdistan'da devrimci muhalefet sömürgeci tekelci burjuvazinin ve emperyalizmin korkulu rüyası haline gelebilecek ölçüde güçlü bir potansiyele kavuşmuştu.

Fakat bu güçlü devrimci, anti-faşist ve ulusal demokratik potansiyel, içinde çok büyük yanlışlık, eksiklik ve zaafı barındırıyordu. Hareket her şeyden önce gençlik dönemini yaşıyordu. Köklü bir mücadele geleneğinden, zengin deneyimlerden yararlanabileceği sınıf temelinde yükselmiş devrimci bir mirastan yoksundu. Anti-faşist güçler dağınık, bölük pörçük bir durumdaydı.

Parçalanmışlık en başta bizzat işçi sınıfı hareketinin içindeydi. 1980 yılının 12 Eylül'üne gelindiğinde Türkiye'deki komünist hareketin birliği sağlanamamış olduğundan hem tüm anti-faşist güçleri faşist tırmanışa ve tekellerin egemenliğine karşı birleştirecek işçi sınıfının güçlü önderliği görevi yerine getirilemiyordu, hem de işçi sınıfının, reformizmin ve sosyal demokrasinin etki alanında düzenin sınırları içine hapsedilmiş bir mücadele ile yetinmesine yolaçlıyordu. Öte yandan komünist hareketin parçalanmışlığı bilimsel sosyalist saflarda sağ ve "sol" oportünist eğilimlerin etkinlik kazanmasına da olanak tanıyordu.

12 Eylül öncesinde işçi sınıfının büyük bir kısmı sosyal demokrasi-

nin etki alanından kurtulamamıştır. Sosyal demokrasinin faşizme karşı tutumunda gösterdiği kaypaklık, teslimiyet ve hatta giderek faşizmle uzlaşması, işçi sınıfının siyasi bilincinin bulunmasında önemli bir rol oynadı. Sağ sosyal demokratların yönetimindeki CHP hiç bir zaman faşizm tehlikesine karşı gerekli duyarlılığı gösteremedi. Onun devletine ve ordusuna olan gelenekleşmiş sadakati, şovenizmi, kürdistan ulusal demokratik muhalefetine ve devrimci demokratik hareketin yükselişi karşısında duyduğu korku, kendisini faşizme karşı mücadelede diğer sol güçlerle birleşmektense faşizmle uzlaşıp devletine ve generallerine itaat etmeyi tercihe götürüyordu. Sosyal demokrasinin teslimiyetçi, kaypak tutumu devrimci hareket karşısında duyduğu korku, sendikal hareketin safılarında da etkindi. 12 Eylül öncesinde faşizme karşı demokratik güç-birliklerinin sağlanmasını sosyalistlerin kendi aralarında birleşmeye gitmelerini engelleyen ve dolayısıyla da anti-faşist mücadelenin zaafı ile baş başa kalmasına yol açan başlıca nedenlerden biri de sendikal hareketin reformist ve uzlaşmacı önderlerinin tutumlarıdır. Bu tutum, sendikal hareketi öyle bir noktaya getirdi ki, sendikalar değil işçi sınıfını faşizme karşı daha aktif mücadeleye çekme, tam tersine işçi sınıfının mücadelede kayıtsızlığını artırma rolünü üstlendi ve anti-faşist güçlerin bir araya gelmesi önünde ayak bağı olmaya başladı.

Komünistler, genel olarak işçi sınıfı hareketini ve özel olarak sendikal hareketi sosyal demokrasinin etki alanından hiç bir zaman kurtaramadılar. Hatta bazı çevrelerin, sosyal demokratlarla, reformist ve uzlaşmacı sendikal önderlerle, diğer komünist ve devrimci-demokratik güçleri işçi hareketinden, özellikle de sendikal hareketten tecrit etme pahasına kurdukları ittifaklar, deyim yerinde ise sosyal demokratların işçi sınıfının büyük çoğunluğunun bilincini bulandırmasına ve onu reformcu, ekonomist mücadele sınırları içine hapsedmesine çanak tuttu.

Öte yandan, devrimci demokratik güçler faşizmin iktidarı ele geçirme çabalarına karşı hazırlıklı olmadılar. Bunun başlıca nedenlerinden biri, hiç kuşkusuz genel olarak faşizm tehlikesini doğuran odakların doğru olarak kavranamamasıydı. Bazı güçler, faşizmin iktidarı ele geçirme çaba ve tehlikesini salt MHP'nin şahsında gördüler. Komünist hareket içindeki kimi sağ anlayışlar, burjuva reformist çevrelerin ve MHP'nin faşist terör katliamlarına karşı kendilerini bireysel terörizmin tozlu dumanlı havasına kaptıranların gelişmelere bakış açıları, —ve değişik sloganlar arkasında gizlenmelerine rağmen— bundan başka bir şey değildi. Bunlar, en büyük tekelci grupların, ordu aracılığıyla gerçekleşecek bir darbe ile faşist diktatörlüğe yeltenebileceklerini hesaplamadılar.

Hem kamuoyunun dikkatlerini hem de kendi mücadelelerini salt MHP'nin faşist tirmanışına, terör ve katliamlarına karşı yoğunlaştırdılar. Kamuoyunda yaygın olan kanı faşizmin, ordu aracılığıyla değil de MHP'nin tirmanışıyla iktidara gelebileceği tehlikesiydi. Gerçi Türkiye ve uluslararası kamuoyunda böyle bir yaygın kanının oluşmasında, faşist MHP'nin artık kitle katliamlarına dönüşmüş olan cinayetlerinin ve estirdiği tölerin payı da vardı. Fakat, değişik çevrelerdeki anti-faşist güçlerin yanlış öngörülerinin payı da az değildi.

Buna karşın, faşizmin iktidara gelebilme tehlikesinin salt MHP'nin çabaları ile sınırlı olmadığını, tekellerin ordu eliyle de böyle bir yönetime başvurabileceklerini görenler de gerçeğini söylemek gerekirse bu doğru ve sağlıklı öngörünün gereklerini yerine getiremediler. Hatta böylesi bir geliş biçiminin, ondan sonra oluşabilecek gelişmelerin gerçek boyutlarını kestiremediler. Böyle olunca da ne kendilerini böylesine zorlu bir mücadeleye hazırlayabildiler ne de anti-faşist güçleri bu yolla duyarlı kılmaya güçleri yetti.

12 Eylül darbesinin başarıya ulaşmasına yol veren en büyük yanlışlardan biri de aşırı "sol" ve göşist çevrelerin burjuvazinin iktidarını bireysel terörist yöntemlerle yıkabileceklerini öngören tehlikeli ve zararlı konumlarıydı. 12 Eylül öncesinde, küçük burjuva maceracılığı, doğası gereği binbir parçaya bölünmüş, bireysel terörizmin tozlu dumanlı havasına kaptırmıştı kendisini. Gerçi bireysel terör, tekelci burjuvazinin bizzat örgütleyip halkın üzerine saldırttığı kudurmuş faşist teröre bir tepki olarak doğup yaygınlaşmıştı. Ama faşizmin arkasındaki gerçek güce değil de salt emekçi halka; ilerici yurtseverlere çekilen tetiği tutan ele yönelmiş olmasının doğal sonucu olarak, hem faşizmi geriletmeye herhangi bir katkısı olmuyor hem de terörden usanmış, can güvenliğini sağlamak kaygusu ile çırpınıp duran halkın öfkesini ya da en azından antipatisini üzerine çekiyordu. "Anarşi" ve terör öyle bir noktaya gelmişti ki, artık halk "can ve mal güvenliğimiz sağlansın da kimler tarafından olursa olsun" deme noktasına gelmişti. Cunta, halkın gözünde kendisini aratır duruma getiren 12 Eylül öncesi terör ve "anarşi" ortamından en iyi şekilde yararlanmasını bildi. Daha darbe ertesinde, "terörü önleme, can ve mal güvenliğini sağlama" edebiyatı ile kamuoyunu yanına çekmeyi ya da en azından önemli bir kesimi suskun tutmayı başardı.

Bireysel terörizm, devrimci hareketin kitlelerden tecrit olmasına hizmet ettiği gibi zaman zaman giderek binlerce yiğit, fedakar militanın devrimci enerjisini heba etti. Küçük burjuva maceracı grupların zaten

faşizme karşı birlik diye bir problemleri yoktu. Kendiliğinden gelme da-
ğınık siyasal alt üst oluşların sarhoşluğu içinde, parti de, cephe de, öncü
de, "artçı" da kendileriydi. Hatta bu konumları, kimilerini öyle nokta-
lara götürdü ki, kendilerinden olmayan ilerici, devrimci ve anti-faşist
güçlere, emekçi halktan kesimlere bile saldırır oldular. Özellikle Kürdis-
tan'da Apocu hareket, giriştiği silahlı eylemlerle, Kürdistan halkının
ulusal demokratik mücadelesine büyük zararlar verdi. Bunlar, polis ve
jandarmadan fazla ilerici, devrimci ve halktan kişi katlettiler. Aşiretler
arasındaki çelişkileri körükleyerek onları birbirine kırdırttılar. Öyle bir
noktaya geldi ki, Apocu terörün yönü sömürgecilerden, feodal ve aşiret-
lerden çok halka ve onun ileri unsurlarına yöneldi. Köylüler, esnaf ve
zanaatkarlar, hiçbir şeyden haberi olmayan sade vatandaşlar, Kürdis-
tan'ın bazı il ve ilçelerinde Apocu terör, onun yarattığı aşiret çatışmalar-
ı ve soygunlar yüzünden sokakta dolaşamaz, bir yerden başka bir yere
yolculuk edemez, gece evinden çıkamaz oldular. Bütün bunlar, askeri
faşist cuntanın hiçbir aktif kitle muhalefeti ile karşılaşmadan iktidarı
ele geçirmesine olanak tanıdı.

Ekonomik bunalım, ulusal ve sınıfsal mücadelenin burjuvazinin çı-
karlarını tehlikeye düşürecek ölçülere varması, tekellerin varolan en son
sınırlı burjuva demokratik kurallar çerçevesinde de yönetemez duruma
gelmeleri, darbeye başvurmayı zorunlu kılan iç etmenlerdi. Ama sınıf
mücadelesinin taşıdığı zaafılar devrimci demokratik hareketlerin yukarı-
da belirtmeye çalıştığımız olumsuz ve dezavantajlı konumları da faşist
darbenin başarısını ve devrimci hareketin yenilgisini getirdi.

Öte yandan sömürgeci tekелci burjuvazinin en kodamanlarını bir as-
keri darbe ile yönetimi ele geçirmeye zorlayan nedenler salt içteki
gelişmeler değildi. Uluslararası alanda ve Orta-Doğu'da emperyalizmin
çıkarlarını tehlikeye sokan bazı gelişmeler de askeri darbeye başvurul-
masının nedenleri olmuştur.

Uluslararası durumu ele aldığımız bölümde de belirttiğimiz gibi
70'li yıllar dünya sosyalist sisteminin yarattığı uluslararası maddi ve ma-
nevi koşullarda, emperyalizmin, dünya halklarının mücadelesi karşısın-
da başta Orta-Doğu olmak üzere Afrika ve Latin Amerika'da çok önem-
li mevziler yitirdiği yıllar oldu. 1980 yılına gelindiğinde, başta ABD ol-
mak üzere emperyalizm, İran ve Afganistan devrimleriyle ağır darbeler
yedi, ABD'nin İsrail siyonizmiyle birlikte Arap ilerici birliğini parçala-
mak ve özellikle Filistin halkını desteksiz bırakarak emperyalizm ve si-
yonizmle uzlaşmaya zorlamak için yürürlüğe koyduğu Camp-David Pla-
nı, her ne kadar Mısır'ı çekmeyi başardıysa da genel anlamıyla geri tep-

ti. İsrail'î saldırganlığı ve ABD'nin bu karşı-devrimci planları karşısında Orta-Doğu'da ilerici güçler arasındaki dayanışma pekişti. İlerici Arap ülkeleri, emperyalizmin ve siyonizmin planlarını boşa çıkarmak için aralarında "Red ve Kararlılık Cephesi"ni kurdular. Sovyetler Birliği ile ilerici Arap ülkeleri arasında artan yakınlaşma ABD emperyalizmini büsbütün tedirgin etti.

Bütün bu gelişmeler, emperyalizm açısından Türkiye'nin önemini artırdı. Çünkü Yakın Doğu'da, Sovyetler Birliği'ne komşu, ABD'nin güvenebileceği tek müttefik, Türkiye kalmıştı. Ayrıca Türkiye, ABD'nin, Arap ülkelerine ilişkin politikasını hayata geçirmede de güvenilir ülke durumuna gelmişti. Saldırgan siyonist politikası nedeniyle Orta-Doğu halklarının öfkesini üzerine çekip tecrit olmuş olan İsrail'in aracılığıyla, ABD, özellikle yürüttüğü diplomatik girişimlerinde başarısızlığa uğruyordu. Oysa Türkiye hem NATO ülkesi, hem ABD'nin ekonomik, askeri ve siyasi anlaşmalarla çok yönlü olarak bağımlılaştırdığı güvenilir bir müttefik, hem de müslüman bir ülke olmasından dolayı Arap ve müslüman ülkelerle çok yakın bir işbirliğine gitme olanaklarına sahipti. Bu nedenle Türkiye'nin çabalarıyla Orta-Doğu'daki gerici ülkeler (Türkiye, Pakistan, Suudi Arabistan, Ürdün, Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt vs.) arasında gizli bir pakt ya da çok yönlü anlaşmalarla bir araya gelmiş bir blok oluşturulabiliyordu.

Ama 12 Eylül öncesindeki ekonomik, toplumsal ve siyasal istikrarsızlıklarla sarsılıp duran bir Türkiye, ABD'nin bu planlarını yerine getirebilme yeteneğinde değildi. Herşeyden önce, Türkiye de sallantıdaydı ve işbaşındaki burjuva hükümetler, değil dışarıya, içeriye bile söz geçiremiyorlardı. ABD emperyalizmi ve NATO çevreleri açısından, bir an önce Türkiye'nin bu sallantılı, güven vermeyen konumuna son vermek gerekiyordu. Türkiye, ABD'nin ve NATO'nun Orta-Doğu'daki saldırgan planlarında aktif rol oynayabilecek istikrara, güvenilir ve güçlü bir yönetime kavuşturulmalıydı. Bu nedenle, askeri darbe emperyalizm açısından da artık kaçınılmaz bir hal almıştı.

Bütün bu iç ve dış koşulların biraraya gelmesiyle 12 Eylül 1980 günü generaller darbeyle işbaşına geldiler. Ordunun kuvvet komutanlarından oluşan ve adına "Milli Güvenlik Konseyi" denen beş kişilik bir generaller cuntası yönetime el koydu.

Gerçekleşen darbe, askeri faşist bir darbeydi. Çünkü darbenin arkasında sömürgeci tekелci burjuvazinin en kodamanları, ABD emperyalizmi, NATO ve İMF vardı. Darbe bunların çıkarlarını korumak ve kendilerini daha büyük çıkarlarla donatmak, Türkiye ve Kürdistan halkları-

nın devrimci demokratik mücadelesini açık terörle, kan ve zulümle bastırmak için geldi.

DARBENİN SONUCU VE DİKTATÖRLÜĞÜN BUGÜNÜ

Yoldaşlar,

12 Eylül 1980'deki, askeri faşist darbeden bu yana iki-buçuk yıl geçti. Bu iki-buçuk yıl boyunca faşizmin açık terörcü diktatörlüğü altında, Türkiye ve Kürdistan halklarının yaşamında olağanüstü gelişmeler, toplumdaki sınıf ve tabakaların birbirine karşı olan konumlarındaki mevzilenmelerde önemli değişimler oldu. Bu değişimler, hem egemen sınıfların kendi içinde hem de egemen sınıflarla emekçi halk arasındadır. Genel olarak toplumdaki sınıf ve katmanlar arasındaki güç dengelerinde oluşan yeni mevzilenmeler, toplumun siyasal örgütlenmesinde de, önceki biçimlerden apayarı yeni bir biçimlenme getirdi. Fakat sınıflararası bu yeni mevzilenme ve toplumun siyasal olarak yeniden örgütlenmesi, hiç de öyle tek düze, basit ve kolay bir süreç izlemedi. Toplumsal değişimin çok yönlü karmaşıklığı içinde en sert ve acımasız kurullarla seyreden sınıf mücadelesinin ürünü olarak biçimlendi. Bu biçimlenme sürecini, genel olarak üç aşamada ele alıp değerlendirmek mümkün. Fakat bu aşamaları ele alırken birini diğerinden bıçakla ayırmışuz gibi ayırmamak, onları birbirinden ayrılmayan bir bağ ve içiçelik içinde değerlendirmek gerekir. Çünkü izlenen aşamalar, kalın hatlarla birbirinden ayrılmış bir özellik göstermiyor. Sonradan gelen aşama bir öncekinin içinde oluşup geliyor. Bir sonraki aşamanın ağır basan yanı olan toplumsal ve siyasal gelişmeler zincirinin başlangıç halkaları aslında bir öncekinin içinden çıkıp geliyor. Buna karşın bir önceki gelişme zincirinin halkaları sonraki aşamalarla uzayıp gidiyor.

Bu anlamda, ilk aşamayı darbenin gerçekleşmesi ile başlayan toplumsal ve siyasal olayların damgasını vurduğu dönem olarak saymak mümkün. Bu dönemde 12 Eylül cuntası, daha başa geçer geçmez bur-

juva demokrasisinin varlık nedenleri olan yasama ve yürütme organlarını lağvetti. Burjuva demokrasisinin temel hukuksal dayanağı olan anayasayı rafa kaldırdı. Bu anayasadan gücünü alan "kuvvetler ayrılığı" ilkesine ve bu doğrultuda otoriteyi kendi aralarında bölüşen burjuva demokratik konumlara son vererek, bütün otoriteyi kendi şahsında merkezleştirip sınırsızlaştıran bir organ oluşturdu. Bu organ da adına "Milli Güvenlik Konseyi" denen beş kişilik generaller cuntası oldu. İlk adımdaki bu girişimler burjuva demokrasisinin tümünden tasfiyesi, en üst düzeyde, sınırsız ve kural tanımaz merkezleştirilmiş otoritenin yerleştirilmesi oldu.

İlk aşamanın ikinci adımı, emekçi sınıf ve tabakaların devrimci muhalefetini, tekel dışı anti-faşist güçlerin mücadelesini bastırmak için yuktandan aşağıya doğru devletin açık şiddete dayanan terörcü diktatörlüğünü biçimlendiren kararların çıkarılmasıydı. Bu doğrultuda cunta, polisi, jandarmayı ve sıkıyönetimi, kendilerine sınırsız yetkiler veren "kanun" hükmünde emirnamelerle donatarak, işçi sınıfının, memurların, köylülerin, aydın ve gençliğin üzerine saldırttı. Burjuva partileri dahil olmak üzere tüm legal siyasal partileri dağıttı, yöneticilerini göz altına aldı. Sendikalar, demokratik meslek örgütleri ve kooperatifler büyük bir çoğunlukla kapatıldı. Kapatılmayanların ise demokratik işleyiş ve görevleri ellerinden alınarak yeni siyasal biçimlenmenin bürokratik mekanizmasının birer çarkı haline getirildiler. Demokratik ve muhalif basın hepten susturuldu. Büyük tekelci grupların ve devletin denetiminde olan basın ve yayın organları, faşist cuntanın demagoji sisteminin birer parçası haline getirildiler. Böylece devletin açık şiddete dayanan terörü önünde büyük engel fonksiyonuna sahip, geçmişin kurum ve kazanımlarını süpürme yoluna gidildi. Bu koşullarda işçi sınıfının ve diğer çalışanların bütün grev ve direnişleri kaldırıldı. Üretim düşüşlerine neden olabilecek her türlü iş durdurma ya da yavaşlatmaları yasaklanarak çalışanlara süngü zoruyla iş başı yaptırıldı. Kitlesele operasyonlara girilerek onbinlerce insan gözaltına alındı. Sendikal önderler, meslek kuruluşlarının yöneticileri, ilerici devrimci yurtseverler gözaltına alınıp işkencehanelere gönderildi.

Kürdistan şehir ve köylerinde yoğun askeri operasyonlara girildi. Kitleler halinde insanlar toplanarak, askeri kışlalara, sinema ya da stadyumlara dolduruldu. Cunta daha ilk işbaşına gelişinde halk düşmanı yüzünü gizlemek, iç ve dış tepkiyi çekmemek için, "anarşi" ve terörü önlemeye, can ve mal güvenliğini sağlamaya geldiği demagojisini yaydı. Hatta kamuoyunda, terörün en büyük kaynağı olarak bilinen faşist MHP'ye

de yöneliyormuş gibi yaptı. MHP yöneticilerini, deşifre olmuş bazı faşist yöneticileri de gözaltına aldı. Cunta, bununla halkın gözünde tarafsızmış gibi görünecek ve kamuoyunun desteğini yanına çekecekti. Gerçekten de bu taktikle cunta, uzun süre kitlelerin önemli bir kesimini yanına çekmeyi, iç ve dış kamuoyunu en azından bir süre için suskun bırakmayı başarabildi. Bu başarı, cuntanın devrimci demokratik harekete, Kürdistan ulusal demokratik güçlerine saktırmada ve genel olarak halklarımızın yükselmiş olan devrimci muhalefetini büyük ölçüde yenilgiye uğratmada kesinlikle en avantajlı konumu sağladı. Geçmişin "anarşi" ve terörden usanmış kitleler, uzun süre faşist devlet terörünün gerçekte kimlere yönelik olduğunu kavrayamadılar. Ancak çok sonraları yığınların büyük bir çoğunluğu faşist devlet terörünün esasında emekçi halkı hedeflediği gerçeğini gördüler.

Askeri faşist diktatörlük koşullarında, toplumun siyasal yeniden örgütlenmesi sürecinin ikinci aşaması da, inşasına başlanmış olan faşist devlet biçiminin iskelesinin bağlandığı ve temel taşlarının döşendiği dönemdir. Bu dönem darbeden bir-kaç ay sonra başlayıp "Anayasa"nın zorla kabul ettirildiği zamana dek süren kesittir. Devrimci hareketin Türkiye ve Kürdistan halklarının muhalefetinin önemli ölçüde bastırıldığı, askeri diktatörlüğün denetimini sağlayabilme bakımından rahatladığı ve tekeli burjuvaziye rahat at oynatabilme koşullarının yaratılmış olduğu bu dönemde, cunta toplumun ekonomik, sosyal, siyasal, hukuki ve kültürel yanlarına ilişkin çıkardığı yüzlerce kararname ve yasayla, devletin kurumlaşması ve süreklileşmesi ile birlikte gerçek niteliğini ortaya çıkaracak ilk kurum ve organları hayata geçirdi. Bu yolda cunta, birinci yıl içinde 214 yasa, 36 bildiri ve 5 kararname yayınladı. Bu, her bir-buçuk günde bir yasanın çıkması demekti.

Zaten yasama organının fülen yokedildiği bu dönemde generaller konseyi tarafından çıkarılan yasalarla, faşist devletin yürütme erki, sınırsız yetkilerle donatılıp kural tanımaz otoriteyi kendisinde merkezileştiren bir yere oturdu. Yüksek Hakim ve Savcılar Kurulu yasasıyla yargı mekanizması tamamiyle siyasal erke bağımlı bir hale getirildi. Yargılama usul ve ceza yasaları anti-demokratik hükümlerle donatılarak her türlü burjuva demokratik hukuk ve meşruiyetinden de uzak bir keyfilik, yargı mekanizmasında yasal işleyiş olarak yer aldı.

Öte yandan toplumun çalışan, emeği ile geçinen tüm kesimini tekeli burjuvazi karşısında eli kolu bağılı hale getiren, tekelleri çalışanların ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel yaşamları üzerinde söz ve denetim sahibi eden yasalar çıkarılarak, bu işleyişe hizmet edecek bürok-

ratik mekanizmalar oluşturuldu. Başta işçi sınıfı olmak üzere tüm çalışanların ekonomik ve demokratik haklarını savunan sendika ve meslek örgütlerinin kapalı olduğu, sendikal liderlerin, işçi temsilcilerinin, ileri sınıf bilinçli işçilerin ve çalışan emekçilerin zindanlara doldurulduğu, üzerlerinde azgınca bir terörün estirildiği koşullarda kapatılmayan meslek örgütleri de iş üzerinde "çalışma barışını", üretim artışını sağlama da cuntaya hizmetleri olabilecek ve cuntanın çalışanlar üzerinde denetimini sağlayıp pekiştirecek araçlara dönüştürüldü. Açık kalan sendikaların toplu sözleşme görüşmeleri yapma yetkileri alınarak, çalışanların ücretleri, ekonomik ve sosyal sorunları, büyük tekelci holdinglerle siyasal erkin temsilcilerinden oluşan bir kaç kişilik Yüksek Hakem Kurulu'nun insafına terkedildi. Türk-İş'in işçi sınıfının çıkarlarıyla ilgili varolabilecek en ufak eylemleri bile yasaklandı. Buna karşın Türk-İş'in Genel Sekreteri, cuntanın atadığı hükümet içinde, daha sonra bazı Türk-İş yöneticileri de cuntanın kukla "Danışma Meclisi"nde görev aldılar.

Türkiye tekelci burjuvazisinin ve sanayi kodamanlarının örgütledikleri TÜSİAD (Türkiye Sanayi ve İşadamları Derneği) dışında, her türlü demenin kapatıldığı ortamda cunta tarafından kurulan bazı dernekler toplumun çeşitli kesimlerini cuntanın faşist demagojileri doğrultusunda kendi bünyelerinde toplamaya ve bu yoldan cuntaya kitle tabanı oluşturmaya çalışıyorlar. Ayrıca aynı amaçlarla bu dönemde gençliği, öğretmenleri ve diğer devlet memurlarını bünyesinde barındıracak bürokratik mekanizmaların oluşturulması çabaları oldu.

Bilim, kültür ve eğitim faaliyetlerini faşist ideolojinin demagoji sistemi içine alma amacıyla pek çok yasal önlem alınarak yeni biçimlenmeye uygun organlar oluşturuldu. İlkokuldan üniversitelere kadar tüm eğitim ve öğretim programları ırkçı-şoven ve anti-komünist bir içerik doğrultusunda değiştirildi. Daha sonra çıkarılan YÖK yasasıyla bir yandan eğitim ve öğretim ve bilimsel araştırma askeri kışla kurallarına bağlanırken, öte yandan üniversite ve yüksek okullar, aşağıdan yukarıya doğru bürokratik hiyerarşik sistemle hem yönetsel hem de ekonomik olarak siyasal iktidara bağımlı kılındı. Üniversitelerin özerkliği yokedilerek her türlü bilimsel araştırma ve özgür kültür üretimi olanakları ortadan kaldırıldı. Üniversite, eğitim kurumları ve bilimsel araştırma enstitüleri, faşizmin ırkçı-şoven demagojisine hizmet edecek kuruluşlara dönüştürüldü. Genel olarak toplumun ve insanların yönlendirilip biçimlendirilmesinde en önemli araç olan eğitim sisteminin üzerinde tekellerin doğrudan denetim ve yönetimini sağlayan Milli Eğitim Vakfı oluşturuldu. Bu vakfın kurucuları başta Koç ve Sabancı gibi büyük holdingler ol-

mak üzere işadamlardır. Vakıf, eğitimin amacını tespitte katkıdan tutun da ders araç-gereçleri, kitapların yapım ya da teminine kadar bütün işlere karışabiliyor.

Toplumun siyasal örgütlenmesinin üçüncü aşaması, cuntanın "referandum" komedyasıyla "Anayasa'yı zorla çıkarttığından beri başlayıp halen sürmekte olan dönemdir.

Bu aşamanın ilk adımı "Anayasa'nın kabul ettirilmesi oldu. Cunta, iki yıl içinde açık terörist yöntemlerle donatarak oluşturduğu siyasal mekanizmanın üzerine oturttu Anayasa'yı. Cunta, öncelikle bir anayasa yapıp daha sonra bu anayasaya göre diğer yasaları çıkarma yoluna gitmedi. Tam tersini yaptı. İki yıl boyunca tekellerin özlemi olan sistemi biçimlendiren yasa ve karamameleri çıkardı. Daha sonra da "Anayasa'yı onlara göre biçti. İki yıl boyunca yapılanlara "hukuksal bir kılıf" giydirilmiş oldu.

Öte yandan "Anayasa" her ne kadar geçmişte yerleştirilen mekanizmanın üzerine oluşturulduysa da, aynı zamanda bu mekanizmayı fiili geçici bir olgu olmaktan kurtarıp sürekli bir yapıya kavuşturmayı amaçlayan hukuksal bir dayanak oldu. Diğer bir özelliği de onun darbeden o güne dek süregelen deneyimsizliklerle, iç içe fülü yaptırımların doğurduğu faşist düzenin hem işleyişi hem de kurumları arasındaki uyumsuzluk ve kopuklukları ortadan kaldırmaya yönelik ve açık terörcü yönetimin uygulaya getirdiği siyasal üst yapının biçimlenişini netleştirme çabasının sonucu olmasıdır. Şimdi "Anayasa'nın çıkarılmış olmasından sonra, "demokrasiye dönüş süreci başladı" diyen generaller, onların güdümündeki basın yayın organları iç ve dış kamuoyunu aldatmaya çalışıyorlar. Faşist cuntanın arkasındaki ABD emperyalizmi ve NATO da aynı demagogileri ileri sürüp duruyor. Oysa, halklarımız yapılanların "demokrasiye dönüş"le zerre kadar ilgisi olmadığını görüyor. Generaller, yerlerini sağlamlaştırdılar. Şimdi yaptıkları, tek tek askeri üniformalarını çıkarıp smokin giymektir.

Anayasadan önceki iki yılda sınırsız egemenlikle donatılan yürütme erkine, bütün baskı ve terör araçları, yargı mekanizması zaten bağımlılaştırılmıştı. Şimdi anayasaya bağımlı, göstermelik bir "yasama" organı da oluşturuluyor. Büyük tekelci gruplar olağanüstü yetkilerle donatılmış olan yürütmeyi doğrudan doğruya yönlendirip denetleme olanağına kavuştular. Böylece ülkenin ekonomik ve siyasal yaşamını onlar kendilerine direk bağlı kukla organlar aracılığıyla tek başlarına yürüteceklerdir. Kısaca şimdi faşizm askeri üniformayı soyarak sivil görünme çabaları içinde. Buna uygun kukla bir parlamento ve seçim sis-

temi hazırlanıyor.

12 Eylül darbesiyle gelen süreçte yukarıdan aşağıya doğru toplumun yeniden siyasal örgütlenmesine ilişkin olarak sonuçta şunları söylemek mümkün: Anayasa'nın "onaylanma"sıyla ete kemiğe daha belirginleşerek bürünen devlet biçimi; emperyalizmin en saldırgan çevrelerinin ve büyük tekellerin tekelleri tekelleri devletle bütünleşmesi sürecinde gereksinim duydukları daha güçlü ve otoriter bir devlet özlem ve çabalarının ürünüdür. Faşist devlet aracılığıyla tekelleri burjuvazinin en kodamanları, toplum yaşamının ekonomik, sosyal ve siyasal alanlarında daha güçlü bir denetim kurmak için kendileri dışındaki toplum kesimlerini devlet yönetim ve olanaklarından soyutluyorlar. Bugünkü sınıflararası mevzilenmede oluşan faşist devlet biçimi, en büyük tekelleri grupların çıkarlarıyla tamamiyle uyum içindedir. Ama öte yandan, burjuvazinin büyük ve orta kesimlerinden çeşitli tabakalar da dahil olmak üzere toplumun büyük bir kesimini dışladığı ve üstelik onlara yöneldiği için sınıflararası ve burjuvazinin kendi içindeki çelişkileri büsbütün derinleştiriyor. Bu da doğal olarak iktidarda olan faşizmin sosyal tabanını daha da daraltırken, ona karşı olan muhalefetin yaygınlaştırılmasını getiriyor.

CUNTANIN EKONOMİ POLİTİKASI EN BÜYÜK TEKELLERİ GÜÇLENDİRİRKEN TEKEL-DIŞI GÜÇLERİN MUHALEFETİNİ DERİNLEŞTİRİYOR

Yoldaşlar,

Cuntanın bu iki-buçuk yıl boyunca izlediği ekonomi-politika, Türkiye tekelleri kapitalizminin ekonomik bunalımını aşmak için son yıllarda emperyalist mali kuruluşların ve tekellerin ısrarla dayattıkları ve esas olarak 1980 yılı başında Demirel Hükümeti'nin aracılığıyla tam uygulamaya soktukları ekonomi politikadır. Bu ekonomi politika, Türkiye tarihinde önemli bir yer edecek kadar meşhur 24 Ocak Kararları ve bu kararların ortaya koyduğu "ekonomik önlemler"le biçimlendi.

Bilindiği gibi Türkiye'nin ekonomik bunalımını emperyalist-kapitalist sistemin üçüncü genel bunalımının en derinleşmiş dönemine denk geldi. Hatta onun doğrudan etkisi altında oluşması nedeniyle, daha da ağırlaştı ve emperyalist-kapitalist sisteme dayanarak daha kısa sürede ve daha az sancılı olarak Türkiye'nin bunalımından çıkış yollarını büsbütün tıkadı. Türkiye tekelleri olduğu gibi, uluslararası emperyalist mali ve sanayi tekelleri de bunalımın atlatılmasının yükünü omuzlamaya yanaşmadı-

lar. Hatta bunalımdan mümkün olduğunca karlı çıkmayı ön koşul olarak önlerine koydular. Böyle bir esas doğrultusunda bunalımdan çıkış için izlenecek ekonomi politikayı hayata geçirmek için İMF, Dünya Bankası gibi uluslararası tekeller ve Türkiye tekелci burjuvazisi daha 1978-79 yıllarından beri kendi reçetelerini dayatıp duruyorlardı. Hatta bu reçetelerde yer alan bazı önlemleri, 1978 yılında CHP ağırlıklı hükümete uygulattılar. Ancak bu reçetelerin uygulanmasını AP "Azınlık Hükümeti" üstlendi ve 24 Ocak Kararı'yla ekonomide "şok" tesiri yaratan bir operasyona girişti. 12 Eylül darbesine kadar hükümet bu kararların bir bölümünü uygulamaya soktu. Fakat 12 Eylül öncesinde varolan sınırlı burjuva demokratik kurallar çerçevesinde o günkü siyasal bunalımın parlamentoda oluşturduğu tablo nedeniyle büyük bir bölümü yasa sorunu olan önlemleri çıkarmak mümkün olmadı. Öte yandan alınan tedbirlere karşı toplumun hemen hemen her kesiminden tepkiler gelmeye başladı. Uygulamaya sokulan ekonomi politikanın önüne pek çok engeller dikildi. Bunun hemen ardından da 12 Eylül darbesi geldi. Eskinin varolan bütün engellerini yıkan cunta, yasa, kural tanımaz terörcü egemenliği altında 24 Ocak Kararları'nı daha da geliştirerek uygulamaya devam etti. Zaten askeri faşist cuntanın gelişinin belli başlı nedenlerinden biri de 24 Ocak Kararları ile hayata sokulan ekonomi politikayı eksiksiz uygulamaktı.

24 Ocak Kararları'yla uygulama alanına konulan fakat gerçek uygulanırlık koşullarını darbeden sonra yerleşen diktatörlük altında bulan ekonomi politikanın ana hatları nelerdi? Bunu ekonomik ilişkiler sürecinin belli başlı üç alanında meydana getirilen değişiklikler planında değerlendirmek gerekiyor. Birincisi, Türkiye tekелci burjuvazisinin, emperyalist ülke ve tekellerle ilişkilerinde bağımlılık ve işbirliği temelinde yeni düzenlemelere gitmesi, emperyalist-kapitalist sistem içinde uluslararası iş bölümünde Türkiye sanayisinin üstleneceği fonksiyon ve yöneleceği ekonomik sektörlerin belirlenmesidir.

Tekelci burjuvazinin bunalımdan zarar görmeden güçlenerek çıkabilmesi için şartlardan biri de dış satıma yönelik olarak üretimi artırması, böylece yeniden sermaye birikimi sağlamasıydı. Ancak bu, emperyalist tekellerin pazarlarını daraltmayacak, aksine varolan pazarlara daha kolay ve karlı yollardan girmesine hizmet edecek üretim sektörlerinde yoğunlaşmayla olabilirdi. Türkiye ekonomisinin uluslararası alanda böylesi bir işbölümüne yönelmesi emperyalist tekellerin dayatmalarıydı. Bu, onların işbirlikçisi tekелci burjuvazi tarafından da benimseniyordu. Buna göre Türkiye ağır sanayiye ve bu sanayi için gerekli olan dayanıklı a-

na mallarına; demir-çelik ve petro-kimya sanayi gibi sektörlerle yönelmeliydi. Daha çok dayanıksız tüketim mallarına, gıda, tekstil, konfeksiyon, cam, seramik, ambalaj ve deri sanayiine, ayrıca Orta-Doğu'ya ihraç olanakları olan traktör, kamyon, otobüs, elektronik cihaz, metal sanayi gibi dayanıklı tüketim mallarının montajına yönelmeliydi. Otomotiv sanayinde daha çok yabancı sermaye ile işbirliği halinde yedek parça üretimi esas alınmalıydı.

Böyle olunca, izlenecek ekonomi-politikayla Türkiye burjuvazisinin kendi içindeki ilişkilerinde de yeniden düzenleme yapmak gerekiyordu. O da yoğunlaşması öngörülen sektördeki üretimi teşvik etmek, sermayenin daha çok merkezileşmesi önündeki engelleri ortadan kaldırmak, diğer sektörlerle açılan olanak ve yardımları yok ederek ya onları tasfiye etmek, faaliyet alanlarını daraltmak, hiç olmazsa genişlemelerini önlemek biçiminde oldu. Bu, ekonomik ilişkiler sürecinin ikinci alanındaki düzenlemeydi.

Bu alanlarda büyük tekeli grupların ekonomik güçlerinin, ekonomi üzerindeki denetimlerinin artırılması için sermayenin daha da merkezileştirilmesi, bir yandan bu tekellerin kredi olanaklarını arttırıp onları çeşitli alanlardaki vergilerden muaf tutarak teşvik etme, bazan da banka ve şirketlerin sermayelerini arttırmaları için zorlanmaları yoluyla sağlandı. Sermaye arttırımına zorlama, sermayelerini arttıramayan küçük ya da orta kapasitedeki şirket ve bankaların iflas ederek ya da el değiştirerek büyük tekellerin mülkiyetine geçmelerini getirdi. Ya da büyük ortaklık içinde sermaye arttırımına gidemeyerek pek çok ortağın kendi hisselerini büyük hissedarlara devretmelerine yolaçtı.

Ayrıca devletin, küçük ve orta sanayiye yönelik subvansiyonlarının kaldırılması, azgünlaşan rekabette bu girişimlerin korumasız bırakılarak devletin büyük tekeller yararına diğerlerinin aleyhine rekabete müdahale etmesi de pek çok sanayi girişimcilerinin iflasını ve sermayenin artan ölçüde merkezileştirilmesini getirdi.

1980 yılı ekonomisinin en önemli sorunlarından biri hiç kuşkusuz hızla artan enflasyondur. 1980 yılına girildiğinde enflasyon hızındaki artış % 107 oranını geçmişti. Cunta, enflasyonu önlemek için ülke içinde pazar daraltmasına gitti. Piyasaya para sürümü kısımlandı. Başta devlet yatırımları, sağlık, konut, eğitim vs. gibi alanlardaki devlet harcamaları azaltıldı. Piyasadaki fazla parayı geri çekmek için serbest faiz politikasına geçilerek mevduatlara yüksek faizler uygulandı. Ayrıca iç pazarın daralmasını sağlamak için işçi ücretlerinin, memur maaşlarının ve diğer dar gelirliğin gelirlerinin kısıtlanmasına, çıkarılan vergi yasasıyla, çalı-

şanlara yeni ek vergi yüklerinin getirilmesine gidildi. Kamu iktisadi Teşekkülleri'ne kaynak aktarımı durduruldu. Bunun sonucu KİT'ler de ürettikleri mallara sürekli zam yaptılar. KİT'lerin 1981 yılında sadece yapılan zamlardan elde ettikleri kâr 158 milyar lirayı aştı.

Ayrıca ithalatın önünde duran bazı engellerin kaldırılması da, ihracata yönelik olmayan sektörlerde önemli değişmelere yolaçtı.

İzlenen bu ekonomi-politika sonucu pek çok orta ve küçük sanayi girişimcisi, tüccar iflas etti. Sadece 1981 yılında toplam 137 milyar lira değerinde 2 milyonu aşkın senet protesto oldu. Aynı yıl içinde piyasada karşılıksız dolaşan çek sayısı bunun 5-6 katına ulaştı. 1981'de, sadece İstanbul'da 90-100 milyon liralık karşılıksız çek kesildi. Şirket iflasları birbirini izledi. 1980 yılında 1143 şirket tasfiye olurken 1981 yılında bu sayı 2352'ye çıktı. Uygulanan ekonomi-politika sonucu yüksek faizli krediden yararlanamayan, finansman darlığı çeken ve talep darlığı nedeniyle ürettiği malları tüketim alanına aktaramayan pek çok şirkette çaresizleşerek kendilerini büyük tekelci grupların kucağına attılar. Bu yoldan el değiştiren şirketleri büyük ölçüde sanayici banka sermayesini bütünleştirmiş olan ya da dışarıdan diğerlerine nazaran daha kolay döviz bulan müteahhit firmalar ele geçirdi.

Bu el değiştirme ve iflaslar sürecinden büyük sanayi girişimcilerinin, ya da çökmesi istenmeyen sektörlerin etkilenmemesi için de devlet, yeni fonlar oluşturdu. Böylece büyük tekelleşenler, dar boğaza giren firmaları için sürekli olarak "Merkez Bankası'nın krizdeki firmalar için oluşturduğu fon"dan yararlandılar. Büyük holdinglerin içinde yer alan pek çok firma devlet desteğiyle iflastan kurtuldu.

Aynı politika sonucu, yalnız sanayi kuruluşları değil bazı irili ufaklı bankalar da büyük tekellerin eline geçti. Yaşar Holding Tütün Bank'ı, Sürmenler grubu Bağcılar Bankası'nı, Kozanoğlu-Çavuşoğlu grubu ODİBANK'ı, Çolakoğlu grubu da Kocaeli Bankası'nı ele geçirdiler. Daha çok otomotiv sanayinde yoğunlaşan ve bünyesinde 26 şirketi barındıran Ercan Holding ise Türk Ticaret Bankası'nın % 20'lik hissesini ele geçirdi. Bunlardan Bağcılar Bankası daha önce KÖY-KOOP'un yönetimindeydi. Cunta koşullarında, KÖY-KOOP'un kapalı olduğu, yöneticilerinin kovuşturulduğu bir dönemde, usulsüz sermaye artırımını yoluna gidilerek banka ele geçirildi. Bu, bizzat bürokrasinin aracılığıyla başarılıydı. OYAK'da Osmanlı Bankası'nı alma peşinde. Büyük banka sermayesini garantiye alan ve yeni rakip bankaların kurulması koşullarını neredeyse ortadan kaldıran cunta, bir yandan yabancı bankaların Türkiye'deki bankalardan daha elverişli koşullarla ülkede şube açmasını sağlayan o-

lanaklar getirdi, öbür yandan da Türkiye banka sermayesini dışarıya açılmaya zorlayan ve uluslararası sermaye ile daha da bütünleşmesini ön gören düzenlemelere girişti.

"Sermaye piyasası"nda, büyük bankalar lehine yapılan düzenleme, burjuvaziyi birbirine kattı. Özellikle bankerler olayı geçtiğimiz yıl ekonomiyi ciddi sarsıntularla yüz yüze getirdi. Pek çok banker kuruluşu üst üste devrilerek gitti. Sermaye piyasasındaki rekabet ve çatışmalar, gerçekte çeşitli holdinglere bağlı bankaların kendi holding yatırımlarına finansman kaynakları bulmak üzere halktan mevduat toplama yarışında kızıştırdıkları rekabetti. Dolayısıyla bu, gerçekte büyük tekelci gruplar arasındaki çatışma ve büyüklerin küçükleri, güçlülerin zayıfları yutma savaşıydı. Bu savaşta da cunta hep güçlüden yana bir müdahale politikası izledi. Tabii bu savaşta büyükler daha karlı çıkarılarken, en büyük zarar mevduatları toplanan halka oldu.

Ayrıca dış ticaret alanında izlenen politikayla büyük holdinglere bağlı dev ticaret şirketleri, ticari hayatın bütün alanlarına egemen kıldılar. Yurtdışından döviz akınını sağlamak ve Türkiye'nin ticaret açığını kapamak amacıyla yapıldığı öne sürülen düzenlemelerle devletin ticaret hayatı üzerindeki "koruyucu" denetimi kaldırılarak kapasite bakımından belli bir oranın üzerindeki ihracatçılara kredi kolaylıkları, gümrük muafiyeti, vergi iadeleri ya da döviz kurlarının indirimi gibi büyük olanaklar peşkeş çekilerek Türkiye'nin ticaret hayatı tamamiyle iç ve dış ticaret firmalarının kontrolüne terkedildi. İstatistiklere göre 1981 yılında büyük ticaret firmalarına yapılan vergi iadelerinin toplamı 25 milyar liraya ulaştı. Çeşitli teşvik tedbirlerini içeren subvansiyonlar 75 milyar lira ve ihracatçılara verilen krediler 100 milyar liraya ulaştı. Böylece cunta 1981 yılı içinde ihracatçılara toplam 200 milyar liralık kredi ve subvansiyon sağladı. Yurtdışında müteahhitlik yapan firmalara da aynı yönde kolaylıklar sağlandı.

Cuntanın ekonomi-politikasının en belirgin karakterlerinden biri de Türkiye'nin bütün ekonomik sektörlerine en elverişli koşullarda yabancı sermayenin girmesine izin vermesiydi. Tarımdan sanayiye, yeraltı zenginlik kaynaklarından turizme dek bütün alanlar, yabancı sermayeye açıldı. Hem yatırım ve sermaye transferi açısından sağlanan avantajlar hem de diktatörlük koşullarında çalışma yaşamı üzerinde yapılan anti-demokratik baskıcı düzenlemeler, yabancı sermayeyi çeken cazipliklerdi. Bu cazip koşullarla sadece 1981 yılı içinde 111 yabancı firmaya Türkiye'ye girme izni verildi. Bu firmaların başında Alman, İsviçre ve ABD tekelleri geliyor.

Darbeden sonra çıkarılan yeni vergi yasasıyla devlet gelirlerinin önemli bir bölümü tarımsal alandan alınan vergilere dayandırıldı. Ayrıca daha önce tarımsal alandan sağlanmakta olan destekler de kaldırılarak bu alandan boşalan kaynaklar sanayi sektörüne kaydırıldı. Cunta, tarımsal alanda büyük sanayi tekellerinin yararına yeni düzenlemeler yapmanın hazırlıklarını yürütüyor. Böylece izlenen politikayla sanayi tekelleri güçlendirilirken, küçük ve orta tarım girişimcileri şimdi daha ağır koşullarla yüz yüze kalıyorlar. Tarımsal alana kredi kullanımının kısıtlanması, subvansiyonların ve destekleme alım fiyatlarının kaldırılması bu kesimleri büyük toprak ağalarına daha çok boyun eğmeye zorluyor. Büyük mülk sahiplerinin dışında kalan köylüler, bankalardan artık kredi alamıyorlar. Bu durum tarımsal alanda mülksüzleşmenin ve işsizliğin hızlanmasını, mülkiyetin ve sermayenin merkezleşmesini getiriyor. Toprak ağalarıyla sanayi tekelleri arasında da çelişkiye yol açan bu gelişme, zengin ve orta köylülerin az topraklı ya da topraksız kır yoksullarının muhalefetini derinleştiriyor.

Yoldaşlar,

Ekonomik ilişkiler sürecinin yeniden düzenlenen üçüncü alanı da teknelci burjuvazi ile Türkiye ve Kürdistan halkı arasındaki ekonomik ilişkilerdir. Zaten izlenen ekonomi-politikanın en ağır yükünü işçi sınıfı ve diğer çalışanlar çekiyor. Teknelci burjuvaziyi kurtarma operasyonunda en büyük saldırı işçi sınıfına, Türkiye ve Kürdistan'daki emekçi kitlelere yöneltildi. Daha önce de belirttiğimiz gibi, işçi sınıfının ve diğer çalışanların ekonomik-mesleki örgütleri kapatıldı. İşçi sınıfı burjuvazi karşısında tamamiyle eli kolu bağlı bir duruma getirilmek istendi. Bu koşullarda işçi sınıfının, memurların ve diğer çalışanların ekonomik, sosyal ve siyasal hakları gaspedildi.

İzlenen ekonomi politikayla emperyalist sermaye ve büyük holdingler her yıl % 100'ü aşan rekor karlar elde ederlerken, işçi ücretlerinin 1981 yılındaki gerçek düzeyi 1963 yılındaki gerçek ücretlerin altına indi. Aynı şekilde 1981 yılındaki memur maaşlarının gerçek düzeyi 1970 yılındaki gerçek maaşların % 47'si dolaylarına düştü. Buna karşın işçilerin kıdem tazminatları, ikramiyeleri sınırlandırıldı. SSK yasasında yapılan değişikliklerle işçilerin pek çok sosyal hakları geri alındı. Haftalık çalışma süreleri uzatılarak bazı tatil günleri kaldırıldı. Bu yoldan burjuvazinin kasasına yeni karlar aktarıldı. Bütün bunlara rağmen hem özel sektör hem de KİT'ler çalışanların ücretlerini, tazminatlarını ödeyemiyorlar. Cunta sadece bir yıl içinde ihracatçılara 200 milyar lirayı peşkeş çekerken, çalışanların özel sermaye ve devlet kasalarında birikip öden-

meyen borçları 100 milyar aşıyor. İzlenen ekonomi—politikanın emekçi halklarımız için getirdiği en ağır yüklerden biri de işsizlik felaketidir. Zaten darbe öncesi ekonomik bunalım, Türkiye ve Kürdistan'daki işsizler ordusunun sayısını 5 milyonun üzerine çıkarmıştı. Cunta işbaşına geldikten sonra uygulanan ekonomi—politika gereği, yatırımların önemli ölçüde durması, ekonomiyi daraltma politikası ve pek çok işyerinin iflası nedeniyle işsizler ordusu daha da büyüdü. Küçük esnaf ve sanatkarlar, küçük ve orta halli köylülerin önemli bir bölümü mülkiyetlerini yitirerek işsizler ordusuna katıldılar. Ekonomik ve siyasal nedenlerle pek çok işçi ve memur görevlerinden alındı. Cunta KİT'lere ve özel sektöre, işçileri istedikleri gibi işinden atma yolunda en büyük kolaylıkları sağlamış bulunuyor.

Buna karşın, devletin topladığı vergilerin % 70'inden fazlasını çalışanlar veriyor. Cuntanın zorla kabul ettirdiği "Anayasa" ve bunun öngördüğü yasalarla gelecekte de başta işçi sınıfı olmak üzere tüm çalışanlar ekonomik ve siyasal haklarını savunan örgütlerden yoksun bırakılıyorlar. Oluşacak sendika ve meslek örgütleri çalışan emekçilerin çıkarlarını korumaktan uzak, daha çok "çalışma barışını" dengeli ve verimli bir üretim artışını sağlamada siyasal iktidar ve işverenlere hizmet edecek araçlara dönüşüyor. İşçi sınıfına tanındığı iddia edilen toplu sözleşme ve grev hakkı da gerçekte göstermelik olmaktan öte bir anlam taşıyor. Buna karşın devletin ordusu ve polisi yetmiyormuş gibi çıkarılan bir yasayla, fabrikalar ve iş yerlerinde burjuvaziyi ve onun mülkiyetini işçi sınıfına karşı garantiye alacak, iş yerlerinde burjuvazinin bekçi köpekliğini yapacak özel güvenlik örgütleri oluşturuluyor.

Yoldaşlar,

Cuntanın izlediği ekonomi politikanın yukarıda saymaya çalıştığımız sonuçları Kürdistan'da daha da korkunç boyutlarla ortaya çıktı. Orta ve küçük sanayi girişimlerinin, küçük esnaf ve sanatkarların iflasları daha yaygın oldu. İşsizlik, yoksulluk alabildiğine arttı. Sömürgeci-faşist terör nedeniyle binlerce işçi, öğretmen ve memur işlerinden oldular. Gençliğin yüksek öğrenim görme olanakları önemli ölçüde ellerinden alındı. Liseden sonra binlerce genç hem üniversitelere giremiyorlar hem de çalışma olanakları elde edemedikleri için, yaşamlarının en verimli çağında işsizler ordusuna katılıyorlar. Bu olgu, gençliğin bunalımını artırıyor, onda, yozlaşmaya ve toplumdan yabancılaşmaya yol açıyor.

Kısacası cuntanın izlediği ekonomi politika, Türkiye'nin ekonomik bunalımını atlatma adına Türkiye ve Kürdistan halklarının sırtına basarak, en ağır baskı ve sömürü koşullarıyla, onlarda ne varsa alarak emper-

yalızmin ve büyük tekellerin kasalarına akıtmaktadır. Hiç kuşkusuz yalnız işçi sınıfı ve diğer emekçilerden koparmakla yetinilmiyor. Büyük tekel­lerin çıkarları doğrultusunda toplumun ekonomik hayatına doğrudan müdahale eden operasyonlar sürdürülüyor. Küçük ve orta kesimlere, tarım alanındaki zengin ve orta köylülük kesimine ve hatta büyük burjuvazinin bir bölümüne de yönelme var. Bu nedenle burjuva ideologların ön­e sürdükleri gibi izlenen ekonomi politika, ekonominin liberalleştirilmesini, devletin ekonomiye müdahalesini kaldırmayı amaçlamıyor, tam tersine, devletin bütün burjuvazi adına değil de bir kesim, yani en büyük tekelci gruplar adına müdahalesini pekiştiriyor. Dolayısıyla devlet, bir avuç büyük tekelin sömürü ve karını garanti etmede onların egemenliklerini pekiştirmede kendilerine doğrudan doğruya tabi oluyor. Ve tekel­lerle iç içe geçiyor. Bu aynı zamanda tekel­lerin ekonomik ve siyasal dik­ta­larının birleşmesi sürecinin pekişmesi demektir.

CUNTANIN DIŞ POLİTİKASI: ORTA-DOĞU'DA ABD JANDARMALIĞI

12 Eylül darbesinden bu yana geçen iki-buçuk yıl içinde Türkiye'nin emperyalizme ve özellikle ABD emperyalizmine olan bağımlılığı arttı. Cunta NATO çerçevesinde ve ABD ile ikili olarak ardarda yaptığı anlaş­malarla ABD'nin ve NATO'nun Sovyetler Birliği'ne ve Orta-Doğu halk­larına yönelik saldırgan politikasında doğrudan doğruya aktif rol üstlen­di.

Daha önce de vurguladığımız gibi 12 Eylül 1980'de askeri faşist dar­beye başvurulmasının nedenlerinden biri de Türkiye'nin içine düşmüş olduğu ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalım nedeniyle, emperyaliz­min ve NATO'nun Türkiye'deki ve dolayısıyla Orta-Doğu ve Basra Kör­fezi'ndeki çıkarlarının büyük ölçüde tehlikeye girmiş olmasıydı. Bölge­deki anti-emperyalist devrimci dönüşümler, Filistin halkının, diğer Arap halklarının ve Kürdistan halkının 80'li yıllara girildiğinde yükselen kur­tuluş mücadeleleri emperyalizmi ve bölge gericiliğini açıktan açığa teh­dit ediyordu. İsrail'den sonra ABD'nin ve NATO ülkelerinin bölgede gü­venebilecekleri tek ülke, Türkiye kalmıştı. Özellikle İran devriminden sonra Türkiye'nin, ABD ve NATO'nun çıkarlarını koruma ve bölgede yeni çıkar alanları elde etmesinde daha aktif rol oynaması gerekiyordu. Oysa o derin bunalım içinde Türkiye böylesine bir rol üstlenemediği için, emperyalizmin üstlenmiş olduğu çıkarlarını koruyabilip koruyamı­yacağı güvencesini bile veremiyordu. Türkiye ve Kürdistan halklarının

devrimci mücadelelerini bastırıp, köklü operasyonlarla tekeli burjuvaziyi bunalımdan kurtarabilecek güçlü bir yönetime kavuşmazsa, pekala Türkiye'de de emperyalizm. İran'daki gibi bir akıbete uğrayabilirdi.

Bu nedenle, özellikle ABD emperyalizmi ve NATO, askeri darbenin gerçekleşip başarıya ulaşması için aktif rol aldılar. Darbeden sonra işbaşına gelen askeri faşist cuntaya, uluslararası alanda her türlü desteği sağladılar. Buna karşın cunta da Sovyetler Birliği'ne ve Ortadoğu halklarının mücadelelerine karşı NATO'nun Güneydoğu kanadının daha da güçlendirilmesi çabalarında birinci derecede görev almayı kabul etti. Bu doğrultuda NATO çerçevesinde yeni anlaşmalar imzalandı. NATO görevleri dahilinde Türkiye'deki NATO üslerinin geliştirilmesi, Türk ordusunun askeri modernizasyonu çalışmalarına girildi.

Ayrıca, Türkiye ABD ile ikili olarak yeni askeri anlaşmalar imzaladı. ABD ile geçmişte sağlanan Savunma İşbirliği antlaşması geliştirilerek yenilendi. Türkiye, ABD'nin Ortadoğu ülkelerine müdahale etmek için hazırladığı "Çevik Kuvvetler" in Türkiye ve Kürdistan'a yerleştirilmesini kabul etti. Bir süreden beridir ABD'nin buradaki üsleri, Türkiye ve Kürdistan'da 10-15'e yakın hava alanı, ABD'nin "Çevik Kuvvetleri" tarafından kullanılabilir hale getirmek için genişletiliyor, yeni araçlarla donatılıyor. Kürdistan toprakları ABD'nin ve NATO'nun üslerine peşkeş çekiliyor. En modern savaş malzemeleriyle donatılmış askeri güçlerle dolduruluyor. Bu çabalar, hem Sovyetler Birliği ve Arap halkları hem de Kürdistan halkı açısından büyük bir tehlike oluşturuyor.

Türkiye, ABD emperyalizminin planları doğrultusunda bölgedeki gerici Arap ülkeleriyle birlikte bir pakt kurmaya çalışıyor. Kurulması için çaba sarf edilen gerici paktın içinde Suudi Arabistan, Mısır, Ürdün, Kuveyt ve Pakistan gibi ABD yanlısı ülkeler var. Bu paktın asıl amacı Orta-Doğu'da saldırgan İsrail siyonizminin elinin ulaşamayacağı alanları doldurmak ve böylece ABD emperyalizminin bütün bölgeyi ele geçirme planlarını başarıya ulaştırmaktır.

Generaller daha iş başına geldiklerinden bir kaç ay sonra, Türk ordusunun Orta-Doğu'da "çıkabilecek muhtemel" bir savaşa hazır hale gelmesi gerektiğini açıkladılar. Açık ki cunta, Türk ordusunu, ABD'nin bölgede direkt ya da dolaylı başlatabileceği bir savaşa hazırlıyor. Bu amaçla Kıbrıs ve Yunanistan'a karşı ırkçı-şoven duyguları körükliyor. "Sovyet tehdidi" yalanlarıyla askeri harcamaları artırıyor.

Hem Orta-Doğu'da geniş pazar elde etme hem de ABD'nin Körfez Bölgesine müdahalesine zemin yaratmada başarılı olabilmek için cunta, İran-İrak savaşını körükliyor. Bu savaşta alttan alta Irak'ı destekliyor.

Son dönemlerde, savaşın Irak aleyhine dönmesi karşısında emperyalizmle birlikte, Türkiye de tedirginliğini açığa vuruyor. Hatta Irak'ta Saddam rejiminin İran ve ülke içindeki devrimci muhalefetin saldırıları karşısında sallanmaya başlamasıyla bölgedeki gerici Arap ülkeleriyle işbirliği halinde dolaylı ya da direkt Irak'a müdahale planlarına girecek kadar ileri gidiyor.

Cuntanın işbaşında olduğu günümüzde Türkiye, Kıbrıs halklarının bağımsızlık ve egemenlik haklarını ayaklar altına alan işgalci konumunu sürdürüyor. Yunanistan halkına karşı sürdürdüğü ırkçı-şoven politikayla halklar arasında suni düşmanlık duygularını körüklüyor. Cunta ayrıca son dönemlerde uluslararası alanda Ermenilere karşı terör eylemlerine de başladı. Bu törercü eylemlerin, gelecekte yurtdışındaki Türkiye ve Kürdistan'lı devrimcilere dönüşme olasılığı da artıyor.

Askeri faşist cunta, son yıllarda ABD emperyalizminin silahlanma yarışını ve soğuk savaşı körükleyerek uluslararası gerginliği artırma çabalarına aktif rol alıyor. Afganistan ve Polonya olayları dolayısıyla anti-Sovyetizm ve anti-komünizm alabildiğine yaygınlaştırılmış bulunuyor.

Bütün bu gelişmeler gösteriyor ki, Türkiye, uluslararası alanda, emperyalist çevrelerin en gerici, saldırgan ve savaş yanlısı güçleriyle sıkı bir işbirliğine gitmiştir. Başta ABD olmak üzere emperyalizmin, onun saldırgan örgütü NATO'nun saldırganlık ve Orta-Doğu'yu sıcak bir savaş ocağı haline getirme planları içinde doğrudan doğruya yer almıştır. Faşist diktatörlük koşullarındaki Türkiye, yalnız Türkiye ve Kürdistan halkları için değil Sovyetler Birliği, diğer komşu ülke halkları ve bölgenin tüm anti-emperyalist güçleri açısından başlıca tehlikelerden biri haline gelmiştir. Orta ve Yakın Doğu'da barışın en büyük düşmanlarından biri de Türkiye'dir Orta-Doğu'da acil, sürekli ve kalıcı barışın sağlanmasının yolu, aynı zamanda Türkiye'deki faşist diktatörlüğün alaşağı edilmesinden geçer.

ANTI-FAŞİST CEPHE ANLAYIŞIMIZ VE FAŞİZME KARŞI MÜCADELEDE PARTİNİN TAKTİKLERİ

Yoldaşlar,

Partimiz, Kürdistan işçi sınıfının savaş örgütüdür. Kürdistan işçi sınıfının ve emekçi halkının nihai kurtuluş mücadelesini omuzlayan partimiz, bugün ülkemizin içinde bulunduğu tarihi, toplumsal ve siyasal koşullardan hareketle önümüzdeki ilk stratejik aşamada ulusal demokratik halk devrimini hedef olarak benünsemıştır. Bu hedef partimizin subjektif ön yarguları tarafından değil Kürdistan halkının içinden geçtiği süreç tarafından belirleniyor.

Bu süreçte Kürdistan'daki toplumsal ve siyasal gelişmede önümüzdeki en büyük engellerden biri de sömürgeciliktir. Türk sömürgeciliği, Kürdistan'daki varlığı ile getirmiş olduğu baskı ve sömürü mekanizmasıyla, toplumumuzun maddi ve manevi geri kalmaşılığında sorumludur. Halkımızın nihai kurtuluş yolunda verdiğimiz mücadelede, her şeyden önce yıkıp parçalamanız gereken bentlerden biri de sömürgeciliktir. Önümüzdeki devrim aşamasında ana hedeflerimizden biri de sömürgeci Türk burjuvazisinin Kürdistan'daki egemenliğine son vermektir.

Buradan hareketle partimiz, hem programında, hem de devrim uğruna verdiği mücadelede izlediği taktiklerde sömürgeci burjuvazinin konumunu, süreç boyunca burjuvazinin kendi içindeki tabakaların birbirlerine karşı konumlarını, egemen sınıfların kesimleri olarak sömürgeci devleti yönetme ve denetlemede sahip oldukları pozisyonları doğru tespit etmeyi önüne en önemli görev olarak koymuştur. Bu, Kürdistan işçi sınıfının zaferi ve kendisiyle birlikte diğer emekçileri gerçek kurtuluşa götürebilmesi için zorunludur. Sömürgeci Türk burjuvazisinin niteliğini, süreç içinde konumunda meydana gelen değişiklikleri tespit etme gereği, Kürdistan devriminin dost ve düşmanlarını; Kürdistan halkının müt-

tefiklerinin kimler olduğunu bilme zorunluluğundan geliyor. Düşmanın konumlarında şu ya da bu yönde meydana gelen değişiklikler bunun halkımız üzerinde baskı ve sömürüye dayanan egemenliğinde de değişimler yaratıyor. Egemenlik sisteminin içerik ve biçiminde ortaya çıkan değişimler Kürdistan halkının mücadele yöntem ve biçimlerinde ona göre yeni biçimler, yeni taktikler ortaya çıkarıyor.

Uzun tarihi bir dönemdir Kürdistan'da Türk egemen sınıflarının sömürgeci devleti hüküm sürüyor. Egemen sınıflarda meydana gelen değişiklikler, devletin sömürgeci olma niteliğini özünde değiştirmedir. Ama sömürgeci egemenlik sisteminin içeriği ve biçiminde de hiç bir değişimin olmadığını söyleyebilir miyiz? Elbetteki hayır!

Uzun tarihi geçmişi bir yana bırakıp, daha son birkaç yılda meydana gelen gelişmelere bakalım. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, 12 Eylül askeri faşist darbesinin en önce de burjuvazinin bir baskı aracı olarak Kürdistan'da sömürgeci bir fonksiyon üstlenmişti, bugün de aynı fonksiyonla yüküdür. Ama 12 Eylül öncesinde bütün burjuvazinin denetimindeki burjuva demokratik devletle askeri darbeden sonra burjuvazinin sadece bir kanadının (en büyük tekelci grupların) denetimine geçen faşist devlet arasında ve onların Kürdistan halkı üzerindeki baskının dozunda dağlar kadar fark vardır. Burjuva demokratik nitelikli devletin yerine faşist sömürgeci devletin gelmiş olması yalnız baskının dozu bakımından bir farklılık getirmemiştir. Kürdistan işçi sınıfının ve emekçi halkının mücadelesi önünde önemli olanaklar açan pek çok araçlar yok oldu. İşçi sınıfının, öğretmen, memur ve aydınların örgütlü mücadeleye katılmaları için en önemli araçlardan olan sınıf sendikaları, demokratik kitle örgütleri, işçi, köylü ve öğrenci gençliği, Kürdistan halkının ulusal demokratik halk devrimi mücadelesinde kitlesel olarak seferber eden gençlik örgütleri ya da köylü kooperatifleri şimdi yok artık. Marksizmi-Leninizm'i, Kürdistan halkının gerçek kurtuluş yolunu en geniş kitlelere yaymak için legalitede çıkan bütün yayın organları kapatıldı. Bu amaca hizmet eden kitap, broşür yasaklandı. Kısacası 12 Eylül öncesinde devrimci hareketin yararlandığı bütün yasal olanaklar ortadan kaldırıldı. Gerçi bütün bunlar Türkiye ve Kürdistan halklarının mücadelesini durdurmuş değil, ama çok önemli kazanımların yitirildiği de bir gerçektir. Şimdi halklarımız ve onların örgütlü güçleri ağır illegal koşullarda, burjuvazinin azgınlaşmış terör ve baskısını göğüsleye göğüsleye bütün bu saydığımız görevleri başarmak zorunda.

Faşist devletin gelişi yalnız baskıyı artırıp mücadeleyi zorlaştırmakla kalmadı. Bu durum sömürgeci devleti yıkabilmenin bazı elverişli ko-

şullarını da yarattı. Şimdi sömürgeci devletin arkasında burjuvazinin bütünü değil yalnız en büyük tekelci gruplar vardır. En büyük tekelci gruplar, faşist diktatörlük koşullarında sadece Türkiye ve Kürdistan emekçi halklarını karşılarında almakla yetinmemişler, burjuvazinin bir kesimine de yönelmişlerdir. O nedenle Kürdistan halkı sömürgeci devlete karşı mücadelesine, daha geniş müttefikler bulma olanağına kavuşmuş. Hiç kuşkusuz oluşan yeni müttefiklerin hepsi, sonuna kadar gelecek müttefikler değil. Ama yolun önemli bir bölümünü onlarla gitmenin olanağı var. İşçi sınıfı ve emekçi halkımız bu olanakları hesaba katmak zorunda.

İş bu kadarla da bitmiyor. Faşizmin egemen olması, büyük burjuvazi ve tekeller arasındaki çelişkileri de derinleştiriyor. Bu çelişkilerden yararlanmak şimdi daha kolaydır. Hatta hiç olmazsa bu kesimlerden bir bölümünü tarafsızlaştırmanın olanakları var. Bütün bunları, en ince ayrıntısına kadar tesbit edip mücadelemize ona göre yön vermek Kürdistan işçi sınıfı hareketi olarak partimizin vazgeçemeyeceği bir tutumdur.

Partimiz, 12 Eylül öncesinden önce de ulusal demokratik halk devrimi yolunda bu politikaya sıkı sıkıya bağlı kaldı. Halkımızın mücadelesine; devrimci demokratik mücadelenin gelişip yaygınlaşmasına önemli olanaklar yaratan burjuva demokratik kazanımlardan sonuna kadar yararlanarak, bu kazanımların gericilik ve faşizm güçleri tarafından geri alınmasına, sınırlandırılmasına ya da yokedilmesine karşı mücadele yürüttü. Aynı şekilde varolan kazanımların elinin tersiyle itmeye kalkışıp inkarcı bir anlayışa yeltenen, soyut bir "devrim" çıkırtkanlığından başka bir şey yapmayan, küçük burjuva maceracılarına, aşırı "sol" goşist çevrelere karşı da yoğun bir mücadele verdi. Sömürge bir ülkede "sömürgecilerin eliyle getirilen yasal demokratik kurumlarda çalışılmayacağı, sömürgeci parlamentodan yararlanılamayacağı, böyle bir çalışmayı öne koymanın burjuvaziye hizmet olacağı" biçimindeki safsatılara şiddetle karşı çıkarak "biz sömürge bir ülkenin devrimcileriyiz, faşizm sorunu bizi ilgilendirmez" diyenleri mahkum etmek için yoğun çaba sarfettik.

Faşizmin yalnız Türkiye halkının değil Kürdistan halkının da en büyük düşmanı olduğu bilincinde olan partimiz, faşist terör ve katliamlara, faşizmin iktidarı ele geçirme yolundaki tırmanma çabalarına karşı en ön saflarda yer alarak mücadele verdi. Faşizmin gerçek niteliğini, faşist hareketin arkasındaki emperyalizmi ve büyük tekelci grupları açığa çıkarmak için yoğun bir propaganda ve ajitasyon yürüttü. Faşizmin iktidara gelişinin önüne geçebilme yolunda her iki ülkenin

anti-faşist güçlerin en geniş ortak mücadele platformunu yaratma yolunda her zaman somut adımlar attı. Anti-faşist güç ve eylem birliğinin sağlanması yolunda gerek tek başına, gerekse de Türkiye'deki bazı devrimci demokratik ve sosyalist güçlerle somut öneriler oluşturdu.

Partimizin 12 Eylül öncesindeki anti-faşist mücadele perspektifleri, iki halkın emperyalizme, faşizme, tekellerin egemenliğine ve şovenizme karşı ortak anti-faşist cephesinin kurulması üzerinde temelleniyordu. O dönemdeki görev, burjuva demokrasisinin sınırlarının daraltılmasına, faşist terör ve katliamla bütünleşen anti-demokratik baskı önlemlerinin artırılmasına, emperyalizmin ve sömürgeci tekeli burjuvazinin artan tahakkümüne, onun daha baskıcı ve otoriter bir devlet özleminden çıkan faşizmi tırmandırma çabalarına karşı halkın devrimci demokratik ve anti-faşist muhalefetini yükseltme biçiminde ortaya çıkıyordu. Partimiz, bu görevi Kürdistan ulusal demokratik halk devriminin bir parçası olarak görüyor ve mücadeleyi Kürdistan halkının ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine bağınılı kılıyordu.

12 Eylül öncesinde, Türkiye ve Kürdistan halklarının tüm anti-faşist güçlerinin en geniş cephe birliğini yaratma konusunda partimizin izlediği taktik neydi? Sosyal demokratlardan küçük burjuva goşist gruplara dek şöyle ya da böyle anti-faşist konumda yer alan tüm kesimlerin tek bir cephe içinde bir araya gelmelerini esas aldık. Fakat böyle bir cepheye gitmede partimiz hem sosyal demokratların hem de goşistlerin konumlarını değerlendirme konusunda özel bir eğilim gösteriyordu.

O günkü koşullarda sosyal demokrasinin faşizme karşı mücadeledeki istikrarsızlığı, kaypaklığı ve hatta faşizmle uzlaşma çabaları anti-faşist cephenin oluşturulmasında en büyük engellerden biriydi. Sosyal demokrasi, Türkiye ve Kürdistan halklarının yükselen devrimci mücadelesi karşısında duyduğu korku nedeniyle devrimci demokratik güçlerle işbirliği yapmaktan kaçınıyordu. Hatta bu korkusu, sağ sosyal demokrat yöneticileri faşizmle uzlaşmaya, ona karşı boyun eğmeye götürdü. Öyle oldu ki, iktidara geldiklerinde faşizmin iktidara tırmanış yolu üzerindeki engelleri süpürmeye kadar bile işi vardırıarak sıkıyönetimi getirdiler. Devletin halk üzerindeki baskı dozunu arttırdılar. Devrimci demokratik ve sosyalist güçlerin bütün çağrı ve çabalarına rağmen faşizme karşı kendi solundaki güçlerle birleşmeyi reddettiler. Üstelik faşizm alabildiğine tırmanırken tekellerin karşı-devrimci saldırıları had safhada iken, onlar, işçi sınıfının Türkiye ve Kürdistan halklarının yükselen devrimci mücadelesini pasifize etme rolünü üstlendiler. Devletlerine ve "kutsal or-

dularına" bağılıkları, şoven anlayışları kendilerini böylesi bir konuma götürdü.

Partimiz, devrimci-demokratik hareketin kendi aralarında birleşip faşizme karşı emekçi halklarımızın yığınsal devrimci mücadelesini yükseltmeden, sosyal demokrasinin anti-faşist cepheye çekilemeyeceği görüşündeydi. Bu doğru bir tespitti. Dünyanın diğer ülkelerindeki sosyal demokratların, faşizme karşı mücadele tarihinde ortaya koydukları tutum bu arada Türkiye'de yaşadığımız en son deneyim bu tespitin doğruluğunu ortaya koydu.

Öte yandan küçük burjuva maceracılığı da faşizme karşı tüm anti-faşist güçlerin en geniş cephe birliğinin sağlanması mücadelesini sekteye uğrattıyordu. Bu güçlerin birlik konusundaki sol sekte tutumları, kendileri dışındaki devrimci-demokratik ve komünist güçleri reformizm, revizyonizm ve burjuva uşaklığı ile suçlamaya dek varan dogmatik dünya görüşleri, Türkiye ve Kürdistan halklarının devrimci muhalefetini zaafa uğratan, tekellerin halk üzerinde gerici-faşist zorbalığı arttırmalarına gerekçe yaratan bireysel terörizm saplantıları da anti-faşist cephe önünde başlı başına engeldi. Türkiye komünist hareketinin durumu da faşizme karşı mücadelenin zaaflarından biriydi. Türkiye'de komünist hareketin birliğinin sağlanamamış olması nedeniyle tüm anti-faşist güçleri birleştirmeye öncülük edebilecek güçlü bir komünist hareket doğmamıştı.

Bu gerçekten hareket eden partimiz, tekelci burjuvazinin burjuva demokratik hak ve özgürlükleri yokedip faşizmi iktidara getirme çabasına karşı halkın anti-faşist mücadelesini örgütlemeye en büyük sorumluluğun ve tayin edici rolün, hem sosyal demokrasinin reformist uzlaşmacı politikasına hem de küçük burjuvazinin bireysel terörist maceracı yöntemlerine karşı sağlıklı ve devrimci tutum almış olan devrimci-demokratik ve komünist güçlere düştüğünü tespit etti.

Bir hareketin tek başına tüm anti-faşist güçleri toparlayacak gücü olmadığına, faşizm sorununa yaklaşım ve faşizme karşı mücadele konusunda ne reformist ne de sol sekte tutum içinde olmayan Türkiye ve Kürdistan'lı güçlerin, kendi aralarında oluşturacakları siyasal işbirliği, iki halkın örgütlü güçlerinin ortak mücadelesini örmede bir çekim merkezi olabilirdi. 12 Eylül öncesinde Türkiye'de, ancak değişik siyasal hareketlerden oluşacak sağlam temellere oturmuş böylesine bir kollektive anti-faşist mücadelede öncülük rolünü üstlenebilirdi.

Yoldaşlar,

12 Eylül öncesinin yaşanan koşullarında; faşist tırmanışa, azgın sal-

dını ve katliamlara karşı, devrimci-demokratik hareketin içinde bulunduğu dağınıklık ve parçalanmışlık ortamında partimizin önüne koymuş olduğu bu taktik doğru ve en geçerli taktikti. Fakat hepiniz de biliyorsunuz ki, bu doğru taktiği hayata geçirmeye partimizin gücü yetmedi. Böylesine önemli, can alıcı bir kazanımın elde edilememesinde bizim dışımızdaki bazı güçlerin dar grupçu ve güñübirlik politikalarının rolü belirleyici oldu. Bu arada, politik tutum düzeyinde doğru bir bakış açısına sahip olduğumuz halde, pratik mücadele sürecinde işlediğimiz bazı hatalar da bu çabalarımızın sağlıklı ürünler verememesine katkıda bulundu. Birincisi; ilkesel düzeyde benimsemiş olmadığımız halde önerdiğimiz siyasal işbirliğinin sınırlarını dar tuttuk. Etkinliklerinin ölçüsü ne olursa olsun, böylesine siyasal bir işbirliğinde yer alıp olumlu fonksiyonlar üstlenebilecek bazı siyasal hareketlere, yakın bir ilişki ve karşılıklı somut diyalog çerçevesinde gitmeyi ihmal ettik.

İkincisi; yine pratik mücadele sürecinde, üzerimizden atmayı ihmal ettiğimiz bir hataydı: Tüm Türkiye ve Kürdistan'lı anti-faşist güçlerin en geniş mücadele birliğini savunduğumuz halde, kollektif öncü bir siyasal işbirliğinin yaratılması somut görevi ile tüm anti-faşist güçlerle pratikte yakın işbirliği ve dayanışmayı yaratma görevini diyalektik bütünlük ve politik esneklik içinde beraber götüremedik. Biz, anti-faşist cephenin yaratılması yolunda önümüzde duran somut görevin iki yanından birini ihmal ettik. Pratikte çalışmalarımızdan daha çok ileri siyasal işbirliği platformuna kaydı. Diğer tüm anti-faşist güçlerle karşılıklı somut ilişki, dayanışma ve işbirliği görevlerimizi, sistemleşmiş sürekli bir zemin üzerinde yürütemedik. Oysa, o günkü koşullarda, faşizme karşı mücadelenin saflarında değerlendirdiğimiz tüm siyasal hareketlerle, hayatın içinde sürekli ve istikrarlı bir ilişki ve dayanışma içinde olmak, onlarla somut diyalogu geliştirmek ve böylece tüm anti-faşist güçleri bir araya getirmekten alkoyan suni çemberleri kırmaya katkıda bulunmak zorundaydık. Çünkü anti-faşist güçlerin birliği önünde duran engellerden bazıları da subjektif önyargı sağ ya da "sol" duygusalılık ve psikolojiden kaynaklanan suni engellerdi. Biz görevlerimizin ikinci yanını layığıyla yerine getirebilseydik böylesine suni çemberleri kırmada büyük katkılarımız olurdu.

Yoldaşlar, işte bunlar, 12 Eylül öncesinde anti-faşist güçlerin faşizme karşı mücadele birliğinin yaratılması çabalarında partimizin üzerinden atmadığı belli başlı hatalardı. Elbette, bizim bu hatalarımızın anti-faşist cephenin yaratılmasını olumsuz yönde etkilediğini belirtmeli ve kendimizi bu tür hatalardan arındırmalıyız.

İKTİDARDAKİ FAŞİZME KARŞI MÜCADELE GÖREVLERİMİZ:

Yoldaşlar,

Bugün artık faşizm iktidardadır. Daha önceki bölümlerde de değinmeye çalıştığımız gibi iktidardaki faşizm, bu iki-buçuk yılda faşist devlet mekanizmasını yerleştirmede pek çok adımlar attı.

Devrimci-demokratik hareketler, anti-faşist siyasal güçler, faşizmin iktidarı ele geçirmesini önleyemedikleri gibi, 12 Eylül darbesinden sonra her hareket kendi öz çabalarıyla faşizmin saldırılarını karşısında gücünü koruma, saldırıları olabildiğince boşa çıkarma yolunu tuttu. Fakat, bildiği gibi devrimci-demokratik hareket hazırlıksız yakalanmıştı. Faşizmin karşı devrimci saldırılarını karşısında güçlerini toparlayıp direnme fırsatı bile bulamadan yenik düştü. Devrimci-demokratik hareketin ilk yenilgisinden ve dağınıklığından daha da cesaret alan faşizm, var gücü ile Türkiye ve Kürdistan halklarının örgütlü güçlerine yüklendi. Türkiye ve Kürdistan'ın kent ve köyleri polis, jandarma ve ordunun operasyonlarından geçti. 100 bini aşkın ilerici, devrimci, yurtsever ve anti-faşist yakalanıp işkencehanelere, tutukevlerine gönderildi. Halk güçleri derin yaralar aldılar. Gericilik döneminin getirdiği baskı, terör ve ağır mücadele koşullarında, 12 Eylül darbesi öncesi devrimci kabarışın yol açtığı kitlesel mücadele, adım adım gerileyerek önemli bir kesim siyasal mücadeleye sırt çevirdi. Faşizmin maddi ve tinsel alanda yarattığı ağır boğucu ve köreltici hava, kitlelerde, devrimci demokratik hareketin sempatzan ve militanları saflarında, moral çöküntüsü, yulğunluğu ve giderek apolitikleşmeyi hızlandırdı. Bu, tek tek siyasal hareketlerin kitleler içindeki bağlarının azalmasına, önemli ölçülerde ve hatta kimilerinde tamamıyla yalıtılmaya kadar işi götürdü. Saflar daraldı. Yeni dönemin yüklediği görevlerin üstesinden gelmek daha da zorlaştı. Hatta bazı siyasal güçler bu yükün altında ezilip dağılma ve çözülme süreçlerine girdiler. Yeni dönemle beraber ortaya çıkan koşullar ve kendisini dayatan görevler bunlara karşı tutum vs. gibi sorunlar, hareketlerin içinde yeni saflaşmaları ve bölünmeleri getirdi. Saflaşma ve bölünme Türkiye ve Kürdistan'da hemen hemen tüm devrimci—demokratik, komünist ve anti—faşist parti ve örgütleri sardı. 12 Eylül darbesinden kısa bir süre sonra başlayan bu süreç halen devam ediyor. Sürecin içinde son zamanlarda her ne kadar toparlanma ve yeniden atılım kazanma dinamiği filizlenmeye başladıysa da sürece damgasını vuran bir gelişme haline gelebilmesi

daha uzun süreyi alacağına benzer. Toparlanma dinamiği, ağır faşizm koşullarıyla boğuşarak bu görevin üstesinden gelmek durumunda. Bu nedenle süreç, hem uzun hem de sancılı olacak.

İşte, 12 Eylül askeri faşist darbesinden bu yana meydana gelen sözkonusu gelişmeler; devrimci—demokratik ve anti—faşist hareketlerin kısaca izah etmeye çalıştığımız konuları, bugüne kadar iktidardaki faşizme karşı Türkiye ve Kürdistan halklarının anti—faşist cephesinin kurulmasını engellemiştir.

Yoldaşlar,

12 Eylül darbesinden sonra Partimizin iktidardaki faşizme karşı mücadelede anti—faşist güçlerin birliği konusundaki tutumu ne olmuştur ? Açık yüreklilikle belirtelim ki, Kürdistan işçi sınıfının partisinden beklenen bir düzeyde üzerimize düşeni yapamadık.

Bilindiği gibi 12 Eylül'de gerçekleşen darbe ve Türkiye'de başlayan yeni döneme ilişkin olarak Partimizde görüş ayrılıkları çıktı. Yurt dışındaki parti örgütlerimiz, darbenin "askeri faşist" bir niteliğe sahip olduğunu belirtirken, ülke içinde partinin politik bürosu darbenin faşist olmadığı "sömürgeci militarist" bir nitelik taşıdığı tespitini yaptı. Bu görüş ayrılığı bir süre sonra başta Merkez Komitesi olmak üzere bütün parti örgütlerine yayıldı. Bu ayrılık doğal olarak iş başındaki askeri diktatörlüğe karşı mücadele anlayışında da kendini ortaya koydu. Hiç kuşkusuz parti içinde baş gösteren görüş ayrılıklarının partinin Merkez Komitesi dışındaki alt örgütlere de yayılmasında ve uzun bir süre çözümsüz kalmasında birinci derecede, Merkez Komitesi'ndeki sağ oportünist kesim sorumluydu. Sağ oportünist kesim birbuçuk yıllık gibi uzun bir süre boyunca partide, cuntanın niteliği ve ona karşı mücadele konusunda başgösteren ayrılığın tartışılarak resmi organlarda çözümlenmesini, parti tüzüğünü ve Leninist parti anlayışını çığneme pahasına engelledi. Partimizin cuntaya karşı mücadelesini askıya almak ve partinin savaş yolunu tıkamak için her türlü çareye başvurdu. Böylesine bir anlayışın sonucu olarak sağ oportünist kesimin anti—faşist güçlerin birliği diye bir sorunu olmadı. Partinin yurt dışında sürdürdüğü çabaları hep baltalamaya çalıştı. Fakat sağ oportünizmin, partimizi pasifizm ve politikasızlık bağına çekme çabalarına karşı var gücümüzle savaştık. Merkez Komitesi'ndeki sağ oportünist kesimin bu anlayışını parti örgütlerimiz karşısında deşifre etmek için ısrarlı bir çaba sürdürdük. Bu çabalarımız bildiğiniz gibi, Merkez Komitesi'nin 9—11 Ocak 1982 kararlarında somut ifadesini buldu ve Partimiz, sağ oportünistlere ilk köklü darbe-

yi indirdi. Ocak kararları doğrultusunda partinin oportünistlerden arındırılması yolunda adımlar atıldı.

Bu olumlu gelişmelere rağmen belirtmeliyiz ki, 1981 yılı sonuna kadar, Partimiz yeni döneme ilişkin mücadele taktiklerinden yoksun kaldı. Anti-faşist güçlerin birliğini sağlama yolunda sürekli ve kalıcı adımlar atamadı. Daha çok günübirlik bir mücadelenin içinde bocalayıp durdu. Partimizin başına mussallat olan sağ oportünizm olmasaydı, 12 Eylül darbesinden sonra, devrimci enerji ve mücadele kararlılığıyla dopdolu parti potansiyelinin hem askeri faşist diktatörlüğe karşı mücadelede hem de Kürdistan halkının ulusal demokratik halk devrimi yolunda yapabileceği çok şey vardı. Üzülerek belirtelim yoldaşlar, geçen bu iki-buçuk yıl, Partimiz ve Kürdistan halkı açısından büyük kayıplarla dolu yıllar oldu. Bu kayıplarımızı telafi etmek için önümüzde çok ağır ve ciddi görevler duruyor. Bu görevlerin üstesinden gelmek boynumuzun borcu, halkımıza karşı olan sorumluluğumuzun gereğidir. Çok ağır dönemlerden geçtik. Zor günler yaşadık, fakat hiç bir zaman üstlendiğimiz sorumluluğun bilincinde olmayı ihmal etmedik. Bundan böyle de ne kadar zorlu olursa olsun görevlerimizi başaracağımızdan kuşku olmasın.

Her ne kadar sağ oportünizmin Partimizin bağrında açtığı yaraları henüz yeterince saramamışsak da, mikroba ölümcül darbeleri indiren ilk operasyonlarımız başarıyla sonuçlandı. Bugün, böylesine zor koşullar altında partimizin kongresini toplayabilmiş olmakla da oportünizme son ölümcül darbeleri indirme ve partide bıraktığı bütün iz ve alışkanlıkları süpürüp atma olanaklarını elde etmiş bulunuyoruz. Kongremizde alınacak kararlarla faşizme karşı savaş yolunda atacağımız adımların partimizin önünde açacağı perspektifler de bu yoldaki başarılarımızın bir parçası olacaktır. Kongremiz faşizme karşı mücadele perspektiflerimizi ve ona bağlı olan parti taktiklerimizi ortaya koyma göreviyle karşı karşıyadır.

Öyleyse partimizin anti-faşist cephe anlayışı ve faşizme karşı mücadele taktikleri nelerdir?

Bugün uğruna çaba sarfettiğimiz cephe, faşizme karşı oluşturulacak cephedir. İktidardaki faşizme karşı kurulacak cephenin hem bileşiminde hem de görevlerinde diğer cephelere nazaran önemli farklılıklar vardır. Günümüzde siyasal iktidarı elinde bulunduran Türkiye burjuvazisinin bütünü değil, tekelci burjuvazinin en kodaman kesimidir. Eskiden salt emekçi halk kesimi devletin karşısındaki bir konumda yer alıyordu. Burjuvazinin bütün kesimleri, güçleri oranında devleti yönetme ve

denetleme konusunda pay sahibi idiler Her ne kadar devlet yine de büyük ağırlığıyla sömürgeci tekелci burjuvazinin denetiminde idiyse de; burjuvazinin diğer kesimlerinin devleti yönlendirme üzerindeki rollerini hesaba katmak ve bunlar arasındaki çıkar ilişkilerini, rekabeti belli bir yerde dengeleyecek bir konumda olmak zorundaydı. Devlet, şu ya da bu ölçüde burjuvazinin bütün kesimlerine ve tekellerin tümüne dayanmak durumundaydı. Öte yandan her ne kadar devlet, Türkiye ve Kürdistan halklarına karşı bir baskı aracı olarak görev yapıyor idiyse de emekçi halkların yıllarca vermiş oldukları mücadeleler sonucu elde ettikleri bir çok kazanım, devletin baskı ve terör dozununun bugünkü ölçülerde olmasını ve emekçi halkların, devletin baskısına karşı yönelmelerinde bugünkü ölçülerde silahsız olmalarını engelliyordu.

Oysa bugün, devletin, sömürgeci tekелci burjuvazinin en kodamanlarının eline geçmiş olmasından dolayı, burjuvazinin bir kesimi de daha önce devlet üzerinde varolan yönetim ve denetimini yitirmiş durumda. Burjuvazinin orta tabakaları şimdi kendilerine de yönelen devlet baskısına karşı korunma durumuyla karşı karşıyadır. Burjuvazinin üst tabakaları, küçük ve büyük tekellerin bazıları, devleti bir baskı aracı olarak gerektiği gibi kullanamamaktan, ekonomik çıkarlarını korumak ve daha çok kâr etmek için en büyük tekellerin devleti ellerinde bulundurmakla sahip oldukları avantajlara sahip olmaktan şikayet ediyorlar. Devletin konumunda meydana gelen bu değişim, burjuvazinin bütünü içindeki çıkar çelişkilerini derinleştiriyor. Bunlardan kimisi devlete karşı konum alıyor, kimisi de devlete yönelen tehlike karşısında şu ya da bu ölçüde kayıtsız kalma zemininde bulunuyor.

Devletin konumunda meydana gelen sözkonusu değişmelerin doğurduğu sonuçlar nelerdir? Herşeyden önce, siyasi iktidarın arkasındaki sınıf temeli daralmıştır. Burjuvazinin büyük çoğunluğu, siyasi iktidarın karşısındaki bir konuma düşmüştür. Aynı şekilde emperyalizmin ve büyük tekелci grupların kârlarını artırmak ve buna karşın kitleleri savunmasız bırakmak için devletin açık terörle donatılmasından dolayı, şimdi en basit burjuva demokratik hak ve özgürlüğün kazanılması bile bir iktidar sorunu haline almıştır. İşçi sınıfı iktidar mücadelesinde müttefiklerini tespit edip onlarla cephe kurmaya giderken bütün bu gelişmeleri hesaba katmak zorundadır. Siyasal iktidar mücadelesinde işçi sınıfının ittifak ve cephe anlayışı; her koşulda, iktidarını alaşağı etmeyi hedeflediği egemen gücü olabildiğince yalıtılmak ve desteksiz bırakmak için, kazanabileceği tüm müttefikleri yanına çekmek, kazanamayacağı ama egemen güçle de önemli çelişkileri olan kesimleri tarafsızlaştırmak

ve esnek taktiklerle düşman güç arasındaki çelişkileri derinleştirmek, onu parçalamayı her zaman gözönünde bulundurmak.

İşçi sınıfının faşizme karşı mücadelesinde, böylesine bir ittifak ve cephe anlayışı can alıcı önem taşıyor. Bütün Türkiye ve Kürdistan'da böylesi bir cephe anlayışının farkında olmayan ya da bilinçli olarak bunu gözardı eden sağ ve "sol" oportünistler, öne sürdükleri sakat cephe ve mücadele anlayışıyla faşizme karşı mücadelenin gerçek bir anti-faşist cephenin politik zemininde yürümesini engelliyorlar.

Sağ oportünizm, kazanılabilecek en geniş muhalefet güçlerini kazanma taktiğini öylesine sulandırıyor ki, sonunda işi salt düşman güçler arasındaki çelişkilerden yararlanma, onların arasına kama sokma taktiğine indiriyor. Oysa mücadeleyi salt düşman güç arasındaki çelişki ve çatışmalara dayandırma, faşist devletin arkasındaki egemen sınıfa esas darbeyi vuracak anti-faşist cepheyi bir kenara itmek olur. Çünkü faşizm esasında sırtını dayadığı egemen tekellerin kendi iç çelişkilerinden ziyade anti-faşist cephenin güçlü yumruk darbeleriyle yıkılır.

Buna karşın "Sol" oportünistler; küçük burjuva maceracıları da anti-faşist cephe konusunda, cepheye katılabilecek bazı güçleri dışlayan "sol" sektör tutumlara giriyorlar. Onlar, demokratik halk devrimi programıyla anti-faşist cephe programını özdeş tutuyorlar. Anti-faşist cephe programı adına tüm kapitalist düzeni yıkıp sosyalizme kesintisiz geçişi öngören ve özünde proletarya diktatörlüğünün özgül bir biçimi olan halk demokrasisindeki demokratik halk iktidarının programını öne sürüyorlar.

"Sol" oportünistler, küçük burjuva maceracıları faşizmin iktidara gelişiyle; sınıfların hem birbirlerine karşı konumlarında hem de kendi içlerinde meydana gelen gelişmeleri, egemen sınıfın bir kesiminin toplumu siyasal olarak örgütlemeye meydana getirdiği nitel değişimleri göremiyorlar. Açıkça ifade etmeseler bile, faşizmin iktidara gelişine basit bir hükümet değişikliği, devletin baskısında göreceli olarak artan bir değişiklik gözü ile bakıyorlar.

Faşizmin iktidara gelişi ile birlikte meydana gelen değişimleri gözardı ederek anti-faşist cephe programı yerine demokratik halk devrimi programını içeren bir cephe önermek, demokratik halk devrimi mücadelesine gelmeye yanaşmayan hatta bu devrimin karşısında yer alan, ama öte yandan bugün iktidardaki faşizme karşı duran, onun yıkılmasında çıkarı olan önemli bir kesimi dışlamak olur. Hatta bu kesimlerin, faşizmin arkasındaki tekellerle uzlaşarak devrimci-demokratik güçlere karşı mücadeleye itilmesini getirir.

Yoldaşlar,

Her ne kadar faşizmin ezilerek nihai olarak kökünün kazılması ve bir daha geri dönmemek üzere tarihe gömülmesi, bir tehlike olarak faşizmin sürekli varolmasının maddi koşulları olan emperyalizmin ve te-kellerin egemenliklerini yokedecek, kapitalizmi tasfiye edecek demokratik halk devrimi (ve Kürdistan açısından ulusal demokratik halk devrimi) sorunu ise de, demokratik halk devrimi olmadan da faşizmi iktidardan düşürmek ve onu büyük ölçüde bir tehlike olmaktan çıkarmak mümkündür. Hatta "sol" oportünistlerin öne sürdüklerinin tersine, ülkede ve uluslararası alanda öylesine koşullar oluşabilir ki, büyük burjuvazimin bir kesiminin insiyatifinde, köklü toplumsal reformlara gidilmeden de faşizm siyasal iktidardan düşürülebilir ve yerine burjuva diktatörlüğümün bir başka biçimi olan burjuva demokrasisi gelebilir. Geçtiğimiz yıllarda Portekiz ve İspanya'da faşizmin yıkılması ve yerine burjuva demokrasilerinin geçişi, yukarıda anlattığımız iki değişik süreci izledi. Portekiz'de faşizm, köklü toplumsal ve siyasal değişimlere yol açan anti-faşist devrimle yıkıldı. Ama burjuvazi devrimin öncülüğünü eline geçirdiği için devrim kesintisiz bir biçimde sosyalizme yöneldi. Burjuvazi, devrimin bazı kazanımlarını da geri alarak toplumun siyasal biçimlenişini burjuva demokrasisiyle sınırladı. İspanya'da ise, faşist Franco'nun ölümünden sonra burjuvazi kendi öncülüğünde köklü toplumsal reformların gerçekleşmesine fırsat vermeden burjuva demokrasisine geçti.

Sorun "sol" lafazanlığa meydan vermeyecek kadar açık. Türkiye'de demokratik halk devrimi (ve Kürdistan'da ulusal demokratik halk devrimi) gerçekleşmeden de faşizmin iktidarı alaşağı edilebilir. Peki böylesi bir durumda komünistler ve işçi sınıfı, "ya halk devrimi, ya da faşizm" diyebilirler mi? Yani, "ya halk devrimini (veya Kürdistan ulusal demokratik halk devrimini) gerçekleştireceğiz ya da faşist diktatörlük koşulları altında yaşamak istiyoruz" diyebilir miyiz? Elbetteki hayır. Bu, koskocaman bir budalalık ve faşizmin ekmeğine yağ sürmek olur.

Türkiye'de faşizmin yıkılış sürecinin hangi biçimler alacağını ve faşizmin yıkılmasından sonraki toplumsal ve siyasal dönüşümün ne ölçülerde olacağını ülke içindeki sınıf mücadelesi ve onu çok yakından etkileyen uluslararası koşullar belirleyecektir. Faşizmin yıkılması süreci, sınıf mücadelesinin ileri boyutlara varması, emekçi halkın devrimci mücadelesinin kabarmasıyla demokratik halk devrimiyle çakışabilir. Ve esasında işçi sınıfıyla emekçi halk kitleleri açısından istenen budur. İşçi sı-

nı, kendisini her zaman böylesi bir döneme hazırlama göreviyle karşı karşıyadır. Ama öte yandan toplumsal gelişme süreci bilindiği gibi sınıfların ya da partilerin subjektif niyetlerine bağlı olarak değil de onların iradesinden bağımsız objektif olarak gelişiyor. Bu nedenle, faşizme karşı muhalefet eden güçler arasındaki sınıfsal güç dengesi ve mevzilenme, faşizmin yıkılmasının ardından demokratik halk iktidarının kurulması koşullarını ortaya çıkarmayabilir. Ama aynı sınıfsal mevzilenmede demokratik halk iktidarına vardırarak maddi ve manevi ön koşulları hazırlayan köklü toplumsal ve siyasal dönüşümlere yol açabilir.

Kürdistan halkı açısından da durum buna benzerdir. Kürdistan'da ulusal demokratik halk devrimi faşizmin yıkılışı süreciyle çakışabileceği gibi bu yıkılış, beraberinde mutlaka ulusal demokratik devrime dönüşümü getirmeyebilir de. Ayrıca pek yakın bir ihtimal olmamasına rağmen, teorik ve pratik olarak Türkiye halkı açısından değil ama Kürdistan halkı açısından geçerli olabilecek bir alternatif daha var ki, o da; Kürdistan'daki toplumsal ve Orta-Doğu'da meydana gelebilecek yeni uluslararası koşullar, Türkiye'de faşizmin yıkılmasından önce Kürdistan'da ulusal demokratik halk devrimini gerçekleştirebilir. Kısacası tüm bu gelişmelerden hangisinin daha öncelikle gerçekleşeceğini, sınıf mücadelesinin "ulusal" ve uluslararası düzeydeki objektif ve subjektif gelişme belirleyecektir. Bugünkü koşullarda, faşizme karşı mücadele Kürdistan ulusal demokratik halk devrimi mücadelesine bağımlı bir hale gelmiştir. Ona bağımlı olarak gelişmekle beraber, faşizmin yıkılması daha acil bir görev olarak öne çıkmıştır. Partimiz, Türkiye'deki faşizmi yıkmaya mücadelesini ulusal demokratik halk devrimi mücadelesinin bir parçası olarak görüyor. Faşizmin yıkılması, ardından kesintisiz olarak ulusal demokratik halk devrimi ile Kürdistan'da halkın demokratik iktidarına geçilebilmesi, en yakın olasılık olarak görünürken, diğer olasılıkları da gözardı etmiyoruz. Gelişmeler diğer olasılıklardan birini ya da ötekini öne geçirebilir. O takdirde parti taktiklerimiz de doğal olarak ona göre değişecektir.

Buradan hareketle partimiz, anti-faşist cephenin kurulmasında faşizme karşı şu ya da bu ölçüde konum almış olan tüm güçlerin biraraya gelmesini savunuyor. Kurulacak cephenin programı bir araya gelebilecek tüm anti-faşist güçlerin üzerinde ortaklaşa anlaşabilecekleri ve onların temsil ettikleri sınıfların çakışan asgari çıkarlarını ifade eden bir program olmalıdır. Türkiye ve Kürdistan'da tüm anti-faşist güçlerin yer alacakları anti-faşist cephenin programı asgari olarak şu talepleri içermelidir.

Birincisi; faşizm alaşağı edilerek, anti-faşist cepheye katılan tüm siyasal güçlerin içinde yer alacakları demokratik geçici bir koalisyon hükümetinin kurulması. Faşist anayasanın lağvedilmesi. Faşist ve karşı-devrimci örgütlerin dağıtılması, onların dışındaki tüm siyasal parti ve örgütlere özgürlük tanınması. Faşistlerin dışındaki bütün tutuklu ve mahkumları içeren genel affın çıkarılması. Demokratik bir ortamda seçimlere gidilerek Kurucu Meclis'in kurulması. Demokratik bir anayasanın hazırlanarak halk oyuna sunulması. Yeni anayasaya göre seçimlere gidilerek halkın onayını alan bir iktidarın iş başına getirilmesi.

İkincisi; Kürt ulusunun kendi kaderinin tayin hakkının tanınması. Kürdistan halkı üzerindeki her türlü ırkçı-şoven baskılara son verilmesi. Kürdistan halkının geleceğini belirlemek üzere referanduma gidilmesi. Türkiye'de bütün ulusal azınlıkların ulusal demokratik ve kültürel haklarının tanınması bunların garanti altına alınması.

Üçüncüsü; emperyalizmle ve özellikle ABD emperyalizmiyle ekonomik, siyasal ve askeri alanda imzalanan bütün kölelik anlaşmalarının iptal edilmesi. NATO'dan çıkılması. Türkiye ve Kürdistan'daki ABD ve NATO işlerine el konulması. Uluslararası alanda bağımsız, bağlantısız, barış içinde bir arada yaşama ilkelerine bağlı bir dış politikanın izlenmesi.

Dördüncüsü; Türkiye'yi emperyalizme bağımlı hale getiren emperyalist sermaye ile olan anlaşmaların iptal edilmesi. Emperyalist tekellerin elindeki ya da ortak olduğu büyük şirket, kuruluş ve girişimlerin ulusallaştırılarak kamulaştırılması. Faşizmin arkasındaki büyük tekellerin, büyük dış ticaretin, büyük banka ve sigorta şirketlerinin, petrol ve madenlerin devletleştirilmesi. Genel olarak tekellerin ekonomik ve toplumsal yaşam üzerindeki egemenliklerinin sınırlandırılması.

Beşincisi; asker ve polis dahil tüm çalışanlara, genel dayanışma ve siyasi grev hakkı da dahil olmak üzere grevli, toplu sözleşmeli sendikal hakların sağlanması. Lokavtın yasaklanması. Tüm çalışanların ekonomik ve sosyal haklarını garantiye alan çalışma yaşamına ilişkin yasaların çıkarılması.

Altıncısı; köklü bir toprak reformunun yapılması. Büyük toprak mülkiyetine son verilerek topraksız ve az topraklı köylülere toprak dağıtılması. Yoksul köylülerin banka ve tefecilere olan borçlarının silinmesi. Tarımın modernleştirilmesi ve kırsal alanda yaşam seviyesinin yükseltilmesi için yasal önlemlerin alınması. Köylülere düşük faizli kredi, gübre ve tohumluk sağlanması, hayvancılıkla uğraşanların desteklenmesi, hayvancılığın geliştirilmesi.

Yedincisi; küçük üreticileri, esnaf zanaatkarları koruyucu, onları teşvik edici yasal önlemlerin alınması. Kendilerine düşük faizli kredi sağlanması.

Sekizincisi; tüm eğitim ve sağlık hizmetlerinin devlet eliyle karşılıksız yapılması, eğitimin ırkçı-şoven karakterden arındırılarak demokratik bir içeriğe kavuşturulması. Üniversitenin özerk ve demokratik bir statüye kavuşturulması.

Dokuzuncusu; herkese düşünce, örgütlenme ve dini inanç ve vicdan özgürlüğü tanınması. Basın, yayın ve sanat faaliyetleri üzerindeki siyasi nitelikli her türlü sansürün kaldırılması. Radyo ve televizyonun gerçek özerk bir statüye kavuşturulması.

Onuncusu; kadınlara eşit haklar tanınması, kadın ve çocuk emekçilerin aşırı sömürülmesinin ortadan kaldırılması ve diğer haklarının korunması için yasal önlemlerin alınması.

Onbirincisi; yargı organlarını bağımlılaştıran yasaların kaldırılması. Yargılama usul ve ceza yasalarının demokratik bir içeriğe kavuşturulması. İdam cezalarının kaldırılması. İşkencenin yasaklanması. İşkence edenlere en ağır cezaları veren yasal önlemlerin alınması.

Yoldaşlar,

Görüldüğü gibi bizim önerdiğimiz program, Türkiye'deki demokratik halk iktidarı ve Kürdistan'daki ulusal demokratik halk devrimi programıyla çakışmıyor. Onlardan çok daha sınırlı talepler içeriyor. Öte yandan, 12 Eylül öncesi ya da 1961 anayasası sonrası burjuva demokrasisi çerçevesini de aşan bir programdır. Faşizme karşı olan tüm güçlerin; onların temsil ettikleri sınıf ve katmanların asgari ortak çıkarlarını ifade eden köklü toplumsal ve siyasal dönüşümleri öngörüyor. Demokratik halk iktidarı (ve Kürdistan ulusal demokratik halk devrimi) programı ile özdeş olmadığı halde bu iktidarın ele geçirilmesinin önünü kesmiyor. Tam tersine yolu açıyor. Devrime giden yol üzerindeki en büyük engelleri önemli ölçüde ortadan kaldırıyor. Onların çıkarlarını gözönünde bulunduruyor.

Böyle bir program etrafında birleşebilecek sınıfsal ve siyasal güçler kimlerdir? Programın asıl hedefi emperyalizm ve faşizmin arkasındaki büyük tekelci gruplardır. Onların egemenliklerini yıkmayı amaçlıyor. Buna karşın faşizm ile faşistlerin arkasındaki tekellerle bütünleşmeyecek irili ufaklı tekellere doğrudan doğruya yönelmiyor. Yalnız faşizm koşullarında tekel-devlet bütünleşmesi sürecinde, onların toplumun diğer kesimleri üzerindeki aşırı sömürüye dayanan egemenliklerini, ekonomiyi, çalışma yaşamını sınırsız ölçülerde denetleme ve yönetmeye ola-

nak veren güçlerini sınırlamayı hedefliyor. Böylesi bir programla faşizmin arkasında yer almamış tekel temsilcileri elbetteki anti-faşist mücadeleye kazanılamazlar. Ama faşizmle işbirliği yapmaları engellenebilir, hatta faşizme karşı mücadelede tarafsızlaştırılabilirler. Programın bu yolları tekeller arasındaki çelişkileri derinleştirebilir. Onları birbirlerine karşı konumlara getirebilir. Ayrıca program büyük toprak ağalarına da yöneliyor. Bunların kır yoksulları üzerindeki egemenliklerine büyük ölçüde son veriliyor.

Program, bunlar dışındaki tüm toplum kesimlerinin: yani burjuvazinin tekeller dışındaki kesimlerinden tutun da işçi sınıfı ve yoksul köylüye dek varan Türkiye ve Kürdistan'daki tüm sınıf ve katmanların çıkarlarını ifade ediyor. Emperyalizme bağımlı tekelci devlet kapitalizmi koşullarında, tekellerin ağır baskı ve sömürüsüne karşı, gelecekteki anti-faşist iktidar döneminde kendilerine daha elverişli ve olumlu çıkarlar vadediyor.

Buraya gelmişken, devrimci—demokratik ve komünist hareket saflarında varolan yanlış bir anlayışa da değinmek yerinde olur. Kimileri, anti—faşist cephe programında bazı anti—emperyalist, anti—tekel taleplerin ve "Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkının" yer almasının faşizme karşı olan bazı güçleri dışalayacağını öne sürüyorlar. Böylesine taleplerin programda yer alması sosyal demokratları, burjuva reformist ve liberal çevreleri cephe dışı bırakacak diye kuşkularını dile getiriyorlar.

Soruna nasıl bakmak gerekir ? Gerçekten de sosyal demokratlar özelliikle sağ sosyal demokratlar, burjuva liberal ve reformist çevreler iktidardaki faşizmden olumsuz yönde etkilendikleri, faşizmin izlediği ekonomi politika kendi çıkarlarına da yöneldiği halde faşizme karşı mücadelede en kararsız ve kaypak kesimlerdir. Onlar emperyalizmin ve tekellerin baskı ve sömürüsünden hoşnutsuz oldukları halde, işçi sınıfının, köylülerin ve Kürdistan halkının mücadelesinin boyutlanmasıyla çıkarlarının zedeleneceğini de biliyorlar. Kendileri tekellerin sömürüsünden kurtulmak istedikleri halde, toplumun diğer kesimlerini sömürmek istiyorlar. Sonra onlar tekellere karşı hoşnutsuzluklarını dile getirirken sömürünün ortadan kaldırılmasına yönelik mücadelenin içine girmiyorlar. Bu sefer, kendileri zenginleşmek istiyorlar. Sömürü ve zenginleşme hırsı, onları işçi sınıfından ve toplumun ezilen ve sömürülen diğer kesimlerinden uzaklaştırarak daha çok tekellerle uzlaşmaya, onlara sonuçta boyun eğmeye götürebiliyor. Buna karşın işçi sınıfı ve onun partisi, faşizme karşı mücadelede izleyeceği esnek ittifak ve cephe po-

litikasıyla bunların önemli bir kesimini yanına çekebilir, faşizme ve tekellerin egemenliğine karşı onlarla ortak bir cephe kurabilir.

Bugün, cephe sorununda onlara giderken bu kesimlerin siyasal örgüt ve özellikle yöneticilerinden ziyade sınıfsal temellerini esas almak zorundayız. Programda yer alan bazı anti—emperyalist ve anti—tekel talepler gerçekte onların dayandıkları sınıf ve tabakaların çıkarları ile çelişmiyor. Tersine bu sınıf ve tabakaların çıkarlarını da dile getiriyor. Bindiği gibi siyasal hareketler sonuçta belli bir sınıfın çıkarları üzerinde temellendikleri halde, bu temelden göreceli bağımsız davranma eğilimi taşıyorlar. Siyasi biçimlenmenin bu karakterinden dolayı Türkiye'deki sosyal demokratlar, burjuva reformist ve liberal çevreler şu ya da bu ölçülerde göreceli olarak kendi sınıf tabanlarının çıkarlarını gözardı ederek geçmişte emperyalizm ve tekellerle uzlaşma ve işbirliği yolunu tuttular. Örneğin sosyal demokratların başını çeken sağ yöneticiler bugüne kadar bırakın sözkonusu ettiğimiz talepleri reddetmeği, hiç ön koşulsuz kendileri dışında varolan devrimci-demokratik güçlerle her türlü işbirliğini bile reddediyorlar. Sosyal demokrat yöneticilerin bugünkü siyasal konumlarını esas alan bir politika gütmeye kalkışsak, değil cephede adı geçen taleplere yer vermek, faşizme karşı cephe politikasını terk etmek zorundayız.

Bu nedenle, programımızda esasında onların dayandıkları sınıf ve tabakaların çıkarlarını gözeterik onlara gitmeliyiz. Bu doğrultuda sosyal demokratları, burjuva reformist ve liberal yöneticileri zorlamalıyız. Devrimci—demokratik hareket birleşerek güçlü bir potansiyelle onların üzerine gitmekte başarıya ulaşırsa, ya bunlarlar anti—faşist saflarda yer almaya mecbur olurlar, ya da onlara umut bağlayan kitleler kendi yöneticilerinin ihaneti karşısında onları terkederek anti—faşist mücadele safalarına katılırlar. Bu nedenle peşinen reformist ya da sağ sosyal demokrat yöneticilerin bugünkü politik tutumlarını esas alan programlar ortaya koymak, daha şimdiden mücadeleyi burjuvazinin kuyruğuna takmak olur. Bu da, açıkça sağ bir anlayıştır.

Öte yandan faşizme karşı mücadele, faşizmin en büyük dayanağı olan emperyalizme ve faşizmin arkasındaki tekellere karşı mücadeleden soyutlanamaz. Çünkü faşizm onlarla vardır. Ve onların egemenlikleri varolduğu sürece, faşizm güçlü bir tehdit olarak halklarımızın karşısında sürekli duracaktır. İspanya'daki deneyim bunu açıkça doğruluyor. İspanya'da faşist yönetime son verilirken onun kaynaklarına da yönelik köklü toplumsal ve siyasal dönüşümler gerçekleştirilmediği için faşizm, bugün hala güçlü bir tehlike olarak varlığını sürdürüyor. İspanya'da fa-

şist örgütler hala güçlerini, bürokrasi ve ordu mekanizmasındaki önemli yerlerini koruyorlar.

Aynı şekilde emperyalizme ve onun saldırgan örgütü NATO'ya karşı mücadele önümüzde artık hiç bir koşulda ertelenemez acil demokratik bir görevdir de. Günümüzde, emperyalizmin silahlanma ve savaş kıskırtıcılığı çabaları en büyük tehlike olarak duruyor. Emperyalizmin silahlanma çabalarına karşı barış ve silahsızlanma mücadelesini yükseltme acil göreviyle de karşı karşıyayız.

Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı ilkesinin programda yer alması da genel olarak anti-faşist güçlerin köklü sınıf çıkarlarına dokunmuyor. Elbette bugün anti-faşist burjuva güçler böylesi bir talebin yer almasına karşı çıkacaklardır. Fakat bu karşı çıkış, daha çok onların ve onlarla beraber diğer geniş kitlelerin, yıllardan beridir şovenizmle, Kürdistan halkının mücadelesine düşman duygularla kararlı ve gerçek çıkarlarını somut olarak görememiş olmalarındandır. Türkiye'de yıllardan beri burjuvazinin körüklediği şovenizm yalnız onları değil işçi sınıfı ve yoksul köylüleri de şovenizm çemberine almıştır. Zaten bu çember kırılmadan, değil burjuva anti-faşist güçlerle; işçi sınıfı ve köylülerle Kürdistan halkının ortak mücadelesi bile oluşturulamaz. Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı talebi burjuva demokratik bir taleptir. Demokratik halk iktidarı ya da sosyalist devrim olmadan da çözülebilir. Diğer bir sorun da bu talep programda yer almadan hem faşizme karşı mücadelenin hem de demokratik halk devrimi mücadelesinin en temel müttfiklerinden biri olan Kürdistan halkını ortak mücadeleye çekmek son derece zorlaşır. Eğer bir ikilem karşısında kalınsa, Kürdistan halkını mücadeleye çekmek, burjuva liberal ve reformist çevreleri çekmekten daha önemlidir. Kürdistan halkının ulusal demokratik mücadelesi cephenin temel ayaklarından biridir. O olmadan ayakları üzerine dimdik basan bir cephe kurulamaz.

İşte yoldaşlar,

Bizim önerdiğimiz anti-faşist cephe programı bütün bu saydığımız gelişmelerin ürünü olarak ortaya çıkıyor. Bu, bizim önerdiğimiz programdır. Elbetteki devrimci-demokratik güçler açısından bir bağlayıcılığı yoktur. Onlara illa bu program üzerinde anlaşalım diye de dayatmıyoruz. Üzerinde tartışmaya ya da gelebilecek başka program önerileri üzerinde görüşmeye her zaman hazırız. Aynı şekilde gelecekte anti-faşist cephe programının, mutlaka bizim, günümüz koşullarında önerdiğimiz program çerçevesinde olacağını da iddia edemeyiz. Çünkü sınıf mücadelesinin seyri, gelecekte bizi bundan daha ileri bir programa götüre-

bileceği gibi daha geri bir programla da yüz yüze bırakabilir. Nihayet belirleyici olacak olan bizim şimdiki özlem ve niyetlerimiz değil, sınıf mücadelesinin ortaya çıkaracağı tablo olacaktır.

Toplumsal gelişmenin gerçekleri öyle olunca, sınıf mücadelesinin mevzilenmesi, faşizmin İspanya'da olduğu gibi, büyük burjuvazinin önderliğinde adım adım göreceli olarak tasfiye edilmesini de doğurabilir. Faşizm, burjuva demokratların öncülüğünde ve tamamiyle onların insiyatifinde adım adım iktidardan tasfiye edilirse buna karşı mı çıkacağız? Elbetteki hayır. Biz köklü olmasa bile bu reformları destekleyeceğiz. Ama bizim için reformlar, nihai amaç değil, devrim yolundaki engelleri temizlemeye yarayan ve devrimci mücadele önünde elverişli olanaklar yaratan araçlardır. Biz reformlardan devrimi zafere ulaştırmak için araç olarak yararlanacağız.

Fakat bugünden burjuvazinin yapacağı reformları bekleme gibi bir anlayışımız yoktur. Biz Kürdistan halkını kurtuluşa götürecek ulusal demokratik halk devrimi ve giderek sosyalizm için, işçi sınıfının ve Kürdistan halkının nihai kurtuluşu için savaşıyoruz. Bu yolda, halklarımızın başına musallat olan faşizm canavarını yoketme de bizim görevimizdir. Tek başımıza gücümüz yetmediği için canavarı öldürmede çıkarları olan diğer güçlerle birleşmek istiyoruz. Canavarı öldürünceye kadar bunlarla birlikte olacağız. Olsun. Bundan ürkmüyoruz. Mücadelemizin doğası bunu gerektiriyor zaten. Biz bu programı hayata geçirmek için şimdiden vargücümüzle çalışacağız. Bize düşen budur.

Bu durumda, anti-faşist cephede somut olarak yer alacak sınıf ve tabakalar hangileri oluyor ? Bunlar, Türkiye ve Kürdistan işçi sınıfı, yoksul köylüler, küçük esnaf ve zanaatkarlar, memurlar, aydınlar, orta halli köylüler, zengin köylülüğün bir kesimi, ticaret ve sanayi burjuvazisinin orta tabakaları, büyük tekелci burjuvazinin dışında kalan burjuvazinin önemli bir kesimidir. Tekel-dışı burjuvazinin bir kesimi ve bazı tekелciler de tarafsız kalabilirler. Bu sınıf ve tabakalara denk düşüp anti-faşist cephe de bir araya gelebilecek siyasal güçler de şunlardır:

Türkiye ve Kürdistan'lı komünistler, Kürdistan devrimci demokratik ve ulusal güçleri, sosyal demokratlar, küçük burjuva radikalleri, sol gruplar, islamcı güçlerin anti-emperyalist ve anti-tekел kesimleri, reformist ve liberal burjuva aydın çevreleri, siyasal hareketleri.

Yoldaşlar,

Yukarıda saymaya çalıştığımız sınıf ve tabakaların siyasal temsilcileri olarak belirttiğimiz güçlerden özellikle islamcı güçlerin ve küçük burjuva hareketlerin safında yer alan Arnavutluk Emek Partisi yanlıları-

nın konumlarına daha ayrıntılı olarak değinmek gerekir.

Bilindiği gibi son yıllarda Ortadoğu'nun ve diğer müslüman ülkelerin politik sahnesinde bir takım islamcı akımlar oluştu. Hatta örneğin İran'da olduğu gibi bazı ülkelerde bunlar çok önemli ve ciddi rol bile oynamaya başladılar. Burjuvazinin orta tabakalarından küçük burjuvaziye ve köylülüğe dek uzanan çeşitli sınıf ve katmanların bir kesiminin temsilcileri olarak çıkan bu hareketler, günümüzde hem Türkiye'de hem de Kürdistan'da şu ya da bu ölçüde politik varlık gösteriyorlar.

İslamcı akımlar, kendi aralarında bir bütünsellik gösteremiyorlar. Bunlardan bazıları (örneğin Müslüman Kardeşler, Nurcular) emperyalizm ve tekellerle açık bir işbirliği içinde, emperyalist haber alma ve karşı—devrimci örgütlerle el ele çalışırken, bazıları da (örneğin MSP'liler, Kürdistan'ın kurtuluşundan yana tutum alan Kürt islamcı örgütleri) belirli ölçülerde anti—emperyalist ve anti—tekel konum alıyorlar. Partimiz, geçtiğimiz yıllarda bunlara karşı tutum belirlerken bu güçler arasındaki farklılıkları doğru bir biçimde değerlendiremedi ve hepsini aynı gerici kefedede tuttu. Oysa bugüne kadar gelen gelişmelerde islamcı güçlerin ortaya koyduğu tutumlar da gösteriyor ki, hepsini aynı kefeye koymak yanlış olur. Elbetteki islamcı güçlerin hepsinde şu ya da bu ölçüde anti—komünist ve anti—Sovyetik yanlar var. Onların bu yanlarını her zaman göz önünde bulundurmalıyız. Ama onların islamcı düşüncelerinden kalkarak kimilerinin emperyalizme ve tekellere karşı olan tutumlarını görmemezlik edemeyiz. Faşist cuntanın son "anayasa" oylamasında bilindiği gibi bu islamcı güçlerin bir bölümü açıkça "Anayasa"ya karşı oy kullandılar. Geçmişte ve günümüzde faşizme karşı konum aldılar. Kürt halkı üzerindeki baskıların kaldırılmasına karşı *çıkılmıyorlar*, hatta bunu tutarlı bir biçimde olmasa bile savunuyorlar. Partimiz, islamcı güçlere karşı tutum belirlerken bazılarının bu niteliğini göz önünde bulundurmak zorundadır. Buradan hareketle Partimiz bundan böyle, anti—emperyalist, anti—tekel ve anti—faşist konumda olan islamcı güçlerle hem faşizme karşı mücadelede hem de Kürdistan halkının kurtuluş mücadelesi sürecinde işbirliği yapmaya hazırdır. İslamcı güçlerin bu konumları sürdükçe de onlarla ortak çalışmadan yana olmaya devam edecektir. Ama öte yandan elbetteki onların anti—komünist ve gerici yanlarıyla da her zaman mücadele edecektir.

Bilindiği gibi Maocu düşüncelerin ÇKP'yi sosyalist dünyadan koparıp, "Üç Dünya" teorisiyle içine soktuğu emperyalizm yanlısı konum geçtiğimiz yıllarda Arnavutluk yöneticilerini de peşinden sürüklemişti. Maocu'lar Sovyetler Birliği'ni "emperyalist süper güç" olarak suçlaya-

rak bu güce karşı ABD emperyalizmiyle ittifakı önerecek kadar gerici bir konumda seyrediyorlar. Ancak Maoculuğun "Üç Dünya" teorisi, uzun ömürlü olmadı ve çok kısa sürede iflas etti. Bu teorinin çıkmazları ve iflası Arnavutluk Emek Partisi yöneticilerinin onu reddetmelerini getirdi. Arnavutluk yöneticilerinin "Üç Dünya" teorisini reddetmeleri ile beraber diğer ülkelerde ve bu arada Türkiye'de de Maocu saflarda büyük parçalanmaları getirdi. ÇKP yanlısı Maocu'lardan ayrılanlar, Arnavutluk Emek Partisi yanlısı bir çizgi izlemeye başladılar. Arnavutluk Emek Partisi yanlıları halen anti-Sovyetik konumlarını terketmemiş olmalarına rağmen, ABD emperyalizmine karşı çıkıyorlar ve kendi ülkelerindeki egemen sınıflara karşı mücadele ediyorlar.

Bugün Türkiye ve Kürdistan'daki Arnavutluk Emek Partisi yanlıları da anti-Sovyetik konumlarına rağmen faşist cuntaya karşı mücadele ediyorlar. Gerçi onların bu anti-Sovyetik konumları onları sürekli istikrarsız ve yanlış yollara itiyor ve gelecekte tamamiyle nasıl bir rotaya oturacakları henüz kestirilemez. Ama bugünkü koşullarda anti-Sovyetik sloganları öne sürmemeleri ve oluşacak platformlarda anti-Sovyetik ve anti-komünist konum almamaları koşuluyla kendileriyle eylem birliğine gidilebilir. Bu koşullarla, partimizin onlarla eylem birliği yapmaya bir cephe içinde yer almaya karşı çıkmıyor.

Anti-faşist cephenin sınıfsal ve siyasal bileşimine ilişkin olarak şunu da eklemek gerekir: Böyle bir cephede, emekçi halkın ekonomik ve mesleki örgütleri; sendikalar, köylü kooperatifleri, öğretmen ve memurların meslek örgütleri, esnaf ve zanaatkarların meslek örgütleri, gençlik ve kadın örgütleri; ordu ve polisteki demokratik, anti-faşist örgüt ya da birlikler ve anti-faşist mücadelede önemli yerleri olabilecek kişiler de yer almalıdırlar. Kısacası faşizme karşı olan bütün sınıf ve tabakaların ekonomik ve siyasal örgütlerinden oluşan bir birlik olmalıdır. Ancak bu şekilde faşizme karşı toplumun en geniş kesimleri ortak bir mücadele etrafında örgütlenebilirler.

İşte yoldaşlar, partimizin Türkiye'deki anti-faşist cephe konusunda program önerisi ve ittifak anlayışı budur. Önümüzdeki dönemde bu doğrultuda tüm anti-faşist güçlerle görüşmeye ve ortak iş yapmaya hazırız.

CEPHE NASIL OLUŞABİLİR ?

Yoldaşlar,

Yukarıda anti-faşist cephede yer alacak sınıf ve tabakaları ve onların siyasal temsilcilerini belirttik. Fakat başka bir gerçek daha var ki o da

bütün bu güçlerin aynı ölçülerde faşizme karşı konum almadıklarıdır. Bunlardan bazıları faşizme karşı, başından beri kararlı bir mücadele sürdürürlerken diğer bazıları da pasif, kararsız ve hatta kimileri de uzlaşmacı tutumlar içindedirler. Örneğin burjuva reformist ve liberal çevreleri, sosyal demokratların önemli bir kesimi, bugüne kadar faşizmle uzlaşma yolunu tuttular. Onlar, cuntanın bütün yaptıklarına "evet" diyerek onun birgün kendiliğinden gideceği günü bekliyorlar. İşçi sınıfından, Kürdistan halkının ulusal demokratik mücadelesinden duydukları korku da kendilerini cuntayla uzlaşmaya götürüyor. Bu nedenle, bunların ne faşizme karşı tutarlı mücadele verebilecekleri, ve hele hele ne de kalkıp tüm anti-faşist güçlerin tek bir anti-faşist cephe de birleşmeleri yolunda mücadele edebilecekleri beklenebilir.

Esas görev, Türkiye ve Kürdistan'lı komünistlere, devrimcilere düşüyor. Bunlar öncelikle, kendi aralarında bir cephe programı üzerinde anlaşıp diğer anti-faşist kesimlere gitmek durumundadırlar. Komünistlerin ve devrimci-demokrat güçlerin, anti-faşist muhalefeti ve kitleleri derinden etkileyebilecek birleşik potansiyeli oluşmadan, sosyal demokratlar, diğer burjuva anti-faşist ve islamcı güçler kazanılamazlar.

Oysa, böylesine önemli ve tarihsel bir sorumluluk taşıyan Türkiye'li ve Kürdistan'lı komünistler, devrimci-demokratik güçler, 12 Eylül darbesinden bu yana iki-buçuk yıl geçmiş olmasına rağmen birlik yolunda sağlıklı herhangi bir adım atabilmiş değiller. Zaman zaman atılan bazı ufak tefek adımlar da sonuna kadar sürdürülememeleri ve bir takım günübirlik, dar grupçu hesaplar yüzünden geri alınıyor. Sonuçta böylesi adımlar hem birlik zeminini daha çok zedeliyor hem de kitlelerin inancı birlik yolunda atılan ve atılabilecek adımlara sarsılıyor.

Partimiz devrimci-demokratik güçlerin birlik konusunda izlemeleri gereken yol sorununu mutlaklaştırmıyor. Bugüne kadar hem tek tek siyasal hareketler hem de bazı siyasal hareketler ortaklaşa, izlenecek yol konusunda kamuoyuna yönelik çeşitli önerilerde bulundular. Bütün devrimci-demokratik güçler biraraya gelerek oluşan önerileri birbirleriyle uyumlaştırıp tek bir ortak yol haline getirme konusunu görüşebilirler. Bu en sağlıklı yaklaşımlardan biridir. Öte yandan bugünkü süreçte Kürdistan ulusal demokratik güçleri arasında partimizin de içinde yer aldığı ulusal demokratik güçlerin birliği sorunu görüşülüyor. Önümüzdeki dönemde, Kürdistan ulusal demokratik güçlerinin bir program etrafında birliği sağlanabilir. Bu birlik, hem yakın hem de güçlü bir olasılıktır. Kürdistan ulusal demokratik güçlerinin oluşturacakları birlik, Türkiye'deki devrimci-demokratik güçlere, bir anti-faşist cephe programı önerisiyle

gidebilir. Böylesi bir öneri de Türkiye ve Kürdistan'lı devrimci demokratik güçler açısından önem verilmesi gereken bir sorundur. Buradan hareketle de anti-faşist cephenin oluşturulmasına gidilebilir. Öte yandan faşizm ve faşizme karşı mücadele konusunda birbirine yakın olan tüm devrimci-demokratik güçler ön koşulsuz olarak biraraya gelerek diğer anti-faşist güçlere götürecekleri bir program oluşturma sorununu da görüşebilirler. Partimiz bu yollardan hiçbirini mutlaklaştırmıyor. Hangi yoldan gelirse gelsin anti-faşist birlik yolundaki ciddi ve sağlıklı önerileri görüşmeye hazırdır.

Türkiye'de oluşturulmasını savunduğumuz anti-faşist cepheye ilişkin olarak sonuçta şunu da eklemek gerekir. Cephe, kağıt üzerinde dekere edilen bir program olarak kalmamalı faşizme karşı mücadelenin gerektirdiği bütün organlarla donanmalı, legal illegal, barışçıl barışçıl olmayan bütün mücadele biçim ve yöntemlerini uygulayabilecek yeteneğe kavuşmalıdır. Böylesi yetenek ve organlarla donanmış bir cephe olmadan faşizme karşı gerçek bir mücadele örgütü kurulmuş olamaz.

KÜRDİSTAN'DA SOSYO-POLİTİK DURUM VE KÜRDİSTAN DEVRİMİNİN PROBLEMLERİ

Yoldaşlar,

Ülkemiz, çok ciddi, ağır ve çelişkilerle dolu bir süreçten geçiyor. Uluslararası alanda sınıf mücadelesinin keskinleştiği, dünyamızın hergün sosyalizmden yana dönüşümlere tanık olduğu, halkların klasik-sömürgecilik sistemini parçalayıp bağımsızlıklarını kazanmış olduğu günümüzde, Kürdistan dünyada klasik sömürgeciliğin boyunduruğunu kıramamış istisna ülkelerden biridir. Yüzyıllar boyunca halkların iliklerine inen sömürünüm, açlık, yoksulluk ve sefaletin en korkuncunu yaşamalarının, yaratılan baskı sistemiyle onlara çektirilen dayanılmaz acıların, toplumsal ve siyasal geri kalmışlıklarının en büyük sebebi olarak yeryüzünü terkeden bu baskı ve sömürü sisteminin son kalıntılarının kalmış olması elbetteki dünyamız insanlığının yaşamını yakından etkileyebilecek bir anlam taşıyor artık. Bağımsızlıklarını kazanan halklar, şimdi artık, onun arkasından bıraktığı son izleri silip süpürme mücadelesi veriyorlar. Fakat dünya genelinde sadece bir takım kalıntılar olarak anlam taşıyan klasik sömürgecilik sisteminin Kürdistan'daki boyutu, Kürdistan halkı için çok derin ve canlı bir anlam ifade ediyor.

Kürdistan özgülünde, halkımız sömürgeci boyunduruğun bütün etkilerini en ağır biçimde yaşıyor. Emperyalizmin ve sömürgeciliğin tarihsel süreç içinde başarıya ulaşan "böl ve yönet" politikasının ürünü olarak, dört parçaya bölünen ülkemiz ayrı ayrı ülkelerin egemen sınıflarının tahakkümü altındadır. Bütün parçalarda Kürdistan halkı, her türlü ulusal demokratik haklarından yoksundur. Kendi kaderini tayin hakkı zorla gasp edilmiştir. Kürt ulusunun varlığı inkar edilmekte, her ülkede, egemen ulusun bir parçası olarak sayılmaktadır. Yeraltı ve yerüstü zenginlik

kaynaklarımız, sömürgeci ülkelerin egemen sınıfları tarafından talan ediliyor. Ülkemizdeki egemen sınıflarla işbirliği yapan sömürgeciler, onlardan aldıkları dayanaklarla egemenliklerini daha kolay ve uzun süre sürdürebiliyorlar. Sömürgeci boyunduruk altında ülkemiz, sömürgecilerin ve emperyalistlerin, ucuz işgücü, hammadde kaynağı ve kendi ürettikleri malların yüksek kârlarla pazarlanabildiği bir pazar durumundadır. Emperyalistlerin ve sömürgeci egemen sınıfların Kürdistan'a yönelik politikalarının temelini belirleyen bunlardır. Durum bu olunca da Kürdistan'da attıkları her adımı, yaptıkları heryatırım, böylesine bir sömürü sistemine kaynaklık edebilecek bir biçimde düzenliyorlar. Kürdistan'ın bütün parçalarındaki ekonomik, toplumsal ve siyasal geriliğin temelini, derecesi ve biçimi göreceli değişik düzeylerde de olsa sömürgecilerin egemen sınıflara dayanarak sürdürdükleri sömürü ve baskının bu biçimi oluşturuyor. Genel olarak Kürdistan'daki toplumsal gelişme sürecinin önündeki belirleyici engel sömürgeci egemenlik sistemi ve onun ülke içi ile uluslararası düzeyde sağladığı sömürü ilişkileridir.

Bu temel, dolayısıyla kürdistan devriminin problemlerine kaynaklık ediyor. Kürdistan devriminin önünde duran problemlere sağlıklı çıkış perspektiflerinin getirilebilmesi, problemlere kaynaklık eden temelin bilimsel çözümlenmesinden geçer.

Yoldaşlar,

Ülkemizin tarihsel süreç içinde parçalanarak sömürgeleştirilmesi ve bugün her bir parçanın başka bir ülkenin egemenliği altında olması Kürdistan kurtuluş mücadelesine bazı özgülükler kazandırmıştır.

Ülkemizin parçalanarak egemenlik altına alınması doğal tarihsel gelişim sürecinin ürünü olarak ortaya çıkmadı. Bu parçalanma, emperyalist güçlerin, ülkemizi egemenlik altında tutan egemen sınıfların ve onların, ülkemizde elde ettikleri sosyal dayanakların, halkımızın iradesine rağmen dayattıkları bir zorbalığın ürünü olarak gerçekleşti. Elbetteki bu süreç, öyle basit ve tekdüze bir rotada yürümedi. Hem ülkemizi sömürgeleştirmek isteyen emperyalist ve sömürgeci egemen sınıfların kendi aralarındaki pazar kavgaları, hem de bunlarla halkımız arasındaki mücadele bakımından karmaşık ve zorlu bir döneme mal oldu.

Egemen güçlerin zorlarının sonucu olarak ortaya çıkmasına rağmen parçalanmışlık, halkımızı, iradesi dışındaki bir takım olgularla karşıya getirdi. Bugün, Kürdistan halkı bir bütün olarak tek bir egemen güçle değil, her parça doğrudan doğruya ayrı bir ülkenin tahakkümü ile mücadele etmek durumundadır. Böyle olunca da her parçadaki ulusal demokratik hareket o ülkedeki sınıflar arası güç dengelerine, egemen sınıfların

durumuna göre kendi mücadele konumunu belirleme göreviyle karşı karşıyadır. Bu görev, her parçadaki objektif ve subjektif toplumsal gelişme sürecinin şu ya da bu ölçüde farklı bir seyir izlemesinden geliyor. Günümüzde her ne kadar bütün parçalar, stratejik bakımdan aynı devrim sürecini yaşıyorlarsa da, bu süreçteki toplumsal ve siyasal gelişmeler, farklı farklı düzeylere tekabül ediyor. Ayrıca her parçadaki gelişmenin hızlanıp yavaşlaması da diğer parçaları etkileyip onlardan etkilenmesine rağmen tamamiyle onların gelişmelerine bağlı olarak yapılanmıyor. Büyük ölçülerde bağımsız bir karakter taşıyor. Böylesine bir bağımsızlaşma olayının nedeni, hem oluşan suni gümrük duvarlarının parçalar arasındaki ekonomik ve sosyal ilişki ve bağları son derece zayıflatması hem de parçalardaki toplum kesitinin egemen ülkenin toplumuyla oluşturduğu ekonomik, toplumsal ve siyasal bağlardır. Bunun anlamı şudur: Türkiye'deki ekonomik, toplumsal ve siyasal gelişme ve bunalım, bunun sınıf mücadelesine kazandırdığı karakter, Irak Kürdistanı'nı uluslararası boyutlardaki etkileri ölçüsünde dolaylı olarak etkilemesine rağmen, Türkiye Kürdistanı'nı doğrudan doğruya ve belirleyici bir ölçüde etkiliyor. Irak ya da İran'daki gelişmeler de böyle. Her parçada, egemen ülke toplumundan kaynaklanan etkilenme doğal olarak ona farklı bir gelişme seyri kazandırıyor.

Öte yandan Kürdistan'ın her parçasındaki toplumsal ve siyasal gelişme diğer parçaları çok yakından etkiliyor. Bu etkileme, iki ayrı ülkedeki gelişmelerin birbirini etkilemelerinden çok öte bir anlam taşıyor. Daha anlaşılır olabilmesi için, sorunu somutta ele almaya çalışalım: Suni parçalanmışlık, dört parça arasındaki ekonomik ve sosyal bağları zayıflatmış olmasına rağmen, varlıklarını koruyabilen ekonomik ve sosyal bağlar, uzun tarihsel süreçte kökleşerek oluşagelen kültürel birikim ve ruhi şekillenme ile bütünleşerek güçlü bir etkileşime maddi zemin yaratıyor. Bu zeminin yarattığı çok yönlü iletişim, her parçadaki sosyal ve siyasal gelişmelerin birbirini yakından etkilemelerine yol açıyor. Bugün Türkiye Kürdistanı, sömürgeci faşist diktatörlüğün ağır baskı koşulları altında yaşamasına; faşizmin karşı-devrimci saldırıları Türkiye Kürdistanı'ndaki ulusal demokratik muhalefeti büyük ölçüde bastırmış olmasına rağmen sıcak savaş ortamına yükselen Irak ve İran Kürdistanı'ndaki ulusal demokratik mücadele Türkiye Kürdistanı'ndaki kitlelerin ulusal bilinç ve direnme azimlerinin diri tutulmasına katkıda bulunuyor. Aynı şekilde Kürdistan toplumunun şu ya da bu parçadaki sınıf mücadelesi ve bu mücadelenin ürünü olarak biçimlenen siyasal güç dengeleri de diğer parçalardaki mücadeleleri doğrudan etkiliyor.

60'lı yıllarda Irak Kürdistanı'ndaki ulusal harekete burjuva-feodal güçlerin egemen olmaları ve onların öncülüğünde hareketin gelişip güçlenmesi Kürdistan'ın diğer parçalarında da burjuva milliyetçiliğinin güçlenmesinin ana dayanağını oluşturuyordu. Ama 70'li yılların ikinci yarısına girildiğinde burjuva-feodal öncülüğün içte baskıcı ve gerici bir çizgi izlemesi, emperyalizm ve Şahluk rejimiyle işbirliğine gitmesi, ardından da bu işbirliğinin doğal sonucu olarak Irak Kürdistanı'ndaki hareketi yenilgiye götürmesi, yalnız Irak Kürdistanı'nda değil, tüm parçalarda burjuva milliyetçiliğinin etkinliğinin kırılmasına kitlelerin büyük ölçüde burjuva-feodal öncülerden sırt çevirerek sosyalizme, devrimci-demokratik dönüşümlere yönelmelerine yol açtı, Türkiye Kürdistanı'nda 70'li yıllardan başlayarak ulusal muhalefetin sınıf temelinde gelişmesi, Marksizm-Leninizm'in yığınlar arasında yayılması; bilimsel sosyalist, ilerici, devrimci düşüncelerin harekete damgasını vurmaya başlaması, burjuva milliyetçiliğinin diğer parçalardaki etkinliğinin kırılması sürecini hızlandırdı. Sınıf temelinde değişik siyasal hareketlerin oluşmasına elverişli koşullar yarattı. Bugün Irak ve İran Kürdistanı'nda burjuva milliyetçiliğinin etkinlik kurma çabaları ve bunun sınıf mücadelesinde getirdiği yeni sorunlar, diğer parçalara da belirgin bir biçimde yansıyor.

Bütün bu olgulardan çıkaracağımız sonuçlar nelerdir? Ana hatlarıyla şu sonuçları çıkarmak mümkün: Kürdistan'ın parçalanarak sömürgeleştirilmesi ve tarihsel süreç içinde parçalardaki toplumsal-siyasal gelişmelerin izlediği farklı seyir, her parçada devrimin ayrı ayrı dönemlerde gerçekleşmesini ve ana hatlarda değil ama önemli ayrıntılarda devrimci mücadelenin önüne bir takım spesifik görevleri getirmiştir.

Bu da doğal olarak her parçada ayrı bir siyasal biçimlenme ve örgütlenme olgusunu doğurmuştur. Böylesi bir olguya götüren nedenler görüldüğü gibi hem objektif hem de subjektif etkenlerdir. Aynı durum, bütün Kürdistan'da ulusal demokratik devrim sürecini hem daha uzatmış hem de karmaşıklaştırmıştır. Sorun öyle bir noktadadır ki bir parçada ulusal demokratik devrim başarıya ulaşıp sosyalizme doğru yönelirken diğer yanda bir kaç parça henüz ulusal demokratik devrim sürecini atlatamamış bir konumda kalabilir. Ya da bir parçadaki mücadele burjuvazinin öncülük ya da etkinliğinde ulusal sorunu çözerken başka bir parçada devrim işçi sınıfının öncülüğünde işçi-köylü ittifakı temelinde ulusal demokratik mücadeleyi başarıya ulaştırıp sosyalizme yönelebilir. Böylesi bir durum da Kürdistan'ın kurtulan parçalarında birlik sürecinin önüne çok ciddi engeller ortaya çıkarır. Bu değindiğimiz sorunlar, belki günümüzün acil dayatan, pratik çözüm isteyen sorunları değil, çok uzun

bir gelecekte karşılaşılabileceğimiz sorunlardır ama, parçalanmışlığın doğurduğu olgular, böyle bir geleceği biçimlendirecek temel taşları daha şimdiden örüyor. Ve doğal olarak bu gerçekler karşısında, daha şimdiden kendimize doğru konumlar vermemizi zorunlulaştırıyor.

Parçalanmışlığın getirdiği parçalar arasındaki etkileşim yanı sıra da, bizim, diğer parçalardaki mücadelelere, toplumsal ve siyasal gelişmelere karşı, herhangi başka bir ülkedeki gelişmelerden öte bir duyarlılıkla eğilmemizi getiriyor. Kendi bulunduğumuz parçadaki toplumsal ve siyasal oluşumları yakından etkileyen başka bir parçadaki gelişmelere kayıtsız kalamayız, elbetteki. Gelişme karşısında hem ilkesel olarak hem de pratikte en doğru tutumu almak zorundayız. Biz başka bir parçadaki gelişme karşısında fiili bir tutum takındığımızda başka bir ülkenin iç işlerine karışmış olmuyoruz elbette. Orası da bizim ülkemizdir ve bizim mücadelemizin kaderi aynı zamanda oradaki gelişmelerle de biçimleniyor. Öyle olunca da temsil ettiğimiz sınıfın çıkarları doğrultusunda tutumumuzu belirlemek ve ona göre davranmak göreviyle karşı karşıyayız.

Yoldaşlar,

Bu belirlemelerimiz, sorunun soyut düzeyde, ilkesel olarak ortaya konusudur. Bunun, ülkemiz somutunda bugünkü süreçte pratik olarak ortaya konusu nasıl bir biçimlenme ortaya çıkaracaktır. Bu da ancak günümüzdeki sürecin somut olarak ele alınmasıyla olabilir. Somutu ele almaya kendi bulunduğumuz parçadan; Türkiye Kürdistanı'ndan başlayalım.

Türkiye Kürdistan'ı, günümüzde Türkiye'nin egemenliğindeki sömürge bir ülkedir. Türkiye Cumhuriyeti, sömürgecilik mirasını Osmanlı İmparatorluğu'ndan devraldı. Bilindiği gibi Osmanlı İmparatorluğu'nun güçlü yıllarında, Kürdistan, büyük parçası Osmanlılar'da kalmak üzere İran Şahlığı'yla Osmanlı İmparatorluğu arasında bölüştü. Ancak 1. Dünya Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu'nun yenik düşmesi üzerine Kürdistan'ın güneyi İngiliz ve Fransız emperyalizminin işgali altına girdi. Daha sonra yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti, bu emperyalist ülkelerle yaptığı anlaşmalarla günümüzde üzerinde yaşadığımız Kürdistan toprakları kendisinde kalmak koşuluyla güneyin topraklarını kendilerine bıraktı.

I. Dünya Savaşı'ndan sonra Osmanlı İmparatorluğu'nun yenilmesi, Türkiye ve Kürdistan topraklarının emperyalist güçlerin işgaline uğraması karşısında, aslında Türk ve Kürt halkları birlikte direnişe geçtiler. Emperyalist işgale karşı savaşın önderliğini yapan Türk burjuvazisi, emperyalist "gavura" karşı bütün milliyetlerden müslümanların birliğini

sağlamayı başardı. O günkü iç ve dış koşulların elverişli ortamında Türk burjuvazisinin önderliğindeki kurtuluş savaşı başarıya ulaştı. Fakat burjuvazi kendi devletini kurar kurmaz başta Kürt halkı olmak üzere diğer halkların ulusal demokratik haklarını gasp etti.

Burjuvazi, Türkiye Cumhuriyeti "sınırları" içinde hem ekonomik hem de siyasi bakımdan egemenliğini sağlayıp pekiştirmek için, Kürdistan'daki otoritesini yerleştirmeye hız verdi. Bu durum, Kürdistan'ın bazı bölgelerinde değişik tarihlerde baş gösteren silahlı direnişlere yol açtı.

Kürdistan'da başgösteren direnişlerin tamamı da, Türk sömürgeciliğine yönelik ulusal nitelikli direnişlerdi. Fakat Kürdistan'ın o günkü koşullarında uluslaşma sürecinin cılızlığı ve ulusal bilinçlenme düzeyinin düşüklüğü, hareketlerin önderliğine feodal beylerin, dinsel ve aşiret reislerinin damgalarını vurmaları, Kürt ulusal aydınlarının yönetici rollerini oynayamamaları ve buradan çıkan doğal sonuç olarak Kürdistan halkının birliğinin sağlanamaması nedeniyle bütün direnişleri kırdı. Öte yandan genç burjuva cumhuriyetine karşı, hareketlerin, daha yeni zafere ulaşmış Sovyetler Birliği'nin desteğini sağlayamamaları, daha çok emperyalist güçlerden medet ummaları ve emperyalistlerin sömürü pazarları elde etme kavgalarına kurban gitmeleri de yenilgilerinin belli başlı nedenleri arasındaydı.

Kürdistan'daki silahlı direnme hareketlerinin büyük katliamlar, tahribatlar ve yakıp yıkmalar pahasına yenilgiye uğratılmalarından sonra Türk burjuvazisinin, ekonomik ilhakı tamamlama çabalarının önündeki en önemli engeller de ortadan kalktı. Böylece sömürgeci burjuvazi, Türkiye Kürdistan'ındaki bütün pazara egemen oldu.

Bilindiği gibi Türkiye'nin kurtuluş savaşına burjuvazinin öncülük etmesinden dolayı, daha cumhuriyetin kuruluşundan önce başlamak üzere Türkiye kapitalizm yolunu tuttu. Kurtuluş savaşı, burjuva demokratik devrimi sonuna dek tamamlamadı. Burjuvazi dış politikada hemen bir takım ekonomik anlaşmalarla emperyalizmle işbirliğine gitti. Bir yandan doğrudan doğruya devlet eliyle burjuvazi palazlandırılırken öte yandan kapitalizmin gelişme sürecini hızlandırmak için emperyalist sermayeye yol verildi. Burjuvazi, henüz zayıf olduğundan, iktidarını koruyup güçlendirebilmek için de Türkiye ve Kürdistan'da feodallerle sıkı ittifaka girdi. Burjuvaziyle feodallerin oluşan ittifakı, ülke içinde ve Kürdistan'da otoriter baskıcı egemenlik biçimini ortaya çıkardı. Köylüleri feodallerin egemenliğinden kurtarıp özgürleştirecek toprak reformu yapılmadı. İşçi sınıfı ve diğer çalışanlar ekonomik, sosyal ve siyasal

haklardan yoksun tutuldular. Burjuvazi sadece üst yapı kurumlarında bazı kültürel ve siyasal reformlara gitti.

Burjuva ideolojisi olan Kemalizm'in ırkçı-şovenizminden başka her türlü düşünme ve örgütlenme özgürlüğü gaspedildi. Komünistlere ve ilerici demokrat çevrelere karşı baskı ve yıldırma politikası yürürlüğe kondu.

Kürdistan halkının varlığı bile inkar edilerek Kürdistan'da Türkleşmeyi esas alan ırkçı-şoven asimilasyoncu politikaya gidildi. Kürtlerin Türk olduklarına ilişkin ırkçı dil ve tarih tezleri uyduruldu. Direnmeye katılan ya da uzaktan yakından bulaşan Kürt aileleri batıya sürgün edildi. Batı'dan Türk'ler getirilip, Kürdistan'a yerleştirildi.

Kısaca anlatmaya çalıştığımız bu süreç, ana hatlarıyla II. Dünya Savaşı'nın sonuna kadar böyle sürdü. II. Dünya Savaşı'ndan sonra uluslararası alanda Türkiye'yi de etkileyen gelişmeler oldu. Sovyetler Birliği tarafından faşizmin yenilgiye uğratılması ve Kızıl Ordu'nun da yardımlarıyla Doğu Avrupa'da pek çok ülkenin kurtularak halk demokrasilerine yönelmeleri, buna karşın kapitalist dünyada demokrasi güçlerinin gerici ve faşist güçlere karşı başarıya ulaşmaları, dünyanın çehresini önemli ölçülerde değiştirdi. Bu uluslararası gelişmelerden Türkiye toplumu da etkilendi. Hem uluslararası hem de Türkiye'deki toplumsal ve siyasal gelişmeler karşısında sömürgeci burjuvazi eski konumunu sürdüremezdi. Bir yandan uluslararası demokratik kamuoyundan tecrit olmamak için çok partili (ki bu da, sadece egemen sınıfların çeşitli kesimlerinin siyasal örgütlenmesinden ibaretti) bir demokrasi rejimine geçişi getirirken öte yandan da emperyalizmle ekonomik, siyasal ve askeri alanda çok yönlü işbirliğine gitti. Sömürgeci burjuvazi, emperyalizmle işbirliğine gidip Türkiye'yi bağımlı bir ülke haline getirirken emperyalist planlar doğrultusunda sözümona Sovyetler Birliği'nin yayılmacılığı masalını ve anti-komünizmi kendisine dayanak etti. Oysa gerçekte burjuvazi II. Dünya Savaşı'ndan sonra dünya çapında bir sosyalist sistemin oluşması, ezilen halkların dünyanın dört bir yanında kurtuluş mücadelesi ateşlerini yükseltmeleri karşısında kendisinin de iktidarını kaybedebileceği yolunda duyduğu korkudan sırtını tamamiyle emperyalist güçlere dayadı.

Böylece II. Dünya Savaşından sonra başlayan süreçte, Türkiye emperyalist-kapitalist sistemin bir parçası haline geldi. Burjuvazi, emperyalist sermaye kuruluşlarıyla işbirliği içinde yeni ekonomik yatırımlara girişti. Yabancı sermayenin Türkiye ekonomisi üzerindeki egemenliği pekişti. Türkiye, emperyalizmin saldırgan örgütü NATO içinde yer alarak, emperyalizmin Orta-Doğu'daki karakolu görevini üstlendi. Bu nedenle

Türkiye'de kapitalizmin gelişmesi, emperyalizme bağımlılık sürecinde oluştu. Bu süreçle birlikte Kürdistan'daki pazarı denetimi altında bulundurmasından dolayı da sermaye birikimi hızlanarak tekelleşti. Banka ve sanayi sermayesinin bütünleşerek iç içe geçmesi emperyalizme bağımlı finans kapital egemenliğini oluşturdu.

Sömürge statüsünden dolayı, Kürdistan'daki sosyo-ekonomik gelişme de Türkiye'nin çarpık kapitalist ekonomisine bağılı olarak oluştu. Kürdistan'da özellikle, II.Dünya Savaşından sonra; 50'li yıllardan itibaren Türkiye'de sermaye birikiminin yoğunlaşmasına ve burjuvazinin güçlenmesine paralel olarak kapitalist üretim ilişkilerinin yerleşme ve kesintisiz gelişme süreci başladı. Sömürgeci burjuvazinin hammadde ve pazar ihtiyacı, Kürdistan'da bir takım yatırımlara girişmesini zorunlu olarak beraberinde getirdi. Hem kendisinin hem de emperyalistlerin maml mallarını Kürdistan'ın en ücra köşelerine ulaştırıp pazarlayabilmek için demiryolu ve özellikle karayolu ulaşım ağını Kürdistan'ın bütün şehir ve kasabalarına yaymaya başladı. Ulaşım ağının en ücra köşelere kadar ulaşması feodalizmin kapalı köy ekonomisinin tasfiyesini, açık pazar ekonomisine geçişi hızlandırdı. Petrol, madenyatakları, barajlar, yol yapımı, gıda ve tekstil alanındaki bir takım yatırımlar ile genel hizmet sektörlerindeki ilerlemeler Kürdistan'da işçi sınıfının nicel artışını ve "özgür" işgücünün birikimini de doğurdu. Emperyalizme bağımlı sömürgeci burjuvaziye açık pazarın oluşması Kürdistan'da kapitalist ticaret ilişkilerini geliştirdi.

Daha çok 60'lı yıllardan başlayarak tarımda modern üretim araçlarının kullanılmasıyla tarımda da kapitalist üretim ilişkileri yerleşmeye başladı. Tarımda kapitalizmin gelişmesinin evrimci bir süreç izlemesi, feodallerin mülkiyetlerinden hiçbir şey yitirmeden kapitalistleşmelerini getirdi. Tarımda kapitalist üretim ilişkilerinin gelişip egemen olması karşısında toprağa bağımlılık, büyük ölçüde çözüldü, kırsal alanda işçi sınıfını ve köylülüğün tabakalaşmasını doğurdu.

Bugün Kürdistan'da egemen olan üretim biçimi kapitalizmdir. Fakat sömürgeci ekonomi-politika, ülkedeki üretici güçleri ve buna bağılı olarak üretim ilişkilerinin özgür gelişimini dışardan müdahale ile engellediği için cılız ve çarpık bir ekonomik sistem oluştu. Klasik sömürgecilik ilişkilerinin reddettiği gümrük duvarlarının yokluğu, ülkede sermaye birikiminin oluşumunu büyük ölçüde engelliyor. Ağır basan yan ticaret kapitalizmidir. İkinci derecede gelişen tarımsal alandaki kapitalist üretim ilişkileridir. Kürdistan'da sanayi son derece cılız ve daha çok dayanıksız tüketim mallarının üretimine yöneliktir. Büyük ölçekli sanayi üre-

timinin yapıldığı alan petrol ve maden gibi hammadde üretimine ve enerji kaynaklarına yöneliktir. Bunlarda, doğrudan doğruya emperyalist tekelilerin ya da onlarla ortaklaşa olarak sömürgeci devletin denetimindeki sanayi sektörleridir.

Ülkemizde kapitalist üretim ilişkileri egemen olmasına rağmen, kapitalizmin sömürgeci bağımlılık süreci içinde; özgür bir gelişmeden yoksun, çarpık olarak gelişmesi nedeniyle kapitalizm öncesi ekonomik ilişkiler tamamiyle tasfiye edilmemiştir. Kürdistan'da, ekonomik ilişkilerde halen yer yer güçlü feodal kalınlara, yarı feodal ilişkilere rastlanıyor. Üst yapıda da özellikle feodal kurumlar, aşiret bağlarına dayanan ilişkiler, ülkemizin toplumsal ve siyasal yaşamı üzerinde etkilerini duyuruyorlar. Ülkemizin ekonomik yaşam sürecinin önemli yanlarından biri de hayvancılıktır. Kapitalizmin egemen bir üretim biçimi olarak yerleşmesi hayvansal üretimin de modern ve yarı-modern araçlarla ve pazara yönelik olarak yapılmasını getirmiştir. Fakat bu alanda da sömürgeci politika nedeniyle ilkel üretim yöntemlerine ve hatta göçebe ya da yarı-göçebe yaşama rastlanabiliyor.

Kürdistan'da kapitalizmin böylesi bir süreç içinde oluşup egemen üretim biçimi olması, beraberinde toplumsal sınıf ve katmanların buna uygun ayrışmasını gün yüzüne çıkarmıştır. Ülkede emperyalizmle işbirliği halinde sömürgeci tekelci burjuvazinin dışında ayrıca bu sınıfsal güçlerin ürettikleri mamul mallarını iç pazarlarda pazarlayan bazı hammaddeci çok ucuz fiyatlarla sömürgecilere ve emperyalistlere aktaran komprador ticaret burjuvazisi oluşmuştur. Yerli sanayi sektörünün son derece cılızlığı ve sömürgeci ekonomi-politika nedeniyle Kürdistan'daki sermayebirikiminin önemli ölçüde engellenmesi bugüne kadar Kürdistan'da güçlü bir sanayi burjuvazisinin oluşmasına olanak açmamıştır. Fakat özellikle son yıllarda, sermaye birikimi sağlandığı oranda daha yeni yeni bir sanayi burjuvazisi de oluşuyor. Oluşmakta olan sanayi burjuvazisi daha çok sömürgecilerle işbirliği içinde onlara bağımlı olarak gelişiyor.

Sömürgecilikle işbirliği halindeki burjuvazinin önemli bir kesimi de geçmişte feodal üretim ilişkilerinin egemen olduğu dönemde de sömürgecilerin en büyük dayanağı olan büyük toprak burjuvasidir. Bunlar, geçmişin büyük feodal toprak ağalarıdır. Geçmişte sömürgeci burjuvazi, ülkemizde en büyük dayanağı bunlardan alıyordu. Bu nedenle de Kürdistan'a yönelik politikasında, sürekli olarak feodal güçlerin ve aşiret reislerinin egemenliklerinin korunmasını gözetti. Böylesi bir ittifak, ülkede köklü bir toprak reformunun yapılması koşullarını ortadan kaldırdı ve bunlar kapitalist toprak ağalarına dönüştüler.

Kapitalizmin egemen üretim biçimi haline gelmesi nicel olarak küçüksenmeyecek oranda Kürdistan işçi sınıfını doğurmuştur. Ağır sanayi proletaryası, Kürdistan işçi sınıfının nicel olarak en azınlık kesimidir. İşçi sınıfının büyük çoğunluğunu, dayanıksız tüketim mallarına yönelik küçük ve orta ölçekli sanayi birimlerinde, genel hizmet sektöründe ve tarımsal üretim alanlarında çalışan işçiler oluşturuyor. Daha sonra yarı-proleterler geliyor ki bunlar, toprağa bağımluluk ilişkileri tamamiyle kopmayan, ama kendi iş güçlerini çalışarak satmak zorunda olan topraksız köylüler, sürekli bir işi olmayan, yılın belli mevsimlerinde metro-pol kentlere çalışmak için giden ama geri kalan mevsimlerde de evine ya da köyüne dönen işçilerden oluşuyor.

Daha önce de belirttiğimiz gibi tarıma kapitalizmin girmesi köylülüğün ayrışmasını ve farklı toplumsal tabakaların oluşumunu da beraberinde getirmiştir. Köylülüğün en alt tabakası topraksız ve az topraklı köylülerden meydana geliyor. Bunlar kır yoksullarıdır ve Kürdistan nüfusunun önemli bir çoğunluğudurlar. Çünkü Kürdistan zaten hemen hemen her yönüyle bir tarım ülkesidir. Ülke ekonomisinin karakterini belirleyen tarımsal üretimdir. Tarımsal üretimin yapıldığı kırdan, en önemli üretim aracı olan toprak, burjuva-feodal toprak ağalarının elindedir. Kırsal nüfusun % 5'ini bile oluşturmayan büyük toprak ağaları Kürdistan'da ekilen toprakların % 40'ına yakını kendi mülkiyetlerinde bulundurlar. Buna karşın kırsal nüfusun önemli bir bölümünü meydana getiren kır yoksulları ya bir karış toprağı olmayan ya da az topraklı köylülerdir. Kürdistan'daki yoksulluk, yaşam seviyesinin düşüklüğünün ve işsizliğin en büyük nedenlerinden biri de kırdan sınıflar arasındaki bu korkunç uçurumdur.

Kır yoksullarından sonra orta köylülük geliyor. Bunlar, kendilerine ve ailelerine yetecek toprak ya da hayvanları olan hatta bazen bir-iki işçi bile çalıştıran ama kendileri de işgüçlerini harcamak durumunda olan küçük ve orta mülk sahibi köylülerdir. Nicel olarak, kır yoksullarından sonra gelirler ve hem nicel, hem de nitel varlıklarıyla Kürdistan'ın toplumsal yaşamı üzerinde etkinlikleri vardır.

Kürdistan köylülüğünün toprak ağalarından sonra gelen kesimi zengin köylülüktür. Zengin köylülüğün Kürdistan'daki durumu son derece karmaşıktır. Örneğin toprak sahibi zengin köylüler, toprağın sulu, kurak, verimli ya da verimsiz olması durumuna göre 500 dönüm ile 5 bin dönüm arasında değişebilen bir toprağına sahip olabiliyorlar. Ya da hiç toprağı olmadığı halde bir-iki traktörü olup toprak kiralayan zengin köylüler de vardır. Hayvancılık yapan köylülerin de yaklaşık 300 ile

700 baş hayvan besleyenler, zengin köylülüğün içinde yer alıyorlar. Zengin köylülük, sömürgeciler ve toprak ağalarıyla, çelişki içinde olmasına rağmen sömürücü bir toplumsal kategoridir. Onun sömürgecilerle ve büyük burjuvaziyle olan çelişkisi pazarda kendisinin de daha fazla söz sahibi olmak ve artı-değerden pay alma isteminden doğuyor.

Proletarya ve burjuvazi arasında kentlerde küçük esnaf, zanaatkarlar ve ticari girişimcilerden, sömürgeci devlet bürokrasisindeki memurlardan ve aydınlardan oluşan geniş bir küçük burjuva tabaka yeralıyor. Küçük burjuvazi, hem son derece karmaşık, heterojen bir yapıya sahiptir, hem de küçük bile olsa mülk ve mevki sahipliği nedeniyle mülkiyet ve zenginleşme tutkusu içindedir. Öte yandan, emperyalizmin, sömürgeciliğin ve Kürdistan'daki egemen sınıfların oluşturdukları baskı ve sömürü çarkı içinde en çok baskıya ve sömürüye uğrayan konumuyla işçi sınıfının yanında yer alırken; mülkiyet, zenginleşme ve mevki tutkunuyla da büyük burjuvaziye ve sömürgecilere yanaşır. Bu toplumsal kategori ekonomik temeli itibariyle da istikrarlı bir sınıf değil. Saflarından mülksüzleşme ve iflas dolayısıyla sürekli işçi sınıfına ve işsizler ordusuna doğru bir akın oluyor. Öte yandan kendi içinde de mülkiyet durumu ve üretim araçları karşısındaki konumu sürekli değişebiliyor. Bütün bunlar, küçük burjuvazinin karakterinin çift yanlı, kararsız ve istikrarsız olmasına yol açıyor.

Kentlerde daha sonra küçük ve orta ölçekli sanayi girişimcilerinden orta halli tüccarlardan meydana gelen burjuvazinin orta tabakaları geliyor. Bunların konumları da zengin köylülükle benzerlik gösteriyor. Onlar da bir yandan işçi sınıfının ve diğer çalışanların sömürülmesinde ortak olurken diğer yandan daha fazla artı-değer elde edebilmek ve pazarı ele geçirebilmek için büyük burjuvaziyle sürtüşme durumundadırlar.

Kapitalist üretim ilişkilerinin gelişmesine bağlı olarak üretim sürecinin toplumsallaşması buna karşın sermayenin yoğunlaşmış üretim araçlarının özel mülkiyetinin yerleşip merkezileşmesi Kürdistan'da sınıfsal ayrışmayı hızlandırıp sınıflararası çelişkileri derinleştiriyor. Türkiye'de sömürgeci burjuvazinin tekelci bir karakter kazanması, finans kapital egemenliğinin yerleşme süreci, özellikle Kürdistan'da başta işçi sınıfı ve köylüler olmak üzere diğer orta tabakaların konumlarını olumsuz yönde etkiliyor. Sömürgeci tekelci burjuvazinin Kürdistan'daki büyük egemen sınıflarla uzlaşarak ekonomik ve toplumsal yaşam üzerinde denetim kurma çabaları, Kürdistan'daki işbirlikçi burjuva ve toprak ağalarının güçlenmesini, daha geniş ölçülerde üretim araçlarına sahip olmalarını getirirken burjuvazinin orta ve küçük tabakalarının zengin ve orta köylü-

lerin sermayelerini artırma ve daha büyük ölçekli yatırım ve girişimlere başvurma olanaklarını alabildiğine zorlaştırıyor. Hatta bunlardan bazı kesimlerin hızlı bir biçimde müksüzleşmelerine yol açıyor. Bir yandan tarımda kapitalizm gelişirken öbür yandan ciddi bir biçimde yeni yatırımlara girişilmediği için topraktan bağımlılık ilişkileri kopan kır yok-sullarının önemli bir bölümü işsizlikle yüz yüze geliyor. İşsizliği artıran nedenlerden biri de müksüzleşme olayıdır.

Yoldaşlar,

Ülkemizin izah etmeye çalıştığımız bu ekonomik, toplumsal ve siyasal koşulları önümüzdeki devrim aşamasının karakterini belirliyor. Ülkemize ilişkin belirlemelerden çıkarılacak sonuç şudur: Ekonomik, toplumsal ve siyasal gelişme sürecinin önündeki en büyük engel sömürge-sömürgeci ilişkilerdir. Bu ilişkiler, emperyalizmle işbirliği halindeki sömürgeci Türk burjuvazisinin ülkenizdeki burjuva ve feodal egemen sınıflara dayanarak sürdürdüğü egemenliğin ürünüdür. Öyleyse devrimimiz her şeyden önce emperyalizme ve Türk sömürgeciliğine yönelmelidir. Emperyalizmin ve sömürgeci burjuvazinin egemenliğine son verilip sömürgeci ilişkiler tasfiye edilmeden toplumun özgür ve kesintisiz ilerlemesinin yolu açılmaz. Öte yandan sömürgeci ilişkilerin sürdürülmesini sadece emperyalizm ve Türk burjuvazisi isteniyor. Ülkemizdeki işbirlikçi burjuvazi; yani komprador ticaret burjuvazisi yeni yeni oluşmakta olan cılız sanayi burjuvazisinin bir kesimi, kapitalist toprak ağaları, ayrıca feodaller, büyük aşiret reisleri ve gerici dinsel önderler de sömürgeci burjuvaziyle kurmuş oldukları işbirliği nedeniyle sömürgeci ilişkilerin sürdürülmesinden yanadırlar. Ülkemizdeki egemen sınıflar, emekçi halkın sömürülmesinden pay alabilmek için sömürgecilere ve dolayısıyla emperyalistlere dayandıkları gibi aynı zamanda kendileri de sömürgeci egemenliğin sürdürülmesine sosyal dayanıklık yapıyorlar.

Ayrıca ülkemizdeki kapitalist toprak ağaları, feodaller, aşiret ve gerici dinsel önderler; onların egemenlik sisteminin alt ve üst yapıda meydana getirdiği kurumlar da toplumsal gelişmemizin önünde başlı başına engeldirler. Bütün bu özelliklerinden dolayı, Kürdistan devrimi aynı zamanda egemen olan bu güçlere de yönelmek ve onların egemenliklerinin getirdiği ekonomik, toplumsal ve siyasal ilişkileri tasfiye etmek durumdadır. Kürdistan devriminin yöneleceği yerli ve yabancı hedefler, Türkiye Kürdistan'ındaki ilk devrim aşamasının ulusal demokratik karakterde olduğunu gösteriyor. Devrimin ulusal karakteri, onun emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı olan yönüdür. Yani devrimimiz, her şeyden önce ulusal olmayan yabancı güçlerin egemenliğini ortadan kaldır-

maya yöneliktir. Bu, bütün devlet mekanizması olarak sömürgeci, siyasi ve askeri kurumların, emperyalizmin askeri gücünün tasfiyesini, gümrük duvarlarının yükseltilecek ülkenin bağımsızlaştırılmasını, biçimde ulusal olan siyasal iktidarın kurulmasını, ekonomik alanda da yabancıların denetimindeki yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynaklarımızın ulusallaştırılmasını ve ulusal ekonominin kurulmasını öngörür.

Devrimin demokratik karakteri ise onun ülke içindeki gerici egemen sınıflara karşı olmayı, bu sınıfların egemenliklerine son vermeyi amaçlayan yönüdür. Bunun bir yanı büyük sanayinin, ticaretin, banka ve sigortacılığın, enerji kaynaklarının, demiryolu ve kitle iletişim araçlarının kamulaştırılması, diğer yanı da ister kapitalist isterse de feodal olsun büyük toprak ağalarının mülkiyetine son verilerek topraksız ya da az topraklı köylülerin toprağa kavuşturulmalarını, tarımın modernleştirilerek tarım ve hayvansal üretimin artırılmasını yaşam seviyesinin yükseltilmesini, yarı-feodal ilişkilerin feodal ve aşiret üst yapı kurumlarının tasfiyesini öngören bir toprak devriminin gerçekleştirilmesidir. Ayrıca, emekçi halkın geniş ekonomik, siyasal ve demokratik hak ve özgürlükleri elde etmesi, kadınlarımızın eşit haklara kavuşmaları, biçimde ulusal özde çağdaş ve demokratik bir eğitim sisteminin yerleştirilmesi, cehalete ve gerici düşüncelere son verilmesi, bilimsel hizmetlerin geliştirilmesi vs. gibi sorunlardan devrimin demokratik yanıyla ilgilidir.

Öte yandan ülkemizdeki ekonomik, sosyal ve siyasal koşullar, bu koşulların günümüzün uluslararası durumuyla iç içe geçmiş olması da devrimimizin demokratik karakterinin "burjuva demokratik" içeriği aşan bir nitelik kazanmasının objektif önkoşullarını yaratıyor. Bugün ülkemizde kapitalizmin egemen üretim biçimi haline gelmesi ve üretici güçlerin gelişkinlik düzeyi, ulusal demokratik devrimin tamamlanarak işçi sınıfının hegemonyasında sağlanacak işçi-köylü temel ittifakındaki demokratik halk iktidarıyla kesintisiz bir biçimde sosyalizme geçebilmenin maddi ön koşullarını yaratmıştır. İşçi sınıfının ulusal demokratik devrime öncülük edebilecek nicel gücü vardır. Nitel gücü de içinde bulunduğumuz süreçte hızla gelişebilecek koşullara sahiptir. Öte yandan, devrimin gerçekleşmesinden sonra kurulacak halk iktidarı, emperyalizmin, sömürgecilerin ve ülkemizdeki egemen burjuvazinin sanayi sektöründe ve sermaye alanında sahip olduğu büyük üretim araçlarını kamulaştırmayı; yani onları özel mülkiyet olmaktan çıkarmayı başarabilecek ve aynı süreç içinde, küçük üreticilerin özel mülkiyetlerini gönüllü olarak kendi özgür iradeleriyle kolektif mülkiyete dönüştürmeleri için maddi ve manevi koşulları yürürlüğe koyabilecektir. Ve bizim programı-

mız demokratik halk iktidarına böylesi bir görev vermiştir. Bu, devrimimizin ilk andan başlayarak belirli bir ölçüde anti-kapitalist bir öz taşıyacağı ve süreç içinde giderek tamamiyle kapitalizmi tasfiye edeceğini gösteriyor.

Öte yandan devrimimizde bütün ulusal demokratik güçler; emperyalizm ve sömürgeciliğin egemenliğinin yok edilmesinde şu ya da bu ölçüde konum alan bütün sınıf ve tabakalar yer alacakları halde sınıfsal mevzilenmenin ve sınıflararası güç dengelerinin ortaya çıkarmış olduğu tablo; devrimin, işçi sınıfı olarak öncü ve işçi sınıfı, yoksul köylülük, küçük üreticiler ve diğer çalışan emekçiler olarak temel itici güçlerinin etkin rol alabilmelerinin maddi koşullarını yaratmıştır. Yani ulusal demokratik devrim mücadelesinin ve kurulacak siyasi iktidarın bel kemiğini halk güçleri oluşturacaktır. Bütün bu saymaya çalıştığımız somut olgular önümüzdeki devrim aşamasının yalnız ulusal demokratik değil aynı zamanda halkçı bir karakter kazandığını gösteriyor. Böylece anlaşılıyor ki önümüzdeki devrim aşaması ulusal demokratik halk devrimidir. Devrimden sonra kurulacak iktidar da demokratik halk iktidarındır.

Ulusal demokratik halk devriminde yer alabilecek sınıf ve tabakalar kimlerdir ? Hiç kuşkusuz devrimimizde en büyük rolü oynayacak olan işçi sınıfıdır. İşçi sınıfı, üretim araçları karşısındaki konumu nedeniyle devrimin en kararlı unsurudur. Ayrıca ülkemizde işçi sınıfı nicel ve nitel olarak çok güçlü olmamasına, köylülükten ve küçük burjuva yaşamından daha yeni yeni çıkan yakın bir geçmişe sahip, genç bir sınıf olmasının getirdiği zaafı taşımasına, köklü ve uzun bir sınıf mücadelesi geleneğine sahip olmamasına rağmen devrimin öncü gücü rolünü üstlenebilecek niteliklere en çok sahip sınıf durumundadır. Çünkü; işçi sınıfı, devrimden sonuna kadar çıkarı olan ve devrimi kesintisiz bir biçimde sosyalizme hiç ikircimsiz götürmeden yana olan tek sınıftır. İşçi sınıfı gençtir ama, geleceğin sınıfıdır. Kendisiyle birlikte toplumun en büyük çoğunluğunu gerçek kurtuluşa götürebilecek sömürü ve baskının her türüne son verebilecek yetenekteki biricik sınıftır.

İşçi sınıfından sonra devrimden en çok çıkarı olan topraksız ya da az topraklı köylülerdir. Kürdistan'ın kır yoksulları olarak adlandırılacak bu toplumsal kategori hem ulusal demokratik halk devrimi aşamasının hem de sosyalizme geçiş sürecinde işçi sınıfının temel ve en büyük müttefikidir. Köylülüğü devrim yoluna iten, onun toprağa sahip olma, baskı sömürü ve yoksulluktan kurtulma özlemi ile özgürlüğe olan tutkunluğudur. İşçi sınıfının temel müttefiki olarak köylülük, büyük devrimci bir potansiyele sahiptir.

Orta köylülük de emperyalizm, sömürgecilik ve büyük burjuvaziyle toprak ağalarının yarattığı egemenlik ve baskı sisteminden olumsuz yönde etkilendiği için devrimden yana olan toplumsal bir kategoridir. Fakat orta köylülüğün mülkiyet tutkunluğu, zengin olma ve sömürden pay alma özlemi, devrim mücadelesinde tutarlı bir konum almasını engeller. Ama işçi sınıfı mücadele sürecinde izleyeceği doğru ve esnek taktiklerle mutlaka orta köylülüğü, işçi-köylü temel ittifakına kazanma göreviyle karşı karşıyadır.

Ulusal demokratik halk devriminin en önemli müttefiklerinden biri de esnaf, zanaatkar, küçük tüccar ve sanayi girişimcileri ile devlet bürokrasisindeki memurlardan, aydınlardan ve öğrenci gençlikten oluşan kent küçük burjuvazisidir. Kent küçük burjuvazisi, heterojen sınıfsal yapısı, üretim araçları karşısındaki konumu itibarıyla istikrarsız bir sınıftır. O, sömürü ve baskı altındaki konumu nedeniyle işçi sınıfına yanaşırken, mülk sahibi olma ve sermaye biriktirebilme özlem ve hayali ile dolup taşan özelliği ile de burjuvaziye yanaşır. Küçük burjuvazinin bu ikili konumu, devrim mücadelesinde onu sürekli olarak zikzaklar çizmeye, kararsızlıklar geçirmeye ve hatta devrim ile karşı-devrim arasında yalpalayıp duran; bir yandan diğer yana geçebilen bir sınıf haline getiriyor. Ancak işçi sınıfı, mücadele süreci içinde, kent küçük burjuvazisinin ezici çoğunluğunu müttefik olarak kendi saflarına çekebilir. İşçi sınıfı ile ittifak ettiği sürece küçük burjuvazi devrimci mücadelede çok önemli rol oynayabilir.

Ulusal demokratik halk devriminde yer alabilecek toplumsal güçlerden sonuncusu ulusal burjuvazidir. Ulusal burjuvazi sanayi ve ticaret burjuvazisinin orta tabakalarından ve zengin köylülerden gelen bir toplumsal kategoridir. Elbette burjuvazinin orta katmanlarının bütününe emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı konum alması beklenemez, ama bütün sömürge ve bağımlı ülkelerde olduğu gibi bizim ülkemizde de emperyalizm, sömürgeciler ve ülkedeki işbirlikçi büyük egemen sınıflarla çelişki içinde olan orta burjuvazinin bir kesimi, bu çelişkilerini söz konusu güçleri tasfiye ederek kendisi ulusal pazara sahip olmaya çalışır. Ulusal burjuvazi olarak adlandırılan bu kesim bizim ülkemizde de vardır. Yalnız ulusal burjuvazi devrimden yana tutum almasına rağmen sömürücü bir sınıftır. Bir yandan yerli ve yabancı egemen güçlerin egemenliğine karşı konum alırken diğer yandan işçi sınıfı ve diğer çalışanlar üzerindeki sömürsünü devam ettirir. Ulusal burjuvazinin bu karakteri hem onun tutarlı bir anti-emperyalist ve anti-sömürgeci konum almasını engeller hem de işçi sınıfı ve diğer ezilen halk güçlerinin devrimci muhalefeti-

nin yükselmesi karşısında tutarsız ulusal yanlarını da terkederek emperyalizmle ve sömürgecilerle uzlaşmasını getirebilir. Zaten onu ulusal mücadeleye katılmasının tek nedeni ülke pazarını ele geçirme istem ve çabasıdır. Bu nedenle devrim mücadelesi boyunca ulusal burjuvazi, devrimin "halkçı" demokratik özünü boşaltmak için mücadele eder. Devrimin başarıya ulaşmasından sonra da ulusal burjuvazi kesinlikle devrimin kesintisiz bir biçimde sosyalizme götürülebilmesine karşı çıkar. Devrimin başarıya ulaşmasından önceki aşamada milliyetçi yurtseverlikle işbirlikçi gericilik arasında yalpalayan ulusal burjuvazi devrimden sonra kesinlikle toplumsal gelişme sürecinin sosyalizme doğru götürülmesi karşısında karşı-devrimci bir konum alır.

İşçi sınıfı, ulusal demokratik halk devrimi mücadelesinde bir yandan ulusal burjuvazinin emekçi sınıf ve tabakaları sömürme ve baskı altında tutma politikasına karşı savaşırken diğer yandan emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı mücadele de onu ulusal demokratik mücadele safalarına çekebilecek esnek bir ittifak politikası izlemek zorundadır. Bu devrimin hedefi olan düşman gücün yalıtılması için zorunludur.

Yoldaşlar,

İşta belirtmeye çalıştığımız bu sınıf ve katmanlar, ulusal demokratik halk devrimi mücadelesinden yana konum alacak olan içindeki toplumsal güçlerdir. Ulusal demokratik halk devriminin dış ittifakçıları ise Türkiye'de başta Türkiye işçi sınıfı olmak üzere tüm halk kitleleridir. Türkiye halkının devrim mücadelesindeki hedefi de sömürgeci tekeli burjuvazi ve emperyalizmdir. Öyleyse Türkiye ve Kürdistan halklarının düşmanları ortaktır.

Halkımız ulusal demokratik mücadele süreci boyunca ortak düşmana karşı Türkiye halkıyla ortak mücadele politikasına sıkı sıkıya sarılmak durumundadır.

Ülkemizdeki ulusal demokratik halk devrimi mücadelesinin uluslararası düzeydeki müttefikleri de başta Sovyetler Birliği olmak üzere dünya sosyalist sistemi, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketleri, ezilen halkların ulusal kurtuluş demokrasi ve özgürlük hareketleriyle dünyadaki tüm barış ve demokrasi güçleridir. Devrimimiz uluslararası alandaki bu güçlerin oluşturduğu dünya devrim sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır.

Ayrıca Kürdistan'ın diğer parçalarındaki ulusal demokratik mücadeleler Türkiye Kürdistan'ındaki devrimin zafere ulaşmasında belirleyici bir role sahip olmadıkları halde bizim içinde bulunduğumuz parçadaki mücadeleyi çok yakından etkiledikleri için devrim mücadelesinde bu parçalardaki tüm ulusal demokratik hareketlerle yakın ve özgül bir itti-

fak ve işbirliği politikası izlemek durumundayız. Sorunun bu yanı da bizim devrim mücadelemizin önündeki zorunlu görevlerden biridir.

Yoldaşlar,

Ulusal demokratik halk devrimi mücadelenizin başarıya ulaşması, yukarıda "ulusal" ve uluslararası alanda saptamaya çalıştığımız ittifaklar çerçevesinde devrimden yana olan sınıf ve tabakaların çıkarlarını dile getiren siyasal parti ve örgütlerin oluşturacakları ya da onların çıkarlarının programlaştırıldığı bir Ulusal Demokratik Halk Cephesi'nden geçer. Ancak böylesi bir cephe devrim mücadelesini zafere götürebilir ve Kürdistan halkının gerçek kurtuluş yolu üzerindeki köklü ekonomik, toplumsal ve siyasal engelleri ortadan kaldırarak toplumsal gelişmeyi hızlı ve özgür bir sürece kavuşturabilir.

Cephe, devrimden yana olan bütün sınıf ve tabakaların siyasal iktidarele geçirme doğrultusunda asgari ortak çıkarlar etrafında oluşturdukları ittifakın en ileri biçimidir. Bu nedenle genel bir kural olarak bu sınıf ve tabakaların siyasal temsilcileri olan parti ve örgütlerin bir iktidar programı etrafında oluşturdukları siyasi bir örgüt olarak belirir. Cephe sorununda en ideal olanı varolan yurtsever siyasal hareketlerin tümünün biraraya gelmeleridir. Fakat cephe sorununu ele alırken ille de devrimden çıkarları olan bütün sınıf ve tabakaların siyasal temsilcilerini mutlaka bir arada görme yanlısına düşülmemelidir. Belli özgül koşullarda her hangi bir sınıfın siyasi örgüt ya da partisi varolmayabilir. Diyelim ki bizim ülkemizde köylülüğün çıkarları üzerinde oluşmuş bir köylü partisi kurulmayabilir. Ya da ulusal burjuvazinin çıkarlarını ifade eden burjuva milliyetçi parti, devrim mücadelesi ileri bir aşamaya varıncaya kadar cepheye gelmeyebilir. Peki böylesi bir durumda "cephe kurulamaz: Öncelikle mutlaka her sınıf ve tabaka kendi partisini kursun, sonra da bütün parti ya da örgütler bir araya gelsinler, ondan sonra cephe kuralım" diyebilirmiyiz ? Elbette cephe olayını böyle bir sonuca bağlamak yanlış olur. Çünkü tüm sınıfların partileri olmadan da cephe kurulabilir.

Cephe sorununda esas olan, devrimden yana tüm sınıf ve tabakaların çıkarlarının ortak bir zeminde formüle edilmesi ve bu sınıf ya da katmanları mücadeleye kanalize edebilecek örgütsel biçimlerin, mücadele araç ve yöntemlerinin oluşturulmasıdır. Bir cephenin ülkedeki tüm ulusal demokratik güçleri temsil edip etmediği onun bu iki yanıyla belirlenir. Eğer Kürdistan köylülüğünün siyasal partisi yoksa görev onun siyasal partisinin kurulmasını beklemek değil, cephede köylülüğün taleplerinin formüle edilmesi ve köylülüğü de yığınsal olarak mücadeleye çekecek cephe organlarının oluşturulmasıdır. Bunlar cepheye bağlı köylü koope-

ratifleri olabilecekleri gibi değişik köylü birlik ya da komiteleri de olabilir. Ayrıca, cepheye bağlı askeri birlik ya da daha ileri aşamada oluşacak halk ordusu da yukarıda görevlerini belirtmeye çalıştığımız araçlar arasında ele alınabilir. Cephenin oluşum koşulları açısından, aynı olgular diğer sınıf ve tabakalar için de geçerlidir. Ama açıktır ki bir sınıf ya da tabakanın kendisini kabul ettirmiş çoğunluğu peşinde sürükleyecek ölçüde bir siyasi parti ya da örgütü varsa, buna rağmen cephenin oluşturacağı hiçbir örgütsel araç onun yerini alamaz. Böylesi bir durumda esas olan o siyasi parti ya da örgütün cepheye kazanılmasıdır. Aksi halde cephe böylesi bir partiyi dışladığı ölçüde onun temsil ettiği sınıf ya da tabakayı kendisinden uzaklaştırmış olur. Böylesi bir sektör anlayış cephenin dar bir çerçevede kalmasına ve mücadelede zaafarla yüz yüze gelmesine yolaçabilir.

Ayrıca cephe, sınıf ve tabakaları mücadeleye kazanmak için salt onların ekonomik ve siyasal mücadele örgütlerini kendi içinde barındırmakla yetinemez, sınıf kategorisi anlamında bunların içinde yer aldıkları halde başka bir takım özellikler dolayısıyla yarı toplumsal kategori olarak da ortaya çıkan kesimlerin mücadele örgütlerini de kurmak zorundadır. Örneğin nüfusumuzun yarısını oluşturan kadınlarımız sınıfsal kategori olarak yukarıdan beri ele alageldiğimiz sınıf ve tabakaların içinde yer alırlar ama cinsiyetlerinden dolayı ayrı bir toplumsal kategori olarak da ortaya çıkarlar. Gençliğin durumu da aynı şekildedir. Açıktır ki toplumumuzun en çok ezilen kesimini oluşturan emekçi kadınlarımızın ve gençliği yığınsal bir biçimde mücadeleye kazanamazsak toplumumuzun yarısından çok çok fazlasını bu mücadelenin dışında kalmasını getirir. Cepheye bağlı kadın ve gençlik örgütleri bu toplumsal kategorilerin büyük çoğunluğunu mücadeleye çekecek en elverişli araçlardır.

Öyleyse cephe, devrimden yana olan tüm sınıf ve tabakaların ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel ve askeri örgütlerinin toplamından oluşur.

Böylesi bir örgütsel bileşim yalnız onları mücadeleye çekmek açısından değil aynı zamanda ulusal ve sınıfsal mücadelenin her alanında karşı karşıya gelmiş olan halkımız ile egemen sınıflar arasındaki savaşta, halkımızın başarıya ulaşması ve zaferi elde etmesi açısından da zorunludur. Mücadele hem ekonomik, hem siyasal hem de ideolojik alandadır. Bütün alanlardaki bu mücadele bir tek araç ve yöntemle sürdürülmüyor. Devrimimizin barışçıl mücadelesinin parlamenter ve diğer yöntemlerinden tutun da diplomasiye, oradan barışçıl olmayan, halkın devrimci şiddetine ve onun bir parçası olan silahlı mücadeleye dek varan karmaşık

ve çok yönlü bir mücadele süreci geçiriyor, geçirecek. Barışçıl, barışçıl olmayan legal ya da illegal bütün mücadele biçim ve yöntemlerine göre hazırlanmak zorundayız. Çünkü düşman da aynı araç ve yöntemlerle üstelik daha güçlü ve olanaklı olarak bize karşı savaşıyor. Biz de hayatın her alanında onu yenilgiye uğratacak mücadele yöntem ve biçimleri geliştirmeden kendisini yenemeyiz.

Yoldaşlar,

Kürdistan'daki devrim aşamasını devrimde yer alabilecek sınıf ve katmanların konumunu ve halkı kurtuluşa götürerek siyasal iktidarı alacak olan cephenin örgütsel oluşumunu böylece belirttikten sonra şimdi de cephenin hangi program hedefleri ile bütün sınıf ve katmanların ittifakını oluşturabileceğini ele alalım : Ulusal Demokratik Halk Cephesi'nin görevleri ;

1) Sömürgeci Türk burjuvazisinin, emperyalizmin ve onların işbirlikçileri olan egemen sınıfların ekonomik, siyasi ve askeri egemenliklerine son vererek Ulusal Demokratik Halk Cephesi'nde yer alan tüm güçlerden oluşacak demokratik bir halk hükümeti ve geçici halk meclisi kurmak, bu meclisin eliyle demokratik halk cumhuriyetini ilan etmek ve halkın demokratik iktidarını esas alan bir anayasa hazırlayarak referandumu sunmak ; halkın onayını almış anayasaya uygun bir sistemde seçime giderek ulusal yasama ve yürütme organını oluşturmak ;

2) Sömürgeci orduyu tasfiye ederek iç ve dış düşmana karşı ülkenin ve halkın güvenliğini oluşturan halk ordusuna devretmek. İç ve dış karşıdevrimci saldırı ve komploları boşa çıkarmak için gönüllü silahlı halk milisleri kurmak ;

3) Kürdistan'daki tüm ulusal azınlıkların (Arap, Türk, Azeri, Ermeni ve Süryani vs.) üzerindeki baskılara son vererek, onların ulusal demokratik ve kültürel haklarını tanıyıp garanti altına almak ; dinsel ve mezhepsel azınlıklar üzerindeki her türlü baskıya son vermek, hiç kimseye dinsel ayrıcalıkları tanımayan layık bir devlet düzenini getirmek ;

4) Demokratik halk iktidarının güvenliğini esas alan bağımsız yargı organlarını oluşturmak ;

5) Emperyalizmin, sömürgecilerin ve işbirlikçi yerel egemen sınıfların mülkiyetlerindeki yeraltı zenginlik kaynaklarını, devlet üretme çiftliklerini, enerji kaynaklarını, yabancı sermaye yatırımlarını, askeri üs ve tesisleri, bankaları, sigortaları, demir yollarını, posta telgraf, telefon kurumunu, dış ticareti, büyük iç ticareti, ormanları, nehir ve gölleri, büyük turistik tesisleri, radyo ve televizyon istasyonlarını kamulaştırmak ; ülke ekonomisi için gerekli olan yabancı sermayeyi sıkı denetim altında tut-

mak; ulusal sanayi özellikle ağır sanayi kurup geliştirmek, kamu sektörüne öncelik vermek, ülkenin kalkındırılmasını ve işgücü üretkenliğinin artırılmasını sağlayacak koşulları hazırlamak.

6) Küçük esnaf ve zanaatkarları, küçük ve orta sanayi girişimcilerini desteklemek, küçük ticareti koruyucu önlemler almak;

7) Tüm çalışanlara genel ve siyasi grevli, toplu sözleşmeli sendikalar haklar sağlamak, lokavtı yasaklamak ve sendikaların, işçi temsilcilerinin iş yerinin yönetim ve denetimine katılmalarını sağlamak; herkese azami sekiz saatlik işgünü uygulamak; ağır ve sağlıksız işyerlerinde çalışma sürelerini daha da azaltmak ve bu iş yeri koşullarını süratle iyileştirmek;

8) Kadınlara eşit haklar tanımak, eşit işe eşit ücret uygulaması getirmek; çocukların ve kadınların emeklerinin aşırı sömürülmesini, çocukların ağır işlerde çalıştırılmalarını yasaklamak;

9) Eğitim ve sağlık kurumlarını devletleştirmek ve devletin bu alandaki hizmetlerini tüm çalışanlara karşılıksız olarak götürmek; devlet tarafından tüm çalışanlara dinlenme tesisleri, çocuk yuva ve bahçeleri sağlamak; halkın konut sorununu çözmek; işsizliği ortadan kaldırmak için gerekli bütün önlemleri almak;

10) Büyük toprak mülkiyetine son verip topraksız ya da az topraklı köylülere toprak dağıtmayı, kamulaştırılan devlet üretme çiftliklerini, vakıf ve hazine arazilerini örnek kollektif tarım kooperatifleri haline getirmeyi, tarımsal üretimi modernleştirmeyi ve kırsal alandaki yaşam seviyesini yükseltmeyi amaçlayan toprak devrimini gerçekleştirmek; yoksul köylülüğün banka ve tefecilere olan borçlarını silmek, devrimden yana saf tutmuş olan zengin köylülerin mülkiyetlerine dokunmamak; orta köylülüğe devlet desteğini sağlamak; feodal ya da yarı-feodal kalıntıları feodal, aşiretçi ve gerici çağdışı ilişkileri tasfiye etmek; köylülüğe, tarımsal verimin yükseltilmesi için devlet desteği sağlamak; hayvancılıkla uğraşanlara, hayvancılığın verimileştirilmesi için devlet desteği sağlayarak devlet denetiminde örnek modern hayvan çiftlikleri kurmak;

11) Kürtçeyi, Kürdistan'da resmi dil olarak kabul etmek, diğeri ulusal azınlıkların da kendi dillerinde okuyup yazma ve konuşma haklarını tanımak; ırkçı-şoven asimilasyoncu eğitim sistemine son vererek eğitimi demokratik bir içeriğe kavuşturmak; bilimin, tekniğin gelişmesi için bilimsel çalışmalara her türlü devlet desteğini sağlamak;

12) Irkçılığı, şovenizmi ve gerici faşist ideolojileri yasaklamak, devrimden yana olan tüm kesimlere düşünme, örgütlenme ve propaganda, toplanma ve gösteri yapma özgürlüğü tanımak; 18 yaşından sonra herkese seçme, 21 yaşından sonra da seçilme hakkını tanımak;

13) Kürdistan'ın diğer parçalarında Kürdistan halkının ulusal demokratik hakları uğruna verdiği mücadeleyle işbirliği ve dayanışma içinde olmak ;

14) Dış politikada, emperyalizme onun askeri ve siyasi örgütlerine, silahlanma çabalarına karşı olmak, dünyada adil ve kalıcı bir barışın gerçekleştirilmesi uğruna mücadele vermek, değişik sistemli devletlerin barış içinde bir arada yaşama politikasına sahip çıkmak, komşumuz Sovyetler Birliği ve sosyalist sistemle kardeşçe bir işbirliği ve dayanışma içinde olmak; dünya halklarının bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyalizm uğruna verdikleri mücadeleleri desteklemek olmalıdır.

CEPHEYE NEREDEN BAŞLAMALI ?

Yoldaşlar,

Ulusal demokratik halk cephesinin kurulması önümüzde görev olarak durduğu bu dönemde cepheleşmeye gitmekten nereden başlamalı ? Bugün Türkiye Kürdistan'ında devrimden yana olan çeşitli sınıf ve tabakaların çıkarlarını temsil eden siyasi parti, örgüt ve gruplar var. Doğru ve geçerli olanı, Türkiye Kürdistan'ındaki tüm siyasal hareketlerin bir araya gelerek, şu ya da bu ölçüde devrimden yana olan tüm sınıf ve tabakaların çakışan ortak çıkarlarını formüle edecek bir program ve programı hayata geçirebilecek cephe organlarının oluşturulması üzerinde anlaşmalıdır. Ortak bir program üzerinde görüş birliği sağlanıp onu hayata geçirecek siyasal platform üzerinde anlaşıldıktan sonra sıfırdan başlayarak yukarıdan aşağıya doğru, adım adım cephenin örgütsel inşası süreci bugün ancak varolan siyasal güçlerle başlatılabilir. Ancak, içinde bulunduğumuz süreçte bazı siyasal güçler çağrıldıkları halde cephe görüşmelerine katılmayabilirler. Ya da bu görüşmeler sonucunda üzerinde çoğunlukla görüş birliğine varan bir cephe örgütlenmesine katılmayı reddedebilirler. Hatta cephenin kuruluş sürecinde varolmadıkları halde, gelecekte yeni yeni siyasal güçler ortaya çıkabilir. Böylesi gelişmeler karşısında doğru tutum ne olmalıdır ?

Kanımızca doğru olanı, bugün katılabilecek tüm siyasal güçler bir araya gelmelidirler. Gelmeyenlere karşı, onları görüşmeye çekebilecek ısrarcı tutumlar takınılmalı, görüşmelere tüm güçlerin katılımını engelleyen olumsuz zeminlerin yok edilmesi için çabalar sürdürülmelidir. Ancak bütün bunlara rağmen görüşmeler ya da cephe ortaklığına katılmamakta ısrar eden siyasal hareket veya gruplar olursa, elbetteki onlar gelmediler diye cepheyi oluşturmaktan vazgeçilmemelidir. Böylesi bir durumda

görüş birliğine varan güçler kendi aralarında bir cepheye gitmelidirler.

Bununla birlikte, onların oluşturacakları cephenin programı, oluşumu, içinde yaşanan koşullarda varolan ya da gelecekte ortaya çıkabilecek olan siyasal güçleri dışlayıcı sadece katılan güçlerle sınırlı olmamalıdır. Devrimin gerçek cephesi, belli bir anda yanyana gelmiş siyasal güçlerin üzerinde anlaştıkları programlarla sınırlandırılmaz. Cephe görüşmelerine katılan siyasal güçler çok ileri ve azami siyasal hedeflerde birleşseler bile programlarını buna göre değil, önümüzdeki devrim aşamasında devrimden yana tutum takınacak olan bütün sınıf ve tabakaların çıkarlarına göre belirlemek durumundadırlar. Çünkü cephe programı, belli bir dönemde yanyana gelmiş siyasal güçlerin pazarlıkları üzerinde değil içinde yaşanan ekonomik, sosyal ve siyasal koşullardaki sınıfsal mevzilenmeye, sınıflararası güç dengelerine göre biçimlenmek durumundadır. Program böylesi perspektiflerden yoksun olduğu zaman oluşacak siyasal platform ulusal demokratik halk cephesi olmaz, Kürdistan devriminin çeşitli sorunlarında görüş birliğine varmış olan bazı siyasal hareketlerin ittifak anlanundaki siyasal birliği olur.

Devrimden yana olan bütün sınıf ve tabakaların çıkarlarını ifade eden bir program ve ona uygun bir cephe kurulduğu zaman hem kuruluş döneminde varolan hem de gelecekte ortaya çıkabilecek olan siyasal hareketleri dışlanış olmaz. Böylesi bir programa rağmen bazı siyasal güçler cepheye katılmamakta ısrar ettikleri zaman ise cephe örgütümün onları kendi sınıf tabanlarından tecrit ederek sınıf tabanlarını çekebilme olanakları doğar.

Bilindiği gibi, günümüze kadar Türkiye Kürdistan'ındaki siyasal güçler arasında siyasal iktidara alternatif bir cephe konusunda her hangi bir adım atılmış değil. Geçmişten beri atılmakta olan adımlar hep siyasal güçbirliğine yönelik olmuştur. Güçbirliği yolunda ilk ciddi adım geçtiğimiz yıllarda; 12 Eylül 1980'deki askeri faşist darbeden önce partimiz, Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları (KUK) ve Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi (TKSP) arasında oluşturulan Ulusal Demokratik Güçbirliği (UDG) oldu. 12 Eylül darbesinden sonra da bir dizi görüşmelerden sonra başlayan ve halen program ve oluşum biçimini üzerine tartışmaları sürdürülen bir güçbirliği çalışması var. Halen görüşmeleri sürdürülmekte olan güçbirliği çalışmalarına partimiz, TKSP, KUK, Ala Rızgari ve TEKOŞİN katılıyor. Güçbirliği çalışmalarına Rızgari ve Apocular'ın da katılmaları doğrultusunda bazı siyasal güçlerden öneriler geldi. Beşli platform olarak güçbirliği çalışmalarına katılması doğrultusunda yapılan ö-

neriyi Rızgari'nin kendisi reddetti. Apocular'ın platforma katılması doğrultusundaki öneriye ise Partimiz başından beri karşı çıktı.

Günümüzde sürdürülmekte olan güçbirliği çalışmalarının değerlendirilmesine geçmeden önce geçtiğimiz yıllarda bizim de içinde yer aldığımız "UDG Olayı"na değinmekte yarar var.

Hatırlardadır, UDG, üç siyasal hareket tarafından deklare edilen bir program etrafında oluşturulan uzun süreli bir işbirliği platformu idi. Üç siyasal hareketin üzerinde anlaştıkları, örgütsel yapıyı ve iç işleyişi belirleyen bir iç tüzüğe sahipti. Merkezi düzeyde ve çeşitli yörelerde de alt düzeyde geçici organları oluşturulmuştu. Bütün organlarda siyasal hareketler eşit düzeylerde temsil ediliyorlar ve kararlar oybirliğiyle alınıyordu. Fakat UDG uzun ömürlü olmadı. Birkaç ay süren çalışmalardan sonra siyasal hareketlerden birinin güçbirliğinden çekilmesi üzerine UDG fiilen dağıldı.

UDG'nin uzun sürede çalışabilecek bir organ olarak hayata geçirilememesinin ve erken dağılmasının pek çok nedenleri var. Bu nedenleri ana hatlarıyla ve öz olarak belirtmeye çalışırsak şu sonuçlara varmak mümkündür :

Birincisi; herşeyden önce UDG aceleye getirildi. Güçbirliği içinde yer alan siyasal hareketler arasında işbirliği ve dayanışmayı mümkün kılacak gerekli güven ortamı ve mücadele zemini yaratılmadan deklarasyon ilan edildi ve güçbirliği hayata geçirilmeye çalışıldı.

Diğeri; deklare edilen program, her üç siyasi hareketin asgari ortak görüşlerini ifade etme bakımından kendi içinde tutarlı bir içeriğe sahip değildi. Program hedefleri , bir ya da iki siyasal hareket etrafından benimsendiği halde üçüncü tarafça benimsenemeyecek anlayışları da içeren eklektik bir yapısı vardı deklarasyonun. Böyle olunca da daha yayınlanır yayınlanmaz, hem tek tek bazı siyasal hareketlerin kendi içinde tepkilerle karşılaştı hem de bizzat taraflar arasında ardı arkası kesilmeyen polemiklere yolaçtı. Ayrıca UDG deklarasyonunun eklektizmi sadece taraf olan siyasi hareketlerin anlayışlarıyla çelişmesinden gelmiyordu. UDG'nin kendisini siyasal iktidara alternatif bir devrim cephesi görmediği halde, ancak devrimle çözülebilecek sorunları da önüne program hedefleri olarak koymuştu ve bu nedenle de ayrıntılarına kadar varan teorik ve siyasal belirlemelere girmişti.

"UDG Olayı"nın en büyük yanlışlıklarından biri de, kendisini Türkiye Kürdistan'ındaki tüm ulusal demokratik güçlerin platformu olarak göstermesine rağmen daha başından beri platformda yer alabilecek olan bazı ulusal demokratik güçleri dışalamasıydı. Bu da UDG'nin sınırları

nun dar kalmasına, dıştalanmış güçlerin geniş tepkilerini çekmesine yol açtı ve UDG'nin hayata geçirilmesi çabalarını zaafa uğrattı.

UDG'nin ömrünün kısa olmasına yol açan bir başka neden de onun daha kendi oluşumunu tamamlanmadan Türkiye'deki devrimci demokratik güçlere Türkiye çapında güçbirliği platformu önermeye kalkışmasıdır. Olayın bu yönü de, UDG içinde yer alan siyasi hareketler arasında geniş ve sert tartışmalara yol açtı. Yapılan tartışmaların izlediği yol, güçbirliğinin dağılma sürecini hızlandırdı.

UDG taraflarının sorunları sürekli dar çerçevede ve sektör tutumları içinde ele almaları ve özellikle TKSP'nin güçbirliğine ortak bir mücadele platformundan ziyade dar grupçu, günübirlik bir politikayla yaşaması da bu birliğin en büyük zaaflarından birisidir.

Öte yandan UDG, Türkiye Kürdistan'ında uzun vadeli işbirliği anlamında ilk adımdı. Geçmişte deneyimleri bize ulaşabilecek bu yönde herhangi bir adım atılmamıştı. Birlik yolundaki deneyimsizlikler de bu birliğin yeterli olgunlukta oluşturulmasını engelledi.

Bütün bu saymaya çalıştığımız gelişmeler UDG'nin uzun ömürlü olmamasına ve kısa bir süre içinde fiilen dağılmasına yol açtı.

Günümüzde sürdürülen güçbirliği ise, UDG'den pek çok bakımdan farklı özellikler taşıyor. Herşeyden önce, birlik platformuna, katılabilecek tüm siyasal örgüt ve gruplar çağrılmış durumda. Ayrıca sürdürülmekte olan güçbirliği çalışmaları, uzun vadeli bir siyasal işbirliğini amaçlamasına rağmen Kürdistan'da bir cephenin kurulmasını da önüne görev olarak koyuyor. Yani bugünkü güçbirliği çalışmalarının hedefi Kürdistan'daki tüm ulusal demokratik güçler arasında güçbirliğine ve giderek cepheye gitmektir. Programını ve çalışmalarını böylesi bir sürece göre biçimlendirmeyi esas alıyor. Bu anlamıyla halen çalışmalarını sürdürmekte olduğumuz güçbirliği platformuna, cepheye geçiş sürecinin örgütsel biçimi gözüyle bakılabilir.

Buraya gelmişken bazı noktalar üzerinde düşüncelerimizi daha da açmakta yarar var. Halen sürdürmekte olduğumuz güçbirliğinin yukarıda öz olarak belirttiğimiz bir çerçevede ele alınmasını, çalışmalara katılan bütün taraflar da prensip olarak benimsemiş bulunuyorlar. Fakat pratikte sürdürülen çalışmalardan bizim çıkarabildiğimiz kadarıyla güçbirliğini ancak devrim cephesinin yüklenebileceği görevlerle yüklemek isteyen anlayışlar var. Oluşturulmak istenen platform ilk anda bir cephe olmamasına rağmen, cephe programları platforma öneriliyor. Böylesi bir anlayışla gelenler, buna karşın, güçbirliğinin önüne cepheye gitme sorununu, çözülmesi gereken somut bir sorun olarak koymayı ele

almaya yanaşmıyorlar. Böylece onların anlayışlarını benimsemeye kalktığımızda, güçbirliği hem bir cephe olmayacak ama cephenin görevlerini önüne program hedefleri olarak koyacak öte yandan da soyut düzeyde ilkesel olarak cepheye gidilmesi gerektiğini kabul edecek ama, cepheye gitme görevini somut bir görev olarak koymayacak.

Yoldaşlar,

Böylesi bir anlayış hem tutarsızlık hem de halk kitlelerini kandırma anlamına gelir. Biz, oluşturacağımız birliğin çerçevesini ne ise, hangi görevleri önüne koyabiliyorsa programını da ona göre tespit etmesinden ve kitlelere de böyle açıklamasından yanayız. Ayrıca bu birlik, cephe oluşturmayı somut pratikte görev olarak önüne koyabilir ve koymalıdır. Böylesi bir olanak olduğu halde pratik görev değil de ilkesel ve soyutta cepheye gitme gereği ilan etmek gerçekçi olmaz. Ve kitleler açısından da hiçbir anlam ifade etmez.

Güçbirliği ve cephe konusunda son bir noktaya daha değinmek gerekiyor. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Apocular'ın da güçbirliği platformuna alınmalarına ilişkin çeşitli çevrelerce öneriler getirildiği halde Partimiz onların böylesi bir platforma alınmalarına karşı çıktı. Bu tür öneriler, hem güçbirliği platformunda, hem de platform dışından bazı siyasal çevrelerce zaman zaman tekrarlanıyor. Hatta, Apocular konusunda bizi biraz fazla sekte ve abartmacı olarak suçlayanlar da olmuyor değil. Bizim Apocular konusundaki tutumumuz nedir ? O sorunu da burada belirtmekte yarar var.

Bilindiği gibi daha ortaya çıkışından beri, Partimiz Apoculuğu küçük burjuva sınıf temelinde dayalı bir hareket olarak değerlendiriyor. 12 Eylül darbesinden önce küçük burjuva maceracı niteliğinden dolayı Apoculuk, bireysel teröre dayanan şiddet eylemleriyle tamamiyle halkın karşısında yeralan bir konuma geldiğinden; Kürdistan'daki tüm ulusal demokratik güçleri "hain" ilan edip onları hedef seçtiğinde, Apoculuk hakkında ilk köklü sayılabilecek değerlendirmeleri Partimiz yaptı. Partimiz o dönemde Apocu hareketi karşı-devrimci bir konumda değerlendirirken salt onların bireysel terörist maceracı eylemlerinden hareket etmiyordu. O günkü koşullarda Apoculuk, öylesine bir noktaya gelmişti ki; kendisi dışında hiç kimseye hayat hakkı tanımamayı esas almıştı. Başta Partimiz olmak üzere Kürdistan'daki bütün devrimci demokratik güçleri "sömürgeci burjuvazinin uşakları, ajanlaşmış yapı ve kurumlar" olarak suçluyor ve bunları kendi mücadelesinin baş hedefi olarak seçiyordu. Bu anlayışla Apoculuk, onlarca devrimciyi katletti. Böylesi bir anlayışla sahip olduğu ve kendisi içinde yer almayan herkesi "hain" ilan

ettiği için de Apoculuğun başka yurtsever güçlerle birlik ya da ittifak diye bir derdi yoktu.

Apoculuk yalnız devrimcilere, ilerici yurtsever örgütlere karşı, kanlı saldırgan bir siyaset izlemekle kalmadı. Aynı tavrını, herhangi bir politik hareketle uzaktan yakından ilişkileri olmayan halktan kimselere karşı da sürdürdü. Kim Apoculuğu eleştirirse bu, Apoculuğun onu, MİT ajanı, sömürgecilerin uşağı olarak suçlamasına yetti. Apoculuk kendisiyle beraber çalışmak istemeyen ya da belli bir süre kendisiyle çalıştığı halde ayrılmak isteyen herkesi ajan olarak suçladı ve gücü yetip eli yettiğikçe onları katletti.

Apoculuk, devrimci kavga adına Kürdistan'daki aşiret çatışmalarını kavgalarını alevlendirdi. Bir aşiret ya da toprak ağasıyla birleşerek, onun çıkar çelişkisi içinde olduğu aşirete ya da toprak ağasına karşı silahlı çatışmalara girdi. Bu tür çatışmalarda Apoculuk yüzlerce köylünün ya da başka emekçilerin kanına girdi. Apoculuğun yarattığı aşiretlerarası çatışmalar, aşiret reisleri ve toprak ağalarının egemenliklerini pekiştirmelerine yaradı. Çatışmaları fırsat bilen toprak ağaları ya da sömürgeci güçler, Kürdistan köylüleri ve diğer emekçileri üzerindeki baskı ve terörlerini artırdılar. Bütün bu gelişmeler nedeniyle binlerce Kürt ailesi köyünü, kasabasını bırakıp batının metropol kentlerine ya da başka yörelere göç etmek zorunda kaldılar. Faşist terörün giremediği Kürdistan şehirlerinde de Apocu terör nedeniyle halk sokağa çıkamaz oldu. Apoculuğun bu eylemlerine karşı, sömürgeci burjuvazi göz yumdu, hatı karışıklığı daha artırmak için içine ajan-provokatörler soktu.

Böylesi bir "anarşi" ve terör ortamı yaratan, Kürdistan halkının ulusal demokratik mücadelesi açısından böylesi tehlikeli bir konuma gelen Apoculuk, 12 Eylül 1980'de askeri faşist darbe geldiğinde hiç bir ciddi direniş göstermeyerek çözümlere uğradı. Apoculuğun yapısından gelen sakat örgüt anlayışının doğal sonucu olarak yüzlerce militan ve sempatizan cuntanın eline düştü. Apoculukla uzaktan yakından ilgisi olan, kendisine en ufak yardımda bulunan binlerce köylü gözaltına alındı, tutuklandı. Yüzlercesi dışarı kaçtı. Küçük burjuva kaypaklığı, geri bilinç seviyesi, inançsızlık, yakalananların hemen hemen tümüne yakın bölümünün işkencehanelerde, mahkemelerde çözümlerine neden oldu. Elbetteki Apocu hareket içinde yer alıp da, sömürgeci burjuvaziye, faşizme teslim olmayanlar da çıktı. Yaptıkları eylemler yanlış olduğu halde (eylemlerinin yanlışlığını bir yana bırakıyoruz) yaptıklarını savunanlar, Kürdistan halkının kurtuluş mücadelesine inançlarını sonuna kadar yitirmeden bu uğurda ölümü göze alanlar da oldu. Partimizin bun-

lara karşı tutumu açıktır. Geçmişte yaptıkları yanlışları, kötülükleri eleştireceğiz ama, onların ölümü bile göze alan bu yiğitliklerini öveceğiz. Bunlar Kürdistan halkının ölümsüz evlatları arasında yerlerini alacaklar. Fakat binlerce tutuklunun arasından bu tür fedakarlık ve yiğitlikleri gösterebilenler bir elin parmak sayısı kadar az oldu. 12 Eylül darbesiyle yaşanan gelişmeler, bizim geçmişte Apocu hareket hakkında yaptığımız değerlendirmelerin doğru olduğunu gösterdi.

Ama yoldaşlar, biliyorsunuz ki küçük burjuvazi istikrarlı homojen bir sınıf değil. Bu nedenle de küçük burjuva hareketlerinin sürekli istikrarlı bir konumları da olamaz. İşçi sınıfı ile burjuvazi arasında, ilerici devrimci konum ile gericilik arasında yalpalayıp durma, bir koldan diğer kola savrulma, küçük burjuva hareketlerin tipik karakterlerindedir. Küçük burjuvazi sonuna kadar devrimci bir sınıf olmadığının gibi, her hal ve şartta gerici, karşı-devrimci konumda da kalmaz.

12 Eylül darbesinden sonra aldığı ağır yenilgi ve mücadeledeki iflası, geçmişte kendilerine ilişkin savunduğumuz düşüncelerin bir doğrulanması, Apoculuğu bir takım yeni durumlarla karşı karşıya getirdi. Şimdi, Apoculuk tutarsız bir tavırla da olsa geçmişte bazı yanlışlar yaptığını ve halkın mücadelesine zarar verdiğini kabul eder görünüyor. Halen Kürdistan'daki devrimci demokratik güçler hakkında asılsız suçlamalar getirmesine rağmen açıktan açığa onlara karşı şiddete baş vurmaktan vazgeçmiş olduğunu ve birlik istediğini göstermeye çalışıyor. Hatta 12 Eylül öncesinde tümünden sosyal şoven olmakla suçladığı Türkiye'li devrimci, ilerici demokratik güçlerden bazılarıyla bugün bir cephe içinde yer alıyor.

Hiç kuşkusuz olumlu gibi görünen bütün bu yanlışların pek çok sakatlık ve yanlışlıkları var. Hatta bir yandan bu yanlışları gösterirken başka bir yandan da geçmişte yaptığı yanlışlık ve kötülüğe sahip çıkıyor, onları masumane bir takım davranışlarmış gibi ele alıyor. Özellikle son zamanlarda, yayın organlarında ileri sürdüğü düşüncelerle tekrar eski tutumlara dönme eğiliminde güçlü belirtiler gösteriyor.

12 Eylül'den bu yana Apoculuğu yakından izleyen Partimiz, bugüne kadar ortaya koyduğu davranışlarla Apoculuğun hiç olmazsa küçük burjuva anlamda bir akıllanmaya gittiğini, halkın çıkarlarını büyük ölçüde zedeleyen tutumları tamamiyle terkettiğini somut olarak ortaya koyamadığını inancındadır. 12 Eylül'den sonra kendisinde meydana gelen gelişmelerin gerçekten "akıllanma"dan mı yoksa zaten bir şey yapamadığından mı edildiği belli değil. Hele son zamanlarda eskiye dönme yolundaki eğilimleri, bu kuşukumuzu artıran nedenlerdir. Eğer gerçekten

Apocu hareket sırf devrimcilere artık saldıramıyor diye cinayet işlemekten vazgeçmişse bu onun olumlu konuma gelmiş olduğu anlamına gelmez.

İşte bugüne kadar Partinizin, Apocuların güçbirliği platformuna alınmasına karşı çıkışının nedeni bunlardır. Partimiz, içinde bulunduğu süreçte de yukarıda izah etmeye çalıştığımız konumunun devam ettiği görüşündedir. Ama her şeye rağmen Apoculuğun küçük burjuva ilerici bir konuma gelebileceğini iddia etmiyoruz. Böylesi bir iddia herşeyden önce bilime, diyalektige aykırı olur, dogmatizm olur. Apoculuk geçmişteki yanlışlık ve kötülüklerini terkettiği kanısını ve güvenini yarattığı an Partimiz onunla işbirliği, güçbirliği yapmaya hazırdır. Güven derken, elbetteki salt bize güven versinler demiyoruz. Kürdistan'daki tüm ulusal demokratik güçlere ve herşeyden önce Kürdistan halkına bu güveni vermelidirler. Güven sorunu nasıl oluşacak ? Elbetteki biz Apoculardan komünistçe bir özeleştirici beklemeyiz. Gerçek bir özeleştirici yapma dürüstlüğü ve cesareti ancak komünistlerde olur. Bu nedenle küçük burjuva bir hareket olan Apoculuk, özeleştirici bile yaparken kıvırp duracak, binbir dereden su getirecek, hatta geçmişte kötü konuma düşmüş oluşunu bile diğer devrimci güçlere yükleyecektir. Bu nedenle esas önemli olan onun pratikte ve geleceğe ilişkin düşüncelerinde alacağı konumdur. Bu da onun pratiğinden ortaya çıkacaktır.

KÜRDİSTAN'IN DİĞER PARÇALARIN- DAKİ SİYASAL GELİŞMELER VE DÖRT PARÇADAKİ ULUSAL DEMOKRATİK GÜÇLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER SORUNU

Yoldaşlar,

İçinde bulunduğumuz aşamada, ülkemizin parçalanarak sömürgeleştirilmiş olmasının, önümüze bir takım spesifik görevler koyduğunu, parçalanmışlığın ulusal demokratik halk devrimi mücadelesine bazı özgüllükler kazandırdığını daha önceki bölümlerde ele alarak belirtmiştik. Suni parçalanmışlığı ve her parçanın başka bir sınıfsal, siyasal egemenliğinin altına girmiş olmasını; buna bağlı olarak da diğer parçalardaki sınıfsal mevzilenme ve sınıflararası güç dengelerinde farklı biçimlenmelerin her parçadaki mücadelenin en azından içinde bulunduğumuz koşullarda farklı bir seyir izlemesine yol açtığını da vurgulamaya çalışmıştık. Bu farklı seyir, bütün parçalardaki toplumsal süreçlerin belirleyicilik anlamında birbirine bağlı olarak gelişme olanaklarını ortadan kaldırıyor. Dolayısıyla bir parçadaki devrimin başarıya ulaşması direkt olarak diğer parçaların kurtuluşunu getirmedeği gibi onların devrimci muhalefetlerinin gelişmesi üzerinde belirleyici bir rol de oynamıyor. Toplumsal biçimlenmenin objektif gelişme süreçlerinin farklı seyirler izlemesi, dört parçanın kurtuluş mücadelesini tek bir program çerçevesinde formüle eden dört parçada tek bir partinin kurulması koşullarını, içinde yaşadığımız süreçte ortadan kaldırıyor. Örgütlenme ve dolayısıyla proletarya partisinin oluşturulması subjektif bir olaydır. Subjektif gelişme ve olgular ancak objektif gelişme süreçleriyle uyumlu oldukları sürece toplumun devrimci yoldan dönüşümüne katkıda bulunur. Aynı şekilde subjektiviteyi, toplumsal gelişmenin objektif sürecinin karşısına çıkarmak, tarihsel determinizmi red ve dolayısıyla da iradeci bir anlayış olur.

Öte yandan daha önce şunu belirttik ki parçalardaki gelişmeler bir-

birlerini belirlemedikleri halde çok yakından etkiliyorlar. Böylesi koşullarda Kürdistan'ın dört parçasındaki siyasal hareketlerin görevi, etkileşim sürecini hızlandıracak ve giderek etkileşimlerin belirleyici konumlara yükselebilmesine katkıda bulunacak subjektif koşulları hazırlamaktır. Subjektif koşulların hazırlanması, objektif süreçle uyumlu onu geliştireci olmalıdır.

Subjektif koşulları hazırlama yolundaki devrimci inisiyatifin gereklilik ve zorunluğu iki açıdan ortaya çıkıyor: Parçaların karşılıklı olarak birbirlerini etkilemeleri bizim irademizin dışında objektif olarak vardır. Bunun iradi olmadığını bizim gibi, emperyalizm ve sömürgeci güçlerde, Kürdistan'ın dört parçasındaki egemen sınıflar da biliyorlar. Bu nedenle birincisi, emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı bütün parçalardaki ulusal demokratik mücadelenin sağlıklı yoldan gerçek kurtuluşa gidebilmesi açısından bu zorunludur. Yani parçalar arasındaki ulusal demokratik mücadele ve bunun siyasal güçleri arasında mümkün olan işbirliğine ve dayanışmaya gitmesi, sömürgeci egemen sınıflara ve emperyalizme karşı olan yönü ve dolayısıyla da oluşan hedefe karşı uluslararası düzeyde en geniş dost ve müttefik güçlerin kazanılması açısından zorunludur. Çünkü parçalar arasındaki etkileşim sürecini objektif olduğunu sömürgeciler de emperyalistler de çok iyi biliyorlar ve onlarda kendi çıkarları doğrultusunda sürece müdahalede bulunuyorlar, birbirleriyle işbirliğine gidiyorlar.

İkincisi, böylesi bir devrimci inisiyatif Kürdistan'ın dört parçasındaki sınıflararası çıkar çelişkisi ve mücadelesi açısından zorunludur. Egemen sınıflar, kendi sınıf çıkarları doğrultusunda gelişmeye müdahale ediyorlar. Onlar parçalar arasındaki ilişkileri kendi çıkarları doğrultusunda biçimlenmesi için diğer parçalardaki egemen sınıflarla ve hatta sömürgeci egemen sınıflarıyla işbirliğine gidiyorlar. Öyleyse bütün parçalardaki emekçi sınıf ve tabakaların çıkarları açısından da, yani Kürdistan'daki gelişmelerin egemen sınıfların değil de emekçi sınıf ve tabakaların çıkarları doğrultusunda biçimlenmesi açısından da devrimci inisiyatif ve subjektif koşulları yaratma mücadelesi zorunludur.

Buna göre içinde yaşadığımız koşullardaki siyasal gelişmeleri; tek tek her parçadaki ulusal demokratik mücadelenin vardığı boyutları değerlendirerek ona göre tavır belirlemek gerekiyor.

Türkiye Kürdistan'ında faşist diktatörlüğün işbaşına gelmesinden sonra giriştiği karşı-devrimci saldırılar karşısında ulusal demokratik muhalefetin önemli ölçülerde bastırılmış olduğu günümüzde Irak Kürdistan'ında ve İran Kürdistan'ında Kürdistan halkının ulusal demokratik

hareket silahlı mücadele aşamasını yaşıyor.

Irak Kürdistan'ında burjuva-feodal öncülüğün hareketi yenilgiye götürdüğü 1975 yılından bu yana mücadele en doruk noktaya varmış bulunuyor. 1975 yenilgisinden bu yana Irak Kürdistan'ında küçük senemeyecek siyasal gelişmeler oldu. Yenilginin hemen ardından küçük burjuva yurtsever devrimciliği dağlara çıkarak silahlı mücadeleyi başlattılar. Silahlı mücadelenin başlaması karşısında 1975 yenilgisinin gerici burjuva-feodal önderleri, ulusal demokratik mücadele ateşinin sönmediğini göreyerek, hareketin öncülüğünü ellerine geçirebilmek için yeniden örgütlenmeye gittiler. Fakat geçmiş yenilgiden dolayı prestijinin sarsılmış olduğunu çok iyi bilen gerici burjuva-feodal önderlik ilk dönemde bizzat kendisi ön plana çıkmaya cesaret edemedi. Hareketi toparlama çabalarını, bazı burjuva ve küçük burjuva milliyetçi aydınları ön plana çıkararak sürdürmeye başladı. Yeniden örgütlendirilen hareket bir yandan Irak Kürdistanı'na yerleşmeye çalışırken öbür yandan kendi inisiyatifi dışında silahlı mücadeleye başlayan küçük burjuva yurtsever hareketi bastırma için ona karşı silahlı saldırılara geçti. Bu saldırılar da ve ona bağlı olarak çıkan çarpışmalarda 1976'dan bu yana süren silahlı mücadele boyunca Irak Baas rejiminin bile katlemediği sayıda insan katledildi. Kürdistan halkının yetiştirdiği onlarca önder kadro, yüzlerce yurtsever devrimci peşmerge şehit oldu. Küçük burjuva yurtsever hareketin önderlerinin istikrarsızlıkları, burjuva feodal öncülüğün yarattığı provakasyon ortamına çekilmeleri ve giderek sonuçta kendileri de aynı yöntemleri kullanmaya başlamaları, burjuva-feodal öncülüğün yönlendirdiği hareketin yeniden toparlanıp güçlenmesine olanak tanıdı. Burjuva-feodal öncülük, güçlenmeye başlayınca hareketi doğrudan doğruya kontroluna almak için içindeki burjuva ve küçük burjuva milliyetçi yurtseverleri tasfiye etme yoluna gitti. Bu olay Irak Kürdistan'ında yeni siyasal gelişmelere yol açtı. Ancak aynı dönemde İran'da Şahlık rejiminin yıkılması burjuva-feodal öncülüğün geçmişten beri dayanageldiği gerici dayanağı yoketmişti. ABD emperyalizmi, Irak'taki sömürgeci Baas rejimini sağa çekmekle emperyalizmle işbirliğinin koşullarını yaratmak için zaten daha 1975'te hareketten desteğini çekmişti. Bu durumda, burjuva-feodal öncülük Irak Kürdistan'ındaki öncülüğünü yitirmemek için kendisine yeni bir konum vermeye çalıştı. Bir yandan, İran'da Humeyni'nin önderliğindeki dinsel rejimle ilişkiye geçerken, öte yandan Irak'ta başta Irak Komünist Partisi olmak üzere Irak'lı yurtsever muhalif güçlerle ittifaka gitti. İçinde bulunduğumuz ayın başına kadar iki yurtsever cephe vardı. İki ayrı cephenin kurulmuş olmasının en büyük belirleyici

nedeni Irak Kürdistan'ındaki siyasal hareketler arasında geçmişten günümüze dek süren silahlı çatışmalar ve bunun doğurduğu olumsuz ortamdı. Hiç kuşkusuz bu çatışmalar, sınıf mücadelesinin bir ürünü ve ulusal demokratik mücadeleye kimlerin öncülük edeceği sorunuydu. Ancak çatışmaların ard arda sürmesi hem Kürdistan'ın her dört parçasında hem de bölgenin ilerici güçleri arasında büyük tepkiler doğurdu. Kürdistan halkı açıktan açığa böylesi çatışmalara karşı olduğunu dile getirdi, getiriyor.

İçinde bulunduğumuz dönemde, Irak, ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalımın en derinini yaşıyor. İki-buçuk yıldan fazladır süren İran-İrak savaşı ekonomiyi daha kötü bir noktaya getirmiş, Irak sömürgeci Baas rejimine karşı geniş bir muhalefet oluşmuştur. Irak'taki iktidar açıktan açığa sallanıyor. Ancak Irak'taki muhalefet güçlerinin bugüne kadar biraraya gelmemeleri ve özellikle devrimci mücadelenin en doruk noktada olduğu Irak Kürdistan'ındaki silahlı çatışmalar, bir bütün olarak muhalefetin bir cephede birleşerek rejimi yıkmaya yönelmesini engelliyordu. Geçtiğimiz aylarda silahlı çatışmaların durdurulması doğrultusunda içten ve dıştan oluşan ciddi tepkiler ve güçlerin karşılıklı olarak görüşmeleri sonucu çatışmaları kesme doğrultusunda zenünlere oluştu. Ve Şubat ayının başında Irak ve Irak Kürdistan'ındaki tüm komünist, yurtsever, devrimci muhalif güçler "Irak'a demokrasi, Kürdistan'a gerçek özerklik" hedefi etrafında tek bir cepheye gittiklerini ilan ettiler. Eyer ilan edilen cephe kağıt üzerinde kalmaz da, mücadelenin bütün alanlarında da gerçekten hayata geçirilirse bu, Irak ve Kürdistan halklarının en büyük kazanımları olur. Irak'taki Baas rejiminin yıkılması an meselesidir. İşbaşında bulunan iktidarın yerine geçebilecek tek devrimci alternatif kurulan yeni cephenin güçleridir. Elbetteki cephe güçlerinin dışında da, bazı iç ve dış güçler yıkılacak iktidarın yerine kendi alternatiflerini dikmek istiyorlar, ama bu alternatifler Saddam rejimine karşı savaşan halkların gerçek çıkarlarını temsil edebilme durumunda değil. Bu nedenle Partimiz, kurulan cepheyi gerçek anlamıyla hayata geçirmeyi, mücadeleye atılım kazandırabilecek belirleyici bir adım olarak görüyor, onu açıkca destekliyor. Kurulan cephenin başarıya ulaşması için Partimiz yapabileceği her türlü maddi ve manevi desteği yapmaya hazırdır. Dün olduğu gibi bugün de Irak'lı komünistler ve Kürdistan'lı yurtseverlerle dayanışma, kardeşçe ve dostça işbirliği içinde olmaya devam edeceğiz.

Yoldaşlar,

Bugün, Irak'ta kurulan cephe içinde rol alan Irak Kürdistan'ı De-

mokrat Partisi (IKDP) aynı zamanda Irak Kürdistan'ında en önemli güçlerden biri durumuna gelmiştir. IKDP yöneticileri, geçmişte, halkımıza ihanet eden ve onun mücadelesine yenilgiye uğratan gerici işbirlikçi anlaşmalara gittiler. Halkımızın çıkarlarını ABD emperyalizmi ve Şahlık rejimine feda ettiler. Ülkemizdeki ve bölgedeki ilerici yurtsever hareketlere karşı konum alarak bölge gericileriyle ittifaklara gittiler. 1975 yılından sonra dirilme kavgası veren Irak Kürdistanı'ndaki yurtsever güçlere . bugüne kadar saldırı durdular.

Onlar halen de Irak Kürdistanı'nda kendilerinin dışında siyasal hareketlerin oluşmasına devrimci, ilerici güçlerin örgütlenmelerine tahammül etmiyorlar, onları imha etmek için sürekli çaba sarfediyorlar. IKDP Irak Kürdistanı'nın dışındaki parçalarda da bu tür gelişmelere karşı saldırılarda bulunuyor. İran Kürdistanı'nda sürdürdüğü silahlı saldırılar henüz durmuş değil. Partimiz bu tür tutumların kesinlikle emperyalizme, bölge ve ülke gericiliğine hizmet ettiği görüşündedir. IKDP, burjuva milliyetçi bir harekettir. Burjuvazinin ve toprak ağalarının Kürdistan pazarına egemen olma özlemlerinin ürünü olarak varlığını sürdürüyor. Onun bu karakteri, Kürdistan'da komünist, devrimci, ilerici anti-emperyalist hareketlerin oluşup gelişmesine karşı aşırı saldırgan bir tutum almaya zorluyor. Hatta bu nedenle geçmişte olduğu gibi zaman zaman emperyalizm ve bölge gericiliğiyle uzlaşmasına bile götürüyor kendisini. IKDP'nin bu tür tutum ve çabalarına karşı sürekli mücadele etmek hem partimizin hem de tüm devrimci demokratik güçlerin görevidir.

Ama öte yandan son bir kaç yılda uluslararası, bölge ve Irak Kürdistanı'nda meydana gelen gelişmelerin IKDP'yi emperyalizm ve bölge gericiliğiyle işbirliğine geçmekten vazgeçirip Irak ve Irak Kürdistanı'ndaki ulusal-demokratik güçlerle bir cephe içinde birleşmeye zorlamış olmasını partimiz olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyor. IKDP bugün komünistler de dahil Irak ve Kürdistan'daki bütün yurtsever güçlerle işbirliği yapmış durumda. Bu, onun gerici işbirlikçi milliyetçi konumunu terk ederek demokrat burjuva milliyetçi konuma doğru geliş yönünde ileri bir adım olarak değerlendirilmelidir. IKDP'nün şimdilik kendisi dışında da siyasal güçlerin varlığına tahammül etmeye başlayacağını gösteriyor olması bir olumluluktur. Ama açıktır ki, günümüzde bu olumlu gelişmenin sürüp sürmeyeceğinin açık güvencesi yoktur. Halen yer yer saldırıları terketmediği ortada. Partimiz, IKDP'nin demokrat, burjuva milliyetçi konuma gelme yolundaki adımlarını olumlu olarak değerlendirirken onun gerici yanlarıyla da savaşmaya devam edecektir.

İran Kürdistanı'na gelince... Kürdistan'ın bu parçasında Mahabat

Cumhuriyeti'nin yıkılmasından bu yana süren durgunluk 1979'da İran'ın tümünde alevlenen devrim ateşiyle birlikte bozulmaya başladı. İran Kürdistan halkı da, diğer halklar gibi monarko-faşist Şah rejimine karşı kitlesel olarak ayaklandı ve Şahlığın alaşağı edilmesinde önemli rol aldı. İran'da, Humeyni yönetiminin işbaşına gelmesinden sonra, İran Kürdistanı'ndaki mücadelenin başını çeken İran Kürdistan Demokrat Partisi (İ-KDP) "İran İslam Cumhuriyeti çerçevesinde Kürt halkına otonomi" talebini getirdi. Ancak bu talep Humeyni yönetimince reddedildi. Buna karşı İran Kürdistan Demokrat Partisi "otonomi hakkı"nu alıncaya dek silahlı mücadeleyi sürdürme kararı aldı. İslam Cumhuriyeti'nin ilk iki yılı boyunca İ-KDP'nin sloganı "İslam Cumhuriyeti çerçevesinde Kürdistan'a otonomi" talebiydi. Ancak dinsel yönetim, işbaşında kaldıkça yönetime karşı sağdan ve soldan muhalefetler yükselmeye başladı. Dış politikada anti-emperyalist ve anti-siyonist bir politika izleyen yönetim, içte İslam kurallarını esas alan bir rejim yerleştirdi. Bu pek çok çağdaş, demokratik hak ve özgürlüklerin yasaklanmasını, çeşitli ulus ve azınlıkların ulusal demokratik haklarının yok sayılmasını beraberinde getirdi. İran-Irak savaşı da ülke ekonomisinin gerilemesine, yaşam koşullarının kötüleşmesine yolaçtı. Bütün bunlar başta Kürt halkı olmak üzere, İran'ın diğer halklarından emekçilerin hoşnutsuzluklarının artmasına, muhalefet odaklarının artmasına yolaçtı. Öte yandan daha devrimin ertesinde, çıkarlarını büyük ölçüde yitiren emperyalistler, onların ülke içindeki işbirlikçileri; Şah yanlıları, büyük burjuva ve liberal çevreler dinsel yönetimi devirip eski çıkarlarını tekrar elde etme uğruna muhalefet sürdürüyorlardı. Ayrıca dinsel güçler arasında ayrılıklar derinleşti ve İslam Mücahitleri Örgütü, Humeyni rejimini devirmek üzere faaliyete geçti. Dinsel yönetimle sağ ve sol muhalefetin bazı kesimleri arasındaki mücadele sert çatışma ve suikastlere kadar gitti. Dinsel yönetimin belli başlı kadroları suikastlerde öldürüldüler buna karşın, yönetim de kitlesel idamlara gitti. Liberal burjuvazinin çıkarlarını savunan Benisadr cumhurbaşkanlığını terkederek yurt dışına kaçtı. 1981 yılında liberaller ile İslam Mücahitleri, rejimi devirme ve yönetimi ele geçirme noktasında ortak bir cephe oluşturdular.

Bir süre sonra İ-KDP de rejimi yıkmaya temelinde cepheye katıldı. 1981 Kasım ayında 5. Kongresini yapan İ-KDP, sloganını değiştirerek "İslam Cumhuriyetini yıkma" hedefini önüne koydu. İ-KDP'nin silahlı mücadeleyi sürdürme ve ardından rejimi devirme kararı, hem İ-KDP içinde bölünmelere yol açtı hem de İran'daki sol güçlerin de bölgedeki komünist ve ilerici partilerin sert eleştirisine neden oldu. Özellikle Humey-

ni yönetimini devirme, liberallerle ortak cepheye gitme, Irak ile girdiği işbirliği ve ülke içindeki aşiret reisleriyle kurduğu ittifaklar İ-KDP yönetimini önemli ölçüde sağa kaydırıldı. Doğal olarak uluslararası devrimci-demokratik kamuoyunda İ-KDP büyük eleştirilere muhatap oldu. Günümüzde İ-KDK son zamanlarda geliştirdiği bu politika nedeniyle hızla uluslararası ilerici kamuoyundan tecrit olma sürecini yaşıyor.

İran Kürdistan halkının ulusal demokratik hakları uğruna verdiği mücadeleyi dün olduğu gibi bugün de destekleyen partimiz, İ-KDP yönetiminin, Kürdistan halkının dünyadan tecrit etme ve haklı davasında yalnız bırakma yolunda sağa kayan politikasına işaret etmeyi ve bu politikanın Kürdistan halkının çıkarlarıyla çeliştiğini vurgulamayı tarihsel bir görev sayıyor. Kürdistan halkı, Humeyni yönetimine karşı ulusal demokratik haklarını elde etme uğruna savaşırken, bugünkü yönetimin yıkılıp yerine daha gerici ve emperyalist yanlısı bir yönetimin getirilmesi kavgasına alet olmamalıdır. Emperyalistlerin ve gericilerin hiçbir zaman halklarımızın dostları olmayacaklarını öğrenmemiz için, partimizin düşüncesi o ki, halkımızın yeni bir yenilgi ile yüz yüze gelmesine ve yeni bir trajedi yaşamasına gerek olmamalıdır.

Suriye Kürdistanı'nda da Kürt halkı, bütün ulusal demokratik haklarından yoksun bir durumdadır. Suriye'de bugüne kadar işbaşına gelen yönetimler bu parçadaki Kürt halkının varlığını resmen yadsımışlardır. Hâlâ, Fransız emperyalistlerinin çekilmesi ile yapılan plebisitte vatandaşlıkları kabul edilmeyen ve "vatansız" göçmenler olarak sayılan binlerce Kürt ailesi yaşıyor Suriye Kürdistanı'nda. Tamamen "vatansız" sayılan bu aileler Suriye vatandaşlarına sağlanan haklardan yararlanamıyorlar. Mülkiyet ya da konut edinemiyorlar ve resmi görevlerde, memurluklarda görev alamıyorlar. Geçmiş Baas iktidarı döneminde Suriye Kürdistanı'nda yapılan toprak reformunda pek çok Arap ailesi Kürdistan'a yerleştirilerek topraklar Araplara dağıtıldı. Suriye Kürtleri üzerinde şoven-asimilasyoncu politika halen de sürüyor.

Bugün Suriye'de küçük burjuva kökenli anti-emperyalist, anti-siyonist ve Sovyetler Birliği ile yakından işbirliği içinde olan bir iktidar var. Günümüzde hem ülke içinde hem de uluslararası alanda Suriye'deki iktidarı yıkmak ve yerine gerici, ABD yanlısı bir iktidarı iş başına getirmek için gerici bir muhalefet oluşmuş. Özellikle "Müslüman Kardeşler" adlı gerici, emperyalizmin işbirlikçisi örgütün Suriye'deki tahribatları geçen yıllarda büyük boyutlara vardı.

İsrail günümüzde, takındığı anti-emperyalist ve anti-siyonist tutumundan dolayı Suriye'deki yönetimi açıkça tehdit ediyor.

Suriye Kürdistanı'ndaki siyasal hareketler iktidarın, Kürt halkının varlığı ve ulusal demokratik haklarını tanımayan içteki şoven politikasına karşı siyasal düzeyde mücadele yürütüyorlar. Öte yandan onun dış politikasını ve bölgedeki gerici komplolara karşı olan tutumunu da destekliyorlar. "Müslüman Kardeşler" örgütünün gerici bir yönetimi iş başına getirme çabalarına karşı çıkıyorlar. Suriye'deki yönetim içinde yaşadığı iç ve dış koşullar nedeniyle Kürdistan halkına karşı açık saldırgan bir politika izlemiyor. Göreceli de olsa baskıyı belirli ölçülerde gevşetiyor.

Suriye Kürdistanı'nda Kürt halkının ulusal demokratik hakları uğruna verdiği mücadele, böylesi bir ortamda barışçıl koşullarda sürüyor. Bu parçada ulusal demokratik hareket değişik siyasal partiler içinde kümelmiş bir durumdadır. Partimiz Suriye Kürdistanı'ndaki hemen hemen tüm siyasal partilerle dostça ilişkiler sürdürüyor. Bunlardan Suriye Kürt Halk Birliği Partisi ile geçtiğimiz 70'li yıllardan beri gelen çok yakın ve kardeşçe işbirliğine dayanan ilişkilerimiz var. Partimiz bundan böyle de bu işbirliğini daha da geliştirmek ve sürdürmekten yanadır.

İşte, içinde yaşadığımız koşullarda Kürdistan'ın diğer parçalarında ki politik gelişmeler anahatlarıyla ve öz olarak bunlardır. Bu koşullarda bütün parçalardaki ulusal demokratik güçler arasındaki ilişki ve işbirliği ne olmalıdır ? Geçtiğimiz son bir-iki yıla kadar Kürdistan parçalarındaki siyasal hareketler arasında karşılıklı ilişki son derece seyrek ve ağır basan yanı ile tesadüfi yanyana gelmelerden oluşan karşılıklı bilgilendirmelerden öte bir çerçeveyi aşmıyordu. Fakat son yıllarda bu hareketler arasındaki ilişkiler yoğun bir süreç kazandı. Dağınık ve programsız da olsa dayanışma sıklaştı. Buna rağmen gerçeğini belirtmek gerekirse kurulan ilişkiler, gerekli olandan çok geri düzeydedir. Denilebilir ki daha hareketlerin birbirlerini yeni yeni tanıma aşamasındadır. Oysa günümüzde ülkemizin parçalanarak sömürgeleşmiş olmasının doğurduğu problemler bizim sadece her parçadaki siyasal hareketleri değil, bizzat dört parçadaki toplumsal gelişme ve değişimleri çok yakından tanınmamıza ihtiyaç var. Ülkemizin genel ve özel problemlerine doğru yaklaşım, ülkemizin tümünü yakından tanınmamıza bağlıdır.

Kaldı ki bu tür sorunları bilme gereği sadece Kürdistan'daki siyasal hareketler açısından gerekiyor. Yalnız başımıza değiliz. Karma karışık sorunlarla dolu pek çok sorunun birbiriyle yakından bağlı olduğu bir dünyada yaşıyoruz. Halkımızın sorunlarını, bölgemizi ve dünyamızı etkileyen yanlarını, gerçek çıkarlarını; kurtuluş davamızın haklılığını dünyadaki dostlarımıza, müttefiklerimize tanıtmak onlara hangi koşul-

larda nasıl mücadele verdiğimizi kavratmak zorundayız.

Kürdistan ulusal demokratik mücadelesi son yıllarda hızlı bir ivme kazandı. Orta-Doğu'daki gelişmeler bir bütün olarak Kürdistan hareketini, her gün artan ölçüde ön plana çıkarıyor. Ülkemizin kurtuluş mücadelesinin bölgemizdeki toplumsal gelişmelerin kaderini çok yakından etkileyebilecek boyutlara varması uzak değil. Dünyada artık herkes, yavaş yavaş bu gerçeğin farkına varıyor. Bu durum dört parçadaki hareketlere çok daha ciddi görevler yüklüyor.

Bütün görevlerin istesinden gelebilme her şeyden önce uluslararası alana karşı Kürdistan Ulusal demokratik mücadelesinin sorunlarını gün yüzüne çıkaracak, bunlara alternatifler önerebilecek ve bütün parçalardaki hareketler açısından da ölçüleri bilinen bir bağlayıcılığı olan "Ulusal Bir Otorite"ye gereksinim vardır. Böylesi bir otorite, Kürdistan toplumunun sosyal, siyasal, tarihsel ve kültürel sorunlarıyla ilgilenme, bunları araştırma, ortaya çıkarma, çözümleyici önerilerde bulunma ve Kürdistan ile uluslararası kamuoyunu bu yönde enforme edebilme göreviy-le yükümlü olmalıdır.

Böylesi bir otorite nasıl oluşturulabilir ? Kanımızca oluşacak "Ulusal Otorite"de Kürdistan'ın dört parçasındaki Ulusal Demokratik siyasal güçler, bilim, tarih, dil ve kültürel alanında ciddi ürünler ortaya çıkarıp kendisini kabul ettirmiş araştırma kuruluşları temsil edilmeli ve bu alanda yetkin bilim adamlarıyla araştırmacılar da görev almalıdırlar. Bu otoritenin sürekli bir Yürütme Organı; ona bağlı sürekli büro ve temsilcilikleri olmalıdır. Ayrıca temsil edilen siyasal hareket ve araştırma kuruluşlarından oluşan ve yürütmenin çalışma alan ve yöntemlerini değerlendiren karar altına almak üzere periyodik aralıklarla toplanan bir kongresi olmalıdır.

Bu bizim Partimizin önerisidir. Ancak Partimiz, diğer siyasal hareketlerden gelebilecek değişik önerileri de görüşmeye hazırdır. Bu nedenle ilk görev, gelecek tüm önerileri görüşüp ortak bir sonuca oluşturacak olan ve tüm ulusal demokratik güçlerin katılacakları ulusal bir konferansın toplanmasıdır. Belirtmeye çalıştığımız çerçevede bir Ulusal Konferans'ın toplanması için Kürdistan'ın dört parçasındaki siyasal hareketlere kongremiz açık bir çağrı yayınlamalıdır. Aynı şekilde Kongreden sonra Partimiz bu yönde diğer siyasal hareketler nezdinde görüşmeler başlatmalıdır.

Partimiz ayrıca, Kürdistan'ın her dört parçasındaki Marksçı-Leninci ve devrimci-demokratik partilerin de kendi aralarında sürekli ve düzenli bir koordinasyon kurmalarından ve üzerinde görüş birliğine varılan

Kürdistan'a ilişkin sorunlarda pratikte ortak çalışmanın içine girmelerinden yanadır. Böylesi bir görev de her dört parçadaki emekçi halkımızın çıkarları açısından zorunludur. Bu işbirliği Kürdistan'daki burjuva milliyetçi hareketleri halkımızın mücadelesini gerçek kurtuluş yolundan saptırmasına karşı en etkin önlem olur.

DEVİRİMCİ-DEMOKRATİK HAREKETİN BUGÜNKÜ DURUMU VE PARTİMİZDE ORTAYA ÇIKAN BUNALIMIN KAYNAKLARI

Yoldaşlar,

Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ında devrimci-demokratik hareket genel olarak bir gerileme ve bunalım dönemini yaşıyor. Bunalımın alevleri, Kürdistan sosyalist ve ulusal demokratik güçlerinin tümünü sarmış durumdadır. 12 Eylül darbesiyle, sömürgeci faşist cuntanın işbaşına gelmesinin ardından, karşı-devrimci terör, devrimci-demokratik güçlere karşı kudurganca bir saldırıya geçti. Darbe öncesinde, kimi hareketler, sömürgeci tekelleri burjuvazinin karşı-devrimci saldırılarının böylesi bir yoldan da harekete geçebileceğini kavrayamadıklarından, kimileri de kavradıkları halde kendilerini böyle bir döneme hazırlamakta yetersiz kaldıklarından gafil avlandılar. Genel olarak devrimci-demokratik güçler hiçbir direnme bile göstermeden yenik düştüler. Bu nedenle hareket hızlı bir gerileme sürecine girdi. Gerileme, günümüzde devam ediyor. 70'li yılların ilk döneminin sonlarından başlayarak yığınların yükselgelen devrimci mücadelesi, 12 Eylül darbesiyle beraber sönme yolunda inişe geçti. Geçmişin devrimci kabarış döneminde mücadeleye katılan yığınlar, günümüzde kitlesel olarak mücadeleyi bıraktılar, bırakıyorlar. Hem tek tek siyasi parti ve örgütlerden, hem de genel olarak siyasi iktidara karşı sürdürülen muhalefetten kopmalar var. Bireylerin ve yığınların bağımsızlaşması ve apolitikleşmesi olayı, döneme damgasını vuran etkenlerden biri durumunda. Yeni zorlu dönemin dayatan sorunlarının üstesinden gelemeyen siyasi hareketler, ideolojik, politik ve örgütsel bunalımların içine girmişler, birliklerini koruyabilme temelinde bunalımlarını aşamıyorlar. Derin görüş ayrılıkları örgütlerde yeni saflaşma ve yol ayrımına götürüyor. Kimi işin içinden büsbütün çıkamayıp dağılma olayı ile yüz yüze gelirken, kimileri de bölünüyorlar.

Bu süreçte, Partimiz de büyük ölçüde etkilendi. 12 Eylül darbesinden sonra, Partimiz de, önce darbenin ve ortaya çıkan yeni dönemin niteliği üzerine sürdürülen tartışmalar, boyutlanarak geçmişten süregelen sorunlar ve buna ilişkin ayrılıkları da derinleştirerek boyutlandırdı. Partimizin geçmişten beri gelen sorunlarına yaklaşım ve ortaya çıkan yeni ideolojik politik görüş ayrılıklarının çözüm yolu üzerinde parti içinde süren mücadele Partimizde ciddi tahribatlara yol açtı. Görüş ayrılıkları süreci ve parti içi mücadelemiz, çok zorlu bir dönemden geçti. Görüş ayrılıkları, Partimizin Leninizm'e sarılan, burjuvaziye karşı her koşulda savaşımı örgütlemenin gerekliliğine inanan devrimci militanları ile partiyi likide edip burjuvaziye teslim olmaya zorlamak isteyen sağ oportünizm arasındaydı. Oportünizm, teslimiyete kesinlikle karar vermişti. Fakat bu ihaneti gizleyebilmek için partiyi tümünden peşinden böylesi bir bataklığa sürüklemek yolundaki daha korkunç bir ihanetin içine girmişti. 12 Eylül darbesinin gelmesiyle ağırlaşan koşullar; karşı-devrimci terör, ağır illegalite devrimci hareketin sönen nabzı, kitlelerdeki bağımsızlaşma ve apolitikleşme vs. gibi olgular, sağ oportünizmin çabalarının yer bulmasına elverişli bir zemin oluyordu. Üstelik onu avantajlı duruma getiren salt bunlar değildi. Oportünizmin varlığı, parti içinde yeni bir şey değildi. Daha partinin kuruluşundan beri, özellikle örgütsel işleyişte işlenen hata ve yanlışlar, oportünizmin parti içinde barınmasına olanak tanıyordu. Oportünizm kaynağını o dönemden alarak gelmiş ve en elverişli koşullar bulunduğu an baş kaldırmıştı. Kaynağını ta işin başından alarak varlığını koruyabilmesi, özellikle örgüt sorunlarında ve parti işleyişinde yarattığı sakat ve çarpık anlayış şu ya da bu ölçüde oportünizme kaynaklık etmeyen öğelere de bulaşmıştı. Uzun yıllar oportünizmin parti içindeki gerçek kaynaklarını göremedik. Zaman zaman sorunu, salt ideolojik yetersizliklerde, kişisel hata ve eksikliklerde görme yanlılığına düştük, Oportünizmi açığa çıkarabilme uzun bir dönemi aldı. Bunu yaptıktan sonra bile, ona karşı parti içinde istenen anlamda mücadeleyi örgütleyemedik. Bizim bütün bu zaaflarımızdan, yanlışlıklarımızdan yararlanmasını da bilen oportünizm, yılan kıvraklığıyla parti içindeki tahribatlarını alabildiğine derinleştirdi. Uzun bir dönem Partimizi burjuva iktidarının yeni dönemine karşı, uzun vadeli perspektifi olmayan, gü-nübürlük çırpınıların içinde tutmayı, ardından bunu da sonuna kadar götüremeyince Parti bağrında büyük gedikler açmayı başarabildi. Bütün çabalarına rağmen, oportünizm partiyi teslimiyete, burjuvaziye uzlaşma bataklığına götüremedi. Ancak büyük tahribatlardan sonra kendini ihanet bataklığına sapladı. 12 Eylül darbesinden sonra, oportünizmin başkaldırışı, ardından, yaşanan ideolojik, politik ve örgütsel bunalım,

bu bunalımın yalnız parti içinde kaynaklanmaması, yeni dönemin ağır koşullarına da tekabül etmesi, gerçekte; parti içi örgütlü oportünizmle beraber olmadıkları halde pek çok üye ve sempatanın da kopmasını, mücadele alanını terketmesini getirdi.

Yoldaşlar,

Sınıflararası mücadelenin, ekonomik ve toplumsal temelden kaynaklanarak Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ında izlediği seyir ve özellikle bunun siyasal kümelenme ve mevzilenmelerde çizdiği rota, 12 Eylül darbesinden sonra doruk noktaya getirdiği karşı-devrim koşullarından, ülkemizdeki toplumsal muhalefetin gerilemesi, devrimci-demokratik güçlerin, dereceleri farklı düzeylerde de olsa bunalım ve çözümlerle yüz yüze gelmelerinde olduğu gibi, Partimizdeki ayrılığı da kaçınılmaz kıldı. Partimizdeki ayrılık önlenemedi. Çünkü herşeyden önce mücadele, bütün eksikliği, zaaf ve geçmişin getirdiği yanlış alışkanlıklara rağmen Leninistler ile ihanetleri tamamıyla su yüzüne çıkmış oportünistler arasındaydı. Ama ayrılığın yarattığı tahribatların bu ölçülerde olması kaçınılmaz değildi. Bunlar asgariye indirilebilirdi. İşte bunu yapamadık. Bunun da sorumlusu biziz.

Fakat herşeye rağmen, Kürdistan işçi sınıfının ve emekçi halkının çıkarları uğruna sonuna kadar savaşmaya azmetmiş partililer olarak, oportünizmin başını çektiği partiyi tamamıyla likide etme ve bu yönde bunalımı derinleştirme sürecinin önüne set çekmeyi başardık. Her bakımdan en ağır koşulları yaşadığımız bu dönemin, Partimiz üzerindeki etkilerini tersine döndürmeyi, partinin yaşam sürecini, işçi sınıfının nihai kurtuluşu temelinde yol alacak olan raya oturmayı başarabildik. Bu da hem bugün Kongre'de bulunan delege yoldaşların hem de tüm ağır koşullara rağmen morallerini ve mücadele azimlerini yitirmeyen ve Kongremizin çıkaracağı sonuçları sabırsızlıkla bekleyen tüm Partili yoldaşların ürünüdür. İşte bu inanç ve direnç ruhu da Partimizde yeni ortaya çıkan bir şey değil, kaynağını Partinin geçmişinden alıyor. Bu devrimci dinamizm de mücadele geçmişimizden akıp geliyor.

Yoldaşlar,

İçinden geçtiğimiz dönem, aynı zamanda Türkiye devrimci demokratik güçlerinin ve Kürdistan ulusal demokratik muhalefetinin sınav dönemidir. Bu sınavı başarıyla atlatabilmenin temel koşullarından biri de Türkiye ve Kürdistan'daki tüm devrimci demokratik güçlerin ve özellikle komünistlerin, dünden bugüne getirdikleri mücadelenin; bugün çepeçevre etrafımızı saran sorunların köklü bir muhasebesini yapmalarıdır. Gerçek ve samimi bir muhasebe yapılmadan, günümüze damgasını vuran ge-

rileme, dağılma ve apolitikleşme sürecinin boyutları, çözüm yolları ortaya çıkarılamaz. Problemler tek bir siyasal hareketin problemleri değil. Hiç kuşkusuz tek tek her siyasal hareketin kendisinden ortaya çıkan kendine özgü problemleri de var, ama ağır basan yan tüm siyasal hareketin; egemen sınıflara karşı konum almış olan tüm toplumsal ve siyasal muhalefetin sorunlarıdır.

Partimiz, böylesi bir dönemde Kongresini toplamış olmakla, hem genel olarak toplumsal muhalefetin hem de onun bir parçası olarak Partimizin içinde bulunduğu gerçek sorunları, nedenlerini ve bunlardan çıkış yollarını tespit etme zeminini yaratmayı başarmıştır. Biz işçi sınıfı partisiyiz. Kendimizi Kürdistan işçi sınıfının ve emekçi halkının nihai kurtuluşuna adanmışız. Nihai kurtuluş yolunun zikzaklarının, karmaşıklık ve zorlukların gerçek bilincine varmak; bu zorlukları aşma mücadelesinde doğrularımızı, yanılğı ve yanlışlıklarımızı bulup ortaya çıkarmak ve bütün sonuçlarıyla halkımızın gözü önüne sermek herkesten önce bizim görevimizdir. Biliyoruz, eksikliklerimizi, yanılğı ve yanlışlıklarımızı bulup ortaya çıkardığımızda, oportünistler ve bütün sınıf düşmanlarımız, bunları bize karşı kullanmaya çalışacaklar. Açık yüreklilikle ortaya serdiğimiz yanılğı ve yanlışlarımızı, istismarcı bir temelde ele alarak bunları kurtuluş davanızı dumura uğratma yolunda araç olarak kullanmaya kalkışacaklar. Ama olsun, bundan korkmuyoruz. Çünkü bizim bunları gözler önüne sererek kendimize ve halkımıza kazandıracığımız dersler, bu derslerin getireceği deneyim ve onun üzerinde hem partimizin hem de halkınızın yükselecek olan mücadelesi, sınıf düşmanlarımızın onları bize karşı araç olarak kullanmakla vereceği zararlardan yüz, hatta bin kat daha güçlü avantajlar sağlayacaktır. Uzun vadede bu işten karlı çıkacak olan oportünistler ve sınıf düşmanlarımız değil, bizler olacağız, Kürdistan halkı olacak. Lenin'in şu öğüdünü hiçbir zaman unutmayalım : "Bir siyasi partinin kendi yanılğaları karşısındaki tutumu, bu partinin ciddi olup olmadığını, kendi sınıfına karşı ve emekçi yığınlara karşı görevlerini yerine gerçekten getirip getirmediğini saptayabilmemiz için, en önemli ve en güvenilir ölçütlerden biridir. Yanılğısını içtenlikle kabul etmek, nedenlerini arayıp bulmak, bu yanılğıya yol açan durumları tahlil etmek, yanılğıyı doğrultma yollarını dikkatle incelemek; işte, ciddi bir partinin belirtileri bunlardır. Bu, ciddi bir parti için görevlerini yerine getirmek, sınıf ve ardından yığınları eğitmek ve bilgilendirmek demektir."(Lenin, "Sol" Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı, Sol y. 6.B., s.58).

Öyleyse bugünkü gerileme, bölünme ve politik mücadeleden uzak-

laşmanın belli başlıca nedenleri nelerdir ?

Bunun nedenlerinden biri, 12 Eylül 1980'de gerçekleşen darbeden sonra sömürgeci tekelci burjuvazinin en kodamanlarının siyasal iktidarı salt kendi tekellerine alarak açık şiddete dayanan terörcü egemenliklerini kurmalarıdır. Darbeden sonra terör, devlet eliyle örgütlü bir biçimde alabildiğine arttı. İşçi sınıfının, köylülerin ve diğer çalışanların legalitede, burjuvaziye karşı mücadelede sahip olduğu ekonomik ve siyasal örgütleri yasa dışı ilan edilerek kapatıldı. Emekçi halkın elindeki mücadele araçları ve yılların mücadelesinin ürünü olarak elde ettiği mevzilerin tümü gaspedildi. Askeri operasyonlar, kitlesel tutuklamalar, en vahşi ve acımasız işkence ve cinayetler had safhaya ulaştı. Emekçi halka karşı her türlü kuraldan uzak olarak uygulanan keyfilik, yaşamın bir parçası haline geldi. İzlenen ekonomi-politikayla sömürü alabildiğine arttı. İşsizlik, yoksulluk ve açlık, toplumu derinden derine etkiledi.

Karşı-devrimci siyasal terörün azgınlaşan ekonomik baskı ve sömürüyle bütünleşmesi, emekçi sınıf ve tabakaların mücadelesini önemli ölçüde bastırdı. Tekelci burjuvazinin, geçmişte bunalıma düşen ve sarsılan iktidarını yeniden rayına oturtmasına olanak verdi. Bu ortamda doruğa ulaşan faşizmin siyasal gericilik koşulları, doğal olarak toplumsal muhalefetin önemli bir kesiminin ekonomik ve siyasi mücadele alanlarını terk etmelerini getirdi. Ekonomik çıkarlar uğruna mücadeleyi siyasi mücadeleyle bütünleştirme yolunda sınıf bilincine ulaşmamış geniş işçi yığınları, geçmişin kızışan sınıf mücadelesi koşullarında yükselen devrimci kabarışın seline kendilerini kaptırmuş ama sınıf temellerinden gelen istikrarsızlık ve kaypaklıkları nedeniyle karşı-devrimin saldırıya geçtiği zorlu koşullar karşısında paniğe kapılan; işini, mülkiyetini, "rahat ve huzurunu" kaybetme, tutuklanma korkusuyla sinen küçük burjuvalar, aydınlar, öğrenciler vs. bir bir döküldüler. Faşizmin bütün baskı sistemiyle yarattığı ağır boğucu hava, politikleşme düşüncesini, bütün tinsel yaşamı ambargo altında tutmayı amaçlayan resmi ve fiili sansür, bunun siyasal bağlarda fiilen doğurduğu gevşeme ve kopmalar apolitikleşmeyi hızlandırdı.

Kopma, bağımsızlaşma ve apolitikleşme tek tek siyasal hareketlerin bacalarını da sardı. Siyasal hareketlerin yeni döneme ayak uydurmada beceriksiz davranmaları, örgüt ve kadrolarını düzenli olarak geri çekip koruyamadıkları gibi, polislin operasyonlarının başarı imkanlarını artırdı. Önemli kadroları, parti örgüt, militan ve sempatanlarını faşizmin zindanlarına düşürdü. Bu, hareketler içinde de, yeni panik ve başıbozukluklara götürdü. Hemen hemen tüm hareketlerde örgütsel ağın gevşeme-

sine bazı alanlarda kopmasına, keşmekeşliğe götürdü. Saflarda pasifizm, teslimiyetçilik ve uzlaşmacılığa dek varan sağ oportünist anlayışlar yayılmaya başladı.

12 Eylül darbesinden bu yana gelen gerileme, çözülme ve apolitikleşmenin nedeni elbetteki salt gericiliğin doruk noktaya varması değil. Devrimci-demokratik hareketin darbe öncesi durumu da bu süreçte açıkça rol oynamış ve hatta sürecin daha yoğun bir karakter kazanmasına yol açmıştır. Devrimci-demokratik hareketin 12 Eylül öncesi durumunu belirleyen yanlardan biri, hareketin faşizme karşı mücadelede örgütsüz olmasıydı. Anti-faşist güçlerin faşizme karşı mücadele birliği sağlanamamıştı. Deyim yerindeyse hareketler tek tek avlandılar. Devrimci-demokratik hareketin durumunu belirleyen yanlardan biri de hareketlerin genel anlamıyla gençlik dönemlerinde yakalanmalarıydı. Gerçekten de hem Türkiye hem de Kürdistan'daki hareketler, gençlik dönemlerini yaşıyorlar. Sınıf temeli üzerinde yükselen, deneyimlerle kökleşmiş uzun bir devrimci geçmişten yoksundurlar. Özellikle Türkiye Kürdistanında işçi sınıfının siyasal hareketinin gençlik döneminin ilk yıllarını yaşadığı bir gerçek. Yedi-sekiz yıllık bir geçmişi aşamıyor. Bir kere işçi sınıfının bizzat kendisi, denebilir ki daha ilk kuşağı yaşıyor. Bütün bunlar, hareketlerin deneyimsizliklerini, istikrarsızlık ve zaafalarını getiriyor. Bu özellikle, devrimci-demokratik güçlerin faşizme karşı mücadeleyi etkin ve sağlıklı bir temelde sürdürememelerine ve darbeden sonra da faşizmin devrimci hareketi ezme çabalarını boşa çıkarma görevlerini yerine getirememelerine elverişli koşulları yarattı.

Bir diğer yan da genel olarak hareketlerin sınıf temellerinden gelen istikrarsızlık ve zaaflardır.

Ülkemizde, sömürgeci boyunduruk altında gelişen kapitalist üretim ilişkileri hakimdir. Kapitalizmin oluşumu ve egemen olma süreci, özgür oluşmadığı için son derece çarpık ve cılız bir toplumsal sistem meydana gelmiştir. Sanayi üretimi son derece cılızdır. Sanayi daha çok dayanıksız tüketim mallarına yönelik ve birbirinden kopuk küçük ve orta işletmelerde yoğunlaşmıştır. Kapitalizmin ağır basan yanları ticaret ve tarımsal üretim alanlarındaki ilişkilidir. Böyle bir oluşum, Kürdistan'da bir yandan hem nitel ve hem de nicel olarak işçi sınıfının zayıflığını doğururken diğer yandan da yoksul ve orta köylülükten ve aydınlardan oluşan küçük burjuva tabakaları toplumun en geniş kesimini meydana getiriyor. Gerçekten de Kürdistan, üretim araçları karşısındaki konumları böylesine değişik olan bir küçük burjuvalar ülkesidir.

Türkiye'de kapitalizmin tekelci aşamaya varması; bunun Kürdistan'

daki yansıması olarak sınıflar arasındaki uçurumun derinleşmesi, hergün yoksullaşan ve iflas eden küçük burjuvaların, bir yandan toplumsal olarak işçi sınıfının ve işsizler ordusunun saflarına akmalarını öte yandan hem toplumsal hem de siyasal olarak ulusal demokratik mücadele saflarına daha geniş olarak katılmalarını getiriyor. Küçük burjuvaların ulusal demokratik mücadeleye yığınsal olarak katılmaları, hem bir bütün olarak ulusal demokratik muhalefetin hem de bizzat tek tek küçük burjuva siyasal hareketlerin istikrarsızlıklarının ana kaynaklarından birini oluşturuyor. İşçi sınıfının nicel ve nitel olarak zayıflığı da Kürdistan'ın cılız ve çarpık kapitalizminden geliyor. Bir kere işçi sınıfının saflarının en büyük çoğunluğu tarım proletaryasıdır. Tarım proletaryası, üretim ilişkileri bakımından toprağa bağımlılıktan son yıllarda koptu, kopuyor. Hem yeni, hem de tarımsal üretimin küçük üretim alanlarına bölünmüşlüğü'nün doğal sonucu olarak parçalanmış olması nedeniyle geçmişten bağlarını koparması çok yavaş bir süreç izliyor. Çoğu, toprağa sahip olma özlemlerini kafalarından henüz tamamiyle silemediler. İleri sınıf bilincine varmış olanları ise son derece azınlıkta. Bilinmelidir ki günümüzde, Kürdistan'daki tarım proletaryası, küçük burjuva özlem ve hayalciğini kafasından tamamiyle atamamış ve işçi sınıfının en geri kesimlerinden biri durumundadır. Üstelik ülkemizde tarımda kapitalizmin gelişme süreci hızla devam ediyor. Hergün o hayallerle dopdolu köylüler, tarım proletaryasının saflarına akıyor. Bunlar aynı hayal ve özlemlerin işçi sınıfının saflarında hergün yeniden tazelenmesinin kaynaklarıdır. Kürdistan'da son derecede yoğun olan inşaat ve küçük imalat sanayi işçilerinin durumu da tarım proleterlerinden pek farklı değil. Onlar da çoğunlukla toprağa bağımlılık ilişkileri kopan kır yoksullarından ve hızla iflas eden küçük burjuvaziden geliyorlar. Üstelik Kürdistan'da en yoğun olan dağılık küçük işletme birimlerinde çalışıyorlar; yani onlar da dağıktır ve sınıf bilincine erme yolunda dönüşümleri çok yavaş oluyor. Tarım proletaryası ve anlatmaya çalıştığımız bu ikinci kesim Kürdistan işçi sınıfının ezici çoğunluğunu oluşturuyorlar. Modern anlamdaki sanayi proletaryası ise işçi sınıfının en azınlık kesimidir. Bizim ülkemizdeki en gelişkin sanayi proletaryası bile; işçi sınıfımızın, üretim sürecinin toplumsal karakterinin en çok ağır bastığı alanlarda üretime katılma dolayısıyla en çok disipline olmuş ve sınıf bilincine ermiş olan bu kesim bile gelişmiş kapitalist ülkelerdeki sanayi proletaryası karşısında son derecede geridir.

Öte yandan bizde kapitalist üretim ilişkilerinin egemen olması, yarı-feodal kalıntıları, feodal ve aşiretçi üst yapı kurumlarını tamamiyle tas-

fiye etmemiştir. Bunlar, güçlü kalıntılar olarak ülkemizin toplumsal yapısını, sınıfların bilincini çok yakından etkiliyor. Halen, değil köylülük ve diğer küçük burjuvalar, işçi sınıfı bile bu kalıntıların izlerini, özellikle de tinsel yaşamdaki izlerini üzerinde taşıyor.

Yoldaşlar,

Aktarmaya çalıştığımız bütün bu gerçek olgulardan çıkarılacak sonuçlar ortadadır. Bütün bunlar, ulusal demokratik muhalefetin 12 Eylül öncesindeki geriliğinin örgütsüzlük ve istikrarsızlığının toplumsal dayanaklarıdır. Küçük burjuva hareketlerinin darbe öncesi yalpalama ve yanlış politikalarının sınıf temelleri Kürdistan'ın bu toplumsal yapısında ve bizzat küçük burjuva tabakaların kendi karakterinde yatıyor. Aynı şey, küçük burjuva hareketlerin darbe sonrasındaki yenilgisinin ve panik içindeki geri kaçış ve çözümlerinin de kaynağıdır.

Bunun işçi sınıfı hareketindeki ve özellikle partimiz saflarındaki sağ oportünizmin, teslimiyet ve burjuvaziyle uzlaşmacılığının ana dayanağı olduğu da şüphe götürmez. Partimiz, Kürdistan'da işçi sınıfına en çok dayanan ve işçileri bağrında en çok toplayabilmiş bir hareketti. Kürdistan'da işçi sınıfının oluşan siyasi hareketinin başını Partimiz çekiyordu ve işçileri bütün diğer siyasal parti, örgüt ve gruplardan kat kat daha fazla peşinde sürüklüyordu. Ayrıca Partimiz, kuruluşundan bu yana ideolojik ve politik inşa sürecini en sağlıklı sürdüren, dünya komünist hareketine ve proletarya enternasyonalizmine herkesden çok bağlı olarak mücadele yürüten bir parti oldu. Partimiz, hem emperyalizme, sömürgecilğe ve yerel gericiliğe karşı mücadelede doğru bir staretjiye ve onun üzerinde biçimlenen bilimsel sosyalist politikaya sahipti, hem de sınıf mücadelesinin güçler dengesini, mevzilerini tespit etmede ve ona karşı mücadele araç, biçim ve yöntemlerini geliştirmede en ustaca davranan bir parti oldu. Buna rağmen örgüt içi işleyişte egemen anlayış olarak varlığını koruyan sağ oportünizmi partiden söküp atamadık, her zaman varlığını korudu. Darbeden sonra da faşist cuntaya baş eğme yolunda partiye karşı baş kaldırırken onu kolay kolay tasfiye edemedik. Tahribatlarını asgariye indirmedik. Partimize büyük zararlar verdi.

Partimizin saflarında varlığını koruyagelen ve sonuçta en elverişli koşulları bulduğu an Partiye başkaldırıp tahribata neden olan sağ oportünizmin sınıf temeli, ülkemizdeki küçük burjuva katmanlar, geçmişin devrimci kabarışı ortamında parti saflarına ve parti ile şu ya da bu ölçüde bağları olan örgütlere akan unsurlar ve kitlelerdir. Onların durmadan parti saflarına ve işçilerin arasına taşıdıkları maddi ve tinsel etkilerdir. Lenin şöyle diyor : "Bu küçük üreticiler, proletaryayı her yandan bir

küçük burjuva havası içinde hepsederler, proletaryayı etkilerler, onun bilinçlenmesine engel olurlar; bunlar, proletaryanın saflarında durmadan, karakter yoksunluğu gibi, dağınıklık gibi, bireycilik gibi, büyük heycandan umutsuzluğa geçiş gibi küçük burjuvaziye özgü nitelikleri yer edinmesini sağlarlar." (Lenin, a.g.e. s.40)

Buna karşın Marksizm-Leniniz'e sarılanların sınıf intiharından yeterince geçmemeleri, küçük burjuvazinin alışkanlıklarından kurtulamamaları, hatta Marksizm-Leninizm'i gerektiği gibi kavrayamamaları; bütün bunların örgüt içi işleyişte getirdiği yanlış ve sakat anlayışlar, işçi sınıfının yukarıda sözkonusu ettiğimiz geriliği, çağdışı aşiretçi ve feodal kalıntıların tinsel etkilerinin istisnasız Kürdistan'daki tüm hareketlerde olduğu gibi Partimizde de yansıyan etkileri vs. de oportünizme parti içinde barınma yolunda hayat hakkı veren koşulları yaratmıştır.

Yoldaşlar,

Bizimki gibi küçük burjuvalar ülkesi olan sömürge bir ülkede ve hele hele işçi sınıfının böylesine genç, deneyimsiz ve geri olduğu koşullarda "sol" oportünizm gibi sağ oportünizm tehlikesi de her zaman vardır ve olacaktır. Çünkü işçi sınıfı ve dolayısıyla onun partisi, havada değil, bizzat bu toplumun içinde; kent küçük burjuvazisiyle, kır yoksullarıyla, hem günlük hem de siyasal yaşamın pratiğinde, sayılamıyacak kadar çok yönlü ilişkiyle bağlıdır. Bu çoklu ilişki ağıyla örülen bağları koparıp atmak mümkün değil, hele hele günümüzün sorunu hiç değil. Üstelik biz öylesine karmaşık ve çok yönlü maddi koşullarla sarılmışız ki, bu bağlarla oluşan çift yönlü (yani işçi sınıfından küçük burjuvaziye, küçük burjuvaziden işçi sınıfına yansıyan) iletişimde, küçük burjuvazinin, işçi sınıfı ve onun hareketi üzerindeki etkisini asgariye indirme bakımından bile en dezavantajlı koşullarda yaşıyoruz. Bir kez bizde işçi sınıfı biliminin canlı özünü sınıfa ve onun siyasal hareketine özümletmenin en elverişsiz koşulları var. İşçi sınıfının ve onun hareketinin içinde bulunduğu maddi koşullar, bilimsel sosyalizmin canlı özünü her yönden en iyi şekilde özümsememizi zorlaştırıyor. "Marksizmin, işçi sınıfı ve ideologları tarafından en çabuk, en kolay, en ömürlü biçimde kavranıldığı yerler, büyük çaplı endüstrinin en gelişmiş olduğu yerlerdir. Geri kalmış ya da gelişimi ağır giden ekonomik ilişkiler, Marksizmin ancak belirli yönlerini, yeni dünya görüşünün belirli yanlarını kavrayabilen ya da bireysel slogan ve isteklere bağlanan işçi hareketi destekleyicilerinin ortaya çıkmasına yol açar." (Lenin, Sağ ve Sol Sapmalar Üzerine. Ser y. s: 44). Bu, bizimki gibi son derecede geri ve yavaş giden ekonomik ilişkilere sa-

hip bir toplum için öylesine geçerli ve hayati bir sorun ki hiçbir zaman gözardı etmememiz ve akıldan çıkarmamamız gerekiyor. Yıllardır bütün siyasal hareketler olarak Marksizm-Leninizmden, proletarya devrimciliğinden dem vurup duruyoruz. Ama açıkca ortadaki yepyeni ve başlı başına bir yaşam tarzı olan Marksizm-Leninizm'den aldığımız, özümseyebildiğimiz ve yaşam tarzı olarak kendimizi ona uyarladığımız yanlar çok azdır. Bizde zaten Marksizm-Leninizmin kitleler arasına girişi yeni bir olaydır. Kürdistan için gerçek anlamıyla bu 10-12 yılı aşmıyor. Buna rağmen ülkemizde yapılan daha çok O'nun o da (tüm yanlarıyla değil) belirli yanlarıyla ezberlenmesidir. Biz, aşiretçiliğin ve feodalizmin tinsel yaşamdaki kalıntılarını, kapitalizmin geçirdiği yozlaşmışlık ve istikrarsızlıkları çok az bir miktar da işçi sınıfının disiplini ve belirli yanlarıyla ezberlediğimiz Marksizm-Leninizmle karıştırıp kendimize özgü, bizim toplumumuzun geriliğine denk düşen bir yaşam tarzı ortaya çıkarmışız. Bu olay ülkemizdeki devrimci güçler olarak kimimizde daha az, kimimizde daha çok olabilir. Ama istisnasız hepimizde oluşan kültür ve yaşam tarzı, budur. Gerçekten de Marksizm-Leninizm, başlı başına bir yaşam tarzı ve kültür olayıdır. Ezberlemekle, onu lafta tekrarlayıp durmakla kazanılabilecek bir şey değil.

Ama toplumumuzun ekonomik geri kalmışlığının, çarpık gelişmenin, işçi sınıfı hareketine bulaşmayı kolaylaştırdığı ve hem oportünizme siyasi istikrarsızlık, geriliğe ve teslimiyete kaynaklık eden, hem de onun işçi sınıfının hareketinin siyasal yaşamına egemen olmasına hizmet eden koşulları asgariye indirmenin; oportünizmin parti politikasına egemen olmasını engelleyip onu parti içinde tesirsiz hale getirmenin koşulları vardır. Dahası partiyi tüm oportünist akınlardan arındırmanın olanakları da vardır. Bu da, parti içinde Leninci işleyişi lafta değil, gerçekte parti yaşamının ayrılmaz unsuru haline getirmekten, bilimsel sosyalizme sıkı sıkıya sarılmaktan ve en üst birimden alta kadar tüm partiyi, bilimsel sosyalizmin ışığında ülkenin somut koşullarını değerlendirip her özgül koşulda buna uygun politika sürdürme yeteneğine kavuşmaktan geçer.

İşte Yoldaşlar,

Bizim, geçmişten günümüze kadar gelen süreçte, sağ oportünizmin boy verip partide tahribatlara yolaçabilecek derecede gelişmesine karşı yapamadıklarımız tamı tamına bunlardı. Daha Partimizin kuruluşu sırasında, hem Leninci parti yaşamına ilişkin sorunlarda hem de işçi sınıfı hareketinin bilimsel sosyalist politikasının kavranıp ülkemiz koşullarında hayata geçirilmesinde varolan ideolojik politik yetersizlikler, ve Marksizm-Leninizm'in canlı özünü kavramamışlığın yolaçtığı yanlı ve

yanlılıklar, Partimizin oluşumunu etkiledi.

Partimiz hangi koşullarda kuruldu ?

Partimizin kurulduğu Nisan 1975 ortamını şu ana hatlarla değerlendirmek mümkün: Türkiye'de 12 Mart faşist müdahalesiyle başlatılan baskı ve terörcü dönem, devleti daha baskıcı ve otoriter bir hale getirme konusunda bazı adımlar atmasına rağmen, hem ülkedeki sınıflararası güç dengeleri hem de uluslararası koşullar nedeniyle, faşist bir devlet biçimini yerleştiremeden gerilemiş, 1973 sonbaharında yapılan seçimlerden sonra bir koalisyon hükümeti kurulmuştu. 12 Mart döneminin sıkıyönetimi koşullarında, askıya alınmış olan bir takım demokratik hak ve özgürlüğün; kısıtlanmış bir biçimde bile olsa yürürlüğe konması, burjuva demokrasisi koşullarında siyasal ortamın "yumuşama"sı, burjuvaziye karşı, toplumun çeşitli sınıf ve katmanlarının muhalefetinin yaygınlaşmasına elverişli bir ortam yarattı. İşçi sınıfından diğer emekçi sınıf ve katmanlardan yana yeni partiler, meslek ve gençlik örgütleri kurulup faaliyet göstermeye başladılar. Hem eski örgütsel miraslar üzerinde hem de ortaya çıkan yeni koşulların ürünü olarak tartışmalar; ve ona göre de ideolojik-politik saflaşmalar, dönemin siyasi hareketlere damgasını vuran yanlarından biriydi. 12 Mart döneminde haksız yere kitlesel olarak tutuklanıp mahkum edilen devrimci, yurtsever insanların 1974 yılındaki "Genel Af"tan yararlanarak cezaevlerinden çıkmaları da devrimci-demokratik muhalefetin politikleşme ve ayrışma sürecini hızlandırdı. Marksizm-Leninizme ilişkin kitap ve broşürler, yeniden basılıp kitleler arasında yaygınlaştı. Siyasal biçimlenmelere bağlı olarak, uluslararası ve ülke sorunlarına ilişkin ideolojik-politik meselelerin tartışıldığı, bu konuda, her siyasal hareketin kendi dünya görüşünü kitlelere götürmeye çalıştığı periyodik yayınlar; gazete ve dergiler yayınlanmaya başladı.

Aynı dönemde Türkiye Kürdistanı'nda da Kürdistan ulusal demokratik muhalefeti adımlar atıyordu. Ulusal bilinçlenme, yurtsever duygular, daha çok küçük burjuva aydınları ve öğrencileri olmak üzere diğer kitleleri de sarıyordu. Ulusal demokratik muhalefete burjuva ve küçük burjuva milliyetçi yurtsever düşünceler egemendi. Burjuva milliyetçiliği, sınıf temeli olmakla beraber o dönemde, Irak Kürdistanı'ndaki hareketten ve özellikle onun burjuva-feodal öncülüğünden gıdasını alıyordu. Aslında Irak Kürdistanı'ndaki hareket, temelde burjuva milliyetçi hareketi beslemesine rağmen diğer küçük burjuva yurtsever kitleleri de etkisi altına almıştı. Ancak aynı dönem, Türkiye Kürdistanı'nda, Irak Kürdistanı'ndaki burjuva-feodal öncülüğün, dışta emperyalizm, İran Şahlığı ve bölge gericiliğiyle yaptığı işbirliğinin, içte feodallerin, aşiret reisleri-

nin ve burjuvaların egemenliklerini baskı ve sömürülerini pekiştiren despotik niteliklerinin de tartışılmaya başlandığı dönemdir.

Burjuva milliyetçi hareketin bu niteliklerini tartışıp onu gözden geçirme çabaları içinde olan, sosyalizme açık küçük burjuva yurtsever kesimler, geçmişlerini bir yandan 12 Mart öncesinde Türkiye İşçi Partisi içinde kümelenen Kürt yurtsever aydın ve gençlerinden, diğer yandan, açıktan açığa Irak Kürdistanı'ndaki burjuva-feodal öncülüğe değil ama Türkiye Kürdistanı'nda onun günümüzdeki burjuva milliyetçi harekete karşı radikal küçük burjuva yurtsever bir alternatif olarak çıkan T-KDP (Dr. Şivan Hareketi) hareketinden alıyordu. 12 Mart öncesinde Kürt aydınları ve gençleri tarafından oluşturulan DDKO hareketi daha çok Türkiye'deki gençlik hareketinden etkilenerek oluşturulmuştu. DDKO Kürdistan tarihine (gençliğin taleplerini aşan hedefleri önüne koymasından dolayı) ne bir gençlik hareketi, ne de siyasal olarak biçimlenmiş, homojen bir siyasal akım olarak geçti. DDKO hareketi, bir yandan 12 Mart öncesindeki TİP'te yer alan Kürt aydın ve gençleri tarafından, diğer yandan da, Kürdistan hareketi tarihinde ilk kez burjuva milliyetçi hareketle köklü bir yol ayrımı denemesine girişmiş olan radikal küçük burjuva yurtsever hareket tarafından yönlendiriliyordu. Elbetteki DDKO içinde yer alıp bu hareketlerden hiçbirleriyle de organik bağı olmayan gençler, aydınlar ve köylüler de vardı. Ama esas olarak DDKO hareketine damgasını vuranlar, yukarıda saydığımız güçlerdi. Bu nedenle 1974-75'lerdeki kümülenmeler, geçmişlerini daha çok bu güçlerden alıyorlardı.

1975 yılına gelindiğinde, burjuva milliyetçiliğinden bağımsız bazı siyasal kümelenmeler oluşmuştu. Fakat bu siyasal kümelenmeler, bir yandan Irak Kürdistanı'nda yeniden silahlı mücadeleyi başlatan burjuva-feodal öncülüğün önderliğinin zirvesinde olmasından dolayı onun etkisinden kurtulamamışlar, öte yandan da, daha Marksizm-Leninizmle gerçek anlamda yeni yeni tanışmalarından dolayı hem ideolojik politik görüşlerini netleştirememişler hem milliyetçi düşüncelerden arınamamışlar ve hem de kendi aralarında kesin bir saflaşmaya varamamışlardı. Türkiye Kürdistanı'ndaki burjuva milliyetçiler, Irak Kürdistanı'ndaki önderliğin peşinde kayıtsız şartsız yürüyorlardı. Öte yandan sosyalizme açık küçük burjuva yurtsever kesimlerden bazıları Türkiye'deki sol ile ve özellikle yeni kurulan TİP ile birlikte örgütlenmeye bazıları metropollerde kurdukları ilk DDKD'ler vasıtasıyla eski DDKO deneyimini hayata geçirmeye çalışırken bir kesimi de Dr. Şivan'ın öldürülmesinden sonra organik olarak hem resmen hem de fiilen dağılan T-KDP hareketini ye-

niden diriltme çabası içindeydiler. Sınıf temelinde ve ideolojik-politik düzeyde aşağı yukarı aynı platformda olan bu üç kesim belirgin olarak bir saflaşma temelinde ayrılma eğilimi gösteriyordu.

Marksizm-Leninizm düşüncesinin yaygınlaşması, bu düşüncenin kalfalarda açmaya başladığı geniş ufuklar daha geniş kitlelerin sosyalizme yönelmelerini getirdi. Tam bu dönemde burjuva-feodal öncülüğün hareketi yenilgiye götürerek ihanet etmesi, Türkiye Kürdistanı'nda burjuva milliyetçi hareketin etkinliğini kırdı. Kürdistan'daki yurtseverler, emekçi sınıf ve tabakalardan gelen ulusal nitelikli kitleler, ulusal kurtuluş mücadelesinin sınıfların mücadelesiyle olan bağlantılarının, egemen sınıfların kurtuluş savaşındaki rollerinin; bunun uluslararası durumla bağlantısının; emperyalizmin ve Sovyetler Birliği ile Sosyalist sistemin oynadıkları rolün hayatları üzerindeki etkilerini daha yakından ve somut olarak duymaya başladılar. Bu canlı olay, küçük burjuva yurtseverlerinin Marksizme-Leninizme, devrimci-demokratik düşüncelere daha çok sarılmalarını getirdi ve mücadeleyi sınıf temeli üzerinde örgütleme inançlarını pekiştirdi. Bundan hareketle burjuva milliyetçiliğine açıktan konum aldılar.

1975 yılı, Türkiye Kürdistanı'ndaki ulusal demokratik muhalefetin en geniş kesimlerinin kesin olarak burjuva milliyetçiliğine ve onun şahsına Irak Kürdistanı'ndaki burjuva-feodal öncülüğe karşı açık konum aldıkları, Marksizm-Leninizme, dünya devrim süreci güçlerine yöneldikleri dönemdir. Bu yönelme doğal olarak, dünya devrim sürecinin onun bir parçası olan sosyalist sistemin ve dünya komünist hareketin rolü ve konumu sorununu yoğun bir biçimde tartışmayı getirdi. Aslında tartışmalarda, sorunu bilimsel olarak ortaya koyup doğru sonuçlara vardırmanın olanakları son derece kısıtlıydı. Bunu, herşeyden önce yurtsever hareketin sınıf ve temelleri, geçmişten beri etkilenererek getirdiği alışkanlıkları ve tüm bunların üzerine oturduğu ön yargıları kısıtlıyordu. Öte yandan Marksizmin-Leninizmin girişi de daha son derece yeniydi ve üstelik, sağlıklı bir yöntemle girmemişti. Marksizmin klasikleri, düzensiz ve bölük pörçük olarak ortaya sunuluyordu. Bu, Marksizm-Leninizmin tek yanı ve çarpık olarak kavranmasına yol açıyordu. Öte yandan dünya komünist hareketinin o güne dek getirdiği deneyimler, karşı karşıya kaldığı sorunlar, tarih boyunca komünizme karşı gelişen sapık akınlar, bunların izlediği süreç ve geldikleri son noktalara ilişkin bilgilenmeler ya hiç yoktu ya da yanlış ve eksik oluşuyordu. Çoğu kez, anti-komünist düşünceler bile Marksizm adına piyasaya sürülebiliyordu. Bunlar, ülkemizde uzun süre, Marksizm-Leninizmin yanlış kavranmasına, hatta daha

doğru bir deyimle kavranamamasına yolaçtı. Bu nedenle, Kürdistan ulusal demokratik muhalefetine komünizme, dünya komünist hareketine; Sovyetler Birliği ve sosyalist sistemin rolüne ilişkin olarak şöyle bir saflaşma ortaya çıktı: Etkinliği kırılan burjuva milliyetçiliği anti-komünist ve anti-sovyetik konumunu sürdürdü. Kürdistan işçi sınıfının, diğer emekçi sınıf ve tabakaların kendi partilerini, bağımsız siyasal hareketlerini yaratmalarına karşı çıkmaya devam etti. Çabalarını bütün sınıf ve katmanların salt ulusal karakterli bir parti içinde örgütlenmesi yönünde sarfetti. Küçük burjuva yurtseverlerden bir kesimi ise milliyetçi Maocu ve Troçkist düşüncelerden aldıkları etkiyle, Sovyetler Birliğini ve dünya sosyalist sistemini revizyonistlikle, günübürlük çıkarıcılıkla suçladı. Başka bir kesim de, uluslararası alanda, emperyalizm ve gericiliğe karşı Sovyetler Birliği ve dünya sosyalist sisteminin, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketinin ve ulusal kurtuluş hareketlerinin tek bir cephe- de birleşmiş olduklarını, Kürdistan halkının gerçek dostlarının bu güçler oldukları kabul etmekle birlikte, Sovyetler Birliği'nin, sosyalist sistemin dünyamızın kapitalizmden sosyalizme geçişi sürecindeki rolünü ve proletarya enternasyonalizminin günümüzdeki gerçek özünü kavrayamamıştı. Bu kesimin proletarya enternasyonalizminin günümüzdeki özünü ve başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist sistemin gerçek rolünü kavrayamamış olması daha çok Marksizm-Leninizmin daha önce değindiğimiz Kürdistan'a girme süreci, ve Sovyetler Birliği'nin Irak Kürdistanı'ndaki tutumunu yanlış olarak değerlendirmesindenendi. Değişik siyasal kümelenmelerde yer alan bu kesim, Sovyetler Birliği ile Çin arasında tavır almayı yanlış buluyor, dünya komünist hareketinin ilişkin tutumlarında her iki tarafı da hatalı kabul ediyor ve bazan "Kim İl Sung tavrı" bazan de "Ho Şi Minh tavrı" gibi kavranlarla adlandırılan "orta yolcu" bir tavır alıyordu.

İşte partimiz, böylesi bir ortamda Nisan 1975'te Van Kalesi'nde yapılan İlk Kongresi'yle yeniden T-KDP adıyla kuruldu. Aslında partinin kuruluş çalışmaları daha 1973 yılından beri başlamıştı. Bu çalışmalar sırasında, bir partinin gereği etrafında kümelenen Partimizin kurucuları da yukarıda anlatmaya çalıştığımız saflaşmanın üçüncü kesimi içinde yer alıyorlardı. T-KDP'nin dağılmasından sonra, geçmişte bu parti içinde yer alan yurtseverler daha sonraki saflaşmalarda değişik hareketlerin içinde yer almışlardı. Partimizin kurucuları da, Dr.Şivan'ın T-KDP hareketinden gelen unsurlardı.

Yukarıda belirtmeye çalıştığımız üçüncü kesimin içinde yer almanın getirdiği düşüncelerden başka kaba hatlarıyla şu ilkeler de Partimi-

zin kuruluşuna temel oluşturdu. O döneme kadar Kürdistan'ın bütün parçalarında sürdürülegelen ve Dr. Şivan'ın T-KDP'si tarafından da programlaştırılmış olan "Kürdistan'a otonomi" talebinin reddedilerek "bağımsızlık" talebinin programlaştırılması benimsendi. Burjuva milliyetçiliğine ve Irak Kürdistanı'ndaki burjuva-feodal öncülüğün ihanetine karşı mücadele partinin vazgeçilmez politikası olarak kabul edildi. Ayrıca Dr.Şivan'ın, partinin sadece yönetim kadrolarında Marksist-Leninistlerin olmasının yeterli olduğu, partinin alt organlarında ve parti hücrelerinde çalışanların dürüst inançlı ve fedakar yurtseverler olmalarının yeterli olduğu biçimindeki görüşlerinin yerine bütün partililerin Marksizme-Leninizme inanmaları esas alındı. Buna bağlı olarak, Dr.Şivan'ın illegal bir partide "otoriter merkezizyetçilik"i savunan görüşleri yerine, illegal koşullarda merkezizyetçi yanı ağır basan "demokratik merkezizyetçilik", parti yaşamının esası olarak benimsendi. Marksizm-Leninizmi rehber aldığı, programında belirterek, nihai amacının Kürdistan halkını sömürsüz sınıfsal bir topluma götürmek olduğunu, bu yolda, ilk aşamanın ulusal demokratik devrimin zaferinden geçtiğini; Kürdistan'ın bir sömürge olduğu ve ayrı örgütlenmenin gerektiğini, ulusal demokratik devrim sürecinde temel gücün köylülük olduğunu tespit etti. Türkiye'deki devrimci-demokratik güçlerle, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı temelinde dayanışma ve işbirliğini esas aldı.

İşte Partimizin kuruluşuna temel oluşturan ilkeler ana hatlarıyla bunlardı. Fakat Kürdistan'da yaşanan o günün koşullarında, bu ilkelerin geniş bir açılımı yapılamamıştı. Zaten genel olarak ülkedeki devrimci, yurtsever aydınlar da olduğu gibi parti kurucularında da ideolojik düzey geriydi. Onlar da bu ilkeleri kaba hatlarıyla ve öz olarak kavramışlardı. Böylesi bir düzeyde biçimlenen parti çizgisi Marksizm-Leninizme açık olmasına rağmen daha çok devrimci-demokratik bir içeriğe sahipti. Partideki ve parti kurucuları arasındaki görüş birliği ve homojenlik, ancak yukarıda saydığımız ilkelerin kaba ana hatlarla tanımlanmasında ve o ölçülerde vardı.

İdeolojik düzey düşüklüğü ve buna bağlı olarak görüş birliğinin kaba ve sığ bir temelde sağlanması, hem kuruluş çalışmaları hem de kuruluştan sonraki yıllarda sorunların başgöstermesine yolaçtı. Kuruluş çalışmalarına katıldıkları halde parti kurulmadan ayrılanlar oldu. Parti kurulduktan sonraki ilk yılda da bazıları kendiliğinden mücadeleyi bırakırlarken bazıları da ideolojik ayrılık nedeniyle partiden ayrıldılar.

Partimizin kuruluşunun sağlıklı bir ideolojik inşa ve biçimlenme sürecinden geçmemiş olması, hem örgüt içi işleyişte; partiye üye alınmada

kadroların tespit edilip görevlendirilmesinde, kolektif yaşamı yürürlüğe sokmada ve önder kadroların yetiştirilmesinde büyük zorluklarla karşılaşmış yöntemlere başvurmamız da önemli bir etken oldu, hem de ideolojik ve politik inşa sürecinin çok yavaş, çarpık ve tahripkar bir içeriğe bürünmesini getirdi.

Partimiz, daha önce de vurguladığımız gibi, uluslararası sorunlar karşısında Kürdistan'ın o günkü koşullarında en ileri düzeyde olmasına rağmen, dünya komünist hareketinin ve reel sosyalizmin gerçek konumunu, proletarya enternasyonalizminin günümüzdeki özünü yeterince kavrayamamış olmasından dolayı, Türkiye'de gelişen ve 1975-76 yıllarında Kürdistan'a bulaşan Maocu akımın parti saflarına sızmasını engelleyemedi. Maoculuk parti sempatanları arasına ve giderek bazı partilere bulaşırken parti ilk anda çok kısa bir dönem için bile olsa bocalamaya girdi. Ancak böylesi kısa dönemli bir bocalamadan sonra Maoculuğa karşı ideolojik politik saldırıya geçti. İlk bocalamanın, parti sempatan ve bazı militanlarının bu sapık akıma karşı zamanında korunamamalarının nedenlerinden biri de partinin önder kadrosunun ideolojik yetersizliği ve politik duyarsızlığıydı. Ancak parti, Maoculuğa karşı ideolojik ve politik saldırıya geçtikten sonra, Maoculuğun Kürdistan'da kısa bir sürede iflas etmesinde siyasal düzeyde belirleyici rol oynadı. Bu mücadele, Partimizin, Marksizm-Leninizm yolunda ideolojik inşa sürecini de pekiştirdi.

Burjuva milliyetçiliğine ve ardından da Maoculuğa karşı sürdürdüğümüz ardıcıl mücadele, Partimizin ideolojik düzeyde devrimci-demokratik hattan bilimsel sosyalist hatta geçişinde; dünyamızın kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinde başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist sistemin belirleyici rolünü; dünya komünist hareketinin gerçek konumunu ve proletarya enternasyonalizminin günümüzdeki özünü doğru kavramasında; Kürdistan halkının ulusal demokratik halk devrimi mücadelesini Marksizm-Leninizmin ışığı altında gerçek sınıf temeline oturtup Kürdistan işçi sınıfının rolünü, iç ve dış müttefiklerini doğru saptamasında en etkin dayanak oldu.

İdeolojik-politik inşa ve biçimlenme süreci Partimizin kuruluşundan itibaren başladı ve günümüzde bu, halen devam ediyor. Partinin kuruluşundan 1977 yılında parti programının ve adının değiştirilmesine (1) dek süren aşamayı, devrimci-demokratik hattan bilimsel sosyalist

(1) Parti adının değiştirilmesi tartışmaları sırasında MK'nin çoğunluğunun görüşü partinin adının "Kürdistan Ulusal Devrim Partisi" olması yönündeydi. Ancak iki aylık aradan sonra bu isim yerine "Kürdistan İşçi Partisi" ismi benimsendi.

hatta geçiş süreci olarak değerlendirmek mümkün. Fakat bu sürece damgasını vuran "dar sosyalizm"le bütünleşen devrimci-demokratik hattır. Bu dönemin mücadelesinin getirdiği ideolojik ve siyasal biçimlenmenin ürünü olarak 1977'de program ve tzgn değiştirilmesiyle yeni bir aşamaya, bilimsel sosyalist hattın egemen olma yönünde ilerlediği aşamaya getirdi. Bu aşamada egemen olan yan bilimsel sosyalist hattır.

Bu dönemde, Marksist-Leninist öğretinin parti saflarında kavratılıp ideolojik düzeyin yükseltilmesine partililerin bu harçla yoğrulmasında önemli adımlar atıldı. Bilimsel sosyalist politikayla halka gidilerek, Kürdistan toplumunu ulusal demokratik mücadeleye çekme, toplumun en geniş kesimlerini örgütsel mücadele alanlarına kazanma yolunda, partinin kitlelerle ve özellikle işçi sınıfıyla bağlarını pekiştirmede hayati önemi olan somut koşullara uygun mücadele araç, biçim ve yöntemlerini pekiştirmede kmsenmeyecek adımlar atıldı. Özellikle işçiler arasındaki örgütsel çalışmalar ve partiyi gerçek anlamıyla işileştirme, o dönemdeki parti çalışmalarımızın ağırlık noktalarından biri oldu. Partimiz, Kürdistan tarihinde işçi sınıfını saflarına en çok çekebilen bir parti kimliğini kazandı. 12 Eylül öncesinde, işçi sendikalarının, meslek örgütlerinin yasal faaliyet sürdükleri ortamda, Kürdistan'daki devrimci sendikaların % 70'ten fazlası parti ye ve sempatizanlarının denetimi altındaydı. Bunun dışında sarı sendika federasyonlarına bağlı pek çok sendikanın Kürdistan'daki şubeleri de hem yönetimleri hem de yeleri bakımından partinin politik yönlendiriciliği doğrultusunda tavrı ahyordlardı. Partimizin işçi sınıfı ve sendikalar içindeki etkinliği artık sadece Kürdistan'da değil Türkiye düzeyinde bile aktif bir fonksiyona sahipti.

Demokratik ğretmen hareketinde Partimiz belirleyici rol oynuyordu. Öğretmenlerin teknik elemanların, sağlık emekçilerinin ve diğer memurların arasında partinin büyük bir etkinliği oldu. Bu alandaki emekçilerin önemli bir kesimi, parti komiteleri, yarı-legal meslek grupları ve legal örgütler aracılığıyla Partimizin yönlendiriciliği altına girmişti.

Partimiz Kürdistan tarihinde ilk kez, Kürdistan gençliğinin konumuna uygun olarak; işçi sınıfının yolunda ulusal demokratik halk devrimi mücadelesinde yer almasını sağlamak görevini başardı. Gençliğe devrime öncülük etme, mücadelenin başını çekme fonksiyonunu yükleme ve bu yoldan gençliğin devrimci enerjisini yanlış hedeflere saptırma çabalarına karşı savaşarak, devrimci demokrat gençlik hareketini merkezi-leştirerek işçi sınıfının devrimci yoluna kanalize etti. "Yolumuz işçi sınıfının ve emekçi halkımızın yoludur" sloganıyla işçi-köylü ve ğrenci gençliğin mücadelesini tek bir çatı altında birleştirerek ona kitlesel bir

nitelik kazandırdı.

Bugün sürdürmekte olduğumuz ulusal demokratik muhalefetin en büyük problemlerinden biri de Kürdistan kadınlarının henüz kitlesel olarak mücadeleye kazandırılmamış olmalarıdır. Kadınlarımızın mücadeleye kazandırılması, gerçek Kürdistan nüfusunun aşağı-yukarı yarısının mücadelenin safları dışında kalması demektir. Partimiz, geçmişte, kadınlarımızı parti saflarına ve kitlesel olarak ulusal demokratik muhalefetin içine çekmek için Türkiye Kürdistanı tarihinde ilk kez kadınları örgütleme görevini istlendi. Devrimci-demokratik kadın hareketi böylesi bir görevin ürünü olarak biçimlendi. Kürdistan'ın bazı yerlerinde kadın dernekleri, yarı-legal kadın komiteleri oluştu. Fakat gerçeğini belirtmeliyiz ki Partimiz kadın hareketini örgütlemeye yeterli başarıyı gösteremedi. Bu alandaki mücadele, hem kitlesel bir nitelik kazanamadı, hem de istikrara kavuşmuş sürekliliği olan bir kadın hareketi oluşmadı. Kadınları mücadele safına çekme görevi, en yakıcı sorunlardan biri olarak önümüzde halen de duruyor.

Partimiz köylüleri örgütleme ve kırsal alanlarda da parti adını yaygınlaştırmada önemli adımlar attı. Hem partinin örgüt ağını yaymak, hem de köylülüğü aktif ve kitlesel olarak devrim mücadelesine kazandırmak için kırsal alanlarda parti propagandasını geliştirmek, Marksizm-Leninizmi kırlara götürmek için Partimiz, önenli sayılabilecek görevler başardı. Köylüleri çeşitli köylü kooperatiflerinde örgütlemek için çalışmalar yapıldı. Bu kooperatiflerin bazıları partili militanların denetimine girdi. Kürdistan'ın bazı yörelerinde, bu konularda iyi adımlar atmakla beraber, bazı yörelerde de yetersiz kaldığımızı söylemeliyiz.

Partimiz, Kürdistan ulusal demokratik halk devrimi mücadelesi yolunda, Türkiye'de demokratik hak ve özgürlükleri koruyup geliştirme, sömürgeci tekелci burjuvazinin, işçi sınıfı ve diğer çalışanların ekonomik, sosyal ve siyasal haklarını gaspetmesine, kısıtlamasına karşı aktif mücadele görevlerini ana hatlarıyla doğru tespit etti. Türkiye'deki demokratikleşme sürecinin, Kürdistan halkına, onun devrimci demokratik mücadelesine hiçbir şey kazandıramayacağı yolundaki "sol" oportünist ve küçük burjuva milliyetçi düşüncelere; hak ve özgürlüklerin genişletilmesinin, sosyal ve siyasal reformların devrim mücadelesine elverişli koşullar yarattığını inkar eden ve her türlü kazanımı "devrim"e bağlamak isteyen, soyut "devrim" lafazanlarına karşı etkin bir mücadele sürdürdü. Partimiz, sömürgeci bile olsa, devletin içerik ve biçiminde meydana gelen değişmelerin Kürdistan halkının yaşamını doğrudan doğruya etkilediği gerçeğini her zaman gözönünde tuttu; sömürgeci parlamentoya gir-

meye, orada burjuvaziye karşı Kürdistan halkının ulusal demokratik haklarını ön plana çıkarmaya ve bütün bu mücadeleyi Türkiye halkının kendi burjuvazisine ve onunla işbirliği halindeki emperyalizme karşı mücadelesiyle birleştirmeye özel bir önem gösterdi. Demokratikleşme süreci uğruna mücadeleyi devrim mücadelesiyle birleştirmeyen sağ oportünizm, reformist düşüncelere ve bu tür bir mücadeleyi tümünden yadsıyan soyut "devrim" lafazanlığından başka bir şey olmayan "sol" oportünist, maceracı akımlara karşı mücadele, Partimizin bilimsel sosyalist hattının oturmasında önemli rol oynamıştır. Partimiz legal ve illegal mücadeleyi, barışçıl ve barışçıl olmayan mücadele yöntemlerini uyumlu olarak somut koşullarda denkleştirerek sürdürmeye büyük bir titizlik gösterdi. Mücadele sürecinin, bütün alanlarda ve çok yönlü araç, yöntem ve biçimle sürdürülmesi gereğini kitleler arasında yaymakta büyük çabalar gösterdi.

İzlediği politika ve bu doğrultuda gösterdiği çabalarla partimiz hem Kürdistan'da, hem de Türkiye'de etkinliği ve saygınlığı artın bir parti oldu. Kürdistan'da ulusal demokratik muhalefetin güçlendirilmesine, Türkiye'de demokratik hak ve özgürlüklerin gaspedilmesine, faşizmin turmanış çabalarına karşı, iki halkın ortak mücadelesinin ayrılmaz temel unsuru haline geldi. Partimiz bu doğrultuda sağladığı etkinlik ve toplumda kurduğu çok yönlü bağlarla, kitlel bir nitelik kazandı.

Yoldaşlar,

Kısaca ve anahatlarıyla aktarmaya çalıştığımız partimizin bu olumlu gelişme ve başarıları yanında pek çok yanlışlık, eksiklik ve başarısızlıkları da oldu. 1977 yılından sonraki dönemde özellikle bilimsel sosyalizm yolunda ideolojik-politik inşa ve biçimlenmede önemli gelişmeler kaydettiğimiz halde, bu sürecin bütün gereklerini yerine getiremedik. İdeolojik-politik konularda, parti içinde yeterli bir düzey yüksekliği yaratamadık, ve yaşamın, günlük, çok yönlü ve karmaşık akışı içinde büyük bir önem taşıyan Marksçı-Leninci yaşam biçimini; bunun getireceği ideolojik netlik ve politik duyarlılığı çalışmalarımıza gereği gibi mal edemedik. Parti saflarındaki ideolojik-politik düzey yüksekliği, genel olarak Kürdistan'daki diğer siyasal hareketlere nazaran daha ilerde olmasına rağmen, içinde yaşadığımız koşulların yüklediği görevler ve partimizin kazanmış olduğu kitlel niteliği bakımından geri bir seviyede kaldı. Özellikle yaygın örgütlenme ve derinlemesine örgütlenmeyi birbiriyle uyumlu olarak birarada götüremedik. Bizde yaygın örgütlenme ağı alabildiğine genişlerken, derinliğine örgütlenme; yani ideolojik-politik düzeyi yükseltme, parti birlik ve disiplinini, homojenliğini ve kollektiviteyi yerleştirme, yetenekli kadroları yetiştirip zamanında ve yerinde görevlendirme adımları çok gerilerde kaldı. Özellikle partinin yayın hayatını, düzenli ve sağlıklı bir işlerliğe kavuşturama-

duğumuz, bu alanda (o da düzensiz olarak) çok az şey yaptığımız için; Kürdistan devriminin temel problemlerine teorik yaklaşımda, ülkemizin ekonomik, toplumsal ve siyasal koşullarının karmaşıklığında boy veren sorunların ana nedenleriyle ortaya konup çözüm yollarının bulunmasında beceri sahibi olmuş, yaşamın içinde ortaya çıkacak somut olgular karşısında yaratıcı yeteneklerini kullanarak bunların üstesinden gelebilecek kadrolar yetiştiremedik. Hatta bu, parti içinde bütün ideolojik-politik sorunların anahatlarında değil ama, önemli ayrıntılarında net bir homojenliğin sağlanamamasına, çeşitli sorunlara ilişkin olarak değişik yörelerde farklı yorumların bile ortaya çıkmasına elverişli ortam yarattı.

Özellikle Merkez Komitesi'nin daha başından beri süregelmekte olan ideolojik yetersizliğini aşması, parti içinde Leninci yaşam tarzını, benimseme ve benimsetme doğrultusunda, amatörlüğü, programsızlığı ve geçmişin yanlış alışkanlıklarını üzerinden atamaması, partiye ve partinin etkinlik alanlarındaki kitlelere önderlik etme görevlerini yerine getirememesi, hatta çoğu kez bunun gerisinde kalması, bizim geçmişten beri süregelen parti sorunlarımızın bugünkü boyutlara varmasında ve oportünizmin partiyi böylesine tahrip edebilmesinde en önemli nedenlerdendir. Merkez Komitesi'nin bu düzeydeki ideolojik-politik geriliği; parti üyelerinde ve çoğu kez tüm partide zaman zaman politik duyarsızlıkların başgöstermesine; hatta bazen partinin toplumsal gelişmelerin gerisinde kalmasına yol açıyordu. Örneğin 1978'e gelindiğinde, legal mücadele araçlarındaki kitleleşmenin seline kapılan partimiz, nerdeyse kendisini likide etmeye götürecektir düzeyde siyasal çalışmaları legaliteye kaydırması bunun açık örneğiydi. O dönemdeki legalizmin başını alıp yürümesi karşısında partinin illegal örgütleri legal örgütlerdeki faaliyetleri ve yarı-legal sempatizan gruplarını yönetip yönlendirmede son derecede hantallaştılar. Hatta bazı yerlerde ipin ucunu bile kaçırdılar. Bu olay daha sonra sıkıyönetimin gelmesiyle legal mücadele araçlarının yerine kitlelerle bağlarını devam ettirecek yeni halkalar ortaya çıkarabilmesini son derecede zorlaştırdı. Bu sefer parti ile sempatizan yığınları arasında bir kopukluk başgösterdi. Çoğu kez bu, yarı-legal sempatizan gruplarıyla örgütsüz kalan sempatizanların başlarının çaresine bakmasına neden oldu.

Bu konuda verilebilecek önemli örneklerden bir diğeri de Apoculuğa karşı tutumdur. Gerçi Apoculuğa karşı ideolojik anlamda en sağlamda en sağlıklı tutum takınan ve Apoculuğa karşı ilk defa köklü bir ideolojik mücadele başlatan bizim partimizdir. Bu konuda, partimiz diğer tüm siyasal hareketlerden daha fazlasını yaptı. Fakat buna rağmen partimiz Apoculuğa karşı ideolojik-politik anlamda tutum aldığı anda artık denilebilir ki, iş işten geçmişti. Partimiz Apocu hareketin niteli-

ğini, ona karşı mücadelenin nasıl olması gerektiğini zamanında göremedi. Bu nedenle Apocular, Kürdistan'ın bazı yörelerinde çok ciddi provokasyonlara giriştiklerinde zamanında insiyatifini kullanamadı. Olayların gerisinde seyretme durumuna düştü Apoculuk konusunda ortaya çıkan bu politik duyarsızlık nedeniyle partimiz, en güçlü örgüt ağı ve sempatizan kitlelerine sahip olduğu Siverek gibi bir yerde Apoculuğun, sömürgecilerin, büyük toprak ağalarının ve aşiret reislerinin yarattığı provokasyonu boşa çıkaramadı. Siverek halkı ile birlikte partimiz de bu olaylardan büyük zarar gördü.

Merkez Komitesi'nin durumu, partimizin kendi içindeki işleyişini de olumsuz yönde etkiledi. Parti tüzüğünde partiye üye alınmada, parti örgütlerinin çalışma biçim ve yöntemlerinde, hiyerarşik olarak örgütler arası ilişkilerde, Leninci normlar geçerli olduğu halde, bu normları yeterince işletemedik. Partililer tüzükte belirlenen normların ne anlama geldiğini, her partilinin bunu kendi siyasal ve günlük yaşamında nasıl uygulaması gerektiğini kavrayamadılar. O dar bilgi ve deneyimleri çevresinde daha çok kendi yorumlarıyla Leninci parti yaşamının temel normlarına yaklaştılar. Böylece partiye üye alınmada çoğu kez bu normlara uymayan son derece geri, geldikleri toplumsal kategorilerin düşünce ve alışkanlıklarını üzerlerinden atamamış unsurlar da partiye alındı. Hatta partiye üye alınmada Leninci normlara uyma anlayışının bizde bazan öylesine anlamı boşaltıldı ki, kimi yerlerde program ve tüzük okutulmadan bunların gerçek anlamları kavratılmadan partiye üye alındı. Leninci parti yaşamına ilişkin normların kavranamaması, yanlış değerlendirilmesi nedeniyle, Parti üyelerinin bu tür düşünce ve alışkanlıklardan arınmaları için koşullar da yaratılamadı. Böylece ta başından beri parti saflarında yeralan küçük burjuva düşünce ve alışkanlıkları, varlıklarını sürdürdüler. Bu olgu öylesine ciddi bir sorundu ki, temel kaynağını Merkez Komitesi içinden alacak kadar dallanmış budaklanmış olarak parti içinde yer etmişti. Bu olgu en son olarak partimizi tasfiye çabasına kadar götüren sağ oportünizmin parti içindeki kökleri idi. Aynı zamanda partinin diğer üyelerine de bulaşarak onların da bu tür alışkanlık ve düşüncelerin etkisinde kalmalarına ya da kendilerini bunlardan arındırmayı yerinde ve zamanında becerememelerine yol açıyordu.

Yukarda saydığımız, geriliğin sakat ve yanlış alışkanlıkların ve tüp duran küçük burjuva yaşam tarzının partimizin iç işleyişinde doğurduğu diğer bazı temel eksiklik, yanlışlık ve hataları şöyle ele almak mümkün:

Hem işçi sınıfının hem de Kürdistan halkının kurtuluş mücadelesinde belirleyici rolü olan kadro sorunu, bugüne kadar partimizin çözemeden getirdiği sorunları başında geliyor. Bugüne kadar başta Merkez Komitesi olmak üzere bütün parti örgütlerimiz, kadroların yetiştirilmesinde ve görevlendirilmesinde, doğru bir kadro politikasına sahip olamadılar, her şeyden önce doğru bir kadro politikasının nasıl olması gerektiğini yeterince kavranmış olduğumuzu söyleyemeyiz. Pek çok Merkez Komite üyemiz dahil olmak üzere, yörelerdeki ve daha alt organlardaki partililer partisel çalışmalarını amatörlüğün üzerine oturtmuşlardı. Merkez Komitemiz'in hiçbir zaman, uzun süreli oturmuş bir profesyonel kadro politikası olamadı. Herşeyden önce Merkez Komitesi kendisini amatörlükten kurtaramadı. Bizde geçmişten bugüne kadar en çok tartışılan, çözüm yolu bulunması istenen sorunları başında profesyonel kadrosunun geldiği halde, bizde "profesyonel" kadro anlayışından salt "parti tarafından maaşa bağlanıp her tarafa koşturulan memur" anlaşıldı. Elbetteki partililere 24 saatlerini de devrimci mücadeleye ayırabilecek olanaklar yaratmak önemli bir şeydir. Ama "profesyonel devrimci kadro anlayışı" salt bu değildir. İnsanları becerilerine, ilgi alanlarına, fedakarlık ve kararlılıklarına göre seçip gerekli alanlarda görevlendirmeden hatta, bu yolda onları geliştirici ve yetkinleştirici olanaklar yaratılmadan doğru bir kadro politikası uygulandığı söylenemez. Böylesi bir kadro politikası güdülmeyen, bazen yapanuyacak bir göreve getirilen "profesyonel kadro" 24 saatinden bir saatini bili o alana veremeyebilir. Gerçek anlamda profesyonel devrimci kadro yetiştirilme sorunu, giderek devrime öncü kadroların yetiştirilmesi bir partinin en hayati sorunudur. Bu anlamda kadroların bulunup çıkarılması, yerli yerinde görevlendirilmesi ve yetkinleştirilmesi de kişisel çabaları aşan ancak doğru bir kadro politikasına sahip örgüt tarafından hayata geçirebilecek bir sorundur. O da herşeyden önce partinin kollektif çalışmayı; doğru bir işbirliği ve işbölümünü, uzmanlaşmayı çalışmalarının esası haline getirmesine bağlıdır. Oysa bizde bütün bunlar yerine getirilemedi. Kollektif çalışmanın yerine işler kişisel insiyatiflere bırakıldı. Parti içinde ve parti sempatizanları safında binlerce insan olduğu halde bunlar, yeteneklerine, ilgi alanlarına göre yeteri gibi görevlendirilemediler. Partililerin bilgi ve becerilerini geliştirmeleri daha çok onların kişisel çabalarıyla sınırlı oldu. Bazı alanlarda binlerce insana çalışma alanları yaratılmayıp, kitlelerin devrimci enerjilerini boş yere harcamalarına neden olurken, bazı alanlarda da bir kişiye bazan yapamayacağı kadar görevler yüklendi. Merkez Komitesi, doğru bir kadro politikası uygulayama-

dığı için çoğu kez, bazı örgütlerde anlamsız yığılmalar, bir yere kadar gidip tıkanmalar, hep parti içindeki bunalımların, sorunların başında geldi. Bu yanlış kadro politikasının doğurduğu yığılmaları, belli bir seviyeye kadar yetkinleşip ortaya çıkan tıkanmaları, Merkez Komitesi parti faaliyetlerini gerektiği diğer alanlara zamanında kaydıramadığı için ortaya çıkan yöneten-yönetilen çelişkisi, kimi zaman örgütsel bunalımı doğurup bazılarının mücadeleyi bırakmalarına yol açarken bazen de kimilerinin hırçınlaşmasına ve giderek yönetimin ve örgütlerin tepkisini üzerine çekerek partiden atılmalarına yol açıyordu.

Parti içinde Leninci kadro politikasının hayata geçirelememesi yüzünden ülkemizin içinde bulunduğu ağır koşullara, partinin mücadelesini etkin bir biçimde sürdürecektir, onu güçlendirecek ideolojik düzeyleri yüksek, politik olarak duyarlı yeterli kadrolar yetiştirilemediği gibi küçük burjuva anlayış ve alışkanlıkları parti içinde kök saldı ve giderek sağ oportünizm eğilimi partiyi tasfiye etmeyi göze alabilecek kadar ileri gitti. Leninci kadro politikasını hayata geçirme, partiyi yetenekli, sağ duyulu, ideolojik ve politik alanda etkin, özgür düşünebilme, yaratıcı yeteneklerini yerinde ve zamanında kullanabilme yetisine sahip kadrolarla donatma görevi partimizin önünde duran en acil görevlerden biridir. Kürdistan işçi sınıfı ve emekçi halkı kendi önder kadrolarını yetiştirip ön plana çıkarmadıkça kurtuluş mücadelesini başarıyla ulaştıramaz. Böylesi bir görev de herkesten önce bizim partimizin omuzlarındadır. Partimiz bu hayati görevi başarabilmek için hiçbir zorluk ve fedakarlıktan kaçınmamalıdır.

Geçmişte, bizim gereği gibi çözemediğimiz sorunlardan biri de parti disiplini ve bütün parti için geçerli olan tek tip disiplin anlayışıdır. Tek tip disiplin sorununu, herşeyden önce Merkez Komitesi'nde hayata geçiremedik. Merkez Komitesi toplantılarımız ülke içindeki ağır illegal koşullar abartılarak çoğu kez düzensiz ve ön hazırlıksız yapıldı. Zaman zaman Merkez Komitesi'nin çoğunluğu bazı MK üyelerini çağırma gereğini duymadan toplanabildikleri gibi, zaman zaman da bazı MK üyeleri toplantılara gelmediklerinde onlara karşı herhangi bir ciddi bir yaptırım uygulama yoluna gidilmedi. Partinin iç işleyişine ve politik soruna ilişkin sorunların, ideolojik temelde tartışılarak ikna yoluna gidilmesi yerine, soyut bir "yol arkadaşlığı" anlayışıyla uzlaşma yoluna gidildiği dönemler bile oldu. Zaman zaman kolektifliği ve bu temeldeki bağlayıcılık sorununu gözardı ederek, kendisini Merkez Komitesi yerine karar verebilme ve inisiyatif kullanma yetkisiyle görenlerimiz oldu. Hatta bu tür bireysel çıkışlar, bazan partiyi ciddi olaylarla karşı karşıya getirdiği za-

man da bile "yufka yürekli baba"nın, "şımarık çocuğuna" karşı takındığı tutuma düştüğümüz bile oldu. Parti içi disiplini zedeleyen bütün gelişmeler ve bunların yarattığı alışkanlıklar diğer parti örgütlerimize de yansdı.

Yoldaşlar,

Bu anlayışın en büyük zararını, sağ oportünizm partiye karşı isyan bayrağını çektiği zaman gördük. Uzun bir süre sağ oportünizmin partiyi tasfiyede ayak diretişini, "şımarık çocuğun" muızımlığı olarak değerlendirdik. "Babalık duygusu" bizi uzun süre oportünizmin boyutlarını ve sınıf temellerini görmekten alıkoydu. "Şımarık çocuk" bunu fırsat bilerek partinin neredeyse altını üstüne getirdikten sonra bütün çıplaklığıyla işin gerçeğini görebildik.

Partide tek disiplin anlayışının yerli yerine oturtulmasının en belirgin nedenlerinden biri de eleştiri-özeleştiri mekanizmasının, parti yaşamının kopmaz parçası haline getirilememesiydi. Bu leninci ilkeyi, gerçek özüyle hayata geçirememek, yalnız bizim partimizin değil, Kürdistan'daki tüm siyasal hareketlerin ve hatta biz geri kalmış doğu toplumlarının, feodal gurur ve küçük burjuva alınganlığıyla yoğrulmuş insanların yaralarından biridir. Biz, partinin illegal koşullarda yaşadığı gerçeklerini yanlış yorumlayarak eleştiri-özeleştiri mekanizmasının baskı altına alınmasına zenin yarattık. Bu bizde öylesine bir hal aldı ki, üst organlar eleştirilemez, onlardan özeleştiri istenemez duygusunu fiilen doğurdu. Bu nedenle üst organlardan gelen her türlü düşünce doğru olup olmamasına bakılmaksızın kabullenir oldu. Bu, parti içi demokrasiyi kısıtladı. Bürokratik merkeziyetçi bir işleyişin boy vermesine götürdü. Eleştiri-özeleştiri mekanizmasını herşeyden önce Merkez Komite işletemedi. Çoğu kez alt organlardan gelen eleştiriler dikkate alınmadığı, önemsenmediği için süreç içinde ciddi sorunlar belirdi. Bir yandan bir kısım partililer, eleştiri-özeleştiri mekanizmasının çalıştırılmadığını, üst organlara iletilen eleştirilerin önemsenmediğini gördükçe, nasıl olsa hiçbir şeye gereği gibi cevap verilmiyor, geçiştiriliyor düşüncesi ile sorunlar karşısında lakaytlığe "uysal" suskunluğuna kapılırlarken, diğer bir kısım partililer de kuralları çerçevesinde eleştiri-özeleştiri mekanizmasını işletmenin, parti organları aracılığıyla sorunlarına cevap alamamanın doğurduğu birikimle, organlar dışında, mekanizmayı işletip işletmemeyi artık önemsemeyerek organsız eleştiriye başlıyorlardı. Bütün birikmişliğiyle, kural dışı yollardan dillerde dolaşan eleştiriler tepkileri daha da yoğunlaştırıp parti içinde ciddi tahribatları getirdi. Eleştiri-özeleştiri mekanizması doğru bir biçimde çalışmadığı için haklı ve haksız eleştiri-

ler, partiyi ileri götürmeyi amaçlayan öneriler ile partiyi parçalamayı hedef alan yaygaralar birbirinden ayırdedilemez oldu. Neredeyse her eleştiriye kuşku gözüyle bakıldı. Bu durum, parti kadro ve örgütlerinin gelişip yetkinleşmesini önlediği gibi, politik duyarlılığın körelmesi sürecini de hızlandırdı.

Bizde ta kuruluşundan beri gelip Ocak 1982 kararlarına kadar bir türlü üzerimizden atamadığımız yanlarımızdan biri de, illegaliteyi çarpık oturtma anlayışıydı. İlegalitenin çarpık oturtulması anlayışı, aslında ha hareketimize Dr. Şivan T-KDP'sinden gelen küçük burjuva "suikastçı örgüt" düşüncesinin, bizde küçük burjuva ürkekliğiyle bütünleşerek biçimlenmesiyle oluşmuştur. Bu anlayışın ürünü olarak biz, daha kuruluşumuzdan başlayarak partinin varlığını ve adını kitlelerden gizledik. Aynı anlayış parti program ve ismini değiştirdikten sonra da devam etti. Biz 1977 yılında parti ismini Kürdistan İşçi Partisi olarak değiştirdiğimiz halde bunu hem devrimci demokratik güçlerden, hem de kitlelerden gizledik. Apocular, daha önce partiyle ilişkileri olup sonradan atılan ve daha önce dayanışma içinde olduğumuz ama sonradan yakın işbirliğimizi kopardığımız bir "dost" gücün aracılığıyla böylesi bir ismin varlığını el altından öğrendiler tam bir yıl sonra, 1978'de aynı isimle ortaya çıktılar. Partimiz, -inanırmısınızın- buna karşı hiç, ama hiç bir önlem almadı. Hiç olmazsa devrimci demokratik güçleri bu provokasyondan haberdar edelim diye ortaya çıkan görüşlerde ciddi bir taraf bulmadı ve olayı suskunlukla seyretmeyi, daha çok kabuğumuza çekilmeyi yeğ tuttuk. Öyle oldu ki, Apocuların yaptıklarıyla, halk arasında bu ismin saygınlığı tamamiyle yokoldu. Ama öte yandan, hem ülke, hem de uluslararası kamuoyunda bu ismi Apocular kendilerine mal ettiler. Açık yüreklilikle belirtelim ki, yoldaşlar, bugün bize bu ismi değiştirmek düşüyor. Bu çarpık illegalite anlayışı bizde öyleydi ki, biz program ve yayınlarmızı da parti üyelerimizden başka kimseye vermiyorduk. Ve bu anlayış 1982 Ocak'ına dek sürdü. 1982 Ocak'ında bu anlayışı kırmaya çalıştığımızda da sağ oportünistler bizi deşifrasyonculukla suçladılar. Oysa yoldaşlar, biz görevi "salt suikastlar yapan" küçük burjuva örgütü değil, işçi sınıfının iktidar mücadelesini omuzlayan sınıf partisi olduğumuzu söylüyoruz. İşçi sınıfı partisinin ismi, programı, ideoloji ve politikası kitlelerden gizli olamaz. Aksine bunu istisnasız herkese; dost düşman kim varsa, hepsine iletme için elimizden ne geliyorsa onu yapmalıyız. Gizli kalması gereken bizim örgüt içi işleyişimizdir. Yoksa ne partinin program ve ismi ne de politikasıdır.

Yoldaşlar,

Bizim parti içi disiplini, örgüt içinde gereği gibi oturtamamamızın nedenlerinden biri de parti içi denetim ve haberalma mekanizmasını sağlayamamızdır Merkez Komitesi'nden alt organlara, düzenli periyodik aralıklarla parti çalışmalarına ilişkin bilgiler gitmediği gibi alt organlardan da Merkez Komitesi'ne düzenli bilgi ve haber ulaştırarak, parti önderliğini parti ve kitle arasındaki somut gelişmelerden haberdar edecek, mekanizma yerleştirilemedi. Bilgiler, hem yukarıdan aşağıya, hem de aşağıdan yukarıya daha çok sözlü olarak ve düzensiz aralıklarla gönderilme yolu, geniş bir alışkanlık haline geldiğinden hem çoğu kez ulaştırılması gereken bilgiler yerlerine ulaştırılmayabildi, gelip bir yerde tıkanabildi, hem de örgütten örgüte aktarılırken kişisel farklı yorumlarla değişikliğe uğrayabildi. Aynı olayın, çoğu kez üst organlardan alt organlara iletilen yönergelerin başına bile geldiği oldu. Parti içinde çift yönlü iletişim ağını oturtmak ve bunu çağdaş işlerliğe kavuşturmak, partinin savaş gücünü yükseltmek, partinin yönetici kadrolarını, taban örgütleri ve halkla sıkı, canlı bağlara kavuşturmak, parti kadro ve militanlarının ideolojik ve politik etkinliklerini artırmak bakımından zorunlu bir nokta çağdaş iletişim ve denetim ağı günümüzde işçi sınıfı partisinin can alıcı sorunlarından biridir. Bu, aynı zamanda parti birlik ve disiplinini pekiştirmek, parti içi demokratik merkezizetçiliği en etkin biçimde uygulayabilmek hem de partinin halk arasında derin kökler salabilmesini sağlamak açısından vazgeçilmez bir görevdir. Bu olmadıkça parti, toplumsal gelişme ve değişimlere anında müdahale edebilme, halkın mücadelesi yolunda yerinde ve zamanında karar alabilme ve düşmanın faaliyetlerini yakından takip edebilme olanaklarına kavuşamaz.

Parti içi çift yönlü denetim ve haberleşme sistemini çağdaş işlerliğe kavuşturmak için, bu alanda da bütün parti örgüt ve üyelerine düştüğü bilincinden hareketle haberleşmede görevlerini yerine getirmede bütün parti örgüt ve militanlarını, lakaytlıktan, ilkel ve amatörece çalışma yöntemlerinden arındırmalıyız. Geçmişte bize egemen olan "ne diye düzenli haber ve rapor göndereceğim, nasıl olsa değerlendirilmiyor, bir yararı olmuyor" ya da "boş ver bu yöresel haberlerin parti açısından hiçbir önemi yok" gibi anlayışları derhal yıkıp atmamız. Bütün parti organları, düzenli aralıklarla üst organlara ve Merkez Komitesi'ne rapor yazmayı, yörelerinde olup biten sosyal ve siyasal gelişmeleri, halkın sorunlarını, özlem ve istemlerini, eğilimlerini, düşmanın çabalarını vs. rapor etmeyi sürekli bir alışkanlık haline getirmelidirler. Bu alışkanlığı, istisnasız bütün parti örgüt ve militanlarına kazandırmadan, işçi sınıfının

ve Kürdistan halkının çıkarlarına gerçek temsilcisi olabilecek bir savaş örgütü yaratamayız. Düşmanın oyunlarını zamanında boşa çıkaramayız, halkı toplumsal ve politik gelişme karşısında anında duyarlı kılmalıyız. Partinin önder kadroları da ancak örgüt ağının iletmediği bu bilgi ve haberlerle beslenip ideolojik düzeylerini yükseltebilirler ve politik olarak duyarlı gerçek önder kadrolar haline gelebilirler.

Geçmişte bir türlü gerçek bir işlerliğe kavuşturamadığımız yanlarımızdan biri de propaganda ve ajitasyonun merkezleştirilerek örgütlen-dirilmesi sorunudur. Daha önce de vurguladığımız gibi, hem kolektif propagandist ve ajitator hem de aynı zamanda kolektif örgütleyici olan merkezi düzeyde sürekli periyodik aralıklarla çıkan bir yayın hayatını bir türlü oturtamadık. Bizde, Merkez Komitesi ideolojik olarak yetersiz olduğu ve daha önce de vurguladığımız gibi kolektif önderlik görevlerini yerine getiremediği için uzmanlaşmış yetkin bir ideolojik önderlik yaratamadık. Yazı kurulu hayatımız, zaman zaman değişen bir-iki MK üyesiyle daha çok Merkez Komitesi'nde olmayan bir kaç partili yoldaşın omuzlarında yürüdü. Bu nedenle Yazı Kurulu'muz hiçbir zaman yerine oturmadı. Yine bu nedenle Merkezi Yayın Organı'muz olan Peşeng'i bir türlü propaganda ve ajitasyon görevlerini yerine getirebilecek, kitlelere yol göstericilik edecek bir konuma yükseltmedik. Bu haliyle bile bir türlü sürekli bir yayın durumuna kavuşmadı. Geçmişte legalitede teorik düzeyde çıkarmaya çalıştığımız aylık yayın organının ömrü çok kısa oldu. Baskı döneminin saldırılarına hedef olarak Türkiye ve Kürdistan'daki diğer devrimci-demokratik yayın organları gibi o da kapatıldı. Gençlik düzeyinde, kültür ve sanat alanında, Türkiye Kürdistanı tarihinde ilk kez başvurduğumuz periyodik yayın denemeleri de hem sömürgeci baskılar hem de bizim olanaksızlık ve eksikliklerimiz nedeniyle uzun ömürlü olmadılar. Kürdistan devriminin teorik meselelerini ele alacak, ulusal demokratik mücadelenin ve Kürdistan işçi sınıfının propaganda, ajitasyon ve örgütlenme görevlerini yerine getirebilecek düzenli, oturmuş çağdaş seviyede bir basın-yayın hayatı ülkemiz devrimci mücadelesinin en çok gereksinim duyduğu mücadele araçlarıdır. Bu görevi yerine getirebilmek için partimiz üzerine düşeni yapmak zorundadır. Bu anlamda en kısa sürede partimizi güçlü bir Yazı Kurulu kadrosuna, bu kadronun denetiminde basın-yayın hayatının maddi ve teknik olanaklarına, kavuşturmalıyız. Peşeng, bundan böyle, Merkez Komitesi'nin resmi yayın organı ve aylık siyasi gazete olarak çıkmalıdır. En kısa sürede gerekli hazırlıklarımızı tamamlayarak, önce üç ya da iki ayda bir, daha sonra da ayda bir çıkmak üzere teorik bir derginin yayınına başlamalı-

yız. Yurt dışında yayınlamakta olduğumuz, kitlelere yönelik yayın organını daha da yetkinleştirerek gecikmesiz çıkarabilecek düzeye getirmeliyiz. Ayrıca partimiz, Kürdistan'daki tüm ulusal demokratik güçlere hitap edebilecek, ulusal demokratik hareketin problemlerini çözme mücadelesine katkıda bulunabilecek hiçbir siyasi hareketle organik bağı olmayan aylık bir yayın organının çıkarılması için diğer siyasi hareketlerle, ilerici yurtsever Kürdistan aydınlarıyla görüşmeli ve böylesi bir yayının hayata geçmesi için katkıda bulunmalıdır.

Yayın hayatımızın en önemli iki yanından biri, çıkacak yayınların hem ülke içinde hem de yurt dışında bütün kitlelere ulaşabilecek dağıtım ağının, diğeri de yayınlarımızın sürekliliğinin temel gıdası olacak olan yaygın haber mekanizmasının oluşturulmasıdır. Bu iki görev la-yikiyle yerine getirilmediği ölçüde partimiz, kitleleri duyarlı kılıp yönlendirecek bir yayın hayatına kavuşamaz.

Bugüne kadar bir türlü çözemediğimiz en önemli sorunlarımızdan biri de parti maliyesidir. Partimizi bir türlü merkezleştirilmiş bir sistemle işleyen sürekli gelir kaynaklarına kavuşturamadık. Gelirlerimiz daha çok parti üyelerinin aidatlarından, yayınlardan, üye, sempatan ve dostların bağışlarından oluştu. Partinin hem geliri hem de disiplini bakımından son derece önemli olan üye aidatlarının düzenli toplanabilmesi doğrultusunda gerekli titizliği gösteremediğimiz, hatta bazı alanlarda aidat sorununu önemsemediğimiz için hem parti bu yönde olanaklı olan gelire kavuşamadı hem de bu partide disiplinin gevşemesi anlamına geldi. Öte yandan maddi olanaklar bakımından her örgütümüz kendi yağında kavruldu.

Partimizin önünde duran en acil görevlerden biri de partinin sürekli gelir kaynaklarını artırmak, üye aidatlarını, yayın gelirlerini ve bağışlarını daha düzenli bir çalışma yöntemiyle rayına oturtup, gelirleri en seri şekillerde gerekli yerlere ulaştırmaktır. Bu nedenle, evvela partinin bütün ekonomik gelir ve giderlerini düzenleyip denetleyecek, partinin sürekli gelir kaynaklarını yetkinleştirecek ve yeni yeni gelir kaynakları bulacak Merkez Komitesi'ne bağlı bir Mali Büro oluşturmak ve bütün mali sorunları onun insiyatifine vermek zorundayız.

Yoldaşlar,

İşte partimizin kuruluşundan bugüne dek sürdürdüğümüz mücadelenin dökümü ana hatlarıyla ve öz olarak bunlardır. Mücadele süreci boyunca gösterdiğimiz başarı ve olumlu gelişmelerin yanında, saymaya çalıştığımız eksiklik, yanlışlık ve hatalarımız ciddi başarısızlıklarımızı da getirdi. Küçük burjuva sınıf temelinden gelen yanlış ve sakat anlayış-

ları, Leninci yaşam tarzıyla bağdaşmayan alışkanlıkları bir türlü sülemedik. Oportünizmin parti içindeki kaynaklarını kurutamadık. Üstelik saymaya çalıştığımız olumsuzluk ve yanlışlıklarımız da onun boy vermesine ve bildiğimiz gibi 12 Eylül darbesinden sonraki koşullarda çok ciddi bir tehlike olarak partinin karşısında dikilmesine ve partiyi tasfiye çabasına kadar işi götürdü.

Oportünizme karşı mücadelede zorlu bir dönemden geçtik. Onu parti saflarından tasfiye edebilmek için ağır koşullara göğüs germek zorunda kaldık. Mücadelemizi zorlaştıran nedenlerden biri oportünizmin, geçmişten beri gelen eksiklik, yanlışlık ve zaaflar nedeniyle, parti içinde kendisini uzun süre barındırmayı başarabilmenin zeminini bulmasıydı. İkincisi; faşizm koşullarının yarattığı ağır baskıcı dönem, her bakımdan sağ oportünizmin ömrünü uzatabilmesini, ayak direktmesini kolaylaştırıyordu. Üçüncüsü de; geçmişin olumsuzlukları, yanlış alışkanlıkları bize de bulaşmıştı. Oportünizme karşı mücadelede zaman zaman kendimiz bile bu tür alışkanlıkları tekrarladık. Partiyi, oportünizm karşısında zamanında duyarlı kılmayı, ona karşı kesin önlemler almayı, onun başka partilileri etki alanına almasını gerektiği gibi önleyemedik. Hatta açıkça belirtmeliyiz ki, oportünizmi gerçek kaynakları ve boyutlarıyla ancak ona karşı mücadele süreci içinde gerektiği gibi tespit edebildik.

Fakat herşeye rağmen özellikle 12 Eylül darbesinden sonra kararlı bir biçimde ve sistemli olarak oportünizme karşı savaş bayrağını açıp partinin bilimsel sosyalist politikasına, devrimci mücadele geleneğine sahip çıktuktan sonra, parti içinde oportünizmin belini kırıncaya dek geri adım atmadık. Hiç yılmıya kapılmadan mücadelemizi bugüne dek getirdik. Bugün oportünizmin gerçek yüzü açığa çıkmıştır. Onun başının şu anda içine girdiği ihanet çizgisi, geri kalan artıklarının da bugüne kadar partiyi dağıtmak ve tasfiye etmek için kopardıkları yaygaralar, bizim oportünizme karşı mücadele bayrağını açmamızın ne kadar doğru ve halkı olduğunu ortaya koyuyor.

Parti içindeki oportünizmi tasfiye etme yolunda özellikle 9-11 Ocak Kararları'yla başlattığımız ilk adım eksikliklerine, yetersizliklerine rağmen partimiz açısından ileri bir aşama olmuştur. Ocak Kararları'nun partimize kazandırdığı atılımla mücadelemizi bugüne kadar getirdik. Oportünizm önemli ölçüde tasfiye oldu.

Kongremiz, oportünizmin parti içinde bir daha dirilmemek üzere tasfiyesi yolunda, eskinin küçük burjuva alışkanlık, dağınıklık ve programsızlıklarını aşarak, her bakımdan Leninci bir parti kimliğine kavuşması yolunda engin ufuklar açacağı şüphe götürmez.

Partimiz işçi sınıfının gerçek kurtuluşu yolunda kendisini arındırarak ilerleyecektir. Buna olan inancımız tamdır.

ÜLKEMİZDE SİYASİ BİRLİK SORUNU

Yoldaşlar,

Ülkemizde, bugün bir bunalım, dağılma ve bölünme süreci yaşanırken gündeme gelen ve tartışılmaya başlanan sorunlardan biri de "siyasi birlik" sorunudur. Bölünmeler, bunalım ve ayrışma, bir yandan bağimsızlaşma, mücadele saflarını terketme ve apolitikleşmeye yol açarken öbür yandan doğal olarak, hareketleri, grup ve kişileri yeni arayışlara ve yeni yakınlaşmalara da götürüyor. Bu da, ister istemez "birlik sorunu"nu gündeme getiriyor.

Günümüzde "birlik sorunu"nu ele alan kimi çevreler, siyasi birlik sorununda ideolojik birliğin gereğini yadsıyorlar ve Kürdistan devriminin temel problemleri konusunda siyasi bir program üzerinde anlaşmayı yeterli sayıyorlar. Kimileri de bugün siyasi hareketler olarak içinde bulunduğumuz bunalımlı dönemde, pek çok hareketin karşı karşıya kaldıkları çıkmazdan hareketle duygusal bir temelde birlik istemini dile getiriyorlar. Hemen, bir an önce, birlik meselesinin çözümlenmesini ve tüm siyasi hareketlerin tek bir örgüt çatısı altında birleşmesini istiyorlar. Gerçi birlik güzel ve "kutsal" bir şeydir. Bugünkü parçalanmışlık ortamında halkımızın da dilinden düşürmediği derin bir özlemdir, birlik. Ama bizim düşüncemize göre "birlik" olayına her iki kesimin getirdiği biçimde de yanaşamaz.

Partimizin "birlik" anlayışı nedir? Biz herşeyden önce Kürdistan işçi sınıfının siyasi hareketinin bilimsel sosyalist temelde birliğini savunuyoruz. Bu nedenle örgütsel birlik, ideolojik-politik birlik sürecinden geçerek gerçekleşebilir. İdeolojik-politik temelde olmayan örgütsel birlikler adına ne denirse densin sonuçta burjuva anlamdaki örgütsel birliklerden öte bir anlam taşımazlar. Bilimsel sosyalistlerin tek bir örgüt ça-

tısı altında birliği hem uluslararası komünist hareketin temel ilkeleri üzerine, hem de Kürdistan'daki toplumsal gelişmenin ve onun devrimci yoldan dönüştürülmesi sürecinin stratejik ve taktik sorunları üzerine ilkesel birlikten geçer.

Öte yandan istesek de istemesek de "birlik" hemen kısa sürede gerçekleşebilecek birşey değil. Çünkü, siyasal birliğin teorik sorunlarından başka bir de pratikte ortaya çıkan sorunları var. "Birlik" ideolojik ve politik konularda görüş birliğinin sağlanmasıyla hemen gerçekleşmez. Örgütsel birliği gerçekleştirmenin bir sürü zorlukla dolu pratik süreci de var. Böyle bir süreci yaşamadan, salt kağıt üzerinde anlaşarak varılan birliklerin, birbirini özümseyerek gerçekleşecek örgütsel birlikle çelişeceği açıktır. Bu nedenle partimiz, birlik mücadelesine hem ideolojik-politik görüş birliği hem de örgütsel birliğin pratik süreci açısından yanaşıyor.

Yoldaşlar,

Bugünkü bölünmeler ve ayrışmalar sürecinde, bize siyasal birlik için görüşme sorununu sözlü düzeyde bile olsa getiren siyasi hareketler olduğu gibi günümüzün ayrışmaları ortamında geldikleri konular bakımından bizlerle ortak ya da çok yakın düşünceleri paylaşan grup, eğilim ve tek tek unsurlar da var. Partimiz, bu gerçeklerin tümünü de ciddiye alıyor. Yukarıda ana hatlarıyla ve ilkesel olarak belirttiğimiz temelde, onlarla birlik sorununu ele almaya her zaman hazırız. Bizim için esas olan belirttiğimiz temelde işçi sınıfının siyasal hareketinin alabildiğine birliğini ve güçlülüğünü gerçekleştirmek, pekiştirmektir. Bu nedenle partimiz "biz programımızı, politikamızı belirlemiştir, isteyen gelsin bize katılsın" gibi bir anlayışta değil. Eğer işçi sınıfının bilimsel sosyalist politikası temelinde birleşebileceğimiz grup ya da unsurlar varsa (ki büyük olasılıkla vardır) bizzat kendimiz gidip onlarla görüşmeye hazırız.

Bugün tek bir çatı altında biraraya gelebileceğimiz grup ve kimselemlerle, birleşmenin zorunlu koşulları olarak ideolojik-politik görüş birliğini sağlama ve örgütsel birliğin pratik sürecine geçişe hizmet edecek işbirliği ve pratikte ortak çalışma platformlarını yaratma görevlerimizi daha şimdiden yerine getirmeliyiz. İdeolojik ve pratik birlik sürecini uyumlu bir şekilde göstermenin mücadele alanlarını yaratmalıyız. Böylelerine araçların yaratılması için bizzat kendimiz bu çevrelerle derhal temasa geçmeliyiz.

İşte yoldaşlar, kısaca bizim birlik meselesinden anladığımız ve ideolojik-politik örgütsel birlik süreci için önerdiğimiz budur.

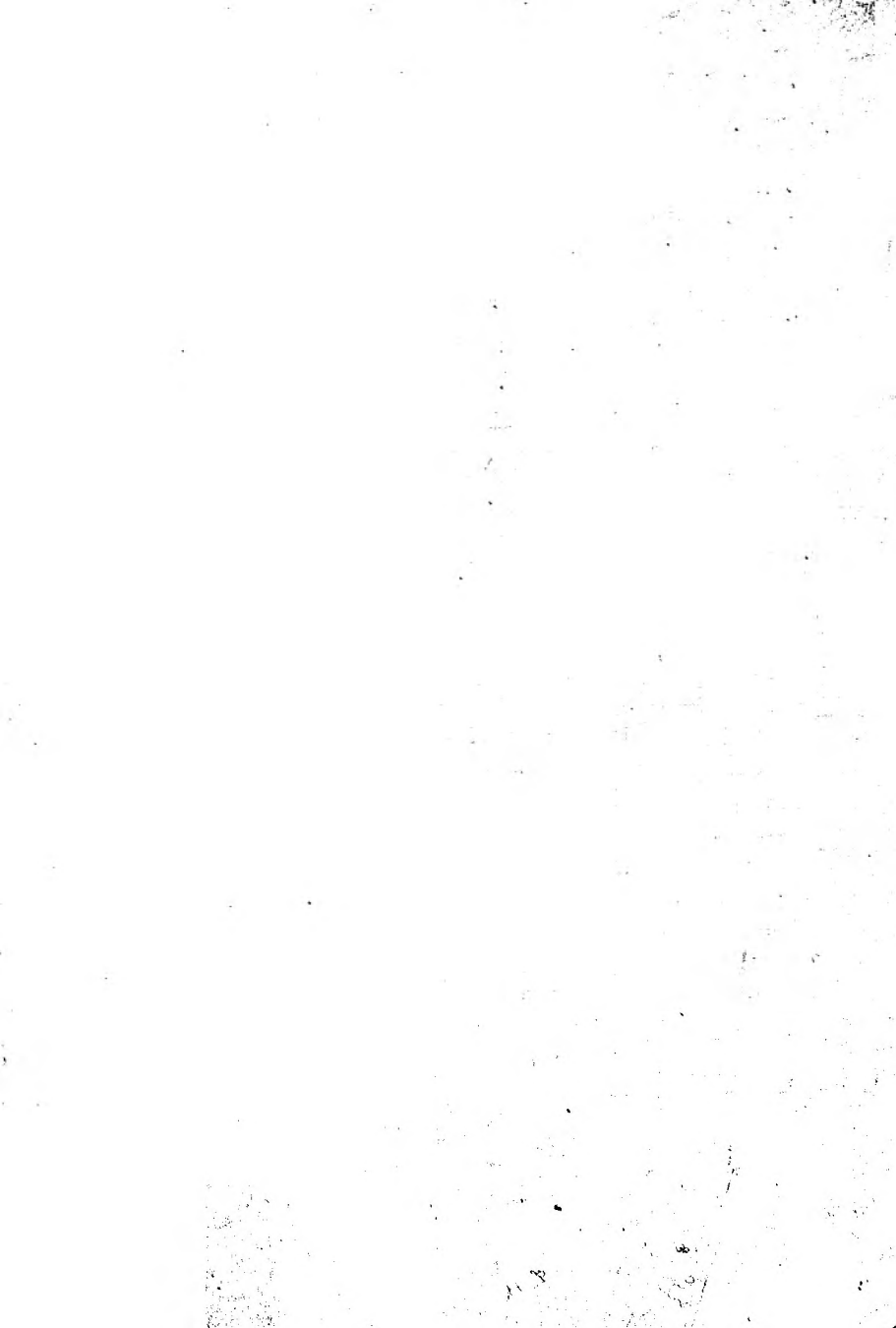
Politik Rapor'a burada son verirken siz bütün yoldaşları en içten duygularla selamlar, partimizin Marksçı-Leninci yolda arınarak güçlendirilmesi çabalarınızda başarılar dileriz.

**YAŞASIN İŞÇİ SINIFININ YÜCE İDEOLOJİSİ
MARKSİZM-LENİNİZM !**

YAŞASIN PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ !

YAŞASIN 2. KONGREMİZ !

**HALKIMIZIN ULUSAL VE TOPLUMSAL KURTULUŞ
MÜCADELESİNDE PARTİMİZİ LENİNCİ HATTA ARINDIRMA
VE GERÇEK ÖNDER KONUMA YÜKSELTME YOLUNDA İLERİ
FAŞİZME KARŞI MÜCADELEDE TÜRKİYE VE KÜRDİSTAN
HALKLARININ ORTAK MÜCADELESİNİ ÖRME
YOLUNDA İLERİ !**

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHEQUE

TUR.